

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV 2003/54/EG

av den 26 juni 2003

om gemensamma regler för den inre marknaden för el och om upphävande av direktiv 96/92/EG

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR
ANTAGIT DETTA DIREKTIV

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, särskilt artikel 47.2, artikel 55 och artikel 95 i detta,

med beaktande av kommissionens förslag ⁽¹⁾,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande ⁽²⁾,

efter att ha hört Regionkommittén,

i enlighet med förfarandet i artikel 251 i fördraget ⁽³⁾, och

av följande skäl:

(1) Europaparlamentets och rådets direktiv 96/92/EG av den 19 december 1996 om gemensamma regler för den inre marknaden för el ⁽⁴⁾ har på ett betydelsefullt sätt bidragit till skapandet av en inre marknad för el.

(2) Erfarenheterna från genomförandet av det direktivet visar på de fördelar som den inre marknaden för el kan komma att innebära när det gäller ökad effektivitet, pris-sänkningar, högre kvalitet på tjänsterna och ökad konkurrenskraft. Stora brister finns dock fortfarande marknaden, och den kan förbättras ytterligare. Lex. behövs konkreta bestämmelser för att säkra likvärdiga förutsättningar för elproduktion och för att minska riskerna för dominerande marknadsställning och underprissättning, genom att säkerställa icke-diskriminerande tariffer för överföring och distribution genom nättillträde på basis av tariffer som publiceras innan de träder i kraft, genom att säkerställa att små och utsatta kunder skyddas och att information om energikällor för elproduktion tillhandahålls, samt referenser till källor, där sådana finns tillgängliga, med information om deras miljöpåverkan.

⁽¹⁾ EGT C 240 E, 28.8.2001, s. 60, och EGT C 227 E, 24.9.2002, s. 393.

⁽²⁾ EGT C 36, 8.2.2002, s. 10.

⁽³⁾ Europaparlamentets yttrande av den 13 mars 2002 EUT C 47 E, 27.2.2003, s. 350, rådets gemensamma ståndpunkt av den 3 februari 2003 (EUT C 50 E, 4.3.2003, s. 15) och Europaparlamentets beslut av den 4 juni 2003 (ännu ej offentliggjort i EUT).

⁽⁴⁾ EGT L 27, 30.1.1997, s. 20.

(3) Europeiska rådet framförde vid sitt möte i Lissabon den 23 och 24 mars 2000 önskemål om snabba insatser för att fullborda den inre marknaden inom både el- och gassektorn och för att påskynda liberaliseringen av dessa sektorer i syfte att få till stånd en fullt fungerande inre marknad. I sin resolution av den 6 juli 2000 om kommissionens andra rapport om avregleringen av energimarknaderna uppmanade Europaparlamentet kommissionen att fastställa en detaljerad tidsplan för när noggrant beskrivna mål skall ha uppnåtts i syfte att gradvis nå fram till en fullständig liberalisering av energimarknaden.

(4) De friheter som de europeiska medborgarna garanteras genom fördraget – fri rörlighet för varor, friheten att tillhandahålla tjänster och etableringsfriheten – kan endast säkras på en fullständigt öppen marknad där alla konsumenterna fritt kan välja leverantör och där alla leverantörer kan leverera fritt till sina kunder.

(5) De största hindren på vägen mot en fullt fungerande och konkurrensutsatt inre marknad rör bland annat tillträde till näten, nätavgifter och skilnaderna medlemsstaterna emellan i fråga om marknadernas öppenhet.

(6) En fungerande konkurrens kräver att nättillträdet garanteras utan diskriminering, på ett sätt som medger insyn och till rimliga priser.

(7) För att fullborda den inre marknaden för el är det av avgörande betydelse att tillträdet till nätet tillhörande den systemansvarige för överförings- eller distributions-systemet är icke-diskriminerande. Den systemansvarige för överförings- eller distributions-systemet kan utgöras av ett eller flera företag.

(8) För att se till att tillträdet till nätet är effektivt och icke-diskriminerande är det lämpligt att systemen för distribution och överföring drivs genom juridiskt åtskilda enheter när vertikalt integrerade företag existerar. Kommissionen bör utvärdera åtgärder med motsvarande verkan som utvecklats av medlemsstaterna i syfte att uppnå målet med detta krav, och, när så är lämpligt, inkomma med förslag till ändringar av detta direktiv. Det är också lämpligt att den systemansvarige för distributions- och överföringssystemet har faktisk rätt att fatta beslut när det gäller de tillgångar som behövs för att underhålla, driva och utveckla nät när tillgångarna i fråga ägs och drivs av vertikalt integrerade företag. Det måste garanteras att de systemansvariga för distributions- och överföringssystem är oberoende av framför allt produktions- och leveransintressen. Därför måste oberoende lednings-

strukturer införes i förhållandet mellan systemansvariga för distributions- och överföringsystem och produktions- eller leveransföretag.

Det är dock viktigt att skilja mellan en sådan juridisk åtskillnad och åtskillnad beträffande ägandet. Juridisk åtskillnad innebär inte ändringar beträffande ägandet av tillgångarna, och ingenting hindrar att liknande eller identiska anställningsvillkor gäller i hela de vertikalt integrerade företagen. Ett icke-diskriminerande beslutsförfarande bör emellertid säkerställas genom organisatoriska åtgärder avseende de ansvariga beslutsfattarnas oberoende.

- (9) När det gäller små system är det möjligt att stöd tjänster måste tillhandahållas av systemansvariga för överföringsystem som är sammankopplade med små system.
- (10) Även om detta direktiv inte omfattar frågor om äganderätt erinras det om att när det gäller ett företag som bedriver överförings- eller distributionsverksamhet och som till sin juridiska form är åtskilt från de företag som bedriver produktions och/eller leveransverksamhet får utsedda systemansvariga utgöras av samma företag som äger infrastrukturen.
- (11) För att undvika att små distributionsföretag får en oproportionerlig ekonomisk och administrativ börda bör medlemsstaterna vid behov kunna undanta sådana företag från krav på juridisk åtskillnad när det gäller distributionen.
- (12) Tillståndsförfarandena får inte leda till en administrativ arbetsbörda som är oproportionerlig i förhållande till elproducenternas storlek och eventuella inverkan.
- (13) Det behövs ytterligare åtgärder för att tarifferna för tillträde till näten skall bli öppna och icke-diskriminerande. Tarifferna bör gälla alla användare av systemen, utan diskriminering.
- (14) För att underlätta för ett elföretag som är etablerat i en medlemsstat att ingå avtal om leverans av el med berättigade kunder i en annan medlemsstat, bör medlemsstaterna och, när så är lämpligt, de nationella tillsynsmyndigheterna arbeta för mer homogena villkor och samma grad av berättigande för hela den inre marknaden.
- (15) Effektiv tillsyn som genomförs av en eller flera nationella tillsynsmyndigheter är av avgörande betydelse om man vill garantera ett icke-diskriminerande tillträde till näten. Medlemsstaterna skall specificera tillsynsmyndigheternas uppgifter, behörighetsområden och administrativa befogenheter. Det är viktigt att tillsynsmyndigheterna i alla medlemsstater har samma minimiuppsättning av befogenheter. Dessa myndigheter bör ha befogenhet att fastställa eller godkänna tarifferna eller åtminstone beräkningsmetoderna för överförings och distributionstariffer. För att undvika osäkerhet och kostsamma och tidskrävande konflikter bör dessa tariff publiceras innan de träder i kraft.
- (16) Kommissionen har meddelat att den avser att tillsätta en grupp med europeiska tillsynsmyndigheter för el och gas som skulle vara en lämplig rådgivande mekanism för att förbättra samarbetet och samordningen mellan de nationella tillsynsmyndigheterna i syfte att främja utvecklingen av den inre marknaden för el och gas och bidra till en konsekvent tillämpning, i alla medlemsstater, av bestämmelserna i detta direktiv och Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/55/EG av den 26 juni 2003 om gemensamma regler för den inre marknaden för naturgas och om upphävande av direktiv 98/30/EG⁽¹⁾ samt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1228/2003 av den 26 juni 2003 om villkor för tillträde till nät för gränsöverskridande elhandel⁽²⁾.
- (17) För att säkerställa effektivt marknadstillträde för alla marknadsaktörer, inklusive nya aktörer, krävs icke-diskriminerande och kostnadseffektiva balanseringsmekanismer. När likviditetsnivån på elmarknaden väl är tillräckligt hög, bör detta uppnås genom att man inför sådana öppna och tydliga marknadsbaserade mekanismer för försörjning och inköp av el som krävs för att uppfylla kraven på balansering. Så länge likviditetsnivån på marknaden inte är tillräckligt hög bör de nationella tillsynsmyndigheterna arbeta aktivt för att balanseringstarifferna skall vara icke-diskriminerande och kostnadseffektiva. Samtidigt bör lämpliga incitament tillhandahållas för att balansera produktion och förbrukning av el och för att inte äventyra systemet.
- (18) Den nationella tillsynsmyndigheten bör kunna fastställa eller godkänna tariff eller beräkningsmetoder för tariff på grundval av ett förslag från den systemansvarige för överförings- eller distributionssystemet eller på grundval av ett förslag som en systemansvarig och nätanvändarna kommit överens om. Vid fastställandet eller godkännandet bör den nationella tillsynsmyndigheten se till att överförings- eller distributionstarifferna är icke-diskriminerande och kostnadseffektiva, och samtidigt ta

⁽¹⁾ Se s. 57 i detta nummer av EUT.

⁽²⁾ Se s. 1 i detta nummer av EUT.

hänsyn till de marginalkostnader som på lång sikt går att undvika med hjälp av distribuerad produktion och åtgärder för styrning av efterfrågan.

- (19) Av rättvis- och konkurrensskäl samt indirekt för att skapa arbetstillfällen bör industrin och handeln i hela gemenskapen, inbegripet små och medelstora företag, och alla gemenskapsmedborgare som åtnjuter de ekonomiska fördelarna med den inre marknaden, också kunna omfattas av ett konsumentskydd med en hög skyddsnivå, särskilt hushåll, och, när medlemsstater anser det lämpligt, bör småföretag också kunna omfattas av garantier för tillhandahållande av allmännyttiga tjänster, särskilt med avseende på försörjningstrygghet och skäliga tariffer.
- (20) Elkunderna bör fritt kunna välja leverantör. Fullbordandet av den inre marknaden för el bör likväl ske stegvis för att industrin skall kunna anpassa sig, och för att lämpliga åtgärder och förfaranden skall kunna införas för att skydda kundernas intressen och för att tillförsäkra dem en reell möjlighet att välja leverantör.
- (21) När marknaderna stegvis öppnas för full konkurrens bör skillnaderna mellan medlemsstaterna avskaffas så snart som möjligt. Det bör säkerställas att detta direktiv genomförs på ett öppet och säkert sätt.
- (22) Nästan alla medlemsstater har valt att säkerställa konkurrensen på elproduktionsmarknaden genom ett öppet tillståndsförfarande. Om tillräcklig elproduktionskapacitet inte anläggs på grundval av tillståndsförfarandet bör dock medlemsstaterna se till att det finns en möjlighet att bidra till att trygga försörjningen genom ett anbuds-förfarande eller ett liknande förfarande. Medlemsstaterna bör ha möjlighet att för att skydda miljön och gynna nya tekniska lösningar se till att det finns möjlighet att upphandla ny kapacitet genom ett anbuds-förfarande grundat på offentliggjorda kriterier. Ny kapacitet omfattar bland annat förnybara energikällor och kraftvärme-produktion.
- (23) Av försörjningstrygghetsskäl bör balansen mellan tillgång och efterfrågan i varje enskild medlemsstat bevakas, varefter en rapport bör utarbetas om situationen i gemenskapen som helhet med hänsyn till sammanlänkningskapaciteten mellan områden. Denna övervakning bör göras i tillräckligt god tid, så att lämpliga åtgärder hinner vidtas om försörjningstryggheten äventyras. Det faktum att nödvändig nätinfrastruktur, bland annat sammanlänkningskapaciteten, anläggs och underhålls bör bidra till en stabil elförsörjning. Underhåll och anlägg-

ning av nödvändig nätinfrastruktur inbegripet sammanlänkningskapaciteten och decentraliserad elproduktion, är viktiga förutsättningar för att garantera en stabil elförsörjning.

- (24) Medlemsstaterna bör tillförsäkra hushållskunder, och när medlemsstaterna anser det lämpligt, små företag rätten att få tillgång till el av en bestämd kvalitet till priser som kan jämföras enkelt och klart, medger insyn och är rimliga. För att de allmännyttiga tjänsterna i gemenskapen skall hålla hög kvalitet bör medlemsstaterna regelbundet underrätta kommissionen om alla åtgärder som vidtagits för att uppnå målet med detta direktiv. Kommissionen bör regelbundet offentliggöra en rapport som innehåller en analys av de nationella åtgärder som vidtagits för att uppnå målsättningarna för de allmännyttiga tjänsterna samt en jämförelse av åtgärdernas effektivitet; syftet med detta är att kommissionen skall kunna utfärda rekommendationer om vilka nationella åtgärder som bör vidtas för att de allmännyttiga tjänsterna skall hålla hög kvalitet. Medlemsstaterna bör vidta de åtgärder som är nödvändiga för att skydda sårbara kunder på den inre marknaden för el. Sådana åtgärder kan variera alltefter de särskilda omständigheterna i medlemsstaten i fråga och kan inbegripa specifika åtgärder avseende betalning av elräkningar eller mer generella åtgärder inom socialförsäkringssystemet. När samhällsomfattande tjänster även tillhandahålls små företag kan åtgärderna för att säkerställa att dessa samhällsomfattande tjänster tillhandahålls vara olika för hushåll och små företag.
- (25) Kommissionen har meddelat att den avser att ta initiativ framför allt när det gäller räckvidden beträffande bestämmelsen om märkning och särskilt om hur informationen om den inverkan på miljön som elframställning från olika energikällor har, åtminstone i form av utsläpp av CO₂ och radioaktivt utsläpp, skulle kunna göras tillgänglig på ett sätt som medger insyn, är lättillgängligt och möjliggör jämförelser inom Europeiska unionen samt om hur de åtgärder som vidtagits i medlemsstaterna för att kontrollera tillförlitligheten hos den information som tillhandahålls av leverantörer skulle kunna rationaliseras.
- (26) Respekt för kraven på allmännyttiga tjänster är ett grundläggande krav i detta direktiv, och det är viktigt att det i direktivet anges gemensamma minimikrav som uppfylls av samtliga medlemsstater och som beaktar målen om konsumentskydd, försörjningstrygghet, miljöskydd samt likvärdiga konkurrensnivåer i samtliga medlemsstater. Det är viktigt att kraven på allmännyttiga tjänster kan tolkas på nationell grund, med beaktande av nationella omständigheter om inte annat följer av gemenskapslagstiftningen.

- (27) Medlemsstaterna får utse en sista handsleverantör. Denne leverantör kan vara försäljningsavdelningen i ett vertikalt integrerat företag som även fungerar som distributör, under förutsättning att detta uppfyller kraven på åtskillnad och särredovisning i detta direktiv.
- (28) De åtgärder som medlemsstaterna vidtar för att uppnå målen för social och ekonomisk sammanhållning får bland annat omfatta lämpliga ekonomiska stimulansåtgärder, där så är lämpligt med hjälp av alla tillgängliga nationella verktyg och gemenskapsverktyg. Dessa verktyg får innefatta ansvarsmekanismer för att garantera den nödvändiga investeringen.
- (29) Om de åtgärder som medlemsstaterna vidtar för att fullgöra skyldigheten att tillhandahålla allmännyttiga tjänster kan definieras som statligt stöd enligt artikel 87.1 i fördraget är medlemsstaterna enligt artikel 88.3 i fördraget skyldiga att underrätta kommissionen om detta.
- (30) Kravet på att kommissionen skall underrättas om avslag på ansökan om tillstånd att anlägga ny produktionskapacitet har visat sig vara onödigt administrativt arbete, och bör därför tas bort.
- (31) Eftersom målet för den föreslagna åtgärden, nämligen att skapa en fullständigt fungerande inre marknad för el där rättvis konkurrens råder, inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna och det därför på grund av åtgärdens omfattning och verkningar bättre kan uppnås på gemenskapsnivå, kan gemenskapen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går detta direktiv inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå detta mål.
- (32) Mot bakgrund av erfarenheten från tillämpningen av rådets direktiv 90/547/EEG av den 29 oktober 1990 om transitering av elektricitet genom kraftledningsnät⁽¹⁾, bör åtgärder vidtas för att säkerställa ett enhetligt och icke-diskriminerande tillträde till olika transiteringssystem, inklusive gränsöverskridande elöverföring mellan medlemsstaterna. För att lika behandling vid tillträde till elnäten skall kunna tillförsäkras även vid transitering, bör det direktivet upphävas.
- (33) Med tanke på omfattningen av ändringarna av direktiv 96/92/EG är det önskvärt av tydlighets- och rationaliseringskäl att bestämmelserna i fråga omarbetas.
- (34) I detta direktiv respekteras de grundläggande rättigheter och iaktas de principer som erkänns bland annat i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna.

⁽¹⁾ EGT L 313, 13.11.1990, s. 30. Direktivet senast ändrat genom kommissionens direktiv 98/75/EG (EGT L 276, 13.10.1998, s. 9).

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

KAPITEL I

RÄCKVIDD OCH DEFINITIONER

Artikel 1

Räckvidd

I detta direktiv fastställs gemensamma regler för produktion, överföring, distribution och leverans av el. Det innehåller regler för elsektorns organisation och funktion, tillträde till marknaden, kriterier och förfaranden som skall tillämpas för anbud, för beviljande av tillstånd och för driften av system.

Artikel 2

Definitioner

I detta direktiv avses med

1. *produktion*: framställning av el,
2. *producent*: en fysisk eller juridisk person som framställer el,
3. *överföring*: transport av el i sammanlänkade system med högspänningsnät samt nät med extra hög spänning för tillhandahållande till slutförbrukare eller distributörer, men inte leverans,
4. *systemansvarig för överföringssystemet*: en fysisk eller juridisk person som ansvarar för drift och underhåll och, vid behov, utbyggnad av överföringssystemet inom ett visst område och, i tillämpliga fall, dess sammanlänkningsringar till andra system och för att säkerställa att systemet på lång sikt kan uppfylla rimliga krav på överföring av el,
5. *distribution*: transport av el i system med högspännings-, mellanspännings- och lågspänningsnät för tillhandahållande till kunder, men inte leverans,
6. *systemansvarig för distributionssystemet*: en fysisk eller juridisk person som ansvarar för drift och underhåll och, vid behov, utbyggnad av distributionssystemet inom ett visst område och, i tillämpliga fall, dess sammanlänkningsringar till andra system och för att säkerställa att systemet på lång sikt kan uppfylla rimliga krav på distribution av el,
7. *kunder*: grossister eller slutförbrukare av el,
8. *grossister*: fysiska eller juridiska personer som köper el för återförsäljning inom eller utanför det system de är etablerade i.

9. *slutförbrukare*: kunder som köper el för eget bruk.
10. *hushållskunder*: kunder som köper el för sin egen hushållsförbrukning och inte för kommersiell verksamhet eller yrkesverksamhet.
11. *icke-hushållskunder*: fysiska eller juridiska personer som köper el som inte är avsedd för egen hushållsförbrukning; begreppet omfattar producenter och grossister.
12. *berättigade kunder*: kunder som fritt kan välja elleverantör i den mening som avses i artikel 21 i detta direktiv.
13. *sammanlänknings*: utrustning som används för sammanlänkning av elsystem.
14. *sammanlänkat system*: ett antal överförings- och distributionssystem som kopplas samman med hjälp av en eller flera sammanlänknings.
15. *direktledning*: antingen en elledning som kopplar samman en enskild produktionsplats med en enskild kund, eller en elledning som kopplar samman en elproducent och en elleverantör så att dessa direkt kan försörja sina egna fastigheter, dotterbolag och berättigade kunder.
16. *ekonomisk rangordning*: rangordning av källor som tillhandahåller elleveranser enligt ekonomiska kriterier.
17. *stødtjänster*: all verksamhet som behövs för driften av ett överförings- eller distributionssystem.
18. *systemansvarig*: fysiska eller juridiska personer som levererar till eller får leveranser från ett överförings- eller distributionssystem.
19. *leverans*: försäljning av el till kunder, inklusive återförsäljning.
20. *integrerat elföretag*: ett vertikalt eller horisontellt integrerat företag.
21. *vertikalt integrerat företag*: ett företag eller en grupp av företag vars inbördes relationer definieras i artikel 3.3 i rådets förordning (EEG) nr 4064/89 av den 21 december 1989 om kontroll av företagskoncentrationer⁽¹⁾ och där de berörda företagen/den berörda gruppen bedriver verksamhet inom minst ett av områdena överföring eller distribution och minst ett av områdena produktion eller leverans av el.
22. *anknutet företag*: ett företag enligt betydelsen i artikel 41 i rådets sjunde direktiv 83/349/EEG av den 13 juni 1983 grundat på artikel 44.2 g (*) i fördraget om sammanställd redovisning⁽²⁾ och/eller intresseföretag enligt betydelsen i artikel 33.1 i samma direktiv och/eller företag som tillhör samma aktieägare.
23. *horisontellt integrerat företag*: ett företag som bedriver verksamhet inom minst ett av områdena produktion för försäljning, överföring, distribution eller leverans av el samt annan verksamhet utanför elsektorn.
24. *anslutförhandla*: förfarande genom vilket planerade ytterligare behov och ersättningskapacitet täcks genom leveranser från ny eller befintlig produktionskapacitet.
25. *långtidplanering*: planering av investeringsbehovet i fråga om produktions-, överförings- och distributionskapacitet på lång sikt för att kunna möta systemets efterfrågan på el och för att säkra leveranserna till kunderna.
26. *litet enskilt system*: varje system med en förbrukning på mindre än 3 000 GWh under 1996, där mindre än 5 % av årsförbrukningen erhålls genom sammanlänkning med andra system.
27. *enskilt mikrosystem*: varje system med en förbrukning på mindre än 500 GWh år 1996 och där det inte finns någon koppling till andra system.
28. *tillförlitlighet*: både försörjningstrygghet i fråga om el och teknisk säkerhet.
29. *styrning av energieffektivitet/energiefterfrågan*: en övergripande eller integrerad metod som syftar till att påverka elförbrukningens omfattning och den tidpunkt vid vilken elen förbrukas för att därigenom minska förbrukningen av primäre energi och toppbelastningar genom att i stället för investeringar i ökad produktionskapacitet gynna investeringar i energieffektivitetsåtgärder eller andra åtgärder, såsom leveransavtal som kan avbrytas, om det sistnämnda alternativet är mest effektivt och ekonomiskt med hänsyn till de positiva effekterna för miljön och försörjningstrygghets och distributionskostnadsaspekterna av lägre energiförbrukning.

⁽¹⁾ EGT C 393, 30.12.1989, s. 1. Förordningen senast ändrad genom förordning (EG) nr 1310/97 (EGT C 180, 9.7.1997, s. 1).

^(*) Titeln till direktiv 83/349/EEG har justerats med hänsyn till omdömet om artiklarna i Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, i enlighet med artikel 12 i Amsterdamfördraget. Ursprungligen hänvisades till artikel 54.3 g.

⁽²⁾ EGT C 193, 18.7.1983, s. 1. Direktivet senast ändrat genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/65/EG av (EGT C 283, 27.10.2001, s. 28).

30. förnybara energikällor: förnybara icke fossila energikällor (vindkraft, solenergi, jordvärme, våg- och tidvattenenergi, vattenkraft, biomassa, deponigas, gas från avloppsreningsanläggningar och biogaser),
31. distribuerad produktion: produktionsanläggningar som är anslutna till distributionssystem.

KAPITEL II

ALLMÄNNA REGLER FÖR ORGANISATIONEN AV SEKTORN

Artikel 3

Skyldigheter att tillhandahålla allmännyttiga tjänster och kundskydd

1. Medlemsstaterna skall, utan att det påverkar tillämpningen av punkt 2, på grundval av sin institutionella organisation och med vederbörlig hänsyn till subsidiaritetsprincipen, se till att elföretag drivs i enlighet med principerna i detta direktiv för att uppnå en konkurrensutsatt, säker och miljömässigt hållbar elmarknad, och de får inte göra någon diskriminerande åtskillnad mellan dessa företag när det gäller rättigheter eller skyldigheter.
2. Medlemsstaterna får med beaktande fullt ut av tillämpliga bestämmelser i fördraget, särskilt artikel 86 i detta, för att tillgodose det allmänna ekonomiska intresset ålägga företag som bedriver verksamhet inom elsektorn att tillhandahålla allmännyttiga tjänster, vilka kan avse tillförlitlighet, inbegripet försörjningstrygghet, regelbundenhet i leveranserna, kvalitet och pris samt miljöskydd, inbegripet klimatskydd och energieffektivitet. Dessa åligganden skall vara klart definierade, öppna, icke diskriminerande och kontrollerbara samt garantera att elföretag i EU kan nå ut till nationella konsumenter på lika villkor. När det gäller försörjningstrygghet, styrning av energieffektivitet/energiefterfrågan och för att uppfylla de miljömål som avses i denna punkt får medlemsstaterna införa långtidsplanering, varvid hänsyn skall tas till att tredje part kan komma att ansöka om tillträde till systemet.
3. Medlemsstaterna skall inom sitt territorium se till att alla hushållskunder, och, när medlemsstaterna anser det lämpligt, små företag, det vill säga företag som har färre än 50 anställda, och en årlig omsättning eller balansomslutning som inte överstiger 10 miljoner euro, har rätt till samhällsomfattande tjänster, det vill säga rätt till elleveranser av en bestämd kvalitet till lätt och tydligt jämförbara och rimliga priser av ett slag som medger insyn. För att garantera leveranser av samhällsomfattande tjänster får medlemsstaterna utse en sistahandsleverantör. Medlemsstaterna skall ålägga distributionsföretagen att ansluta kunderna till sina nät enligt villkor och tariffer som fastställs i enlighet med förfarandet i artikel 23.2. Inget i detta direktiv

skall hindra medlemsstaterna från att stärka hushållskonsumenternas och de små och medelstora förbrukarnas ställning på marknaden genom att främja möjligheterna till frivillig samgång mellan företrädare för dessa konsumentkategorier.

Första stycket skall genomföras på ett öppet och icke diskriminerande sätt och skall inte hindra öppnandet av marknaderna enligt vad som föreskrivs i artikel 21.

4. Om det tillhandahålls ekonomisk ersättning, annan form av ersättning och exklusiva rättigheter som en medlemsstat beviljar för uppfyllandet av åliggandena i punkterna 2 och 3, skall detta ske på ett icke-diskriminerande och öppet sätt.

5. Medlemsstaterna skall vidta lämpliga åtgärder för att skydda slutförbrukare, och de skall särskilt se till att utsatta kunder skyddas, bl.a. genom åtgärder för att hjälpa dem undvika avstängning från leverans. Medlemsstaterna får härvid vidta åtgärder för att skydda slutförbrukare i avlägsna områden. De skall garantera en hög konsumentskyddsnivå, särskilt i form av klara och begripliga avtalsvillkor, allmän information och mekanismer för tvistlösning. Medlemsstaterna skall se till att berättigade kunder i praktiken kan byta till en ny leverantör. Ätminstone när det gäller hushållskunder skall dessa åtgärder bland annat omfatta dem som anges i bilaga A.

6. Medlemsstaterna skall se till att elleverantörerna på eller i samband med fakturorna och i reklam som riktar sig till slutförbrukare anger följande:

- a) Varje enskild energikällas andel av den genomsnittliga bränslesammansättning som företaget använt under det gångna året.
- b) Ätminstone hänvisning till befintliga referensvärden, t.ex. webbsidor, där information finns tillgänglig för allmänheten om den inverkan på miljön som elframställningen från den sammanlagda bränslesammansättning som leverantören använt under det föregående året har ätminstone i form av utsläpp av CO₂ och radioaktivt utsläpp.

För el som anskaffats på en elbörs eller importerats från ett företag som är beläget utanför gemenskapen kan aggregerade uppgifter som börsen eller företaget tillhandahållit under föregående år användas.

Medlemsstaterna skall vidta nödvändiga åtgärder för att se till att den information som leverantörer tillhandahåller sina kunder i enlighet med denna artikel är tillförlitlig.

7. Medlemsstaterna skall vidta lämpliga åtgärder för att uppnå målen för social och ekonomisk sammanhållning, miljöskydd, däribland även åtgärder för styrning av energieffektivitet/energiefterfrågan och metoder för att bekämpa klimatförändringar, samt försörjningstrygghet. Åtgärderna kan bl.a. omfatta lämpliga ekonomiska stimulansåtgärder, där så är

lämpligt med hjälp av alla tillgängliga nationella verktyg och gemenskapsverktyg, för underhåll och anläggning av nödvändig nätinfrastruktur, inbegripet sammanlänkningskapacitet.

8. Medlemsstaterna får besluta att inte tillämpa bestämmelserna i artiklarna 6, 7, 20 och 22, om tillämpningen av dessa, rättsligt eller i praktiken, skulle hindra elföretagen från att fullgöra de förpliktelser som ålagts dem i det allmänna ekonomiska intresset och om handelns utveckling inte påverkas i en sådan utsträckning att det skulle strida mot gemenskapens intressen. Gemenskapens intressen omfattar bland annat konkurrens när det gäller berättigade kunder i enlighet med detta direktiv och artikel 86 i fördraget.

9. Medlemsstaterna skall när de genomfört direktivet informera kommissionen om vilka åtgärder som vidtagits för att fullgöra förpliktelserna om samhällsomfattande och allmännyttiga tjänster, inklusive konsument- och miljöskyddsåtgärder, och om åtgärdernas eventuella inverkan på nationell och internationell konkurrens, oavsett om åtgärderna kräver undantag från detta direktiv eller ej. De skall därefter varantannat år underätta kommissionen om eventuella ändringar av åtgärderna, oavsett om de kräver undantag från detta direktiv eller ej.

Artikel 4

Övervakning av försörjningstryggheten

Medlemsstaterna skall se till att frågor som rör försörjningstrygghet övervakas. Vid behov får medlemsstaterna överlåta denna uppgift åt de tillsynsmyndigheter som avses i artikel 23.1. Denna övervakning skall i synnerhet omfatta balansen mellan tillgång och efterfrågan på den inhemska marknaden, förväntad framtida efterfrågan, ytterligare kapacitet som planeras eller håller på att anläggas, samt nätens kvalitet och underhållsnivå samt åtgärder för att täcka efterfrågetoppar och hantera brister i leverans från en eller flera leverantörers sida. De behöriga myndigheterna skall senast den 31 juli vartannat år offentliggöra en rapport i vilken resultaten av övervakningen av dessa frågor och de åtgärder som vidtagits eller planerats skall anges; rapporten skall därefter genast överlämnas till kommissionen.

Artikel 5

Tekniska regler

Medlemsstaterna skall se till att tekniska säkerhetskriterier definieras och att det utarbetas och offentliggörs tekniska regler, i vilka de lägsta tekniska konstruktions- och driftkraven för anslutning till systemet av produktionsanläggningar, distributionssystem, direktanslutna konsumenters utrustning, sammanlänkningar för sammankoppling och direktledningar fastställs. Dessa tekniska regler skall säkerställa att systemen är driftskompatibla, och de skall vara objektiva och icke-diskriminerande. De skall anmälas till kommissionen i enlighet med artikel 8

i Europaparlamentets och rådets direktiv 98/34/EG av den 22 juni 1998 om ett informationsförfarande beträffande tekniska standarder och föreskrifter och beträffande föreskrifter för informationssamhällets tjänster. (*)

KAPITEL III

PRODUKTION

Artikel 6

Tillståndsförfarande för ny kapacitet

1. Vid anläggning av ny produktionskapacitet skall medlemsstaterna använda ett tillståndsförfarande som skall genomföras enligt objektiva, klara, begripliga och icke-diskriminerande kriterier.

2. Medlemsstaterna skall fastställa kriterier för beviljandet av tillstånd att anlägga produktionskapacitet på deras territorium. Dessa kriterier kan avse

- teknisk säkerhet i elsystemet, elinstallationer och tillhörande utrustning, samt försörjningstryggheten,
- skydd av befolkningens hälsa och säkerhet,
- miljöskydd,
- markanvändning och lokalisering,
- användningen av allmän mark,
- energieffektivitet,
- typ av primärkällor,
- sökandens egenskaper, t.ex. teknisk, ekonomisk och finansiell förmåga,
- överensstämmelse med de åtgärder som vidtagits i enlighet med artikel 3.

3. Medlemsstaterna skall se till att tillståndsförfarandena för små producenter och/eller distribuerad produktion tar hänsyn till deras begränsade storlek och eventuella inverkan.

4. Förfarandena och kriterierna för beviljande av tillstånd skall offentliggöras. Om en ansökan om tillstånd avslås skall den sökande informeras om skälen för avslagsbeslutet. Skälen skall vara objektiva, icke-diskriminerande, välgrundade och vederbörligen dokumenterade. Den sökande skall ha möjlighet att överklaga.

(*) EGT L 204, 21.7.1998, s. 37. Direktivet senast ändrat genom direktiv 98/48/EG (EGT C 217, 5.8.1998, s. 18).

Artikel 7

Anbudsförfarande för ny kapacitet

1. För att trygga försörjningen skall medlemsstaterna se till att det genom ett anbudsförfarande eller ett likvärdigt förfarande i fråga om öppenhet och icke-diskriminering grundat på offentliggjorda kriterier finns möjlighet att erbjuda ny kapacitet eller åtgärder för styrning av energieffektiviteten/energiefterfrågan. Dessa förfaranden får dock bara användas om den produktionskapacitet som anläggs med tillämpning av tillståndsförfarandet eller de åtgärder som vidtas för styrning av energieffektivitet/energiefterfrågan inte är tillräckliga för att säkerställa försörjningstryggheten.

2. Medlemsstaterna kan för att skydda miljön och gynna nya tekniska lösningar se till att det finns möjlighet att upphandla ny kapacitet genom ett anbudsförfarande grundat på offentliggjorda kriterier. Ett sådant anbudsförfarande får gälla ny kapacitet eller åtgärder för styrning av energieffektiviteten/energiefterfrågan. Ett anbudsförfarande får dock bara användas om den produktionskapacitet som anläggs med tillämpning av tillståndsförfarandet eller de åtgärder som vidtas inte är tillräckliga för att uppnå dessa mål.

3. Närmare uppgifter om ett anbudsförfarande avseende produktionskapacitet och åtgärder för styrning av energieffektivitet/energiefterfrågan skall offentliggöras i Europeiska unionens officiella tidning senast sex månader före den sista dagen för inlämnande av anbud.

Anbudsspecifikationerna skall göras tillgängliga i tillräckligt god tid för att alla intresserade företag som är etablerade på en medlemsstats territorium skall kunna lämna in anbud.

I syfte att garantera öppenhet och icke-diskriminering skall anbudsspecifikationerna innehålla en detaljerad beskrivning av kontraktsspecifikationerna och det förfarande som skall följas av alla anbudsgivare samt en uttömmande förteckning över de kriterier som skall styra urvalet av anbudsgivare och tilldelningen av kontrakt, inklusive stimulansåtgärder som omfattas av anbudsförfarandet, t.ex. subventioner. Dessa specifikationer får också avse de områden som anges i artikel 6.2.

4. I anbudsinfordringar avseende erforderlig produktionskapacitet skall hänsyn också tas till anbud om elleveranser med långtidsgarantier från befintliga produktionsanläggningar, under förutsättning att tillkommande krav kan tillgodoses på detta sätt.

5. Medlemsstaterna skall utse en myndighet, ett offentligt organ eller ett enskilt organ vars verksamhet inte omfattar elproduktion, elöverföring, eldistribution eller elleveranser och som kan vara den tillsynsmyndighet som avses i artikel 23.1, att ansvara för organisation, övervakning och kontroll av anbudsförfarandet i punkterna 1–4. Om den systemansvarige för överföringssystemet är helt oberoende av annan verksamhet

utan ägarsamband med överföringssystemet, får den systemansvarige utses till det organ som ansvarar för organisation, övervakning och kontroll av anbudsförfarandet. Denna myndighet eller detta organ skall vidta alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa sekretess för uppgifterna i anbudet.

KAPITEL IV

DRIFT AV ÖVERFÖRINGSSYSTEM

Artikel 8

Utseende av systemansvariga för överföringssystemet

Medlemsstaterna skall, för en tid som de själva bestämmer med beaktande av effektivitet och ekonomisk balans, utse eller lägga de företag som äger överföringssystem att utse en eller flera systemansvariga för överföringssystemet. Medlemsstaterna skall se till att de systemansvariga för överföringssystemet handlar i enlighet med artiklarna 9–12.

Artikel 9

Uppgifter som åligger de systemansvariga för överföringssystemet

Varje systemansvarig för överföringssystemet skall ansvara för följande:

- a) Att säkerställa systemets långsiktiga förmåga att uppfylla rimliga krav på överföring av elenergi.
- b) Att bidra till försörjningstryggheten genom lämplig överföringskapacitet och systemtillförlitlighet.
- c) Att styra energiflödena i systemet, med beaktande av utbyten med andra sammanlänkade system. Den systemansvarige skall därför vara ansvarig för att elnätet är säkert, tillförlitligt och effektivt och därvid säkerställa att alla nödvändiga stöd tjänster är tillgängliga i den mån som denna tillgänglighet är oberoende av andra överföringssystem med vilket systemet är sammanlänkat.
- d) Att förse den systemansvarige för andra system med vilka systemet är sammanlänkat med tillräcklig information för att säker och effektiv drift, samordnad utveckling och driftskompatibilitet i det sammanlänkade systemet skall kunna garanteras.
- e) Att ingen diskriminerande åtskillnad görs mellan systemanvändare eller kategorier av systemanvändare, i synnerhet inte till förmån för anknutna företag.

- f) Att förse systemanvändarna med den information som behövs för att de skall kunna få effektivt tillträde till systemet.

Artikel 10

Åtskillnad av systemansvariga för överföringssystemet

1. Om den systemansvarige för överföringssystemet utgör en del av ett vertikalt integrerat företag skall denne åtminstone vad avser juridisk form, organisation och beslutsfattande vara oberoende av annan verksamhet utan samband med överföring. Dessa regler skall inte ge upphov till någon skyldighet att skilja ägandet av tillgångar i överföringssystemet från det vertikalt integrerade företaget.
2. För att säkerställa att den systemansvarige för överföringssystemet som avses i punkt 1 är oberoende skall följande minimikriterier gälla:
 - a) Personer som ansvarar för ledningen för den systemansvarige för överföringssystemet får inte ingå i företagsstrukturer i det integrerade elföretaget som direkt eller indirekt ansvarar för den dagliga driften avseende produktion, distribution eller leverans av el.
 - b) Lämpliga åtgärder skall vidtas för att se till att de yrkesmässiga intressena hos dem som ansvarar för ledningen för den systemansvarige för överföringssystemet beaktas på ett sätt som garanterar att dessa personer kan agera självständigt.
 - c) Den systemansvarige för överföringssystemet skall ha faktisk beslutanderätt, oberoende av det integrerade elföretaget, när det gäller de tillgångar som behövs för att trygga drift, underhåll och utbyggnad av nätet. Detta bör inte hindra förekomsten av lämpliga samordningsmekanismer för att garantera att moderbolagets ekonomiska och förvaltningsmässiga övervakningsrättigheter när det gäller avkastningen, som regleras indirekt i artikel 23.2, i ett dotterbolag skyddas. Detta skall särskilt göra det möjligt för moderbolaget att godkänna den årliga finansieringsplan eller motsvarande instrument som upprättas av den systemansvarige för överföringssystemet och att fastställa övergripande gränser för dess dotterbolags skuldsättningsnivåer. Det skall inte vara tillåtet för moderbolaget att ge instruktioner för den löpande verksamheten eller om enskilda beslut beträffande uppförande eller renovering av överföringsnät, så länge dessa beslut inte överskrider villkoren i den godkända finansieringsplanen eller motsvarande instrument.
 - d) Den systemansvarige för överföringssystemet skall upprätta en övervakningsplan, där det anges vilka åtgärder som vidtagits för att motverka diskriminerande beteende, och se till att planen följs. I planen skall anges vilka specifika skyldigheter de anställda har för att detta mål skall uppfyllas.

Den person eller det organ som ansvarar för att övervakningsplanen följs skall lämna en årlig rapport, som skall offentliggöras, över de åtgärder som vidtagits till den tillsynsmyndighet som avses i artikel 23.1.

Artikel 11

Inmatningsordning och balansering

1. Utan att detta inverkar på leveranser av el som grundas på kontraktsskyldigheter, inklusive sådana som härrör från anbudsspecifikationerna, skall den systemansvarige för överföringssystemet, när den systemansvarige har denna funktion, ansvara för inmatningsordningen mellan produktionsanläggningarna inom sitt område och bestämma hur sammanlänknings- till andra system skall utnyttjas.
2. Inmatningsordningen mellan produktionsanläggningarna och utnyttjandet av sammanlänknings- till andra system skall fastställas på grundval av kriterier som kan godkännas av medlemsstaten och som måste vara objektiva, offentliggjorda och tillämpas på ett icke-diskriminerande sätt som garanterar att den inre marknaden för el fungerar väl. I kriterierna skall den ekonomiska rangordning som gäller el från tillgängliga installationer för elproduktion, eller från överföring genom sammanlänknings- till andra system, samt de tekniska begränsningarna i systemet beaktas.
3. En medlemsstat får lägga den systemansvarige att, då denne avgör inmatningsordningen mellan produktionsanläggningar, prioritera anläggningar som använder förnybara energikällor eller avfall, eller kraftvärmeverk.
4. En medlemsstat får med hänsyn till försörjningstryggheten bestämma att produktionsanläggningar som använder inhemska källor för primärenergi skall prioriteras i en utsträckning som inte under något kalenderår överstiger 15 % av den totala mängd primärenergi som behövs för att producera den el som förbrukas i den berörda medlemsstaten.
5. Medlemsstaterna får kräva att de systemansvariga för överföringssystem uppfyller vissa minimikrav i fråga om underhåll och utveckling av överföringssystemet, inklusive dess sammanlänkningskapacitet.
6. Systemansvariga för överföringssystem skall anskaffa den energi de behöver för att täcka energiförluster och reservkapacitet inom sina system i enlighet med öppna, icke-diskriminerande och marknadsorienterade förfaranden närhelst de har denna funktion.
7. De regler för balansering av elsystemet som fastställs av systemansvariga för överföringssystemet skall vara objektiva, öppna och icke-diskriminerande, vilket även skall gälla för reglerna för de avgifter för obalanser i energitillförseln som tas ut av användarna av systemansvarigas nät. Villkor och bestämmelser, inklusive regler och tariffer, för systemansvarigas tillhandahållande av sådana tjänster skall fastställas på ett icke-dis-

kriminerande sätt som avspeglar de verkliga kostnaderna enligt en metod som är förenlig med artikel 23.2 och skall offentliggöras.

Artikel 12

Sekretess när det gäller systemansvariga för överförings-systemet

Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 18 eller någon annan lagstadgad skyldighet att lämna uppgifter skall den systemansvarige för överföringsystemet behandla kommersiellt känsliga uppgifter som erhålls i verksamheten konfidentiellt. Uppgifter som tillhandahålls om den egna verksamheten, som kan vara kommersiellt fördelaktiga, skall göras tillgängliga på ett icke-diskriminerande sätt.

KAPITEL V

DRIFT AV DISTRIBUTIONSSYSTEM

Artikel 13

Utseende av systemansvariga för distributionssystemet

Medlemsstaterna skall, för en tid som de själva bestämmer med beaktande av effektivitet och ekonomisk balans, utse eller ålägga företag som äger eller är ansvariga för distributionssystemet att utse en eller flera systemansvariga för distributionssystemet. Medlemsstaterna skall se till att de systemansvariga för distributionssystemet handlar i överensstämmelse med artiklarna 14–16.

Artikel 14

Uppgifter som åligger de systemansvariga för distributionssystemet

1. Den systemansvarige för distributionssystemet skall med vederbörlig hänsyn till miljön upprätthålla säker, tillförlitlig och effektiv eldistribution inom sitt område.
2. Den systemansvarige får inte i något fall göra någon diskriminerande åtskillnad mellan systemanvändare eller kategorier av användare av systemet, i synnerhet inte till förmån för sina anknutna företag.
3. Den systemansvarige för distributionssystemet skall förse systemanvändarna med erforderlig information för att de skall kunna få effektivt tillträde till systemet.
4. En medlemsstat får ålägga den systemansvarige för distributionssystemet att, då denne avgör inmatningsordningen mellan produktionsanläggningar, prioritera anläggningar som använder förnybara energikällor eller avfall, eller kraftvärmeverk.
5. Systemansvariga för distributionssystemet skall anskaffa den energi de behöver för att täcka energiförluster och reservkapacitet inom sina system i enlighet med öppna, icke-diskri-

minerande och marknadsorienterade förfaranden, närhelst de har denna funktion. Detta krav skall inte påverka användningen av elektricitet som erhållits enligt avtal som slöts före den 1 januari 2002.

6. I det fall de systemansvariga ansvarar för balansering av eldistributionssystemet skall de av dem fastställda reglerna här för, inklusive regler för de avgifter för obalanser i energitillförseln som tas ut av användarna av deras nät, vara objektiva, klara, begripliga och icke-diskriminerande. Villkor och bestämmelser, inklusive regler och tariffer, för de systemansvarigas tillhandahållande av sådana tjänster skall fastställas på ett icke-diskriminerande sätt som avspeglar de verkliga kostnaderna enligt en metod som är förenlig med artikel 23.2 och skall offentliggöras.

7. När den systemansvarige planerar en utbyggnad av distributionsnätet skall hänsyn tas till sådana åtgärder för styrning av energieffektivitet/energiefterfrågan och/eller distribuerad produktion som kan komma att ersätta behovet av att uppgradera eller ersätta elkapaciteten.

Artikel 15

Åtskillnad av systemansvariga för distributionssystemet

1. Om den systemansvarige för distributionssystemet utgör en del av ett vertikalt integrerat företag skall denne åtminstone vad avser juridisk form, organisation och beslutsfattande vara oberoende av annan verksamhet utan samband med distribution. Dessa regler skall inte ge upphov till någon skyldighet att skilja ägandet av tillgångar i distributionssystemet från det vertikalt integrerade företaget.
2. Utöver de krav som fastställts i punkt 1 skall den systemansvarige för distributionssystemet, om denne utgör en del av ett vertikalt integrerat företag, med avseende på sin organisation och sitt beslutsfattande vara oberoende av annan verksamhet utan samband med distribution. För att uppnå detta skall följande minimikriterier gälla:
 - a) De personer som ansvarar för ledningen för den systemansvarige för distributionssystemet får inte ingå i företagsstrukturer i det integrerade elföretag som direkt eller indirekt ansvarar för den dagliga driften avseende produktion, överföring, leverans av el.
 - b) Lämpliga åtgärder skall vidtas för att se till att de yrkesmässiga intressena hos de personer som ansvarar för ledningen för den systemansvarige för distributionssystemet beaktas på ett sätt som garanterar att dessa personer kan agera självständigt.
 - c) Den systemansvarige för distributionssystemet skall ha faktisk beslutanderätt, oberoende av det integrerade elföretaget, när det gäller de tillgångar som behövs för att trygga drift, underhåll eller utbyggnad av nätet. Detta bör inte hindra förekomsten av lämpliga samordningsmekanismer för att garantera att moderbolagets ekonomiska och förvaltningsmässiga övervakningsrättigheter när det gäller avkastningen, som regleras indirekt i artikel 23.2, i ett dot-

terbolag skyddas. Detta skall särskilt göra det möjligt för moderbolaget att godkänna den årliga finansieringsplan eller det motsvarande instrument som upprättas av den systemansvarige för distributionssystemet och att fastställa övergripande gränser för dess dotterbolags skuldsättningsnivåer. Det skall inte vara tillåtet för moderbolaget att ge instruktioner för den löpande verksamheten eller om enskilda beslut beträffande uppförande eller renovering av distributionsnät, så länge dessa beslut inte överskrider villkoren i den godkända finansieringsplanen eller motsvarande instrument.

- d) Den systemansvarige för distributionssystemet skall upprätta en övervakningsplan, där det anges vilka åtgärder som vidtagits för att motverka diskriminerande beteende och se till att planen följs. I planen skall anges vilka specifika skyldigheter de anställda har för att detta mål skall uppfyllas. Den person eller det organ som ansvarar för att övervakningsplanen följs skall till den tillsynsmyndighet som avses i artikel 23.1 överlämna en årlig rapport, som skall offentliggöras, över de åtgärder som vidtagits.

Medlemsstaterna får besluta att inte tillämpa punkterna 1 och 2 på integrerade elföretag som har mindre än 100 000 anslutna kunder eller levererar till små, enskilda system.

Artikel 16

Sekretess när det gäller systemansvariga för distributionssystemet

Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 18 eller någon annan lagstadgad skyldighet att lämna uppgifter skall den systemansvarige för distributionssystemet behandla kommersiellt känsliga uppgifter som erhålls i verksamheten konfidentiellt och förhindra att sådana uppgifter om den egna verksamheten som kan vara kommersiellt fördelaktiga röjs på ett diskriminerande sätt.

Artikel 17

Kombinerat systemansvar

Reglerna i artiklarna 10.1 och 15.1 hindrar inte verksamhet av ett kombinerat systemansvar för överförings och distributionssystem som vad avser juridisk form, organisation och beslutsfattande är oberoende av annan verksamhet utan samband med drift av överförings eller distributionssystem och som uppfyller de krav som anges i led a–d. Dessa regler skall inte ge upphov till någon skyldighet att skilja ägandet av tillgångar i det kombinerade systemet från det vertikalt integrerade företaget.

- a) Personer som ansvarar för ledningen för det kombinerade systemansvaret får inte ingå i företagsstrukturer i det inte-

grerade elföretag som direkt eller indirekt ansvarar för den dagliga driften avseende produktion eller leverans av el.

- b) Lämpliga åtgärder skall vidtas för att se till att de yrkesmässiga intressena hos de personer som ansvarar för ledningen för det kombinerade systemansvaret beaktas på ett sätt som garanterar att dessa personer kan agera självständigt.

- c) Den kombinerade systemansvarige skall ha faktisk beslutanderätt, oberoende av det integrerade elföretaget när det gäller de tillgångar som behövs för att trygga drift, underhåll och utbyggnad av nätet. Detta bör inte hindra förekomsten av lämpliga samordningsmekanismer för att garantera att moderbolagets ekonomiska och förvaltningsmässiga övervakningsrättigheter när det gäller avkastningen, som regleras indirekt i artikel 23.2, i ett dotterbolag skyddas. Detta skall särskilt göra det möjligt för moderbolaget att godkänna den årliga finansieringsplan eller det motsvarande instrument som upprättas av den ansvarige för det kombinerade systemet och att fastställa övergripande gränser för dess dotterbolags skuldsättningsnivåer. Det skall inte vara tillåtet för moderbolaget att ge instruktioner för den löpande verksamheten eller om enskilda beslut beträffande uppförande eller renovering av överförings- och distributionsnät, så länge dessa beslut inte överskrider villkoren i den godkända finansieringsplanen eller motsvarande instrument.

- d) Den kombinerade systemansvarige skall upprätta en övervakningsplan där det anges vilka åtgärder som vidtagits för att motverka diskriminerande beteende och se till att planen följs. I planen skall anges vilka specifika skyldigheter de anställda har för att detta mål skall uppfyllas. Den person eller det organ som ansvarar för att övervakningsplanen följs skall till den tillsynsmyndighet som avses i artikel 23.1 överlämna en årlig rapport, som skall offentliggöras, över de åtgärder som vidtagits.

KAPITEL VI

SÄRREDOVISNING AV OLIKA VERKSAMHETER SAMT INSYN OCH ÖPPENHET I BOKFÖRINGEN

Artikel 18

Rätt till tillgång till räkenskaper

1. Medlemsstaterna eller varje behörig myndighet de utser, inklusive de tillsynsmyndigheter som avses i artikel 23, skall i den utsträckning som krävs för att de skall kunna utföra sina uppgifter ha tillgång till elföretagens räkenskaper i enlighet med artikel 19.

2. Medlemsstaterna och varje utsedd behörig myndighet, inklusive de tillsynsmyndigheter som avses i artikel 23, skall behandla kommersiellt känsliga uppgifter konfidentiellt. Medlemsstaterna får föreskriva att sådan information offentliggörs om detta är nödvändigt för att de behöriga myndigheterna skall kunna utföra sina uppgifter.

Artikel 19

Särredovisning

1. Medlemsstaterna skall vidta de åtgärder som är nödvändiga för att säkerställa att elföretagens bokföring genomförs i enlighet med punkterna 2-3.

2. Elföretag skall, oberoende av ägartyp eller juridisk form, upprätta, låta revidera och offentliggöra sina årsredovisningar i enlighet med de bestämmelser i nationell lagstiftning som avser årsredovisning för aktiebolag och har fastställts till följd av rådets fjärde direktiv 78/660/EEG av den 25 juli 1978 grundat på artikel 44.2 g (*) i fördraget om årsbokslut i vissa typer av bolag. (†)

Företag som enligt lag inte är skyldiga att offentliggöra sin årsredovisning skall hålla en kopia av den tillgänglig för allmänheten på sitt huvudkontor.

3. Elföretag skall i sin interna bokföring särredovisa överförings- och distributionsverksamheten var för sig så som de skulle behöva göra om verksamheterna bedrevs av separata företag, för att undvika diskriminering, korssubventionering och snedvriddning av konkurrensen. De skall också redovisa, eventuellt genom en sammanställd redovisning, andra elverksamheter utan samband med överföring eller distribution. Fram till den 1 juli 2007 skall de särredovisa leveranserna till berättigade kunder och leveranserna till icke-berättigade kunder. Inkomster från äganderätt till överförings-/distributionsystemet skall specificeras i bokföringen. Vid behov skall de upprätta en sammanställd redovisning för annan verksamhet utanför elsektorn. Den interna bokföringen skall omfatta en balansräkning och en resultaträkning för varje verksamhetsgren.

4. Den revision som anges i punkt 2 skall särskilt verifiera att den i punkt 3 angivna skyldigheten att undvika diskriminering och korssubventioner uppfylls.

(*) Titeln till direktiv 78/660/EEG har justerats med hänsyn till omstruktureringen av artiklarna i Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, i enlighet med artikel 12 i Amsterdambdraget. Ursprungligen hänvisades till artikel 54.3 g.

(†) EGT L 222, 14.8.1978, s. 11. Direktivet senast ändrat genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/65/EG (EGT C 283, 27.10.2001, s. 28).

KAPITEL VII

ORGANISATION AV TILLTRÄDE TILL SYSTEMET

Artikel 20

Tillträde för tredje part

1. Medlemsstaterna skall se till att det införs en ordning för tredje parts tillträde till överförings- och distributionsystemen grundad på offentliggjorda tariffer, som skall gälla för alla berättigade kunder samt tillämpas objektivt och utan att någon diskriminerande åtskillnad görs mellan systemanvändarna. Medlemsstaterna skall se till att dessa tariffer, eller de metoder som använts för att beräkna dem, är godkända innan de träder i kraft i enlighet med artikel 23 samt att tarifferna – och metoderna om endast dessa har godkänts – offentliggörs innan de träder i kraft.

2. Den systemansvarige för överförings- eller distributions-systemet får vägra tillträde till systemet om det saknar nödvändig kapacitet. Val grundade skäl som särskilt tar hänsyn till artikel 3 måste anföras för en sådan vägran. Vid behov, och om tillträde till systemet har vägrats, skall medlemsstaterna se till att den systemansvarige tillhandahåller relevant information om vilka åtgärder som skulle erfordras för att förstärka systemet. Den part som begär sådan information får läggas en rimlig avgift för att täcka kostnaderna för tillhandahållande av informationen.

Artikel 21

Öppnande av marknaderna och ömsesidighet

1. Medlemsstaterna skall se till att följande kunder är berättigade:

- a) Fram till den 1 juli 2004, de berättigade kunder som avses i artikel 19.1-3 i direktiv 96/92/EG. Medlemsstaterna skall senast den 31 januari varje år offentliggöra kriterierna för fastställandet av vilka dessa berättigade kunder är.
- b) Senast från och med den 1 juli 2004, samtliga icke-hushållskunder.
- c) Från och med den 1 juli 2007, samtliga kunder.

2. För att undvika bristande jämvikt när elmarknaderna öppnas

- a) får avtal om leverans av el med en berättigad kund inom en annan medlemsstats system inte förbjudas, om kunden anses berättigad i båda de berörda systemen,

b) får kommissionen, med beaktande av situationen på marknaden och det gemensamma intresset, i de fall där en transaktion som omfattas av led a vägrats på grund av att kunden anses som berättigad endast i det ena av de båda systemen, lägga den vägrande parten att verkställa den begärda leveransen på begäran av den medlemsstat där den berättigade kunden är belägen.

Artikel 22

Direktledningar

1. Medlemsstaterna skall vidta de åtgärder som är nödvändiga för att göra det möjligt för

- a) alla producenter och leverantörer av el som är etablerade inom deras territorium att leverera till sina egna fastigheter, dotterbolag och berättigade kunder genom en direktledning,
- b) varje berättigad kund inom deras territorium att få leveranser via en direktledning från ett producent- och leveransföretag.

2. Medlemsstaterna skall fastställa kriterier för beviljandet av tillstånd att uppföra direktledningar inom deras territorium. Dessa kriterier skall vara objektiva och icke-diskriminerande.

3. Möjligheten att leverera el genom en direktledning enligt punkt 1 skall inte påverka möjligheten att ingå elavtal i enlighet med artikel 20.

4. Medlemsstaterna får göra tillståndet att uppföra en direktledning avhängigt antingen av att tillträde till systemet vägrats på grundval av artikel 20, eller av att ett tvistlösningsförfarande enligt artikel 23 inlett.

5. Medlemsstaterna får vägra att meddela tillstånd till en direktledning om ett sådant tillstånd skulle strida mot bestämmelserna i artikel 3. Val grundade skäl skall anges för en sådan vägran.

Artikel 23

Tillsynsmyndigheter

1. Medlemsstaterna skall utse ett eller flera behöriga organ som skall fungera som tillsynsmyndigheter. Dessa myndigheter skall vara fullständigt oberoende av industrins intressen. De skall, genom tillämpning av denna artikel, åtminstone ansvara för att säkerställa icke-diskriminering, effektiv konkurrens och att marknaden fungerar effektivt, genom att särskilt övervaka följande:

a) Bestämmelserna för förvaltning och tilldelning av sammanlänkningskapacitet, tillsammans med tillsynsmyndigheten eller tillsynsmyndigheterna i de medlemsstater med vilka sammanlänkning förekommer.

b) Alla mekanismer avsedda att åtgärda överbelastning i det nationella nätet.

c) Den tid som överförings- och distributionsföretag behöver för att genomföra sammanlänknings- och reparationsarbeten.

d) Offentliggörande av information från de systemansvariga för överförings- och distributionsystem om sammanlänknings-, nätanvändning och kapacitetsfördelning till berörda parter, med beaktande av behovet av att icke sammanfattad information behandlas som kommersiellt konfidentiell.

e) Effektiv särredovisning enligt artikel 19 för att förhindra korssubventionering inom verksamhetsgrenarna produktion, överföring, distribution och leverans.

f) Villkor och tariffer för anslutning av nya elproducenter så att det säkerställs att dessa villkor och tariffer är objektiva, öppna och icke-diskriminerande, särskilt med beaktande av kostnaderna och fördelarna med olika tekniska lösningar för förnybara energikällor, distribuerad produktion och kraftvärme.

g) I vilken utsträckning systemansvariga för överförings- och distributionsnät fullgör sina uppgifter i enlighet med artiklarna 9 och 14.

h) Graden av insyn och konkurrens.

De myndigheter som inrättas i enlighet med denna artikel skall offentliggöra en årsrapport om resultatet av sin övervakningsverksamhet i enlighet med led a–h.

2. Tillsynsmyndigheterna skall ansvara för att, innan dessa träder i kraft, fastställa eller godkänna åtminstone metoder som används för att beräkna eller fastställa villkoren för

a) anslutning och tillträde till nationella nät, inklusive överförings- och distributionstariffer; dessa tariffer, eller metoder, skall utformas så att nödvändiga investeringar i näten kan göras på ett sätt som gör det möjligt att säkra nätens funktion,

b) tillhandahållandet av balansstjänster.

3. Trots vad som sägs i punkt 2 får medlemsstaterna föreskriva att tillsynsmyndigheterna skall underställa det relevanta organet i medlemsstaten de tariffer eller åtminstone de metoder som avses i den punkten samt ändringarna i punkt 4 för för-

medlit beslut. Det relevanta organet skall i sådana fall ha befogenhet att godkänna eller förkasta ett förslag till beslut som lagts fram av tillsynsmyndigheten. Dessa tariffer eller metoderna eller ändringarna av dessa skall offentliggöras tillsammans med beslutet vid det formella antagandet. Alla formella avslag på ett förslag till beslut skall dessutom offentliggöras tillsammans med motiveringen till avslaget.

4. Tillsynsmyndigheterna skall ha befogenhet att vid behov begära att de systemansvariga ändrar de villkor, tariffer, regler, mekanismer och metoder som avses i punkterna 1, 2 och 3 för att säkerställa att de är proportionella och tillämpas på ett icke-diskriminerande sätt.

5. Varje part som har ett klagomål mot en systemansvarig för överförings- eller distributionssystem avseende de villkor, tariffer och metoder som avses i punkterna 1, 2 och 4 får inge klagomålet till tillsynsmyndigheten som i egenskap av tvistlösningsmyndighet skall fatta ett beslut inom två månader från det att klagomålet mottagits. Denna period får förlängas med två månader om tillsynsmyndigheten begär ytterligare upplysningar. Denna period får förlängas ytterligare om den klagande samtycker till detta. Ett sådant beslut skall vara bindande såvida inte det upphävs vid ett överklagande.

Om klagomålet gäller anslutningsavgifter för nya, större produktionsanläggningar, får tillsynsmyndigheten förlänga två-månadersperioden.

6. Varje berörd part som har rätt till klagomål mot ett beslut om metoder som fattats i enlighet med punkterna 2, 3 eller 4 eller, om tillsynsmyndigheten är skyldig att samråda om de föreslagna metoderna får inom två månader efter offentliggörandet av beslutet eller förslaget till beslut, eller inom en kortare tidsperiod om medlemsstaterna föreskriver detta, inge ett klagomål för behandling. Ett sådant klagomål skall inte utgöra hinder för verkställighet.

7. Medlemsstaterna skall vidta åtgärder för att se till att tillsynsmyndigheterna kan utföra sina åligganden enligt punkterna 1–5 snabbt och effektivt.

8. Medlemsstaterna skall inrätta lämpliga och effektiva system för reglering, kontroll och öppenhet för att förhindra missbruk av en dominerande ställning, särskilt om det är till konsumenternas nackdel, och underprissättning. Dessa system skall beakta bestämmelserna i fördraget, särskilt artikel 82 i detta.

Fram till 2010 skall medlemsstaternas behöriga myndigheter, senast den 31 juli varje år och i överensstämmelse med konkurrenslagstiftningen, till kommissionen överlämna en rapport om dominerande marknadsställning, underprissättning och

konkurrenshämmande åtgärder. Rapporten skall också innehålla en undersökning om hur ägandeförhållandena förändrats och vilka konkreta åtgärder som vidtagits på nationell nivå för att garantera en tillräcklig mångfald av marknadsaktörer eller vilka konkreta åtgärder som vidtagits för att förbättra sammanlänkningen och konkurrensen. Från och med 2010 skall de behöriga myndigheterna överlämna en sådan rapport vartannat år.

9. Medlemsstaterna skall se till att lämpliga åtgärder, inbegripet administrativa åtgärder eller straffrättsliga förfaranden i enlighet med nationell lagstiftning, vidtas mot ansvariga fysiska eller juridiska personer när sekretessbestämmelserna i detta direktiv inte har följts.

10. Vid gränsöverskridande tvister skall den beslutande tillsynsmyndigheten vara den tillsynsmyndighet som är behörig med avseende på den systemansvarige som vägrar utnyttjande av eller tillträde till systemet.

11. Klagomål enligt punkterna 5 och 6 skall inte påverka rätten att överklaga enligt gemenskapslagstiftningen och den nationella lagstiftningen.

12. De nationella tillsynsmyndigheterna skall bidra till att utveckla den inre marknaden och skapa likvärdiga förutsättningar genom ett öppet samarbete med varandra och med kommissionen.

KAPITEL VIII

SLUTBESTÄMMELSER

Artikel 24

Skyddsåtgärder

I händelse av en plötslig kris på energimarknaden och om personers, anordningars eller anläggningars fysiska trygghet eller säkerhet hotas, eller om energiförsörjningssystemets integritet hotas, får en medlemsstat tillfälligt vidta nödvändiga skyddsåtgärder.

Sådana åtgärder får endast orsaka minsta möjliga störning av den inre marknadens funktion och får inte vara mer omfattande än vad som är absolut nödvändigt för att avhjälpa de plötsliga svårigheter som har uppstått.

Den berörda medlemsstaten skall utan dröjsmål anmäla dessa åtgärder till övriga medlemsstater och till kommissionen, som får besluta att den berörda medlemsstaten skall ändra eller upphäva sådana åtgärder, i den utsträckning som de snedvrider konkurrensen och negativt påverkar handeln på ett sätt som står i strid med det gemensamma intresset.

Artikel 25

Övervakning av elimport

Medlemsstaterna skall var tredje månad informera kommissionen om de tre föregående månadernas elimport från tredje land, uttryckt i fysiska flöden.

Artikel 26

Undantag

1. Medlemsstater som efter det att direktivet har trätt i kraft kan visa att det har uppstått påtagliga problem för driften av deras små, enskilda system får ansöka om undantag från tillämpliga bestämmelser i kapitlen IV, V, VI och VII, samt kapitel III, när det gäller enskilda mikrosystem, i fråga om renovering, uppgradering och utvidgning av befintlig kapacitet, vilka får beviljas av kommissionen. Kommissionen skall underrätta medlemsstaterna om dessa ansökningar innan den fattar beslut, varvid sekretess skall iaktas. Beslutet skall offentliggöras i Europeiska unionens officiella tidning. Denna artikel skall även tillämpas på Luxemburg.

2. En medlemsstat som efter det att direktivet har trätt i kraft av tekniska skäl har avsevärda problem med att öppna sin marknad för vissa begränsade grupper av sådana icke hushållskunder som avses i artikel 21.1 b får ansöka om undantag från denna bestämmelse, vilket kommissionen kan bevilja för en tidsperiod på högst 18 månader efter det datum som anges i artikel 30.1. Ett sådant undantag skall under alla omständigheter upphöra vid det datum som anges i artikel 21.1 c.

Artikel 27

Granskningsförfarande

Om kommissionen i den rapport som avses i artikel 28.3 drar den slutsatsen, mot bakgrund av det sätt på vilket tillträde till nätet faktiskt har genomförts i en medlemsstat – vilket ger upphov till fullt effektivt, icke-diskriminerande och obehindrat nättillträde – att vissa skyldigheter som företag åläggs i enlighet med detta direktiv (inklusive skyldigheterna när det gäller åtskillnad i rättsligt avseende för systemansvariga för distributionssystemet) inte står i proportion till det mål som eftersträvas, får den berörda medlemsstaten av kommissionen anhålla om befrielse från kravet i fråga.

Medlemsstaten skall omedelbart underrätta kommissionen om denna begäran och lämna all den relevanta information som är nödvändig för att visa att den slutsats som dragits i rapporten om att effektivt nättillträde garanteras kommer att kvarstå.

Inom tre månader efter det att kommissionen har blivit underbyggd skall den ta ställning till den berörda medlemsstatens begäran och vid behov lägga fram förslag för Europaparlamentet och rådet om att ändrade relevanta bestämmelserna i direktivet.

Kommissionen får i förslagen om att ändra direktivet föreslå att den berörda medlemsstaten undantas från särskilda krav under förutsättning att denna medlemsstat vid behov vidtar lika effektiva åtgärder.

Artikel 28

Rapportering

1. Kommissionen skall övervaka och se över tillämpningen av detta direktiv och skall före utgången av det första året efter det att direktivet trätt i kraft, och därefter varje år, överlämna en övergripande rapport till Europaparlamentet och rådet om de framsteg som gjorts. Rapporten skall omfatta åtminstone följande:

- a) Erfarenheter och framsteg som gjorts när det gäller att skapa en fullbordad och fullt ut fungerande inre marknad för el och de hinder som kvarstår för att uppnå detta mål, t.ex. i form av dominerande marknadsställning, koncentrationer på marknaden, underprissättning och beteenden som motverkar konkurrens samt de effekter detta har i form av snedvrängningar på marknaden.
- b) I vilken utsträckning kraven på åtskillnad och särredovisning och tarifiering i direktivet har lett till att tillträdet till gemenskapens elnät blivit rättvist och icke-diskriminerande och till att likvärdiga konkurrensnivåer har uppnåtts, samt vilka ekonomiska, miljömässiga och sociala följder öppnandet av elmarknaden fått för kunderna.
- c) En analys av frågor rörande systemens kapacitetsnivå och försörjningstrygghet när det gäller el i gemenskapen, särskilt rådande och förväntad balans mellan tillgång och efterfrågan med beaktande av den fysiska kapaciteten för överföring mellan olika områden.
- d) Särskild uppmärksamhet kommer att ägnas de åtgärder som vidtagits i medlemsstaterna för att täcka efterfrågetoppar och hantera brister i leveranser från en eller flera leverantörers sida.
- e) Genomförandet av undantaget som föreskrivs i artikel 15.2 i syfte att eventuellt se över tröskeln.
- f) En allmän bedömning av de framsteg som gjorts inom ramen för de bilaterala förbindelserna med de tredje länder som producerar och exporterar eller transporterar el, inbegripet vilka framsteg dessa länder har gjort när det gäller integration av marknaden, de sociala och miljömässiga konsekvenserna av handel med el och tillträde till näten.
- g) Behovet av eventuella harmoniseringskrav som inte är kopplade till bestämmelserna i detta direktiv.

- h) Det sätt på vilket medlemsstaterna i praktiken har genomfört kraven om energimärkning i artikel 3.6, och det sätt på vilket eventuella rekommendationer från kommissionen i denna fråga har beaktats.

Rapporten får vid behov även innehålla dels rekommendationer, särskilt när det gäller räckvidden och villkoren för bestämmelserna om märkning, till exempel hur det hänvisas till befintliga referenskällor och innehållet i dessa källor samt särskilt om hur informationen om den inverkan på miljön som elframställning från olika energikällor har, åtminstone i form av utsläpp av CO₂ och radioaktivt utsläpp, skulle kunna göras tillgänglig på ett sätt som medger insyn, är lättillgängligt till möjliggör jämförelser inom Europeiska unionen, och om hur de åtgärder som vidtagits i medlemsstaterna för att kontrollera tillförlitligheten hos den information som tillhandahållits av leverantörer skulle kunna rationaliseras, dels åtgärder för att motverka negativa effekter av dominerande marknadsställning och marknadskoncentration.

2. Vartannat år skall den rapport som avses i punkt 1 även omfatta en analys av de olika åtgärder som vidtagits i medlemsstaterna för att uppfylla förpliktelserna om allmännyttiga tjänster, samt en bedömning av dessa åtgärders effektivitet och, i synnerhet, deras inverkan på konkurrensen på elmarknaden. Rapporten får vid behov innehålla rekommendationer om vilka åtgärder som bör vidtas på nationell nivå för att uppnå en hög kvalitet på de allmännyttiga tjänsterna eller för att förhindra en avskärmning av marknaden.

3. Kommissionen skall senast den 1 januari 2006 överlämna en detaljerad rapport till Europaparlamentet och rådet om framstegen när det gäller att skapa en inre marknad för el. I rapporten skall särskilt redovisas

- förekomsten av icke-diskriminerande nättillträde,
- effektiviteten i tillsynen,
- utvecklingen av infrastrukturen för sammanlänknings- och försörjningsstryggheten inom gemenskapen,
- i vilken utsträckning de fullständiga fördelarna av att marknaden öppnas tillfaller små företag och hushåll, särskilt i fråga om de samhällsomfattande tjänsterna och kvaliteten på de allmännyttiga tjänsterna,
- i vilken utsträckning marknaderna i praktiken är öppna för effektiv konkurrens, inbegripet aspekter som rör dominerande marknadsställning, marknadskoncentration, underprissättning eller konkurrenshämmande åtgärder,
- i vilken utsträckning kunderna verkligen byter leverantörer och omförhandlar tariffer,

- prisutvecklingen, inbegripet leveranspriserna, i förhållande till i hur stor utsträckning marknaderna öppnas,

- de erfarenheter som vunnits vid tillämpningen av direktivet vad gäller det verkliga oberoendet för systemansvariga i vertikalt integrerade företag och huruvida andra åtgärder utöver funktionellt oberoende och separata redovisningar har utvecklats vilkas effekt är likvärdig med åtskillnad å rättsligt avseende.

Då det är lämpligt skall kommissionen lägga fram förslag för Europaparlamentet och rådet, i synnerhet för att garantera hög kvalitet på de allmännyttiga tjänsterna.

Då det är lämpligt skall kommissionen lägga fram förslag för Europaparlamentet och rådet, i synnerhet för att säkerställa fullständigt och faktiskt oberoende för de systemansvariga för distributionssystemet före den 1 juli 2007. Vid behov skall dessa förslag, i överensstämmelse med konkurrenslagstiftningen, även avse åtgärder angående dominerande marknadsställning, marknadskoncentration och underprissättning eller konkurrenshämmande åtgärder.

Artikel 29

Upphävande

Direktiv 90/547/EEG skall upphöra att gälla den 1 juli 2004.

Direktiv 96/92/EG skall härmed upphöra att gälla från och med den 1 juli 2004 utan att det påverkar medlemsstaternas förpliktelser när det gäller tidsfrister för införlivande och tillämpning av nämnda direktiv. Hänvisningar till det upphävda direktivet skall anses som hänvisningar till det här direktivet och skall läsas i enlighet med jämförelsetabellen i bilaga B.

Artikel 30

Genomförandet

1. Medlemsstaterna skall sätta i kraft de lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa detta direktiv senast den 1 juli 2004. De skall genast underrätta kommissionen om detta.

2. Medlemsstaterna får uppebjuda genomförandet av artikel 15.1 till den 1 juli 2007. Detta påverkar inte tillämpningen av de krav som fastställs i artikel 15.2.

3. När medlemsstater antar dessa bestämmelser skall de innehålla en hänvisning till detta direktiv eller åtföljas av en sådan hänvisning när de offentliggörs. Närmare föreskrifter om hur hänvisningen skall göras skall varje medlemsstat själv utfärda.

Artikel 31

Ikraftträdande

Detta direktiv träder i kraft den tjugonde dagen efter det att det har offentliggjorts i Europeiska unionens officiella tidning.

Artikel 32

Adressater

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna.

Utfärdat i Bryssel den 26 juni 2003.

På Europaparlamentets vägnar

P. COX

Ordförande

På rådets vägnar

A. TSOCHATZOPOULOS

Ordförande

BILAGA A

Konsumentkyddsåtgärder

Om inte annat följer av gemenskapsreglerna om konsumentkydd, särskilt Europaparlamentets och rådets direktiv 97/7/EG ⁽¹⁾ och rådets direktiv 93/13/EEG ⁽²⁾, skall de åtgärder som avses i artikel 3 tillförsäkra kunderna följande:

- a) Rätt till ett avtal med sin eljänstleverantör, i vilket följande anges:
- Leverantörens namn och adress.
 - De tjänster som tillhandahålls, tjänst kvaliteten och tidpunkt för den ursprungliga inkopplingen.
 - Eventuella underhållstjänster som tillhandahålls.
 - På vilket sätt aktuell information om tariffer och underhållskostnader kan erhållas.
 - Avtalets löptid och hur avtalet och tjänsterna förlängs eller sägs upp samt eventuellt rätt till fräntäde.
 - Villkoren för ersättning och återbetalning om tjänsterna inte håller angiven kvalitet.
 - Hur det tvistlösningsförfarande som avses i led f inleds.

Villkoren skall vara skälga och kända på förhand. Information om dem bör under alla omständigheter ges innan avtalet ingås eller bekräftas. Om avtal ingås genom en mellanhand skall ovanstående upplysningar också tillhandahållas innan avtalet ingås.

- b) Underrättelse i god tid om varje avsikt att ändra avtalsvillkoren och i samband med denna information underrättelse om att de har rätt att fräntäda avtalet. Tjänstleverantörerna skall underrätta sina kunder direkt om varje avgiftsbörjning vid en lämplig tidpunkt som inte infaller senare än en normal faktureringsperiod efter det att börjningen trätt i kraft. Medlemsstaterna skall se till att kunder har möjlighet att fräntäda avtal om de inte godtar de nya villkoren som eljänstleverantören meddelat.
- c) Klar och tydlig information om priser, tariffer och standardvillkor för tillgång till och utnyttjande av eljänster.
- d) Brott val av betalningssystem. Alla skillnader i villkor och bestämmelser skall motsvara leverantörens kostnader för de olika betalningssystemen. De allmänna villkoren skall vara skälga, klara och begripliga. De skall meddelas på ett klart och lättbegripligt språk. Kunderna skall skyddas mot oskälga eller vilseledande försäljningsmetoder.
- e) Möjlighet att byta leverantör utan kostnad.
- f) Tillgång till klara och lättförståeliga, okomplicerade och billiga förfaranden för behandling av kundernas klagomål. Sådana förfaranden skall göra det möjligt att lösa tvister snabbt och rättvist. När det är befogat skall de innefatta ett system för ersättning och/eller återbetalning. Förfarandena bör i möjligaste mån följa de principer som anges i kommissionens rekommendation 98/257/EG ⁽³⁾.
- g) Information om sina rättigheter när det gäller samhällsomfattande tjänster om de har tillgång till samhällsomfattande tjänster enligt de bestämmelser som medlemsstaterna antagit i enlighet med artikel 3.3.

⁽¹⁾ EGT L 144, 4.8.1997, s. 19.
⁽²⁾ EGT L 95, 21.4.1993, s. 25.
⁽³⁾ EGT L 115, 17.4.1998, s. 31.

BILAGA B

Jämförelsetabell

Det här direktivet	
Art. 1	Räckvidd
Art. 2	Definitioner
Art. 3	Skyldigheter att tillhandahålla allmännyttiga tjänster och kundskydd
Art. 4	Övervakning av försörjningstryggheten
Art. 5	Tekniska regler
Art. 6	Tillståndsförfarande för ny kapacitet
Art. 7	Anbudsörfarande för ny kapacitet
Art. 8	Utseende av systemansvariga för överföringssystemet
Art. 9	Uppgifter som åligger de systemansvariga för överföringssystemet
Art. 10	Åtskillnad av systemansvariga för överföringssystemet
Art. 11	Inmatningsordning och balansering
Art. 12	Sekretess när det gäller systemansvariga för överföringssystemet
Art. 13	Utseende av systemansvariga för distributionssystemet
Art. 14	Uppgifter som åligger de systemansvariga för distributionssystemet
Art. 15	Åtskillnad av systemansvariga för distributionssystemet
Art. 16	Sekretess när det gäller systemansvariga för distributionssystemet
Art. 17	Kombinerat systemansvar
Art. 18	Rätt till tillgång till räkenskaper
Art. 19	Särredovisning
Art. 20	Tillträde för tredje part
Art. 21	Öppnande av marknaderna och ömsesidighet
Art. 22	Direktledningar
Art. 23	Tillsynsmyndigheter
Art. 24	Skyddsåtgärder
Art. 25	Övervakning av elimport
Art. 26	Undantag
Art. 27	Granskningsförfarande
Art. 28	Rapportering
Art. 29	Upphävande
Art. 30	Genomförandet
Art. 31	Ikraftträdande
Art. 32	Adressater
BILAGA A	Konsumentskyddsåtgärder

RÄTTELSE

Rättelse till Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/55/EG av den 26 juni 2003 om gemensamma regler för den inre marknaden för naturgas och om upphävande av direktiv 98/30/EG

(Europeiska unionens officiella tidning L 178 av den 15 juli 2003)

På sidan 70, artikel 23:2 a, skall det

i stället för: "a) anskaffning och tillträde till nationella nät, inklusive överförings- och distributionstjänster; dessa tjänster, eller metoder, skall utformas så att nödvändiga investeringar i näten kan göras på ett sätt som gör det möjligt att säkra näternas funktion."

vare: "a) anskaffning och tillträde till nationella nät, inklusive överförings- och distributionstjänster, samt villkor och tjänster för tillträde till LNG-anläggningar; dessa tjänster, eller metoder, skall utformas så att nödvändiga investeringar i näten och LNG-anläggningar kan göras på ett sätt som gör det möjligt att säkra näternas och LNG-anläggningarnas funktion."

1

(Rättsakter vilkas publicering är obligatorisk)

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING (EG) nr 1228/2003

av den 26 juni 2003

om villkor för tillträde till nät för gränsöverskridande elhandel

(Text av betydelse för EES)

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR
ANTAGIT DENNA FÖRORDNING

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska
gemenskapen, särskilt artikel 95 i detta,

med beaktande av kommissionens förslag ⁽¹⁾,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommit-
téns yttrande ⁽²⁾,

efter att ha hört Regionkommittén,

i enlighet med förfarandet i artikel 251 i fördraget ⁽³⁾, och

av följande skäl:

- (1) Europaparlamentets och rådets direktiv 96/92/EG av
den 19 december 1996 om gemensamma regler för den
inre marknaden för el ⁽⁴⁾ utgör ett viktigt steg på vägen
mot fullbordandet av den inre elmarknaden.
- (2) Vid sitt möte i Lissabon den 23-24 mars 2000 efterlyste
Europeiska rådet snabba åtgärder för att fullborda den
inre marknaden för såväl el som gassektorn och för att
påskynda liberaliseringen inom dessa sektorer i syfte att
uppnå en full fungerande inre marknad på dessa områ-
den.
- (3) Skapandet av en verklig inre elmarknad bör främjas
genom intensivare handel inom elsektorn, där handeln i
dag är underutvecklad jämfört med andra sektorer av
näringslivet.

⁽¹⁾ EGT C 240 E, 28.8.2001, s. 72 och EGT C 227 E, 24.9.2002, s.
440.

⁽²⁾ EGT C 34, 8.2.2002, s. 30.

⁽³⁾ Europaparlamentets yttrande av den 13 mars 2002 (EUT C 47 E,
27.2.2003, s. 379), rådets gemensamma ståndpunkt av den 3
februari 2003 (EUT C 50 E, 4.3.2003, s. 1) och Europaparlamentets
beslut av den 4 juni 2003 (änns ej offentliggjort i EUT).

⁽⁴⁾ EGT L 27, 30.1.1997, s. 20.

(4) Rättvisa, kostnadsreflekterande, öppna och direkt till-
lämpliga regler som beaktar en jämförelse mellan effek-
tiva nätoperatörer från strukturellt jämförbara områden
och som kompletterar bestämmelserna i direktiv
96/92/EG bör införas för gränsöverskridande tariffsys-
tem och för tilldelning av tillgänglig sammandänknings-
kapacitet, i syfte att garantera effektivt tillträde till över-
föringssystem för gränsöverskridande handel.

(5) Rådet (energi) uppmanade i sina slutsatser av den 30
maj 2000 kommissionen, medlemsstaterna och de nation-
ella tillsynsmyndigheterna och förvaltningarna att se till
att det snarast genomförs åtgärder för att hantera över-
belastningar och, tillsammans med den europeiska orga-
nisationen för systemansvariga (ENTSO), att det snabbt
införs ett stabilt tariffsystem på längre sikt som innebär
att marknadsaktörerna får lämpliga signaler när det gäl-
ler kostnadsfördelningen.

(6) I sin resolution av den 6 juli 2000 om kommissionens
andra rapport avseende liberaliseringen av energimark-
naderna efterlyste Europaparlamentet villkor för använd-
ning av nät i medlemsstaterna som inte hindrar gräns-
överskridande elhandel, och uppmanade kommissionen
att lägga fram konkreta förslag som syftar till att undan-
röja befintliga hinder för handeln inom gemenskapen.

(7) Det är viktigt att tredje land som ingår i det europeiska
elsystemet iakttar bestämmelserna i denna förordning
och de riktlinjer som antas i enlighet med denna förord-
ning för att den inre marknaden skall fungera effektiva-
re.

(8) I denna förordning bör de grundläggande principerna
för tariffsystem och tilldelning av kapacitet fastställas,
samtidigt som den bör möjliggöra antagande av riktlin-
jer för ytterligare relevanta principer och metoder för att
främja en snabb anpassning till förändrade förhållanden.

- (9) På en öppen, konkurrensutsatt marknad bör systemansvariga som via sina nät överför elektricitet över gränserna kompenseras för kostnader i samband med detta av dem som är systemansvariga för de överföringssystem från vilka de gränsöverskridande flödena härstammar och för de system dessa flöden överförs till.
- (10) Betalningar och intäkter som uppstår genom kompensationsbetalningar mellan systemansvariga bör beaktas när de nationella nättarifferna fastställs.
- (11) Det faktiska belopp som betalas för gränsöverskridande tillträde till systemet kan variera avsevärt, beroende på vilka systemansvariga för överföringssystemen som berörs och till följd av strukturella skillnader i de tariffsystem som tillämpas i medlemsstaterna. En viss grad av harmonisering är därför nödvändig för att undvika snedvridning av handeln.
- (12) Ett ordentligt system med långsiktiga lokaliseringssignaler är nödvändigt och bör grundas på principen att nivån på avgifterna för nättillträde bör återspegla den balans mellan produktion och konsumtion i det berörda området som skapas på grundval av en differentiering av producenternas och/eller konsumenternas nättillträdesavgifter.
- (13) Det skulle vara olämpligt att tillämpa avståndsrelaterade tariffer eller förutsatt att det finns lämpliga lokaliseringssignaler särskilda tariffer som endast betalas av exportörer eller importörer utöver den allmänna avgiften för tillträde till det nationella nätet.
- (14) En fungerande konkurrens på den inre marknaden förutsätter icke diskriminerande och tydliga avgifter för användningen av nät och de sammanlänkande ledningarna i överföringssystemet. Den tillgängliga kapaciteten för dessa förbindelser bör vara den största möjliga som är förenlig med säkerhetsstandarderna för säker nätdrift.
- (15) Det är viktigt att undvika att de olika säkerhets-, drifts- och planeringsstandarder som används av de systemansvariga i medlemsstaterna leder till snedvridning av konkurrensen. Dessutom bör marknadsaktörerna ha insyn vad gäller tillgänglig överföringskapacitet och de säkerhets-, planerings- och driftsstandarder som påverkar den tillgängliga överföringskapaciteten.
- (16) Det bör finnas regler för användningen av intäkter som härrör från hanteringen av överbelastning, såvida inte sammanlänkningens särdrag motiverar ett undantag från dessa regler.
- (17) Det bör vara möjligt att lösa problemen med överbelastning på olika sätt, förutsatt att de metoder som används ger korrekta ekonomiska signaler till de systemansvariga för överföringssystemen och till marknadsaktörerna och att de grundas på marknadsmekanismer.
- (18) För att garantera att den inre marknaden fungerar väl bör det införas förfaranden som ger kommissionen möjlighet att anta beslut och riktlinjer om bl.a. tariffsystem och kapacitetstilldelning, och som samtidigt säkerställer att medlemsstaternas tillsynsmyndigheter är delaktiga i denna process, i förekommande fall genom sin europeiska sammanslutning. Tillsynsmyndigheterna har, tillsammans med övriga berörda myndigheter i medlemsstaterna, en viktig uppgift när det gäller att bidra till att den inre marknaden för el fungerar väl.
- (19) Medlemsstaterna och de behöriga nationella myndigheterna bör åläggas att förse kommissionen med relevant information. Kommissionen bör behandla denna information konfidentiellt. Vid behov bör kommissionen kunna begära in relevant information direkt från de berörda företagen, under förutsättning att de behöriga nationella myndigheterna underrättas.
- (20) De nationella tillsynsmyndigheterna bör se till att bestämmelserna i denna förordning och riktlinjerna som antas med stöd av denna förordning följs.
- (21) Medlemsstaterna bör fastställa regler om påföljder för överträdelser av bestämmelserna i denna förordning och se till att de tillämpas. Påföljderna måste vara effektiva, proportionella och avskräckande.
- (22) Eftersom målet för den föreslagna åtgärden, nämligen att upprätta en harmoniserad ram för gränsöverskridande elhandel, inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna och det därför, på grund av åtgärdens omfattning eller verkningar, bättre kan uppnås på gemenskapsnivå, kan gemenskapen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går denna förordning inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå detta mål.
- (23) De åtgärder som är nödvändiga för att genomföra denna förordning bör antas i enlighet med rådets beslut 1999/468/EG av den 28 juni 1999 om de förfaranden som skall tillämpas vid utövandet av kommissionens genomförandebefogenheter. (1)

(1) EGT L 184, 17.7.1999, s. 23.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Syfte och tillämpningsområde

Den här förordning syftar till att fastställa särvisa regler för gränsöverskridande elhandel, och därmed stärka konkurrensen på den inre marknaden för el, med beaktande av de nationella och regionala marknadernas särdrag. Detta kommer att omfatta upprättandet av en kompensationsmekanism för gränsöverskridande flöden av el och införandet av harmoniserade principer för avgifter för gränsöverskridande överföring och för tilldelning av tillgänglig kapacitet för sammanlänknings mellan de nationella överföringsystemen.

Artikel 2

Definitioner

1. I denna förordning skall de definitioner som omfattas av artikel 2 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/54/EG av den 26 juni 2003 om gemensamma regler för den inre marknaden för el och om upphävande av direktiv 96/92/EG⁽¹⁾ tillämpas, med undantag av definitionen av "sammanlänkning" som skall ersättas med följande definition

sammanlänkning: en överföringsledning som passerar eller sträcker sig över en gräns mellan två medlemsstater och som kopplar samman medlemsstaternas nationella överföringsystem.

2. Dessutom avses i detta direktiv med

- a) tillsynsmyndigheter: de tillsynsmyndigheter som avses i artikel 23.1 i direktiv 2003/54/EG.
- b) gränsöverskridande flöde: ett fysiskt elflöde i en medlemsstats överföringsnät som uppkommer genom påverkan av producent och/eller konsumentverksamhet utanför medlemsstaten i fråga på dess överföringsnät. Om två eller flera medlemsstaters överföringsnät helt eller delvis ingår i en enda kontrollenhet skall, dock endast beträffande de kompensationsmekanismer mellan systemansvariga för överföringsnäten som avses i artikel 3, hela kontrollenheten anses ingå i en av de berörda medlemsstaternas överföringsnät, för att undvika att flöden inom kontrollenheter anses som gränsöverskridande flöden och ger anledning till kompensationsbetalning enligt artikel 3. De berörda medlemsstaternas tillsynsmyndigheter får besluta till vilken av de berörda medlemsstaterna kontrollenheten som helhet skall anses höra.
- c) överbelastning: en situation där en sammanlänkning mellan nationella nät för överföring på grund av kapacitetsbrist i berörda sammanlänknings och/eller nationella över-

⁽¹⁾ Se s. 37 i detta nummer av EGT.

föringsystem inte kan ta emot alla de fysiska flöden, uppkomma genom internationell handel, som marknadsdeltagarna begär.

- d) deklarerad export: avsändande av el från en medlemsstat på grundval av det bakomliggande kontraktsvillkoret att ett samtidigt motsvarande mottagande ("deklarerad import") kommer att ske i en annan medlemsstat eller tredje land.
- e) deklarerad transitering: situation då "deklarerad export" av el äger rum och den utsedda transportvägen för transaktionen går genom ett land där varken avsändandet eller samtidigt motsvarande mottagande av eln kommer att ske.
- f) deklarerad import: mottagande av el i en medlemsstat eller ett tredje land som sker samtidigt som avsändande av el ("deklarerad export") i en annan medlemsstat.
- g) ny sammanlänkning: en sammanlänkning som inte är färdig den dag då förordning träder i kraft.

Artikel 3

Kompensationsmekanism mellan systemansvariga för överföringsnäten

1. De systemansvariga för överföringsnäten skall få kompensation för kostnader som uppstår till följd av att de överför gränsöverskridande flöden av el via sina nät.

2. Den kompensation som avses i punkt 1 skall betalas av systemansvariga för de nationella överföringsnäten från vilka det gränsöverskridande flödet härstammar och de system för vilka flödet är avsett.

3. Kompensationsbetalningar skall göras regelbundet för en viss period i förfluten tid. Vid behov skall kompensationsbetalningarna justeras i efterhand för att avspegla de kostnader som faktiskt uppkommit.

Den första tidsperiod för vilken kompensationsbetalningar skall göras skall bestämmas i de riktlinjer som avses i artikel 8.

4. Kommissionen skall i enlighet med förfarandet i artikel 13.2 fastställa de belopp som skall betalas i kompensation.

5. Omfattningen av gränsöverskridande flöden som överförs och omfattningen av gränsöverskridande flöden som enligt sin beteckning härstammar från och/eller är avsedda för nationella överföringsnäten skall fastställas på grundval av det faktiskt uppmätta fysiska elflödet under en viss tidsperiod.

6. De kostnader som uppstår till följd av överföring av gränsöverskridande flöden skall fastställas på grundval av en långsiktig uppskattning av framtida genomsnittliga faktiska kostnader med beaktande av förluster, investeringar i ny infrastruktur och en lämplig andel av kostnaderna för befintlig infrastruktur, om infrastrukturen används för överföring av gränsöverskridande flöden, varvid särskild hänsyn skall tas till behovet att försörjningstryggheten garanteras. Vid beräkningen av de kostnader som uppkommit skall erkända metoder för kostnadsberäkning användas. De fördelar som uppkommer för nätet på grund av överföring av gränsöverskridande flöden skall beaktas för att minska den erhållna kompensationen.

Artikel 4

Avgifter för tillträde till nät

1. De avgifter som tas ut av nätoperatörer för tillträde till nät skall medge insyn, beakta behovet av nätets säkerhet och spegla de faktiska kostnaderna – i den utsträckning som dessa kostnader motsvaras av dem som effektiva och strukturellt jämförbara nätoperatörer har – samt tillämpas på ett icke diskriminerande sätt. Dessa avgifter får inte vara avståndselaterade.

2. Avgift för tillträde till nät kan tas ut av producenter och konsumenter (öbelastning). Den andel av de sammanlagda nätavgifterna som bärs av producenterna skall, med förbehåll för behovet att tillhandahålla lämpliga och effektiva platsindikerande signaler på europeisk nivå och beakta de nätförbrukarna. Vid behov skall den tariffnivå som tillämpas för producenter och/eller konsumenter tillhandahålla platsindikerande signaler på europeisk nivå och beakta de nätförbrukarna och öbelastningar som orsakats, liksom investeringskostnader för infrastruktur. Detta skall inte hindra medlemstaterna från att tillhandahålla platsindikerande signaler på sitt territorium eller från att tillämpa mekanismer för att garantera att avgifter för tillträde till nät som betalas av konsumenter (öbelastning) är enhetliga inom hela deras territorium.

3. När avgifterna för nät tillträde fastställs, skall följande beaktas:

— Betalningar och intäkter som uppstår på grund av kompensationsmekanismen mellan de systemansvariga för överföringsnäten.

— Både faktiska betalningar som gjorts och mottagits, och betalningar som förväntas för kommande tidsperioder och som beräknas på grundval av tidigare perioder.

4. Under förutsättning att lämpliga och effektiva platsindikerande signaler är installerade, i enlighet med punkt 2, skall avgifter som tas ut av producenter och konsumenter för till-

träde till nät tillämpas oberoende av elens destinations respektive ursprungsländer på det sätt som dessa anges i det bakomliggande handelsavtalet. Detta får inte påverka de avgifter för deklarerad export och deklarerad import som uppkommer från den hantering av överkapacitet som avses i artikel 6.

5. Det får inte tas ut någon särskild nätavgift för enskild deklarerad eltransit.

Artikel 5

Tillhandahållande av upplysningar om sammanlänkningskapacitet

1. De systemansvariga för överföringsnäten skall upprätta mekanismer för samordning och utbyte av information i syfte att garantera nätets säkerhet i samband med hantering av överbastning.

2. De normer för säkerhet, drift och planering som används av de systemansvariga för överföringsnäten skall offentliggöras. De offentliggjorda upplysningarna skall omfatta en allmän plan för beräkning av den sammanlagda överföringskapaciteten och säkerhetsmarginalen för överföringen, som baseras på nätets elektriska och fysikaliska egenskaper. Sådana planer skall godkännas av tillämpningsmyndigheterna.

3. De systemansvariga för överföringsnäten skall offentliggöra beräkningar av tillgänglig överföringskapacitet för vardag och ange om tillgänglig överföringskapacitet redan reserverats. Dessa offentliggöranden skall ske på bestämda tidpunkter före själva överföringsdagen, och skall under alla omständigheter omfatta beräkningar av kapaciteten för den kommande veckan och den kommande månaden samt en kvantitativ beskrivning av den tillgängliga kapacitetens förväntade tillförlighet.

Artikel 6

Allmänna principer om hantering av överbastning

1. Problem med överbastning i näten skall åtgärdas med icke diskriminerande, marknadsbaserade lösningar som ger effektiva ekonomiska signaler till de berörda marknadsdeltagarna och de berörda systemansvariga. Problem med överbastning i näten skall företrädesvis lösas med metoder som inte bygger på transaktioner, dvs. metoder som inte innefattar ett val mellan de enskilda marknadsaktörernas kontrakt.

2. Förfaranden för att begränsa handel skall endast tillämpas i nödfall när den systemansvariga för överföringsnäten tvingas vidta omedelbara åtgärder och omdirigering eller motköp inte är möjliga. Alla sådana förfaranden skall tillämpas på ett icke diskriminerande sätt.

Utöver vid force majeure skall marknadsdeltagare som flit sig tilldelad kapacitet kompenseras om denna skulle begränsas.

3. Den maximala kapaciteten hos sammanlänkningarna och/eller de överföringsnät som påverkar gränsöverskridande flöden skall ställas till marknadsdeltagarnas förfogande och uppfylla säkerhetsnormerna för säker närdrift.

4. Marknadsdeltagarna skall i god tid före den relevanta operativa perioden informera de berörda systemansvariga för överföringsnäten huruvida de har för avsikt att använda tilldelad kapacitet. Tilldelad kapacitet som inte utnyttjas skall återföres till marknaden på ett öppet, tydligt och icke diskriminerande sätt.

5. De systemansvariga för överföringsnäten skall, i den utsträckning det är tekniskt möjligt, dirigera kapacitetsbehoven för energiflöden i motsatt riktning genom överbelastade sammanlänkingsförbindelser för att maximalt utnyttja denna förbindelses kapacitet. Handel som minskar överbelastning får aldrig nekas, men samtidigt skall neta säkerheten respekteras till fullo.

6. Inkomster från tilldelning av sammanlänkning skall användas för ett eller flera av följande ändamål:

- a) För att garantera den faktiska tillgängligheten hos den tilldelade kapaciteten.
- b) Till nätverksinvesteringar som bevarar eller ökar sammanlänkingskapaciteten.
- c) Som en inkomst som skall beaktas av tillsynsmyndigheterna när dessa godkänner metoderna för beräkning av tariffer och/eller för att bedöma huruvida tariffer bör ändras.

Artikel 7

Nya sammanlänkningar

1. Nya likströmslänkar får på begäran undantas från bestämmelserna i artikel 6.6, i denna förordning och i artikel 20 och artikel 23.223.4 i direktiv 2003/54/EG, i enlighet med följande villkor:

- a) Investeringen måste stärka konkurrensen vad gäller elförsejning.
- b) Den risknivå som är förenad med investeringen är sådan att investeringen inte skulle bli av om inte undantag beviljades.
- c) Sammanlänkningen måste ägas av en fysisk eller juridisk person som ämnar övergå till juridisk form är skild från de systemansvariga inom vilkas system infrastrukturen kommer att byggas upp.
- d) Avgifter tas ut från sammanlänkningens användare.

e) Sedan marknaden delvis har öppnats i enlighet med artikel 19 i direktiv 96/92/EG har inget kapital och inga driftskostnader för sammanlänkningen återvunnits ur någon del av avgifterna för användningen av de överförings- eller distributionssystem som sammanbinds av sammanlänkningen.

f) Undantaget kommer inte att skada konkurrensen eller en effektivt fungerande inre marknad för el eller hindra det reglerade system till vilket sammanlänkningen är kopplad från att fungera effektivt.

2. Punkt 1 skall i undantagsfall även tillämpas på växelströmslänkar, förutsatt att kostnaderna och riskerna för investeringarna i fråga är synnerligen höga i jämförelse med de kostnader och risker som normalt är förknippade med en sammanlänkning av de nationella överföringsystemen i två grannländer via en växelströmslänk.

3. Punkt 1 skall även tillämpas på väsentliga kapacitetsökningar i befintliga sammanlänkningar.

4. a) Tillsynsmyndigheten får från fall till fall besluta om ett undantag som avses i punkterna 1 och 2. Medlemsstaterna får emellertid föreskriva att tillsynsmyndigheterna skall överlämna ett yttrande till den berörda myndigheten i medlemsstaten, när ett formellt beslut skall fattas vid en begäran om undantag. Yttrandet skall offentliggöras tillsammans med beslutet.

b) i) Undantaget får gälla hela eller delar av den nya sammanlänkningens kapacitet eller den befintliga sammanlänkningen med väsentligt ökad kapacitet.

ii) När beslut fattas om att bevilja undantag, skall det i varje enskilt fall övervägas om villkor måste anges för undantagets varaktighet och för icke diskriminerande tillträde till sammanlänkningen.

iii) När beslut fattas om villkoren i leden i och ii skall särskild hänsyn tas till den ytterligare kapacitet som skall byggas upp, till projektets förväntade tidsplan och till de nationella förhållandena.

c) I samband med att ett undantag beviljas får den behöriga myndigheten godkänna eller fastställa reglerna och/eller mekanismerna för hantering och tilldelning av kapacitet.

d) Beslut om undantag, inklusive villkoren enligt b, skall motiveras och offentliggöras i vederbörlig ordning.

e) Beslut om undantag skall alltid fattas i samråd med övriga berörda medlemsstater eller tillsynsmyndigheter.

5. Beslutet om undantag skall omedelbart anmälas till kommissionen av den behöriga myndigheten tillsammans med alla relevanta upplysningar om beslutet. Dessa upplysningar får överlämnas till kommissionen i samlad form, vilket gör det möjligt för kommissionen att fatta ett välgrundat beslut.

I synnerhet skall upplysningarna innehålla följande:

- Detaljerade skäl på grundval av vilka tillsynsmyndigheten eller medlemsstaten har beviljat undantaget, inklusive de ekonomiska upplysningar som motiverar behovet av undantaget.
- Den analys som genomförts av effekten på konkurrensen och den inre elmarknadens effektiva funktion som ett resultat av undantagets beviljande.
- Skälen till tidsperioden och delen av den totala kapaciteten hos sammanlänkningslinjen i fråga för vilken undantaget har beviljats.
- Resultatet av samrådet med de berörda medlemsstaterna eller tillsynsmyndigheterna.

Senast två månader efter mottagandet av en ansökan får kommissionen kräva att den berörda tillsynsmyndigheten eller medlemsstaten ändrar eller återkallar beslutet att bevilja ett undantag. Tvåmånadersperioden kan förlängas med ytterligare en månad under vilken kommissionen inskaffar ytterligare upplysningar.

Om den berörda tillsynsmyndigheten eller medlemsstaten inte uppfyller begäran inom fyra veckor, skall ett slutligt beslut fattas i enlighet med förfarandet i artikel 13.3.

Kommissionen skall inte lämna ut någon kommersiellt känslig konfidentiell information.

Artikel 8

Riktlinjer

1. Kommissionen skall vid behov, i enlighet med förfarandet i artikel 13.2, anta och ändra riktlinjer om de frågor som förtecknas i punkt 2 och 3 och som rör kompensationsmekanismen mellan de systemansvariga för överföringsnäten, i överensstämmelse med principerna i artiklarna 3 och 4. När dessa riktlinjer antas första gången, skall kommissionen säkerställa att de i ett enda steg till åtgärd täcker åtminstone de frågor som avses i punkt 2 a och 2 d samt punkt 3.

2. Riktlinjerna skall ange följande:

- a) Detaljerna för förfarandet för att fastställa vilka systemansvariga för överföringsnät som är skyldiga att betala

kompensation för gränsöverskridande flöden, inbegripet när det gäller uppdelningen mellan systemansvariga för nationella överföringsystem från vilka de gränsöverskridande flödena härstammar och de system som dessa flöden är avsedda för, i enlighet med artikel 3.2.

- b) Detaljerna för det betalningsförfarande som skall tillämpas, inbegripet fastställande av den första tidsperioden för vilken kompensation skall betalas, i enlighet med artikel 3.3 andra stycket.
- c) Detaljerna för de metoder som skall användas för att bestämma de gränsöverskridande flöden som överförs och för vilka ersättning skall betalas enligt artikel 3, både i form av kvantitet och typ av flöden, och beteckningen på omfattningen av sådana flöden som härstammar från och/eller slutar i enskilda medlemsstaters överföringsystem, i enlighet med artikel 3.5.
- d) Detaljerna för de metoder som skall användas för att fastställa vilka kostnader och fördelar som uppkommit till följd av överföring av gränsöverskridande flöden, i enlighet med artikel 3.6.
- e) Detaljerna för behandlingen i samband med ersättningstransaktioner mellan systemansvariga för elflöden som har sitt ursprung i eller slutar i länder utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.
- f) Nationella systems delaktighet, när dessa är sammanlänkade genom läströmsledningar, i enlighet med artikel 3.

3. I riktlinjerna skall det också bestämmas hur de bakomliggande principerna för fastställande av avgifter för producenter och konsumenter (belastning) som tillämpas inom ramen för nationella tariffsystem stegvis skall harmoniseras, inklusive beaktandet av kompensationsmekanismen mellan systemansvariga i de nationella nätavgifterna och tillhandahållandet av lämpliga och effektiva platsindikerande signaler, i enlighet med de principer som anges i artikel 4.

Riktlinjerna skall sörga för lämpliga och effektiva harmoniserade platsindikerande signaler på europeisk nivå.

En eventuell harmonisering i detta avseende skall inte hindra att medlemsstaterna tillämpar mekanismer för att garantera att avgifter för tillräde till nät som betalas av konsumenter (belastning) är jämförbara inom hela deras territorium.

4. Kommissionen skall vid behov, i enlighet med det förfarande som avses i artikel 13.2, ändra de riktlinjer om förvalt-

ning och tilldelning av tillgänglig transferkapacitet i sammanlänkningar mellan nationella system som anges i bilagan, i överensstämmelse med principerna i artiklarna 5 och 6, särskilt för att inkludera detaljerade riktlinjer för alla kapacitetutdelningsmetoder som tillämpas i praktiken och se till att mekanismerna för hantering av överbelastning utvecklas på ett sätt som är förenligt med målen för den inre marknaden. I samband med sådana ändringar skall man vid behov fastställa sådana allmänna regler om minimikrav på säkerhet och driftsnormer för användning och drift av nätet som avses i artikel 5.2.

När kommissionen antar eller ändrar riktlinjer, skall den säkerställa att de tillhandahåller den minimala harmoniseringsgrad som krävs för att målen i denna förordning skall uppnås och att de inte går utöver vad som är nödvändigt för detta syfte.

När kommissionen antar eller ändrar riktlinjer, skall den ange vilka åtgärder den har vidtagit för att bestämmelserna i de tredje länder som ingår i det europeiska elsystemet skall överensstämma med riktlinjerna i fråga.

Artikel 9

Tillsynsmyndigheter

När tillsynsmyndigheterna inför sina åligganden skall de säkerställa att denna förordning och de riktlinjer som antagits med stöd av artikel 8 uppfylls. För att fylla syftena med denna förordning skall de vid behov samarbeta med varandra och med kommissionen.

Artikel 10

Tillhandahållande av information samt sekretess

1. Medlemsstaterna och tillsynsmyndigheterna skall på begäran förse kommissionen med all information som behövs för det ändamål som avses i artikel 3.4 och artikel 8.

Tillsynsmyndigheterna skall, särskilt för det ändamål som avses i artikel 3.4 och 3.6, regelbundet lämna information om de kostnader som faktiskt uppkommit för nationella systemansvariga för överföringsnäten samt lämna uppgifter och all relevant information som hör samman med de verkliga flödena i näten hos de systemansvariga för överföringsnäten och kostnaderna för nätet.

Kommissionen skall fastställa en rimlig tidsfrist inom vilken informationen skall lämnas med hänsyn till hur sammansatt och brådskande den begärda informationen är.

2. Om den berörda medlemsstaten eller tillsynsmyndigheten inte lämnar denna information inom den givna tidsfrist som fastställts i enlighet med punkt 1 får kommissionen begära all information som behövs för de ändamål som avses i artikel 3.4 och artikel 8 direkt från de berörda företagen.

Om kommissionen skickar en begäran om information till ett företag, skall kommissionen samtidigt skicka en kopia av begäran till tillsynsmyndigheterna i den medlemsstat där företaget har sitt säte.

3. I sin begäran om information skall kommissionen ange den rättsliga grunden för begäran, den tidsfrist inom vilken informationen skall lämnas, syftet med begäran samt de påföljder som är tillämpliga enligt artikel 12.2 och felaktig, ofullständig eller vilseledande information lämnas. Tidsfristen skall vara rimlig med hänsyn till hur sammansatt och brådskande den begärda informationen är.

4. Ägarna till företagen eller deras företrädare eller – om det rör sig om juridiska personer – de personer som är bemyndigade att företräda dem enligt lag eller enligt deras bolagsordning, skall lämna den information som begärs. Advokater som är bemyndigade att agera får tillhandahålla informationen på sina klienters vägnar, i vilket fall klienten skall bära det fulla ansvaret om informationen är felaktig, ofullständig eller vilseledande.

5. Om ett företag inte tillhandahåller den begärda informationen inom den tidsfrist som kommissionen fastställt, eller tillhandahåller ofullständig information, får kommissionen genom ett beslut kräva att informationen tillhandahålls. I beslutet skall anges vilken information som krävs och en lämplig tidsfrist fastställas inom vilken den skall tillhandahållas. I beslutet skall de påföljder som fastställs i artikel 12.2 anges. I beslutet skall även rätten att få beslutet granskat av Europeiska gemenskapernas domstol anges.

Kommissionen skall samtidigt skicka en kopia av sitt beslut till tillsynsmyndigheterna i den medlemsstat där personen har sin hemvist eller företaget sitt säte.

6. Information som inhämtats med stöd av denna förordning skall endast användas för de ändamål som avses i artiklarna 3.4 och 8.

Kommissionen får inte röja information som erhållits med stöd av denna förordning och som omfattas av tystnadsplik.

Artikel 11

Medlemsstaternas rätt att besluta om mer detaljerade åtgärder

Denna förordning skall inte påverka medlemsstaternas rätt att behålla eller införa åtgärder som innehåller mer detaljerade bestämmelser än de som anges i denna förordning och i de riktlinjer som avses i artikel 8.

Artikel 12

Påföljder

1. Utan att det påverkar tillämpningen av punkt 2 skall medlemsstaterna fastställa reglerna för påföljder vid överträdelse av bestämmelserna i denna förordning och skall vidta de åtgärder som är nödvändiga för att säkerställa att bestämmelserna följs. Påföljderna skall vara effektiva, proportionerliga och avskräckande. Medlemsstaterna skall underrätta kommissionen om dessa bestämmelser senast den 1 juli 2004 och skall utan dröjsmål meddela eventuella ändringar som påverkar bestämmelserna.

2. Kommissionen kan genom beslut lägga företag böter upp till högst 1 % av företagets totala omsättning under det föregående verksamhetsåret, om företaget uppsåttligen eller av vårdslöshet har lämnat felaktig, ofullständig eller vilseledande information som svar på en begäran som gjorts enligt artikel 10.3 eller om företaget inte lämnar information inom den tidsfrist som fastställts genom ett beslut som antagits med stöd av artikel 10.5 första stycket.

Bötesbeloppets storlek skall fastställas med hänsyn till allvaret i underlåtenheten att uppfylla kraven i första stycket.

3. Påföljder enligt punkt 1 och beslut som fattas med stöd av punkt 2 skall inte betraktas som straffrättsliga.

Artikel 13

Kommitté

1. Kommissionen skall beredas av en kommitté.
2. När det hänvisas till denna punkt skall artiklarna 5 och 7 i beslut 1999/468/EG tillämpas, med beaktande av bestämmelserna i artikel 8 i det beslutet.

Denna förordning är till alla delar bindande och direkt tillämplig i alla medlemsstater.

Utfärdat i Bryssel den 26 juni 2003.

PI Europaparlamentets ordförande
P. COX
Ordförande

Den tid som avses i artikel 5.6 i beslut 1999/468/EG skall vara tre månader.

3. När det hänvisas till denna punkt skall artiklarna 3 och 7 i beslut 1999/468/EG tillämpas, med beaktande av bestämmelserna i artikel 8 i det beslutet.

4. Kommittén skall själv arbeta sin arbetsordning.

Artikel 14

Kommissionens rapport

Kommissionen skall se över genomförandet av förordningen. Inom tre år efter det att förordningen har trätt i kraft skall kommissionen förelägga Europaparlamentet och rådet en rapport om de erfarenheter som gjorts vid dess tillämpning. I rapporten skall det i synnerhet undersökas i vilken utsträckning det genom förordningen har kunnat uppnås att villkoren för tillträde till nät för gränsöverskridande utbyte av el är icke diskriminerande och återspeglar kostnaderna samt bidrar till kundernas valfrihet på en väl fungerande inre marknad och till långsiktig försörjningstrygghet, och även i vilken utsträckning effektiva platsindikerande signaler har inrättats. Vid behov skall rapporten åtföljas av lämpliga förslag och/eller rekommendationer.

Artikel 15

Ikraftträdande

Denna förordning träder i kraft den tjugonde dagen efter det att den har offentliggjorts i Europeiska unionens officiella tidning.

Den skall tillämpas från och med den 1 juli 2004.

PI rådets ordförande
A. TSOCHATZOPOULOS
Ordförande

BILAGA

Riktlinjer för hantering och tilldelning av tillgänglig överföringskapacitet i sammanlänknings mellan nationella system

Allmänna

1. De metoder för hantering av överbelastningar som medlemsstaterna infört skall hantera kortvariga överbelastningar på ett marknadsorienterat ekonomiskt sätt samtidigt som man uppmärksammar investeringar i effektiva nät och produktion på rätta platser.
2. De systemansvariga, eller vid behov medlemsstaterna, skall tillhandahålla icke diskriminerande och öppna normer i vilka de beskriver de metoder för hantering av överbelastningar de kommer att tillämpa vid vissa förhållanden. Dessa normer tillsammans med säkerhetsnormer skall beskrivas i dokument som är tillgängliga för allmänheten.
3. Olika behandling av olika typer av gränsöverkridande transaktioner, särskilt om det rör sig om fysiska bilaterala kontrakt eller bud på utlandsorganiserade marknader, skall minimeras när man utarbetar regler för specifika metoder för hantering av överbelastningar. Metoden för att tilldela knapp överföringskapacitet måste vara tydlig. Det måste kunna visas att eventuella skillnader i hur överföringar behandlas inte snedvrider konkurrensen eller hindrar utvecklingen av den.
4. Prinsipaler som är ett resultat av systemen för hantering av överbelastningar skall vara riktninggivande.
5. De systemansvariga skall till marknaden erbjuda överföringskapacitet som är så stabil som möjligt. En rimlig del av kapaciteten får erbjudas marknaden under stegvis mindre stabila villkor, men de exakta villkoren för gränsöverkridande transporter skall ständigt vara tillgängliga för marknadsaktörerna.
6. Med tanke på att det europeiska kontinentala nätet är starkt sammanflätat och att användningen av överföringsledningar påverkar effektflödena på minst två sidor av en nationell gräns, måste nationella tillstyrktmyndigheter säkerställa att det inte sker någon ensidig utformning av förfaranden för hantering av överbelastningar som i högre utsträckning påverkar effektflöden i något av de inblandade näten.

Långtidskontrakt

1. Prioriterade tillträdesrättigheter till en sammanlänkningskapacitet skall inte tilldelas via kontrakt som innebär att artiklarna #1 och #2 i fördraget överträds.
2. Befintliga långtidskontrakt skall inte ha förtur när de skall förnyas.

Tillhandahållande av information

1. Systemansvariga skall införa löpliga mekanismer för samordning och informationsutbyte för att garantera nät-säkerheten.
2. De systemansvariga skall offentliggöra alla relevanta uppgifter om de totala gränsöverkridande kapaciteterna. Förutom vinter och sommarvärdena för tillgänglig kapacitet (ATC, available transmission capacity), skall de systemansvariga offentliggöra uppskattningar av överföringskapacitet för varje dag vid flera tidsintervall för transportledningen. Grundkravet skall vara att exakta uppskattningar en vecka i förväg skall tillhandahållas marknaden, och de systemansvariga bör också vända sig till myndigheterna för att tillhandahålla information en månad i förväg. En beskrivning av uppgifternas pålitlighet skall bifogas.

3. De systemsvareiga skall offentliggöra en utförlig beskrivning av hur den totala överföringskapaciteten och pålitligheten beräknas med nätet elektriska och fysiska karaktäristika som underlag. Beskrivningen skall granskas av tillsynsmyndigheterna i de berörda medlemsstaterna. Säkerhetsnormerna samt drift- och planeringsnormerna skall ingå i den information som de systemsvareiga skall offentliggöra i dokument som är tillgängliga för allmänheten.

Principer för metoder för hantering av överbelastningar

1. Problemen med överbelastning i nätet skall successivt lösas med metoder som inte bygger på transaktioner, dvs. metoder som inte innefattar ett val mellan de enskilda marknadaktörers kontrakt.
2. Gränsoverskridande samordnad ordregiering eller marköpp kan användas gemensamt av de systemsvareiga som berörs. De systemsvareigas utgifter för marköpp och ordregiering måste dock vara så små att de får någon effekt.
3. De eventuella fördelarna med en kombination i form av marknadsuppdelning eller andra marknadsbaserade mekanismer för att lösa "permanent" överbelastning och marköpp för att lösa tillfällig överbelastning skall genast undersökas som en mer betydande metod för att hantera överbelastningar.

Riktlinjer för explicita auktioner

1. Auktionsystemet måste utformas på ett sådant sätt att all tillgänglig kapacitet bjuds ut på marknaden. Detta kan åstadkommas genom sammansatta auktioner där kapaciteter auktioneras för olika tidsperioder och med olika kriterier t.ex. i fråga om den förväntade pålitligheten hos den aktuella tillgängliga kapaciteten.
2. Den totala sammanlänkingskapaciteten skall bjudas ut i en serie auktioner, som exempelvis kan hållas årligen, en gång per månad eller vecka eller en eller flera gånger dagligen beroende på behovet på de berörda marknaderna. Vid var och en av dessa auktioner skall en förutbestämd del av den tillgängliga överföringskapaciteten plus eventuell återstående kapacitet som inte tilldelades vid tidigare auktioner tilldelas.
3. Förfarandena för den explicita auktionen skall förberedas i nära samarbete mellan den nationella tillsynsmyndigheten och berörd systemsvareig och vara utformade på ett sådant sätt att budgivarna även kan delta i de organiserade marknadernas dagliga verksamhet t.ex. elstiftet i de länder som är inblandade.
4. Elfledena i bägge riktningarna i överbelastade förbindelselösningar skall i princip belas så att transportkapaciteten maximeras i den riktning som är överbelastad. Fördelningarna för att omfördela flödena skall dock uppfylla kraven för säker drift av kraftsystemet.
5. För att erbjuda marknaden så mycket kapacitet som möjligt, skall de ekonomiska risker som är förknippade med omfördelning av flödet bäras av dem som önskar riskerna.
6. Det auktionsförfarande som avses skall utformas så att det sänder riktningssvande prissignaler till marknadaktörerna. Transporter i motsatt riktning mot det dominerande kraftflödet lindrar överbelastningen och resulterar därför i extra transportkapacitet på den överbelastade förbindelselösningen.
7. När den behövliga tillsynsmyndigheten utformar auktionsmekanismerna skall den mycket noggrant överväga att sätta en gräns för den mängd kapacitet som kan köpas/åtagas/ansökas av en enskild marknadaktör för att inte riskera att skapa eller förvärra problem som beror på att en eller flera marknadaktörer har en dominerande ställning.
8. För att främja att det skapas snidiga elmarknader, skall det kunna handlas fritt med kapacitet som köpas på auktion, till dess att den systemsvareige får anmälan om att den köpta kapaciteten kommer att användas.

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV 2003/55/EG

av den 26 juni 2003

om gemensamma regler för den inre marknaden för naturgas och om upphävande av direktiv 98/30/EG

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA DIREKTIV

med beaktande av Fördraget och upprättandet av Europeiska gemenskapen, särskilt artikel 47.2, artikel 55 och artikel 95 i detta,

med beaktande av kommissionens förslag⁽¹⁾,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande⁽²⁾,

efter att ha hört Regionkommittén,

i enlighet med förfarandet i artikel 251 i fördraget⁽³⁾, och

av följande skäl:

(1) Europaparlamentets och rådets direktiv 98/30/EG av den 22 juni 1998 om gemensamma regler för den inre marknaden för naturgas⁽⁴⁾ har på ett betydelsefullt sätt bidragit till skapandet av en inre marknad för gas.

(2) Erfarenheterna från genomförandet av det direktivet visar på de fördelar som den inre marknaden för gas kan komma att innebära när det gäller ökad effektivitet, prövsänkningar, högre kvalitet på tjänsterna och ökad konkurrenskraft. Stora brister finns dock fortfarande marknaden och den kan förbättras ytterligare. I sådana fall behövs konkreta bestämmelser för att säkra likvärdiga förutsättningar och att minska riskerna för dominerande marknadsställning och underprissättning, genom att säkerställa icke-diskriminerande tariffer för överföring och distribution genom nätutlåtelse på basis av tariffer som publiceras innan de träder i kraft, samt genom att säkerställa att små och utsatta kunder skyddas.

⁽¹⁾ EGT C 240 E, 28.8.2001, s. 60 och EGT C 227 E, 24.9.2002, s. 393.

⁽²⁾ EGT C 34, 8.2.2002, s. 10.

⁽³⁾ Europaparlamentets yttrande av den 13 mars 2002 (EUT C 47 E, 27.2.2003, s. 367), rådets gemensamma uttalande av den 3 februari 2003 (EUT C 30 E, 4.3.2003, s. 34) och Europaparlamentets beslut av den 4 juni 2003 (ämnat ej offentliggjort i EUT).

⁽⁴⁾ EGT L 204, 21.7.1998, s. 1.

(3) Europeiska rådet framförde vid sitt möte i Lissabon den 23 och 24 mars 2000 önskemål om snabba insatser för att fullborda den inre marknaden inom både el- och gassektorn och för att påskynda liberaliseringen av dessa sektorer i syfte att få till stånd en fullt fungerande inre marknad. I sin resolution av den 6 juli 2000 om kommissionens andra rapport om avregleringen av energimarknaderna uppmanade Europaparlamentet kommissionen att fastställa en detaljerad tidsplan för när noggrant beskrivna mål skall ha uppnåtts i syfte att gradvis nå fram till en fullständig liberalisering av energimarknaden.

(4) De friheter som de europeiska medborgarna garanteras genom fördraget – fri rörlighet för varor, frihet att tillhandahålla tjänster och etableringsfrihet – kan endast säkras på en fullständigt öppen marknad där alla konsumenter fritt kan välja leverantör och där alla leverantörer kan leverera fritt till sina kunder.

(5) Med tanke på att konsumenterna blir allt mer beroende av naturgas bör man överväga initiativ och åtgärder för att främja marknadsintegrering och ömsesidighet i villkoren för tillträde till näten i tredje land.

(6) De största hindren på vägen mot en fullt fungerande och konkurrensutsatt inre marknad rör bland annat tillträde till näten, tillträde till lagring, nätavgifter, driftkompatibilitet mellan system och skillnaderna medlemsstaterna emellan i fråga om marknadernas öppenhet.

(7) En fungerande konkurrens kräver att nätutlåtelse garanteras utan diskriminering, på ett sätt som medger insyn och till rimliga priser.

(8) För att fullborda den inre marknaden för gas är det av avgörande betydelse att tillträdet till nätet tillhörande de systemansvariga för överförings- och distributionssystem är icke-diskriminerande. Den systemansvarige för överförings- eller distributionssystem kan utgöras av ett eller flera företag.

(9) När det gäller ett gasföretag som bedriver överförings-, distributions- eller lagringsverksamhet eller verksamhet avseende kondenserad naturgas (LNG) och som i sin

juridiska form är skilt från de företag som bedriver produktions- och/eller leveransverksamhet kan de som utsätts till systemansvariga vara samma företag som äger infrastrukturen.

- (10) För att se till att tillträdet till nätet är effektivt och icke-diskriminerande är det lämpligt att systemen för distribution och överföring drivs genom juridiskt åskilda enheter när vertikalt integrerade företag existerar. Kommissionen bör utvärdera åtgärder med motvarande verkan som utvecklats av medlemsstaterna i syfte att uppnå målet med detta krav, och, när så är lämpligt, inkomma med förslag till ändringar av detta direktiv.

Det är också lämpligt att den systemansvarige för överförings- eller distributionssystemet har faktisk rätt att fatta beslut när det gäller de tillgångar som behövs för att underhålla, driva och utveckla nät när tillgångarna i fråga ägs och drivs av vertikalt integrerade företag.

Det är dock viktigt att skilja mellan en sådan juridisk åtskillnad och åtskillnad beträffande ägandet. Juridisk åtskillnad innebär inte någon ändring beträffande ägandet av tillgångarna, och ingenting hindrar att liknande eller identiska anställningsvillkor tillämpas i hela de vertikalt integrerade företagen. Ett icke-diskriminerande beslutsförfarande bör emellertid säkerställas genom organisatoriska åtgärder avseende de ansvariga beslutsfattarnas oberoende.

- (11) För att undvika att små distributionsföretag får en oproportionerlig ekonomisk och administrativ börda bör medlemsstaterna vid behov kunna undanta sådana företag från krav på juridisk åtskillnad när det gäller distributionen.
- (12) För att underlätta för ett gasföretag som är etablerat i en medlemsstat att ingå avtal för leverans av gas till berättigade kunder i en annan medlemsstat, bör medlemsstaterna och, när så är lämpligt, de nationella tillsynsmyndigheterna arbeta för mer homogena villkor och samma grad av berättigande för hela den inre marknaden.
- (13) Effektiv tillsyn som genomförs av en eller flera nationella tillsynsmyndigheter är av avgörande betydelse om man vill garantera ett icke-diskriminerande tillträde till näten. Medlemsstaterna skall specificera tillsynsmyndigheternas uppgifter, behörighetsområden och administrativa befogenheter. Det är viktigt att tillsynsmyndigheterna i alla medlemsstater har samma minimiutrustning av befogenheter. Dessa myndigheter bör ha befogenhet att fastställa eller godkänna tarifferna eller åtminstone beräkningsmetoderna för överförings- och

distributionstariffer och tariffer för tillträde till anläggningar för kondenserad naturgas (LNG-anläggningar). För att undvika osäkerhet och kostsamma och tidskrävande konflikter bör dessa tariffer publiceras innan de träder i kraft.

- (14) Kommissionen har meddelat att den avser att tillsätta en grupp med europeiska tillsynsmyndigheter för el och gas som skulle vara en lämplig rådgivande mekanism för att förbättra samarbetet och samordningen mellan de nationella tillsynsmyndigheterna i syfte att främja utvecklingen av den inre marknaden för el och gas och bidra till en konsekvent tillämpning, i alla medlemsstater, av bestämmelserna i detta direktiv och Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/54/EG av den 26 juni 2003 om gemensamma regler för den inre marknaden för el och om upphävande av direktiv 96/92/EG⁽¹⁾ samt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1228/2003 av den 26 juni 2003 om villkor för tillträde till nät för gränsöverskridande elhandel⁽²⁾.
- (15) För att säkerställa effektivt marknadsutträde för alla marknadsaktörer, inklusive nya aktörer, krävs icke-diskriminerande och kostnadseffektiva balanseringsmekanismer. När likviditetsnivån på gasmarknaden väl är tillräckligt hög, bör detta uppnås genom att man inför sådana öppna och tydliga marknadsbaserade mekanismer för försörjning och inköp av gas som krävs för att uppfylla kraven på balansering. Så länge likviditetsnivån på marknaden inte är tillräckligt hög bör de nationella tillsynsmyndigheterna arbeta aktivt för att balanseringstarifferna skall vara icke-diskriminerande och kostnadseffektiva. Samtidigt bör lämpliga incitament tillhandahållas för att balansera produktion och förbrukning av gas och för att inte äventyra systemet.
- (16) Den nationella tillsynsmyndigheten bör kunna fastställa eller godkänna tariffer eller beräkningsmetoder för tariffer på grundval av ett förslag från den systemansvarige för överförings- eller distributionssystemet eller den systemansvarige för en LNG-anläggning, eller på grundval av ett förslag som en systemansvarig och nätanvändarna kommit överens om. Vid fastställandet eller godkännandet bör den nationella tillsynsmyndigheten se till att överförings- eller distributionstarifferna är icke-diskriminerande och kostnadseffektiva, och samtidigt ta hänsyn till de marginalkostnader som på lång sikt gör att undvika genom åtgärder för styrning av efterfrågan.
- (17) Av rättvis- och konkurrensdäckt samt indirekt för att företagets minskade energikostnader skall skapa arbetstillfällen bör de ekonomiska fördelarna med den inre marknaden så snart som möjligt bli tillgängliga för industrin och handeln i hela gemenskapen, inbegripet små och medelstora företag, och för alla gemenskapsmedborgare.

⁽¹⁾ Se s. 37 i detta nummer av EUT.

⁽²⁾ Se s. 1 i detta nummer av EUT.

- (18) Gaskunderna bör fritt kunna välja leverantör. Fullbordandet av den inre marknaden för gas bör likväl ske stegvis med en konkret tidsfrist, för att industrin skall kunna anpassa sig, och för att lämpliga åtgärder och förfaranden skall kunna införas för att skydda kundernas intressen och för att tillförsäkra dem en reell möjlighet att välja leverantör.
- (19) När marknaderna stegvis öppnas för full konkurrens bör skillnaderna mellan medlemsstaterna avskaffas så snart som möjligt. Det bör säkerställas att detta direktiv genomförs på ett öppet och säkert sätt.
- (20) I direktiv 98/30/EG anses tillträde till lagring som tillträde till en del av gassystemet. Mot bakgrund av erfarenheterna från genomförandet av den inre marknaden bör ytterligare åtgärder vidtas för att förtydliga bestämmelserna om tillträde till lagring och stödtjänster.
- (21) Lagringsmöjligheter är väsentliga bl.a. för att genomföra offentliga åtaganden om tjänster som t.ex. försörjningstrygghet. Detta bör inte leda till snedvridding av konkurrensen eller diskriminering avseende tillträde till lagring.
- (22) Det behövs ytterligare åtgärder för att tarifferna för tillträde till transport skall bli öppna och icke-diskriminerande. Tarifferna bör gälla alla användare av systemen, utan diskriminering. När ett system för lagring, lagring av gas i rörledningar eller stödtjänster opererar på en tillräckligt konkurrensutsatt marknad kan tillträde medges på grundval av öppna och icke-diskriminerande marknadsbaserade mekanismer.
- (23) Av försörjningstrygghetsskäl bör balansen mellan tillgång och efterfrågan i varje enskild medlemsstat bevakas, varefter en rapport bör utarbetas om situationen i gemenskapen som helhet med hänsyn till sammanlänkningskapaciteten mellan områden. Denna övervakning bör göras i tillräckligt god tid, så att lämpliga åtgärder hinner vidtas om försörjningstryggheten äventyras. Det faktum att nödvändig nätinfrastruktur, bland annat sammanlänkningskapaciteten, anläggs och underhålls bör bidra till en stabil gasförsörjning.
- (24) Medlemsstaterna bör, med beaktande av nödvändiga kvalitetskriterier, se till att biogas och gas från biomassa eller andra typer av gas kan få icke-diskriminerande tillträde till systemet under förutsättning att detta tillträde är permanent förenligt med relevanta tekniska bestämmelser och säkerhetsstandarder. Dessa bestämmelser och standarder bör garantera att det är tekniskt möjligt att på ett säkert sätt föra in dessa gaser i och transportera dem genom systemet för naturgas och bör även omfatta kemiska egenskaper hos dessa gaser.
- (25) Medlemsstaterna kommer också i fortsättningen att behöva långsiktiga avtal för sin gasförsörjning, och gasleveransföretagen bör kunna fortsätta att använda sådana avtal så länge de inte strider mot målen för detta direktiv och så länge de är förenliga med fördraget och dess konkurrensregler. Naturgasföretag måste därför ta hänsyn till sådana avtal vid planering av leverans- och transportkapacitet.
- (26) För att de allmännyttiga tjänsterna i gemenskapen skall hålla hög kvalitet bör medlemsstaterna regelbundet underrätta kommissionen om alla åtgärder som vidtagits för att uppnå målet med detta direktiv. Kommissionen bör regelbundet offentliggöra en rapport som innehåller en analys av de nationella åtgärder som vidtagits för att uppnå målsättningarna för de allmännyttiga tjänsterna samt en jämförelse av åtgärdernas effektivitet; syftet med detta är att kommissionen skall kunna utfärda rekommendationer om vilka nationella åtgärder som bör vidtas för att de allmännyttiga tjänsterna skall hålla hög kvalitet.
- Medlemsstaterna bör också se till att kunderna, när de är anslutna till gassystemet, informeras om sina rättigheter att få tillgång till gasförsörjning av en bestämd kvalitet till överkomliga priser. Åtgärder som vidtas av medlemsstaterna för att skydda slutkonsumenten kan vara olika för hushåll och små och medelstora företag.
- (27) Respekt för kraven på allmännyttiga tjänster är ett grundläggande krav i detta direktiv, och det är viktigt att det i direktivet anges gemensamma minimikrav som uppfylls av samtliga medlemsstater, och som beaktar målen om konsumentskydd, försörjningstrygghet, miljöskydd och likvärdiga konkurrensnivåer i samtliga medlemsstater. Det är viktigt att kraven på allmännyttiga tjänster kan tolkas på nationell grund, med beaktande av nationella omständigheter och inte annat följer av gemenskapslagstiftningen.
- (28) De åtgärder medlemsstaterna vidtar för att uppnå målen för social och ekonomisk sammanhållning får bland annat omfatta lämpliga ekonomiska stimulansåtgärder, där så är lämpligt med hjälp av alla tillgängliga nationella verktyg och gemenskapsverktyg. Dessa verktyg får innefatta ansvarsmekanismer för att garantera den nödvändiga investeringen.
- (29) Om de åtgärder som medlemsstaterna vidtar för att fullgöra skyldigheten att tillhandahålla allmännyttiga tjänster kan definieras som statlig stöd enligt artikel 87.1 i fördraget är medlemsstaterna enligt artikel 88.3 i fördraget skyldiga att underrätta kommissionen om detta.

- (30) Eftersom målet för den föreslagna åtgärden, nämligen att skapa en fullständigt fungerande inre marknad för gas där rättvis konkurrens råder, inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna och det därför på grund av åtgärdens omfattning och verkningar bättre kan uppnås på gemenskapsnivå kan gemenskapen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går detta direktiv inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå detta mål.
- (31) Mot bakgrund av erfarenheten från tillämpningen av rådets direktiv 91/296/EEG av den 31 maj 1991 om transitering av naturgas genom gasledningsnät (*) bör åtgärder vidtas för att säkerställa ett enhetligt och icke-diskriminerande tillträde till olika transiteringsystem, inklusive gränsoverskridande gasflöden mellan medlemsstater. För att lika behandling vid tillträde till gasnäten skall kunna tillförsäkras även vid transitering bör det direktivet upphävas, utan att det påverkar kontinuiteten i de avtal som slutits i enlighet med ovan nämnda direktiv. Ett upphävande av direktiv 91/296/EEG bör inte hindra ingående av långsiktiga avtal i framtiden.
- (32) Med tanke på omfattningen av ändringarna av direktiv 98/30/EG är det av tydlighets- och rationaliserings skull önskvärdt att bestämmelserna i fråga omarbetas.
- (33) I detta direktiv respekteras de grundläggande rättigheter och iaktas de principer som erkänns bland annat i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna.
- (34) De åtgärder som är nödvändiga för att genomföra detta direktiv bör antas i enlighet med rådets beslut 1999/468/EG av den 28 juni 1999 om de förfaranden som skall tillämpas vid utövandet av kommissionens genomförandebefogenheter. (†)

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

KAPITEL I

RÄCKVIDD OCH DEFINITIONER

Artikel 1

Räckvidd

1. I detta direktiv fastställs gemensamma regler för överföring, distribution, leverans och lagring av naturgas. Det inne-

(*) EGT L 147, 22.6.1991, s. 37. Direktivet senast ändrat genom kommissionens direktiv 95/49/EG (EGT L 233, 30.9.1995, s. 86).

(†) EGT L 184, 17.7.1999, s. 23.

håller regler om naturgassektorns organisation och funktion, tillträde till marknaden och de kriterier och förfaranden som skall tillämpas vid beviljande av tillstånd för överföring, distribution, leverans och lagring av naturgas samt drift av system.

2. De bestämmelser som fastställs i detta direktiv för naturgas, inbegripet kondenserad naturgas (LNG), skall även gälla biogas och gas från biomassa eller andra typer av gas om det är tekniskt möjligt och säkert att föra in dessa gaser i och transportera dem genom systemet för naturgas.

Artikel 2

Definitioner

I detta direktiv avses med

1. **naturgasföretag**: varje fysisk eller juridisk person, med undantag för slutföretag, som bedriver åtminstone en av följande verksamheter: produktion, överföring, distribution, leverans, köp eller lagring av naturgas, inbegripet LNG, som svarar för kommersiella och tekniska arbetsuppgifter och/eller underhåll i samband med dessa verksamheter,
2. **tidigare led i rörledningsnätet**: varje rörledning eller nät av rörledningar som drivs och/eller byggs som en del av en anläggning för olje- eller gasproduktion, eller som används för att överföra naturgas från en eller flera sådana anläggningar till en bearbetningsanläggning eller terminal eller slutlig landningsterminal vid kusten,
3. **överföring**: transport, utom leverans, av naturgas genom ett nät av högtrycksrörledningar som inte ingår i ett tidigare led av rörledningsnätet till kunder,
4. **systemansvarig för överföringsystemet**: varje fysisk eller juridisk person som bedriver överföringsverksamhet och som ansvarar för drift och underhåll och, vid behov, utbyggnad av överföringsystemet inom ett visst område och, i tillämpliga fall, dess sammanlänknings till andra system och för att säkerställa att systemet på lång sikt kan uppfylla rimliga krav på gastransporter,
5. **distribution**: transport, utom leverans, av naturgas genom lokala eller regionala rörledningsnät till kunder,
6. **systemansvarig för distributionsystemet**: varje fysisk eller juridisk person som bedriver distributionsverksamhet och som ansvarar för drift och underhåll och, vid behov, utbyggnad av distributionsystemet inom ett visst område och, i tillämpliga fall, dess sammanlänknings till andra system och för att säkerställa att systemet på lång sikt kan uppfylla rimliga krav på gasdistribution,

7. *leverans*: försäljning, inbegripet återförsäljning, av naturgas, inbegripet LNG, till kunder,
8. *leveransföretag*: varje fysisk eller juridisk person som bedriver leveransverksamhet,
9. *lagringsanläggning*: en anläggning som används för lagring av naturgas och som ägs och/eller drivs av ett naturgasföretag, inbegripet den del av LNG-anläggningen som används för lagring men undantaget den del som används för produktionsverksamhet, och undantaget anläggningar som uteslutande är förbehållna systemansvariga för överföringsystemet när de utför sina uppgifter,
10. *systemansvarig för lagringsystemet*: varje fysisk eller juridisk person som bedriver lagringsverksamhet och som ansvarar för driften av en lagringsanläggning,
11. *LNG-anläggning*: en terminal som används för kondensering av naturgas eller import, lossning och återförgasning av LNG, inklusive stödtjänster och den tillfälliga lagring som krävs för återförgasningsprocessen och efterföljande leverans till överföringsystemet, men bortsett från den del av LNG-anläggningen som används för lagring,
12. *systemansvarig för en LNG-anläggning*: varje fysisk eller juridisk person som ägnar sig åt kondensering av naturgas eller import, lossning och återförgasning av LNG och som ansvarar för driften av en LNG-anläggning,
13. *system*: varje överföringsnät, distributionsnät, LNG-anläggning och/eller lagringsanläggning som ägs och/eller drivs av ett naturgasföretag, inbegripet lagring av gas i rörelning och dess anläggningar för stödtjänster och sådana som tillhör anknutna företag och som är nödvändiga för att erbjuda tillgång till överföring, distribution och LNG,
14. *stödtjänster*: de tjänster som är nödvändiga för tillträdet till och driften av överförings- och/eller distributionsnät och/eller LNG-anläggningar och/eller lagringsanläggningar, inklusive lastbalansering och blandning, men undantaget anläggningar som enbart är reserverade för systemansvariga för överföringsystemet när de utför sina uppgifter,
15. *lagring av gas i rörelning*: lagring av gas genom kompression i överförings- och distributionsystem, men undantaget anläggningar som är förbehållna systemansvariga för överföringsystemet när de utför sina uppgifter,
16. *sammanlänkat system*: ett antal system som har länkats samman,
17. *sammanlänkning*: en överföringsledning som passerar eller sträcker sig över en gräns mellan två medlemsstater som endast syftar till att koppla samman dessa medlemsstaters nationella överföringsystem,
18. *direktledning*: en naturgasledning som kompletterar det sammanlänkade systemet,
19. *integrerat naturgasföretag*: ett vertikalt eller horisontellt integrerat företag,
20. *vertikalt integrerat företag*: ett naturgasföretag eller en grupp av företag vars inbördes relationer definieras i artikel 3.3 i rådets förordning (EEG) nr 4064/89 av den 21 december 1989 om kontroll av företagskoncentrationer (*) där det berörda företaget eller den berörda gruppen bedriver verksamhet inom minst ett av områdena överföring, distribution, LNG eller lagring och minst ett av områdena produktion eller leverans av naturgas,
21. *horisontellt integrerat företag*: ett företag som bedriver verksamhet inom minst ett av områdena produktion, överföring, distribution, leverans eller lagring av naturgas samt dessutom bedriver verksamhet utan anknytning till gas,
22. *anslutet företag*: företag enligt betydelsen i artikel 41 i rådets sjunde direktiv 83/349/EEG av den 13 juni 1983 grundat på artikel 44.2 g (*) i fördraget om sammanställd redovisning (†) och/eller intresseföretag enligt betydelsen i artikel 33.1 i samma direktiv och/eller företag som tillhör samma aktieägare,
23. *systemanvändare*: varje fysisk eller juridisk person som levererar till eller får leveranser från systemet,
24. *kunder*: grossister i och slutförbrukare av naturgas samt naturgasföretag som köper naturgas,
25. *hushållskunder*: kunder som köper naturgas för sitt egen hushållsförbrukning,
26. *icke-hushållskunder*: kunder som köper naturgas som inte är avsedd för egen hushållsförbrukning,
27. *slutförbrukare*: kunder som köper naturgas för eget bruk,
28. *berättigade kunder*: kunder som fritt kan välja gasleverantör i den mening som avses i artikel 2.3 i detta direktiv,

(*) Titeln till direktiv 83/349/EEG har justerats med hänsyn till omstruktureringen av artiklarna i Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, i enlighet med artikel 12 i Amsterdamsfördraget. Ursprungligen hänvisades till artikel 34.3 g.

(†) EGT L 193, 30.12.1989, s. 1. Förordningen senast ändrad genom förordning (EG) nr 1110/97 (EGT L 180, 9.7.1997, s. 1).

(‡) EGT L 193, 18.7.1983, s. 1. Direktivet senast ändrat genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/45/EG (EGT L 283, 27.10.2001, s. 28).

29. **grossister:** varje fysisk eller juridisk person, med undantag för systemansvariga för överförings och distributionssystemet, som köper naturgas i syfte att återförsälja den inom eller utanför det system där personen är etablerad.
30. **långtidsplanering:** naturgasföretags planering av leverans- och transportkapacitet på lång sikt för att kunna tillmötesgå efterfrågan på naturgas i systemet, diversifiera källorna och säkra leveranser till kunderna.
31. **framväxande marknad:** en medlemsstat i vilken den första kommersiella leveransen enligt det första långsiktiga avtalet för naturgasleveranser genomfördes för kortare tid än tio år sedan.
32. **tillförlitlighet:** både försörjningstrygghet i fråga om naturgas och teknisk säkerhet.
33. **ny infrastruktur:** en infrastruktur som inte färdigställts senast vid detta direktivs ikraftträdande.

KAPITEL II

ALLMÄNNA REGLER FÖR SEKTORNS ORGANISATION

Artikel 3

Skyldigheter att tillhandahålla allmännyttiga tjänster och kundskydd

1. Medlemsstaterna skall, utan att det påverkar tillämpningen av punkt 2, på grundval av sin institutionella organisation och med vederbörlig hänsyn till subsidiaritetsprincipen, se till att naturgasföretag drivs i enlighet med principerna i detta direktiv för att uppnå en konkurrensutsatt, säker och miljömässigt hållbar naturgasmarknad, och de får inte göra någon diskriminerande åtskillnad mellan dessa företag när det gäller rättigheter eller skyldigheter.
2. Medlemsstaterna får med beaktande fullt ut av tillämpliga bestämmelser i fördraget, särskilt artikel 86 i detta, i det allmänna ekonomiska intresset lägga gasföretag att tillhandahålla allmännyttiga tjänster, vilka kan avse tillförlitlighet, inbegripet försörjningstrygghet, leveransernas regelbundenhet, kvalitet och pris samt miljöskydd, inbegripet energieffektivitet och klimat- skydd. Dessa åligganden skall vara klart definierade, öppna, icke-diskriminerande och kontrollerbara samt garantera att gasföretag i EU kan nå ut till nationella konsumenter på lika villkor. När det gäller försörjningstrygghet och styrning av energieffektivitet/energiefterfrågan samt för uppfyllandet av de miljömål som avses i denna punkt får medlemsstaterna införa långtidsplanering, varvid hänsyn skall tas till att tredje part kan komma att ansöka om tillträde till systemet.

3. Medlemsstaterna skall vidta lämpliga åtgärder för att skydda slutförbrukare och för att garantera ett starkt konsumentskydd, och de skall särskilt se till att utsatta förbrukare får tillräckligt skydd, inbegripet lämpliga åtgärder för att hjälpa dem att undvika att få sina leveranser avstängda. Medlemsstaterna får i detta sammanhang vidta lämpliga åtgärder för att skydda kunder i avlägsna områden som är anslutna till gassystemet. Medlemsstaterna får i detta syfte utse en anvisad gasleverantör för kunder som är anslutna till gassystemet. De skall garantera ett hög konsumentskyddsnivå, särskilt i form av klara och begripliga allmänna avtalvillkor, allmän information och mekanismer för tvistlösning. Medlemsstaterna skall se till att berättigade kunder i praktiken kan byta till en ny leverantör. Äminstone när det gäller hushållskunder skall dessa åtgärder omfatta dem som anges i bilaga A.

4. Medlemsstaterna skall vidta lämpliga åtgärder för att uppnå målen för social och ekonomisk sammanhållning, miljöskydd, vilket även kan innebära metoder för att bekämpa klimatförändringar, och försörjningstrygghet. Dessa åtgärder kan bl.a. omfatta lämpliga ekonomiska stimulansåtgärder, där så är lämpligt med hjälp av alla tillgängliga nationella verktyg och gemenskapsverktyg, för underhåll och anläggning av nödvändig nätinfrastruktur, inbegripet sammanlänkningskapacitet.

5. Medlemsstaterna får besluta att inte tillämpa bestämmelserna i artikel 4 på distributionen om tillämpningen av den, rättsligen eller i praktiken, skulle hindra naturgasföretagen från att fullgöra de förpliktelser som ålagts dem av allmänt ekonomiskt intresse, och om handelns utveckling inte påverkas i en sådan utsträckning att det skulle strida mot gemenskapens intressen. Gemenskapens intressen omfattar bland annat konkurrens när det gäller berättigade kunder enligt detta direktiv och artikel 86 i fördraget.

6. Medlemsstaterna skall när de genomfört direktivet informera kommissionen om vilka åtgärder som vidtagits för att fullgöra förpliktelserna att tillhandahålla allmännyttiga tjänster, inklusive konsument- och miljöskyddsåtgärder, och om åtgärdernas eventuella inverkan på nationell och internationell konkurrens, oavsett om åtgärderna kräver undantag från detta direktiv eller ej. De skall därefter varannat år underrätta kommissionen om eventuella ändringar av dessa åtgärder, oavsett om åtgärderna kräver undantag från direktivet eller ej.

Artikel 4

Tillståndsförfarande

1. När det krävs tillstånd (t.ex. licens, tillåtelse, koncession, samtycke eller godkännande) för uppförande eller drift av naturgasanläggningar, skall medlemsstaterna eller den behöriga myndighet som de utser bevilja tillstånd att bygga och/eller driva sådana anläggningar, rörledningar och tillhörande utrust-

ning inom sitt territorium i enlighet med punkterna 2-4. Medlemsstaterna eller den behöriga myndighet som de utser får också, på samma villkor, bevilja tillstånd att leverera naturgas och bevilja tillstånd för grossister.

2. Om medlemsstaterna har ett tillståndssystem skall de fastställa objektiva och icke-diskriminerande kriterier, som skall uppfyllas av företag som ansöker om tillstånd för att bygga och/eller driva naturgasanläggningar eller som ansöker om tillstånd att leverera naturgas. De icke-diskriminerande kriterierna och förfarandena för att bevilja tillstånd skall offentliggöras.

3. Medlemsstaterna skall se till att skälen för avslag på ansökan om tillstånd är objektiva och icke diskriminerande och att de meddelas den sökande. Skälen för sådana avslag skall meddelas kommissionen för kännedom. Medlemsstaterna skall införa ett förfarande som ger den sökande möjlighet att överklaga ett avslag.

4. För att kunna utveckla områden som nyligen har börjat bli försedda och för effektiv drift i allmänhet och utan att det påverkar tillämpningen av artikel 24, får medlemsstaterna avslå en ansökan om ytterligare tillstånd att bygga och driva rördningssystem för distribution inom något visat område efter det att sådana rördningssystem har byggts eller föreslagits bli byggda inom detta område och om befintlig eller föreslagen kapacitet inte är uppnådd.

Artikel 5

Övervakning av försörjningstryggheten

Medlemsstaterna skall se till att frågor som rör försörjningstrygghet övervakas. Vid behov kan medlemsstaterna överlåta denna uppgift till de tillsynsmyndigheter som avses i artikel 25.1 Denna övervakning skall i synnerhet omfatta balansen mellan tillgång och efterfrågan på den inhemska marknaden, förväntad framtida efterfrågan och tillgängliga leveranser, ytterligare kapacitet som planeras eller håller på att anläggas, samt nätets kvalitet och underhållsnivå samt åtgärder för att täcka efterfrågetoppar och hantera brister i leveranser från en eller flera leverantörers sida. De behöriga myndigheterna skall senast den 31 juli varje år offentliggöra en rapport i vilken resultaten av övervakningen av dessa frågor och de åtgärder som vidtagits eller planerats skall anges; rapporten skall därefter genast överlämnas till kommissionen.

Artikel 6

Tekniska regler

Medlemsstaterna skall se till att tekniska säkerhetskriterier definieras och att de utarbetas och offentliggörs tekniska regler, i vilka de lägsta tekniska konstruktions- och driftkraven för anslutning till systemet av LNG-anläggningar, lagringsanlägg-

ningar, andra överförings- eller distributionssystem och direktledningar fastställs. Dessa tekniska regler skall säkerställa att systemen är driftskompatibla, och de skall vara objektiva och icke-diskriminerande. De skall anmälas till kommissionen i enlighet med artikel 8 i Europaparlamentets och rådets direktiv 98/34/EG av den 22 juni 1998 om ett informationsförfarande beträffande tekniska standarder och föreskrifter och beträffande föreskrifter för informationssamhällets tjänster. (¹)

KAPITEL III

ÖVERFÖRING, LAGRING OCH LNG

Artikel 7

Utseende av systemansvariga

Medlemsstaterna skall, för en tid som de själva bestämmer med beaktande av effektivitet och ekonomisk balans, utse eller lägga de naturgasföretag som äger överförings-, lagrings- eller LNG-anläggningar att utse en eller flera systemansvariga. Medlemsstaterna skall vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att de systemansvariga för överföringsystem, lagringsystem eller en LNG anläggningar handlar i enlighet med artiklarna 8-10.

Artikel 8

Systemansvarigas uppgifter

1. Varje systemansvarig för överförings-, lagrings- och/eller LNG-anläggningar

- a) skall på affärsmässiga villkor och med vederbörlig hänsyn till miljön driva, underhålla och utveckla säkra, tillförlitliga och effektiva överförings-, lagrings- och/eller LNG-anläggningar,
- b) får inte göra någon diskriminerande åtskillnad mellan systemanvändare eller kategorier av systemanvändare, i synnerhet inte till förmån för till sig anknytna företag,
- c) skall förse övriga systemansvariga för överförings-, lagrings- och/eller distributionssystem och/eller systemansvariga för en LNG-anläggning med den information som behövs för att säkerställa att transport och lagring av naturgas kan ske på ett sätt som är förenligt med säker och effektiv drift av det sammanlänkade systemet,
- d) skall förse systemanvändare med den information de behöver för effektivt tillträde till systemet.

2. De regler om balansering av gasöverföringsystemet som fastställs av de systemansvariga för överföringsystemen skall vara objektiva, klara, begripliga och icke-diskriminerande, vilket

(¹) EGT L 204, 21.7.1998, s. 37. Direktivet ändrat genom direktiv 98/48/EG (EGT L 217, 5.8.1998, s. 18).

även skall gälla för reglerna om de avgifter som tas ut av systemanvändarna för utnyttjande av de systemansvarigas nät för obalanser i energitillförseln. Villkor, inklusive regler och tariffer, för de överföringsystemansvarigas tillhandahållande av sådana tjänster skall fastställas på ett icke-diskriminerande sätt som avspeglar de verkliga kostnaderna enligt en metod som är förenlig med artikel 25.2 och skall offentliggöras.

3. Medlemsstaterna får begära att den systemansvarige för överföringsystemet uppfyller vissa minimikrav i fråga om underhåll och utbyggnad av överföringsystemet, inbegripet sammanlänkningskapaciteten.

4. Systemansvariga för överföringsystem skall anskaffa den energi de behöver för att kunna utföra sin verksamhet på ett öppet, icke-diskriminerande och marknadsorienterat sätt.

Artikel 9

Åtskillnad av systemansvariga för överföring

1. Om den systemansvarige för överföringsystemet är del av ett vertikalt integrerat företag skall denne åtminstone vad avser juridisk form, organisation och beslutsfattande vara oberoende av annan verksamhet utan samband med överföring. Dessa regler skall inte ge upphov till någon skyldighet att skilja ägandet av tillgångar i överföringsystemet från det vertikalt integrerade företaget.

2. För att säkerställa att den systemansvarige för överföringsystemet som avses i punkt 1 är oberoende skall följande minimikriterier gälla:

a) De personer som ansvarar för ledningen för den systemansvarige för överföringsystemet får inte ingå i företagsstrukturer i det integrerade naturgasföretaget som direkt eller indirekt ansvarar för den dagliga driften avseende produktion, distribution eller leverans av naturgas.

b) Lämpliga åtgärder skall vidtas för att se till att de yrkesmässiga intressena hos de personer som ansvarar för ledningen för den systemansvarige för överföringsystemet beaktas på ett sätt som garanterar att dessa personer kan agera självständigt.

c) Den systemansvarige för överföringsystemet skall ha faktisk beslutanderätt, oberoende av det integrerade gasföretaget, när det gäller de tillgångar som behövs för att trygga drift, underhåll och utbyggnad av nätet. Detta bör inte hindra förekomsten av lämpliga samordningsmekanismer för att garantera att moderbolagets ekonomiska och förvaltningsmässiga övervakningsrättigheter när det gäller avkastningen, som regleras indirekt i artikel 25.2, i ett dotterbolag skyddas. Detta skall särskilt göra det möjligt för moderbolaget att godkänna den årliga finansieringsplan eller det motsvarande instrument som upprättas av den

systemansvarige för överföringsystemet och att fastställa övergripande gränser för dess dotterbolags skuldsättningsnivåer. Det skall inte vara tillåtet för moderbolaget att ge instruktioner för den löpande verksamheten eller om enskilda beslut beträffande uppförande eller uppgradering av överföringsnät, så länge dessa beslut inte överskrider villkoren i den godkända finansieringsplanen eller motsvarande instrument.

d) Den systemansvarige för överföringsystemet skall upprätta en övervakningsplan, där det anges vilka åtgärder som vidtagits för att motverka diskriminerande beteende, och se till att planen följs. I planen skall det anges vilka specifika skyldigheter de anställda har för att detta mål skall uppfyllas. Den person eller det organ som ansvarar för att övervakningsplanen följs skall till den tillsynsmyndighet som avses i artikel 25.1 överlämna en årlig rapport, som skall offentliggöras, över de åtgärder som vidtagits.

Artikel 10

Sekretess när det gäller systemansvariga för överföringsystemet

1. Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 16 eller någon annan lagstadgad skyldighet att lämna uppgifter skall varje systemansvarig för överförings- eller lagringsystem och/eller varje systemansvarig för en LNG-anläggning behandla kommersiellt känsliga uppgifter som denne erhåller under bedrivandet av sin affärsverksamhet konfidentiellt, och skall förhindra att sådana uppgifter om den egna verksamheten som kan vara kommersiellt fördelaktiga röjs på ett diskriminerande sätt.

2. Den systemansvarige för överföringsystemet skall, i samband med försäljning eller köp av naturgas från anknutna företag, inte missbruka kommersiellt känsliga uppgifter som erhållits från tredje part i samband med tillhandahållande av eller förhandlingar om tillträde till systemet.

KAPITEL IV

DISTRIBUTION OCH FÖRSÖRJNING

Artikel 11

Utseende av systemansvariga för distributionssystemet

Medlemsstaterna skall, för en tid som de själva bestämmer med beaktande av effektivitet och ekonomisk balans, utse, eller ålägga de företag som äger eller ansvarar för distributionssystem att utse en eller flera systemansvariga för distributionssystemet, och de skall se till att de systemansvariga handlar i överensstämmelse med artiklarna 12, 13 och 14.

Artikel 12

Uppgifter för systemansvariga för distributionssystemet

1. Varje systemansvarig för ett distributionssystem skall med vederbörlig hänsyn till miljön på ekonomiska villkor driva, underhålla och byggs ut ett säkert, tillförlitligt och effektivt system.
2. Den systemansvarige för distributionssystemet får inte i något fall göra någon diskriminerande åtskillnad mellan systemanvändare eller kategorier av systemanvändare, i synnerhet inte till förmån för sina anknutna företag.
3. Varje systemansvarig för ett distributionssystem skall förse övriga systemansvariga för ett överförings-, lagrings- och/eller distributionssystem och/eller systemansvariga för en LNG-anläggning med den information som behövs för att säkerställa att transport och lagring av naturgas sker på ett sätt som är förenligt med en säker och effektiv drift av det sammanlänkade systemet.
4. Varje systemansvarig för ett distributionssystem skall förse systemanvändare med den information de behöver för effektivt tillträde till systemet.
5. I det fall de systemansvariga för distributionssystemet ansvarar för balanseringen av gasdistributionssystemet skall de av dem fastställda reglerna här för, och för de avgifter för obalanser i energitillförseln som tas ut av användarna av deras nät, vara objektiva, klara, begripliga och icke-diskriminerande. Villkor, inklusive regler och tariffer, för de distributionssystemansvarigas tillhandahållande av sådana tjänster skall fastställas på ett icke-diskriminerande sätt som avspeglar de verkliga kostnaderna enligt en metod som är förenlig med artikel 23.2 och skall offentliggöras.

Artikel 13

Åtskillnad av systemansvariga för distributionssystemet

1. Om den systemansvarige för distributionssystemet är del av ett vertikalt integrerat företag skall denne åtminstone vad avser juridisk form, organisation och beslutsfattande vara oberoende av annan verksamhet utan samband med distribution. Dessa regler skall inte ge uppböiv till någon skyldighet att skilja ägandet av tillgångar i distributionssystemet från det vertikalt integrerade företaget.
2. Utöver de krav som fastställs i punkt 1 skall den systemansvarige för distributionssystemet, om denne utgör en del av ett vertikalt integrerat företag, med avseende på sin organisation och sitt beslutsfattande vara oberoende av annan verksamhet utan samband med distribution. För att uppnå detta skall följande minimikriterier gälla:
 - a) De personer som ansvarar för ledningen för den systemansvarige för distributionssystemet får inte ingå i företags-

strukturer i det integrerade naturgasföretaget som direkt eller indirekt ansvarar för den dagliga driften avseende produktion, överföring eller leverans av naturgas.

- b) Lämpliga åtgärder skall vidtas för att se till att de yrkesmässiga intressena hos de personer som ansvarar för ledningen för den systemansvarige för distributionssystemet beaktas på ett sätt som garanterar att dessa personer kan agera självständigt.
- c) Den systemansvarige för distributionssystemet skall ha faktisk beslutanderätt, oberoende av det integrerade gasföretaget, när det gäller de tillgångar som behövs för att trygga drift, underhåll och utbyggnad av nätet. Detta bör inte hindra förekomsten av lämpliga samordningsmekanismer för att garantera att moderbolagets ekonomiska och förvaltningsmässiga övervakningsrättigheter när det gäller avkastningen, som regleras indirekt i artikel 25.2, i ett dotterbolag skyddas. Detta skall särskilt göra det möjligt för moderbolaget att godkänna den årliga finansieringsplan eller det motsvarande instrument som upprättas av den systemansvarige för överföringsystemet och att fastställa övergripande gränser för dess dotterbolags skuldsättningsnivåer. Det skall inte vara tillåtet för moderbolaget att ge instruktioner för den löpande verksamheten eller om enskilda beslut beträffande uppförande eller renovering av distributionsnät, så länge dessa beslut inte överskrider villkoren i den godkända finansieringsplanen eller motsvarande instrument.
- d) Den systemansvarige för distributionssystemet skall upprätta en övervakningsplan, där det anges vilka åtgärder som vidtagits för att motverka diskriminerande beteende, och se till att planen följs. I planen skall det anges vilka specifika skyldigheter de anställda har för att detta mål skall uppfyllas. Den person eller det organ som har ansvar för att övervakningsplanen följs skall till den tillräckliga graden som avses i artikel 23.1 överlämna en årlig rapport, som skall offentliggöras, över de åtgärder som vidtagits.

Medlemsstaterna får besluta att inte tillämpa punkterna 1 och 2 på integrerade naturgasföretag som har mindre än 100 000 anslutna kunder.

Artikel 14

Sekretess när det gäller systemansvariga för distributionssystemet

1. Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 16 eller någon annan lagstadgad skyldighet att lämna uppgifter skall varje systemansvarig för distributionssystemet behandla kommersiellt kända uppgifter som denne erhåller under bedrivandet av sin affärsverksamhet konfidentiellt, och skall förhindra att sådana uppgifter om den egna verksamheten som kan vara kommersiellt fördelaktiga röjs på ett diskriminerande sätt.

2. Den systemansvarige för distributionssystemet skall, i samband med försäljning eller köp av naturgas från anknutna företag, inte missbruka kommersiellt känsliga uppgifter som erhållits från tredje part i samband med tillhandshållande av eller förhandlingar om tillträde till systemet.

Artikel 15

Kombinerat systemansvar

Reglerna i artiklarna 9.1 och 13.1 hindrar inte verksamhet av ett kombinerat systemansvar för överförings-, LNG-, lagrings- och distributionssystem som vad avser juridisk form, organisation och beslutsfattande är oberoende av annan verksamhet utan samband med drift av överförings-, LNG-, lagrings- och distributionssystem och som uppfyller de krav som anges i led a-d. Dessa regler skall inte ge upphov till någon skyldighet att skilja ägandet av tillgångar i det kombinerade systemet från det vertikalt integrerade företaget.

- a) Personer som ansvarar för ledningen för det kombinerade systemansvaret får inte ingå i företagsstrukturen i det integrerade naturgasföretaget som direkt eller indirekt ansvarar för den dagliga driften avseende produktion och leverans av naturgas.
- b) Lämpliga åtgärder skall vidtas för att se till att de yrkesmässiga intressena hos de personer som ansvarar för ledningen för det kombinerade systemansvaret beaktas på ett sätt som garanterar att dessa personer kan agera självständigt.
- c) Den kombinerade systemansvarige skall ha faktisk beslutanderätt, oberoende av det integrerade gasföretaget, när det gäller de tillgångar som behövs för att trygga drift, underhåll och utbyggnad av nätet. Detta bör inte hindra förekomsten av lämpliga samordningsmekanismer för att garantera att moderbolagets ekonomiska och förvaltningsmässiga övervakningsansvarigheter när det gäller avkastningen, som regleras indirekt i artikel 25.2, i ett dotterbolag skyddas. Detta skall särskilt göra det möjligt för moderbolaget att godkänna den årliga finansieringsplan eller det motsvarande instrument som upprättas av den ansvarige för det kombinerade systemet och att fastställa övergripande gränser för dess dotterbolags skuldsättningsnivåer. Det skall inte vara tillåtet för moderbolaget att ge instruktioner för den löpande verksamheten eller om enskilda beslut beträffande uppförande eller renoivering av överförings- och distributionsnät, så länge dessa beslut inte överskrider villkoren i den godkända finansieringsplanen eller motsvarande instrument.
- d) Den kombinerade systemansvarige skall upprätta en övervakningsplan, där det anges vilka åtgärder som vidtagits

för att motverka diskriminerande beteende och se till att planen följs. I planen skall det anges vilka specifika skyldigheter de anställda har för att detta mål skall uppfyllas. Den person eller det organ som ansvarar för att övervakningsplanen följs skall till den tillsynsmyndighet som avses i artikel 25.1 överlämna en årlig rapport, som skall offentliggöras, över de åtgärder som vidtagits.

KAPITEL V

SÄRREDOVISNING AV OLIKA VERKSAMHETER SAMT INSYN OCH ÖPPENHET I BOKFÖRINGEN

Artikel 16

Rätt till tillgång till räkenskaper

1. Medlemsstaterna eller varje behörig myndighet de utser, inklusive de tillsynsmyndigheter som avses i artikel 25.1 och tvistlösningsmyndigheter som avses i artikel 20.3, skall i den utsträckning som krävs för att de skall kunna utföra sina uppgifter ha tillgång till naturgasföretagets bokföring i enlighet med artikel 17.
2. Medlemsstaterna och varje utsedd behörig myndighet, inklusive de tillsynsmyndigheter som avses i artikel 25.1 och tvistlösningsmyndigheterna, skall behandla kommersiellt känsliga uppgifter konfidentiellt. Medlemsstaterna får föreskriva att sådan information offentliggörs om detta är nödvändigt för att de behöriga myndigheterna skall kunna utföra sina uppgifter.

Artikel 17

Särredovisning

1. Medlemsstaterna skall vidta de åtgärder som är nödvändiga för att säkerställa att naturgasföretagets bokföring utförs i enlighet med punkterna 2-5. De företag som kan beviljas undantag från denna bestämmelse i enlighet med artikel 28.2 och 28.4 skall åtminstone genomföra sin interna bokföring i enlighet med denna artikel.
2. Naturgasföretag skall, oberoende av ägartyp eller juridisk form, upprätta, låta revidera och offentliggöra sin årsredovisning i enlighet med de bestämmelser i nationell lagstiftning som avser årsredovisning för aktieföretag och som har fastställts i enlighet med rådets fjärde direktiv 78/660/EEG av den 25 juli

1978 grundat på artikel 44.2 g (*) i fördraget om årsbokslut i vissa typer av bolag (*). Företag som enligt lag inte är skyldiga att offentliggöra sin årsredovisning skall hålla en kopia av denna tillgänglig för allmänheten på sitt huvudkontor.

3. Naturgasföretag skall i sin interna bokföring särredovisa verksamhetsgrenarna överföring, distribution, LNG och lagring så som de skulle behöva göra om verksamheterna bedrevs av separata företag, för att undvika diskriminering, korssubventionering och snedvridding av konkurrensen. De skall också redovisa, eventuellt genom en sammanställd redovisning, andra gasverksamheter utan samband med överföring, distribution, LNG och lagring. Fram till den 1 juli 2007 skall de särredovisa leveranserna till berättigade kunder och leveranserna till icke-berättigade kunder. Inkomster från äganderätt till överförings-/distributionsnät skall specificeras i bokföringen. Vid behov skall de upprätta en sammanställd redovisning för annan verksamhet utanför gassektorn. Den interna bokföringen skall omfatta en balansräkning och en resultaträkning för varje verksamhetsgren.

4. Den revision som anges i punkt 2 skall särskilt verifiera att den i punkt 3 angivna skyldigheten att undvika diskriminering och korssubventioner uppfylls.

5. Företagen skall i sin interna bokföring ange de regler för fördelningen av tillgångar och skulder, utgifter och inkomster samt för avskrivningar som de följer vid upprättandet av den separata bokföring som anges i punkt 3, utan att nationellt tillämpliga bestämmelser om bokföring åsidosätts. Dessa interna regler får ändras endast i undantagsfall. Sådana ändringar skall anges och vara väl underbyggda.

6. Årsredovisningen skall i noter ange alla transaktioner av en viss storlek som har genomförts med anknutna företag.

KAPITEL VI

ORGANISERING AV TILLTRÅDET TILL SYSTEMET

Artikel 18

Tillträde för tredje part

1. Medlemsstaterna skall se till att det införs en ordning för tredje parts tillträde till överförings- och distributionsystem

(*) Titeln till direktiv 83/349/EEG har justerats med hänsyn till omstruktureringen av artiklarna i Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, i enlighet med artikel 12 i Amsterdamfördraget. Ursprungligen hänvisades till artikel 54.3 g.

(*) EGT L 222, 14.8.1978, s. 11. Direktivet senast ändrat genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/65/EG (EGT L 283, 27.10.2001, s. 28).

och LNG-anläggningar grundad på offentliggjorda tariffer, som skall gälla för alla berättigade kunder, inbegripet leveransföretag, och som skall tillämpas objektivt utan att någon diskriminerande åtskillnad görs mellan systemanvändarna. Medlemsstaterna skall se till att dessa tariffer, eller de metoder som används för att beräkna dem, godkänns av en sådan tillsynsmyndighet som avses i artikel 25.1 innan de träder i kraft samt att tariffrerna – och metoderna om endast dessa har godkänts – offentliggörs innan de träder i kraft.

2. Systemansvariga för överföringsystemen skall, vid behov och för att kunna utföra arbetsuppgifter bl.a. avseende gränsöverskridande överföring, ha tillträde till nät som tillhör andra systemansvariga för överföringsystem.

3. Bestämmelserna i detta direktiv skall inte hindra att långsiktiga avtal ingås i den mån de överensstämmer med gemenskapens konkurrensregler.

Artikel 19

Tillträde till lagringsanläggningar

1. Vad gäller organiseringen av tillträdet till lagringsanläggningar och lagring av gas i rörledning samt stödtjänster får medlemsstaterna, om detta är tekniskt och/eller ekonomiskt nödvändigt för ett effektivt tillträde till systemet för leverans till kunderna, välja att organisera detta tillträde i enlighet med något eller båda av de förfaranden som anges i punkterna 3 och 4. Förfarandena skall tillämpas i enlighet med objektiva, klara, begripliga och icke-diskriminerande kriterier.

2. Bestämmelserna i punkt 1 gäller inte stödtjänster och tillfällig lagring som rör LNG anläggningar och som krävs för återföringsprocessen och efterföljande leverans till överföringsystemet.

3. Vid förhandlat tillträde skall medlemsstaterna vidta nödvändiga åtgärder för att naturgasföretag och berättigade kunder, i eller utanför det område som omfattas av det sammanlänkade systemet, skall kunna förhandla om tillträde till lagring och lagring av gas i rörledning, om detta är tekniskt och/eller ekonomiskt nödvändigt för ett effektivt tillträde till systemet samt för organiseringen av tillträdet till andra stödtjänster. Parterna skall vara skyldiga att i god anda förhandla om tillträde till lagring, lagring av gas i rörledning och andra stödtjänster.

Avtalen om tillträde till lagring, lagring av gas i rörledning och andra stödtjänster skall förhandlas fram med den berörda systemansvariga för lagringssystemet eller med de berörda naturgasföretagen. Medlemsstaterna skall kräva att de systemansvariga för lagringssystemet och naturgasföretagen inom de första sex månaderna efter genomförandet av detta direktiv och därefter årligen offentliggör sina viktigaste kommersiella villkor för utnyttjandet av lagring, lagring av gas i rörledning och andra stödtjänster.

4. Vid reglerat tillträde skall medlemsstaterna vidta de åtgärder som är nödvändiga för att ge naturgasföretag och berättigade kunder, i eller utanför det område som omfattas av det sammanlänkade systemet, rätt till tillträde till lagring, lagring av gas i rörledning och andra stödtjänster på grundval av offentliggjorda tariffer och/eller andra villkor och skyldigheter, när tillträde till lagring och lagring av gas i rörledning är tekniskt och/eller ekonomiskt nödvändigt för ett effektivt tillträde till systemet, samt för organiseringen av tillträdet till andra stödtjänster. Denna rätt till tillträde för berättigade kunder kan ges genom att de får möjlighet att ingå leveransavtal med andra konkurrerande naturgasföretag än systemets ägare och/eller den systemansvarige eller ett anknutet företag.

Artikel 20

Tillträde till tidigare led i rörledningsnätet

1. Medlemsstaterna skall vidta de åtgärder som är nödvändiga för att se till att naturgasföretag och berättigade kunder, oavsett var de befinner sig, i enlighet med denna artikel kan få tillträde till tidigare led i rörledningsnätet, inbegripet anläggningar som ger teknisk service som sammanhänger med sådant tillträde, förutom de delar av sådana nät och anläggningar som används för lokal produktion på den plats på färd där gasen produceras. Åtgärderna skall anmälas till kommissionen i enlighet med bestämmelserna i artikel 33.

2. Tillträde i enlighet med punkt 1 skall medges på det sätt som medlemsstaterna har bestämt i överensstämmelse med relevanta rättsliga instrument. Medlemsstaterna skall ha som mål att tillträdet skall vara rättsligt och öppet, att en konkurrensutsatt naturgasmarknad uppnås och att varje missbruk av dominerande ställning undviks, varvid säkerhet och regelbundenhet i leveranserna, kapacitet som är eller rimligtvis kan bli tillgänglig samt miljöskydd skall beaktas. Följande får beaktas:

- Behovet av att vägra tillträde där inkompatibiliteten mellan tekniska specifikationer inte på ett rimligt sätt kan övervinnas.
- Behovet av att undvika svårigheter som inte på ett rimligt sätt kan övervinnas och som kan inverka menligt på en effektiv, nuvarande och framtida kolväteproduktion, inbegripet den vid fält med svag ekonomisk lönsamhet.
- Behovet av att ta hänsyn till väl motiverade rimliga behov av transport och bearbetning av gas, som är knutna till ägaren till eller den ansvarige för de tidigare leden i rörledningsnätet, och till intressena hos alla andra användare av tidigare led i rörledningsnätet eller relevanta bearbetnings- eller hamningsanläggningar som kan påverkas.

- Behovet av att tillämpa nationella lagar och administrativa förfaranden i överensstämmelse med gemenskapsrätten för beviljande av tillstånd till produktion eller utbyggnad i tidigare led.

3. Medlemsstaterna skall se till att tvistlösningsförfaranden har inrättats, däribland en myndighet som är oberoende av parterna och har tillgång till all relevant information, så att tvister som rör tillträde till tidigare led i rörledningsnätet kan lösas snabbt, med beaktande av kriterierna i punkt 2 och det antal parter som kan bli inblandade när det gäller att förhandla om tillträde till sådana nät.

4. Vid gränsöverskridande tvister skall de tvistlösningsförfaranden tillämpas som gäller i den medlemsstat som har jurisdiktion över de tidigare leden i rörledningsnätet till vilka tillträde vägras. Vid gränsöverskridande tvister där flera medlemsstater täcker det berörda systemet skall de berörda medlemsstaterna samråda i syfte att säkerställa att bestämmelserna i detta direktiv tillämpas konsekvent.

Artikel 21

Vägrat tillträde

1. Naturgasföretag får vägra tillträde till systemet på grund av bristande kapacitet, eller om tillträde till systemet skulle hindra dem från att tillhandahålla sådana allmännyttiga tjänster som de läggs i enlighet med artikel 3.2, eller på grundval av allvarliga ekonomiska och finansiella problem med take-or-pay-avtal som har att göra med kriterierna och förfarandena i artikel 27 och det alternativ som valts av medlemsstaterna i enlighet med artikel 27.1. En väl underbyggd motivering skall ges till en sådan vägran.

2. Medlemsstaterna får vidta de åtgärder som är nödvändiga för att se till att det naturgasföretag som vägrar tillträde till systemet på grund av bristande kapacitet eller otillräcklig andelning genomför nödvändiga förbättringar så långt detta är ekonomiskt försvarbart, eller när en potentiell kund är villig att betala för det. När medlemsstaterna tillämpar artikel 4.4 skall de vidta sådana åtgärder.

Artikel 22

Ny infrastruktur

1. Större nya gasinfrastrukturprojekt, t.ex. sammanlänkningar mellan medlemsstater, LNG- och lagringsanläggningar, får på begäran undantas från bestämmelserna i artiklarna 18, 19, 20 och artikel 25.2, 25.3 och 25.4 i enlighet med följande villkor:

- Investeringen måste stärka konkurrensen vad gäller gasförsörjning och försörjningstrygghet.

- b) Den risknivå som är förenad med investeringen är sådan att investeringen inte skulle bli av om inte undantag beviljades.
- c) Infrastrukturen måste ägas av en fysisk eller juridisk person som åtgärdens vad avser juridisk form är skild från de systemansvariga inom vilkas system infrastrukturen kommer att byggas upp.
- d) Avgifter tas ut av användare av denna infrastruktur.
- e) Undantaget kommer inte att skada konkurrensen eller en effektivt fungerande inre marknad för gas eller hindra det reglerade system till vilket infrastrukturen är kopplad från att fungera effektivt.
2. Punkt 1 skall även tillämpas på väsentliga kapacitetsökningar i befintliga infrastrukturer och förändringar av sådana infrastrukturer som möjliggör utveckling av nya källor för gasförsörjning.
3. a) Den tillsynsmyndighet som avses i artikel 25 får besluta, från fall till fall, om det undantag som avses i punkterna 1 och 2. Medlemsstaterna får emellertid föreskriva att tillsynsmyndigheterna skall överlämna ett yttrande till den behöriga myndigheten i medlemsstaten, när ett formellt beslut skall fattas vid en begäran om undantag. Yttrandet skall offentliggöras tillsammans med beslutet.
- b) i) Undantaget får gälla hela eller delar av den nya infrastrukturen, respektive den väsentligt önskade befintliga infrastrukturen eller förändringen av befintlig infrastruktur.
- ii) När beslut fattas om att bevilja undantag, skall det i varje enskilt fall övervägas om villkor måste anges för undantagets varaktighet och för icke-diskriminerande tillträde till sammanlänknings.
- iii) När beslut fattas om villkoren i detta led skall särskild hänsyn tas till avtalens varaktighet, den ytterligare kapacitet som skall byggas upp, eller förändringen av befintlig kapacitet, till projektets tidplan och till nationella förhållanden.
- c) I samband med att undantag beviljas får den behöriga myndigheten besluta om regler eller mekanismer för hantering och tilldelning av kapacitet, under förutsättning att detta inte hindrar genomförandet av långsiktiga kontrakt.
- d) Beslut om undantag, inklusive villkoren enligt b, skall motiveras och offentliggöras i vederbörlig ordning.
- e) Vid en sammanlänkning skall alla beslut om undantag fattas i samråd med övriga berörda medlemsstater eller tillsynsmyndigheter.

4. Beslutet om undantag skall omedelbart anmälas till kommissionen av den behöriga myndigheten tillsammans med alla relevanta upplysningar om beslutet. Dessa upplysningar får överlämnas till kommissionen i samlad form, vilket gör det möjligt för kommissionen att fatta ett välgrundat beslut.

I synnerhet skall upplysningarna innehålla följande:

- a) Detaljerade skäl på grundval av vilka tillsynsmyndigheten eller medlemsstaten har beviljat undantaget, inklusive de ekonomiska upplysningar som motiverar behovet av undantaget.
- b) Den analys som genomförts av effekten på konkurrensen och den inre gasmarknadens effektiva funktion som ett resultat av undantagets beviljande.
- c) Skälen till tidsperioden och delen av den totala kapaciteten hos gasinfrastrukturen i fråga för vilken undantaget har beviljats.
- d) Om undantaget gäller en sammanlänkning, resultatet av samrådet med de berörda medlemsstaterna eller tillsynsmyndigheterna.
- e) Infrastrukturens bidrag till diversifieringen av gasförsörjningen.

Senast två månader efter mottagandet av en ansökan får kommissionen kräva att den berörda tillsynsmyndigheten eller medlemsstaten ändrar eller återkallar beslutet att bevilja ett undantag. Tvåmånadersperioden kan förlängas med ytterligare en månad under vilken kommissionen inskaffar ytterligare upplysningar.

Om den berörda tillsynsmyndigheten eller medlemsstaten inte uppfyller begäran inom fyra veckor, skall ett slutligt beslut fattas i enlighet med förfarandet i artikel 30.2.

Kommissionen skall inte lämna ut någon kommersiellt känslig konfidentiell information.

Artikel 23

Öppnande av marknaderna och ömsesidighet

1. Medlemsstaterna skall se till att följande kunder är berättigade:
- a) Fram till den 1 juli 2004, de berättigade kunder som avses i artikel 18 i direktiv 98/30/EG. Medlemsstaterna skall senast den 31 januari varje år offentliggöra kriterierna för fastställandet av vilka dessa berättigade kunder är.
- b) Senast från och med den 1 juli 2004, samtliga icke-hushållskunder.
- c) Från och med den 1 juli 2007, samtliga kunder.

2. För att undvika bestående jämvikt när gasmarknaderna öppnas

- a) får avtal om leverans med en berättigad kund inom en annan medlemsstats system inte förbjudas, om kunden är berättigad i båda de berörda systemen,
- b) får kommissionen, med beaktande av situationen på marknaden och det gemensamma intresset, i de fall där en transaktion som omfattas av led a vägrats på grund av att kunden anses som berättigad endast i det ena av de två systemen, lägga den vägrande parten att verkställa den begärda leveransen på begäran av en av medlemsstaterna i de två systemen.

Artikel 24

Direktledningar

1. Medlemsstaterna skall vidta de åtgärder som är nödvändiga för att göra det möjligt för

- a) naturgasföretag som är etablerade inom deras territorium att genom en direktledning försörja berättigade kunder,
- b) varje sådan berättigad kund inom deras territorium att bli försörd via en direktledning från naturgasföretag.

2. Om det krävs tillstånd (t.ex. licens, tillåtelse, koncession, samtycke eller godkännande) för uppförande eller drift av direktledningar, skall medlemsstaterna eller den behöriga myndigheten som de utser fastställa kriterier för beviljande av tillstånd för uppförande eller drift av sådana ledningar inom sitt territorium. Dessa kriterier skall vara objektiva, klara, begripliga och icke-diskriminerande.

3. Medlemsstaterna får villkora beviljandet av tillstånd för uppförande av en direktledning med antingen att tillträdet till systemet har vägrats på grundval av artikel 21, eller att ett tvistlösningsförfarande enligt artikel 25 har inletts.

Artikel 25

Tillsynsmyndigheter

1. Medlemsstaterna skall utse ett eller flera behöriga organ som kan fungera som tillsynsmyndigheter. Dessa myndigheter skall vara fullständigt oberoende av gasindustrins intressen. De skall, genom tillämpning av denna artikel, åtminstone ansvara för att säkerställa icke-diskriminering, effektiv konkurrens och att marknaden fungerar effektivt, genom att särskilt övervaka följande:

- a) Bestämmeber om förvaltning och tilldelning av sammanlänkningskapacitet, tillsammans med tillsynsmyndigheten eller tillsynsmyndigheterna i de medlemsstater med vilka sammanlänkning förekommer.
- b) Alla mekanismer avsedda att åtgärda överbelastning i det nationella gasnätet.
- c) Den tid som systemansvariga för överförings- eller distributionsystemen behöver för att genomföra sammanlänkningar och reparationer.
- d) Offentliggörande av information av de systemansvariga för överförings- och distributionsystemen, om sammanlänkningar, nätanvändning och kapacitetsfördelning till berörda parter, med beaktande av behovet av att icke sammanfattad information behandlas som kommersiellt konfidentiell.
- e) Effektiv särredovisning enligt artikel 17 för att förhindra korssubventionering inom verksamhetsgrenarna överföring, distribution, lagring, LNG och försörjning.
- f) Villkoren för tillträde till lagring, lagring av gas i rörligheter och andra stödtjänster enligt artikel 19.
- g) I vilken utsträckning systemansvariga för överförings- och distributionsnät fullgör sina uppgifter i enlighet med artiklarna 8 och 12.
- h) Graden av insyn och konkurrens.

De myndigheter som inrättas i enlighet med denna artikel skall offentliggöra en årsrapport om resultatet av sin övervakningsverksamhet i enlighet med led a–h.

2. Tillsynsmyndigheterna skall ansvara för att, innan dessa träder i kraft, fastställa eller godkänna åtminstone metoder som används för att beräkna eller fastställa villkoren för:

- a) anslutning och tillträde till nationella nät, inklusive överförings- och distributionstariffer; dessa tariffer, eller metoder, skall utformas så att nödvändiga investeringar i näten kan göras på ett sätt som gör det möjligt att säkra nätens funktion,
- b) tillhandahållande av balansstjänster.

3. Trots vad som sägs i punkt 2 får medlemsstaterna föreskriva att tillsynsmyndigheterna skall understå det relevanta organet i medlemsstaten de tariffer eller åtminstone de metoder som det hänvisas till i den punkten samt ändringarna i punkt 4 för formellt beslut. Det relevanta organet skall i sådana fall ha befogenhet att godkänna eller förkasta ett förslag till beslut som lagts fram av tillsynsmyndigheten. Dessa tariffer eller

metoder eller ändringarna av dessa skall offentliggöras tillsammans med beslutet vid det formella antagandet. Alla formella avslag på ett förslag till beslut skall dessutom offentliggöras tillsammans med motiveringen till avslaget.

4. Tillsynsmyndigheterna skall ha befogenhet att vid behov begära att de systemansvariga för överförings-, LNG- och distributionssystemen ändrar de villkor, inbegripet tariffer och metoder, som avses i punkterna 1, 2 och 3, för att säkerställa att de är proportionella och tillämpas på ett icke-diskriminerande sätt.

5. Varje part som har ett klagomål mot en systemansvarig för ett överförings-, LNG- eller distributionssystem på de områden som avses i punkterna 1, 2 och 4 och i artikel 19, får inge klagomålet till tillsynsmyndigheten som i egenkap av tvistlösnings myndighet skall fatta ett beslut inom två månader från det att klagomålet mottagits. Denna period får förlängas med två månader om tillsynsmyndigheten begär ytterligare upplysningar. Denna period får förlängas ytterligare om den klagande samtycker till detta. Ett sådant beslut skall vara bindande såvida inte det upphävs vid ett överklagande.

6. Varje berörd part med rätt till klagomål mot ett beslut om metoder som fattats enligt punkterna 2, 3 eller 4 eller, om tillsynsmyndigheten är skyldig att samråda om de föreslagna metoderna får inom två månader efter offentliggörandet av beslutet eller förslaget till beslut, eller inom en kortare tidsperiod om medlemsstaterna föreskriver detta, inge ett klagomål för behandling. Ett sådant klagomål skall inte utgöra hinder för verkställighet.

7. Medlemsstaterna skall vidta åtgärder för att se till att tillsynsmyndigheterna kan utföra sina åligganden enligt punkterna 1-5 snabbt och effektivt.

8. Medlemsstaterna skall inrätta lämpliga och effektiva system för reglering, kontroll och öppenhet för att förhindra missbruk av dominerande ställning, särskilt om det är till konsumenternas nackdel, och underprissättning. Dessa system skall beakta bestämmelserna i fördraget, särskilt artikel 82 i detta.

9. Medlemsstaterna skall se till att lämpliga åtgärder, inbegripet administrativa åtgärder eller straffrättsliga förfaranden i enlighet med nationell lagstiftning, vidtas mot ansvariga fysiska eller juridiska personer när sekretessbestämmelserna i detta direktiv inte har följts.

10. Vid gränsöverskridande tvister skall den beslutande tillsynsmyndigheten vara den tillsynsmyndighet som är behörig med avseende på den systemansvarige som vägrar utnyttjande av eller tillträde till systemet.

11. Klagomål enligt punkterna 5 och 6 skall inte påverka rätten att överklaga enligt gemenskapslagstiftningen och den nationella lagstiftningen.

12. De nationella tillsynsmyndigheterna skall bidra till att utveckla den inre marknaden och skapa likvärdiga förutsättningar genom ett öppet samarbete med varandra och kommissionen.

KAPITEL VII

SLUTBESTÄMMELSER

Artikel 26

Skyddsåtgärder

1. I händelse av en plötslig kris på energimarknaden eller om personers, anordningars eller anläggningars fysiska trygghet eller säkerhet hotas, eller om ett systems integritet hotas får en medlemsstat tillfälligt vidta nödvändiga skyddsåtgärder.

2. Sådana åtgärder får endast orsaka minsta möjliga störning av den inre marknadens funktion och får inte vara mer omfattande än vad som är absolut nödvändigt för att avhjälpa de plötsliga svårigheter som har uppstått.

3. Den berörda medlemsstaten skall utan dröjsmål anmäla dessa åtgärder till övriga medlemsstater och till kommissionen, som får besluta att den berörda medlemsstaten skall ändra eller upphäva dessa åtgärder i den utsträckning som de snedvrider konkurrensen och påverkar handeln negativt på ett sätt som står i strid med det gemensamma intresset.

Artikel 27

Undantag när det gäller take-or-pay-åtaganden

1. Om ett naturgasföretag råkar ut för, eller befävar att råka ut för, allvarliga ekonomiska och finansiella svårigheter på grund av de take-or-pay-åtaganden som har godkänts i ett eller flera avtal om köp av gas, får en ansökan om tillfälligt undantag från artikel 18 lämnas in till den berörda medlemsstaten eller den utsedda behöriga myndigheten. Ansökan om undantag skall, beroende på vad medlemsstaterna väljer, gälla enskilda fall och lämnas in antingen före eller efter det att tillträde till systemet har vägrats. Medlemsstaterna får också överläta till naturgasföretaget att välja mellan att lämna in en ansökan före eller efter det att tillträde till systemet har vägrats. Om ett naturgasföretag har vägrat tillträde skall ansökan lämnas in utan dröjsmål. Ansökningarna skall åtföljas av alla relevanta upplysningar om problemets art och omfattning samt om de ansträngningar som naturgasföretaget har gjort för att lösa problemet.

Om rimliga alternativa lösningar inte är tillgängliga och med beaktande av bestämmelserna i punkt 3, får medlemsstaten eller den utsedda behöriga myndigheten besluta att medge undantag.

2. Medlemsstaten eller den utsedda behöriga myndigheten skall utan dröjsmål anmäla sitt beslut om att bevilja undantag till kommissionen, tillsammans med alla relevanta upplysningar som rör detta undantag. Dessa upplysningar får överlämnas till kommissionen i samlat form, vilket gör det möjligt för kommissionen att fatta ett välgrundat beslut. Inom åtta veckor efter mottagandet av denna anmälan får kommissionen begära att medlemsstaten eller den utsedda behöriga myndigheten ändrar eller upphäver beslutet om att bevilja undantag.

Om medlemsstaten eller den utsedda behöriga myndigheten inte rättar sig efter denna begäran inom fyra veckor, skall ett slutgiltigt beslut snarast fattas i enlighet med förfarandet i artikel 30.2.

Kommerciellt känslig information skall av kommissionen behandlas konfidentiellt.

3. Vid beslut om de undantag som avses i punkt 1 skall medlemsstaten eller den utsedda behöriga myndigheten samt kommissionen särskilt ta hänsyn till följande kriterier:

- a) Målet att uppnå en konkurrensutsatt gasmarknad.
- b) Behovet av att fullgöra läggandet att tillhandahålla allmännyttiga tjänster och att säkerställa tillförlitligheten.
- c) Naturgasföretagets ställning på gasmarknaden och det faktiska konkurrensläget på denna marknad.
- d) Hur allvarliga de ekonomiska och finansiella svårigheter är som naturgas och överföringsföretagen eller berättigade kunder råkar ut för.
- e) Underteckningsdatum för och villkor i det eller de aktuella avtalen, inbegripet i vilken utsträckning de tillåter förändringar på marknaden.
- f) De ansträngningar som har gjorts för att lösa problemet.
- g) I vilken mån företaget, när det godtog take-or-pay-åtagandena i fråga, rimligen kunde ha förutsett att allvarliga problem troligen skulle uppstå med anledning av bestämmelserna i detta direktiv.
- h) I hur hög grad systemet är anslutet till andra system samt i vilken mån dessa system är driftskompatibla.
- i) De effekter ett beviljande av ett undantag skulle få på den korrekta tillämpningen av detta direktiv avseende en väl fungerande inre marknad för naturgas.

Ett beslut om ansökan om undantag för take-or-pay-avtal som ingåtts innan detta direktiv trädde i kraft bör inte leda till en situation där det är oenligt att finna en ekonomiskt lönsam alternativ avsättning. Allvarliga problem skall aldrig anses föreligga om försäljningen av naturgas inte faller under nivån för minimiköpgarantierna i take-or-pay-avtal om köp av naturgas, eller om det ifrågasvarande take-or-pay-avtalet kan anpassas eller naturgasföretaget kan finna alternativa avsättningsmöjligheter.

4. De naturgasföretag som inte har beviljats sådana undantag som avses i punkt 1 får inte vägra, eller inte längre vägra, tillträde till systemet på grund av take-or-pay-åtaganden som har godkänts i ett avtal om köp av gas. Medlemsstaterna skall se till att de relevanta bestämmelserna i kapitel VI, det vill säga artiklarna 18-25 iaktas.

5. Varje undantag som beviljas i enlighet med ovanstående bestämmelser skall vara vederbörligen underbyggt. Kommissionen skall offentliggöra beslutet i Europeiska unionens officiella tidning.

6. Kommissionen skall inom fem år efter det att detta direktiv har trätt i kraft lägga fram en rapport med en översyn av de erfarenheter som har gjorts vid tillämpningen av denna artikel, för att Europaparlamentet och rådet i god tid skall kunna överväga i vilken utsträckning artikeln behöver anpassas.

Artikel 28

Framväxande och enskilda marknader

1. Medlemsstater som inte är direkt anslutna till det sammanlänkade systemet i någon annan medlemsstat och som endast har en extern huvudleverantör, får göra undantag från artiklarna 4, 9, 23 och/eller 24 i detta direktiv. Ett leveransföretag med en marknadsandel på mer än 75 % skall betraktas som en huvudleverantör. Detta undantag skall upphöra automatiskt när ett eller flera av dessa villkor inte längre gäller. Varje sådant undantag skall anmälas till kommissionen.

2. En medlemsstat som uppfyller villkoren för att betecknas som en framväxande marknad och som på grund av genomförandet av detta direktiv skulle få allvarliga problem får göra undantag från artiklarna 4, 7, 8.1 och 8.2, 9, 11, 12.5, 13, 17, 18, 23.1 och/eller 24 i detta direktiv. Detta undantag skall upphöra automatiskt när medlemsstaten inte längre uppfyller villkoren för att betecknas som en framväxande marknad. Varje sådant undantag skall anmälas till kommissionen.

3. Den dag då undantaget som avses i punkt 2 löper ut skall definitionen av berättigade kunder resultera i en öppning av marknaden som motsvarar minst 33 % av den totala årliga gasförbrukningen på den nationella gasmarknaden. Två år senare skall artikel 23.1 b tillämpas, och tre år senare artikel 23.1 c.

Fram till dess att artikel 23.1 b börjar tillämpas får den medlemsstat som avses i punkt 2 besluta att inte tillämpa artikel 18 när det gäller stödjämnar och tillfällig lagring för återföringsprocessen och efterföljande leverans till överföringssystemet.

4. Om genomförandet av detta direktiv skulle orsaka allvarliga problem inom ett geografiskt begränsat område i en medlemsstat, i synnerhet när det gäller att utveckla infrastrukturen för överföring och viktig distribution, och när syftet är att uppmuntra investeringar, får medlemsstaten ansöka hos kommissionen om ett tillfälligt undantag från artiklarna 4, 7, 8.1 och 8.2, 9, 11, 12.5, 13, 17, 18, 23.1 och/eller 24 för utveckling inom detta område.

5. Kommissionen får bevilja det undantag som avses i punkt 4 med särskilt beaktande av följande kriterier:

- Behovet av investeringar i infrastrukturen, vilka inte skulle vara ekonomiskt lönsamma att genomföra på en konkurrensutsatt marknad.
 - Nivån på och avkastningsmöjligheterna för de investeringar som krävs.
 - Gassystemets storlek och utbyggnad i det berörda området.
 - Utsikterna för den berörda gasmarknaden.
 - Det berörda områdets eller regionens geografiska storlek och kännetecken samt socioekonomiska och demografiska faktorer.
- a) För annan gasinfrastruktur än distributionsinfrastruktur får ett undantag beviljas endast om ingen gasinfrastruktur har etablerats i detta område, eller om den är etablerad sedan kortare tid än tio år. Det tillfälliga undantaget får inte överstiga tio år från den tidpunkt då gas för första gången levererades i området.
- b) För distributionsinfrastruktur får ett undantag beviljas för en period som inte överstiger 20 år från den tidpunkt då gas för första gången levererades genom det nämnda systemet i området.

6. Luxemburg kan få undantag från artikel 8.3 och artikel 9 under en period på fem år från och med den 1 juli 2004. Ett sådant undantag skall ses över före slutet av femårsperioden, och varje beslut att förnya undantaget för ytterligare fem år skall fattas i enlighet med det förfarande som anges i artikel 30.2. Varje sådant undantag skall anmälas till kommissionen.

7. Kommissionen skall underrätta medlemsstaterna om framställningar enligt punkt 4 innan ett beslut fattas i enlighet med punkt 5 med beaktande av respekten för sekretess. Detta beslut, samt de undantag som avses i punkterna 1 och 2, skall offentliggöras i Europeiska unionens officiella tidning.

8. Grekland får göra undantag från artiklarna 4, 11, 12, 13, 18, 23 och/eller 24 i detta direktiv för de geografiska områden och den tid som anges i de licenser som Grekland har utfärdat, före den 15 mars 2002 och i överensstämmelse med direktiv 98/30/EG, för utveckling av och ensamrätt till distributionsnät i vissa geografiska områden.

Artikel 29

Granskningsförfarande

Om kommissionen i den rapport som avses i artikel 31.3 drar den slutsatsen, mot bakgrund av det sätt på vilket tillträde till nätet faktiskt har genomförts i en medlemsstat – vilket ger upphov till fullt effektivt, icke-diskriminerande och obehindrat nätillträde – att vissa skyldigheter som företag åläggs i enlighet med detta direktiv (inklusive skyldigheterna när det gäller åtkomlighet i rättsligt avseende för systemansvariga för distributionsystemet) inte står i proportion till det mål som eftersträvas, får den berörda medlemsstaten av kommissionen anhålla om befrielse från kravet i fråga.

Medlemsstaten skall omedelbart underrätta kommissionen om denna begäran och lämna all den relevanta information som är nödvändig för att visa att den slutsats som dragits i rapporten om att effektivt nätillträde garanteras kommer att kvarstå.

Inom tre månader efter det att kommissionen har blivit underrättad skall den ta ställning till den berörda medlemsstatens begäran och vid behov lägga fram förslag för Europaparlamentet och rådet om att ändra de relevanta bestämmelserna i direktivet. Kommissionen får i förslagen om att ändra direktivet föreslå att den berörda medlemsstaten undantas från särskilda krav under förutsättning att denna medlemsstat vid behov vidtar lika effektiva åtgärder.

Artikel 30

Kommitté

1. Kommissionen skall biträdas av en kommitté.
2. När det hänvisas till denna punkt skall artiklarna 3 och 7 i beslut 1999/468/EG tillämpas, med beaktande av bestämmelserna i artikel 8 i beslutet.
3. Kommittén skall själv anta sin arbetsordning.

Artikel 31

Rapportering

1. Kommissionen skall övervaka och se över tillämpningen av detta direktiv och skall före utgången av det första året efter det att direktivet trätt i kraft, och därefter varje år, överlämna en övergripande rapport till Europaparlamentet och rådet om de framsteg som gjorts. Rapporten skall omfatta åtminstone följande:

- a) Erfarenheter och framsteg som gjorts när det gäller att skapa en fullbordad och fullt ut fungerande inre marknad för naturgas och de hinder som kvarstår för att uppnå detta mål, t.ex. i form av dominerande marknadsställning, koncentrationer på marknaden, underprissättning och beteende som motverkar konkurrens.
- b) De undantag som beviljats enligt detta direktiv, inklusive genomförandet av undantaget enligt artikel 13.2 i syfte att eventuellt se över tröskeln.
- c) I vilken utsträckning kraven på åtskillnad och särredovisning och tarifiering i direktivet har lett till att tillträdet till gemenskapens gasnät blivit rättvist och icke-diskriminerande och till att likvärdiga konkurrensnivåer har uppnåtts, samt vilka ekonomiska, miljömässiga och sociala följder öppnandet av gasmarknaden fått för kunderna.
- d) En analys av frågor som rör systemens kapacitetsnivå och försörjningstrygghet när det gäller naturgas i gemenskapen, särskilt den rådande och förväntade balansen mellan efterfrågan och tillgång, med beaktande av den fysiska kapaciteten för överföring mellan områden och utbyggnaden av lagringsmöjligheter (inbegripet frågan om marknadsregleringens proportionalitet inom detta område).
- e) Särskild uppmärksamhet kommer att ägnas de åtgärder som vidtagits i medlemsstaterna för att täcka efterfrågetoppar och hantera brister i leveranser från en eller flera leverantörers sida.
- f) En allmän bedömning av de framsteg som gjorts inom ramen för de bilaterala förbindelserna med tredje länder som producerar och exporterar eller transporterar naturgas, inbegripet vilka framsteg dessa länder har gjort när det gäller integration av marknaden, handel och tillträde till näten.
- g) Behovet av eventuella harmoniseringskrav som inte är kopplade till bestämmelserna i detta direktiv.

Rapporten får vid behov även innehålla rekommendationer och åtgärder för att motverka negativa effekter av dominerande marknadsställning och marknadskoncentration.

2. Vartannat år skall den rapport som avses i punkt 1 även omfatta en analys av de ökade åtgärder som vidtagits i medlemsstaterna för att uppfylla förpliktelserna om allmännyttiga tjänster, och en bedömning av dessa åtgärders effektivitet och, i synnerhet, deras inverkan på konkurrensen på gasmarknaden. Rapporten får vid behov innehålla rekommendationer om vilka åtgärder som bör vidtas på nationell nivå för att uppnå en hög kvalitet på de allmännyttiga tjänsterna eller för att förhindra en avskärmning av marknaden.

3. Kommissionen skall senast den 1 januari 2006 lägga fram en detaljerad rapport inför Europaparlamentet och rådet om framstegen när det gäller att skapa en inre marknad för gas. I rapporten skall särskilt redovisas

- förekomsten av icke-diskriminerande nättillträde,
- effektiviteten i tillsynen,
- utvecklingen av infrastruktur för sammanlänkning, villkoren för transitering och läget beträffande försörjningstryggheten i gemenskapen,
- i vilken utsträckning de fullständiga fördelarna av att marknaden öppnas tillfaller små företag och hushåll, särskilt när det gäller kvaliteten på de allmännyttiga tjänsterna,
- i vilken utsträckning marknaderna i praktiken är öppna för effektiv konkurrens, inbegripet aspekter som rör dominerande marknadsställning, marknadskoncentration, underprissättning eller konkurrenshämmande åtgärder,
- i vilken utsträckning kunderna verkligen byter leverantör och omförhandlar tariffer,
- prisutveckling, inbegripet leverantörerspriser, i förhållande till i hur stor utsträckning marknaderna öppnas,
- huruvida tredje part har effektivt och icke-diskriminerande tillträde till gaslagring om det är tekniskt och/eller ekonomiskt nödvändigt för att ge effektivt tillträde till systemet,
- de erfarenheter som vunnits vid tillämpningen av direktivet när det gäller det verkliga oberoendet för systemansvariga i vertikalt integrerade företag och huruvida andra åtgärder utöver funktionellt oberoende och separata redovisningar har utvecklats vilkas effekt är likvärdig med åtskillnad i rättsligt avseende.

Då det är lämpligt skall kommissionen lägga fram förslag till Europaparlamentet och rådet, i synnerhet för att garantera hög kvalitet på de allmännyttiga tjänsterna.

Då det är lämpligt skall kommissionen lägga fram förslag till Europaparlamentet och rådet, i synnerhet för att säkerställa fullständigt och faktiskt oberoende för de ansvariga för distributionsystemet före den 1 juli 2007. Vid behov skall dessa förslag, i överensstämmelse med konkurrenslagstiftning, även avse åtgärder angående dominerande marknadställning, marknadskoncentration och underprissättning eller konkurrenshämmande åtgärder.

Artikel 32

Upphävande

1. Direktiv 91/296/EEG skall upphöra att gälla från och med den 1 juli 2004 utan att det påverkar avtal som slutits i enlighet med artikel 3.1 i direktiv 91/296/EEG, vilka skall fortsätta att gälla och genomföras enligt nämnda direktiv.

2. Direktiv 98/30/EG skall upphöra att gälla från och med den 1 juli 2004 utan att det påverkar medlemsstaternas förpliktelser när det gäller tidsfrister för införlivande och tillämpning av nämnda direktiv. Hänvisningar till det upphävda direktivet skall anses som hänvisningar till det här direktivet och skall läsas i enlighet med jämförelsetabellen i bilaga B.

Artikel 33

Genomförande

1. Medlemsstaterna skall sätta i kraft de lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa detta direktiv senast den 1 juli 2004. De skall genast underrätta kommissionen om detta.

2. Medlemsstaterna får uppskjuta genomförandet av artikel 13.1 till den 1 juli 2007. Detta påverkar inte tillämpningen av de krav som fastställts i artikel 13.2.

3. När en medlemsstat antar dessa bestämmelser skall de innehålla en hänvisning till detta direktiv eller åtföljas av en sådan hänvisning när de offentliggörs. Närmare föreskrifter om hur hänvisningen skall göras skall varje medlemsstat själv utfärda.

Artikel 34

Ikraftträdande

Detta direktiv träder i kraft den tjugonde dagen efter det att det har offentliggjorts i Europeiska unionens officiella tidning.

Artikel 35

Adressater

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna.

Utfärdat i Bryssel den 26 juni 2003.

På Europaparlamentets vägnar

P. COX

Ordförande

På rådets vägnar

A. TSOCHATZOPOULOS

Ordförande

BILAGA A

Konsumentskyddsåtgärder

Om inte annat följer av gemenskapslagstiftningen om konsumentskydd, särskilt Europaparlamentets och rådets direktiv 97/7/EG⁽¹⁾ och rådets direktiv 93/13/EEG⁽²⁾, skall åtgärderna i artikel 3 tillförsäkra kunderna följande:

- a) Rätt till ett avtal med sin gasleverantör, i vilket följande skall anges:
 - Leverantörens namn och adress.
 - Tjänster som tillhandahålls, tjänstekvalitet och tidpunkt för den ursprungliga uppkopplingen.
 - Eventuella underhållstjänster som tillhandahålls.
 - På vilket sätt aktuell information om tariffer och underhållskostnader kan erhållas.
 - Avtalets löpord och hur avtalet och tjänsterna förslängs eller sägs upp samt eventuell rätt till frånträde.
 - Villkoren för ersättning och återbetalning om tjänsterna inte håller angiven kvalitet.
 - Hur det tvistlösningsförfarande som avses i led f inleds.Villkoren skall vara skäliga och kända på förhand. Information om dem bör under alla omständigheter ges innan avtalet ingås eller bekräftas. Om avtal ingås genom en mellanhand skall ovannämnda upplysningar också tillhandahållas innan avtalet ingås.
- b) Underrättelse i god tid om varje avtals ändra avtalsvillkoren och i samband med denna information underrättelse om att de har rätt att frånträda avtalet. Tjänstleverantörerna skall underrätta sina kunder direkt om varje avgiftsändring, vid lämplig tidpunkt som inte infaller senare än en normal faktureringsperiod efter det att höjningen trätt i kraft. Medlemsstaterna skall se till att kunder har möjlighet att frånträda avtal om de inte godtar de nya villkoren som gasleverantören meddelat.
- c) Klar och tydlig information om priser, tariffer och standardvillkor för tillgång till och utnyttjande av gas tjänster.
- d) Bredt val av betalningsvägar. Alla skiftnader i villkor och bestämmelser skall motverka leverantörernas kostnader för de olika betalningssystemen. De allmänna villkoren skall vara skäliga, klara och begripliga. De skall meddelas på ett klart och lättbegripligt språk. Kunderna skall skyddas mot oskäliga och vilseledande lösningsmetoder.
- e) Möjlighet att byta leverantör utan kostnad.
- f) Tillgång till klara och lättförståeliga, oberoende och billiga förfaranden för behandling av kundernas klagomål. Sådana förfaranden skall göra det möjligt att lösa tvister snabbt och rättvist. När det är beaktat skall de innehålla ett system för ersättning och/eller återbetalning. Förfarandena bör i möjligaste mån följa de principer som anges i kommissionens rekommendation 98/257/EG⁽³⁾.
- g) Information till kunder som är anslutna till gas systemet om deras rättigheter att, enligt tillämplig nationell lagstiftning, få tillgång till naturgas av en bestämd kvalitet till rimliga priser.

⁽¹⁾ EGT L 144, 4.6.1997, s. 19.
⁽²⁾ EGT L 95, 21.4.1993, s. 28.
⁽³⁾ EGT L 115, 17.4.1998, s. 31.

BILAGA B

Jämförelsetabell för gasdirektivet

Det här direktivet	
Art. 1	Räckvidd
Art. 2	Definitioner
Art. 3	Skyldigheter att tillhandahålla allmännyttiga tjänster och kundskydd
Art. 4	Tillståndsförfarande
Art. 5	Övervakning av försörjningstryggheten
Art. 6	Tekniska regler
Art. 7	Utseende av systemansvariga
Art. 8	Systemansvarigas uppgifter
Art. 9	Åtskillnad av systemansvariga för överföring
Art. 10	Sekretess när det gäller systemansvariga för överföring
Art. 11	Utseende av systemansvariga för distributionssystemet
Art. 12	Uppgifter för systemansvariga för distributionssystemet
Art. 13	Åtskillnad av systemansvariga för distributionssystemet
Art. 14	Sekretess när det gäller systemansvariga för distributionssystemet
Art. 15	Kombinerat systemansvar
Art. 16	Rätt till tillgång till räkenskaper
Art. 17	Särredovisning
Art. 18	Tillträde för tredje part
Art. 19	Tillträde till lagringsanläggningar
Art. 20	Tillträde till tidigare led i rörledningsnätet
Art. 21	Vägrat tillträde
Art. 22	Ny infrastruktur
Art. 23	Öppnande av marknaderna och ömsesidighet
Art. 24	Direktledning
Art. 25	Tillsynsmyndigheter
Art. 26	Skyddsåtgärder
Art. 27	Undantag när det gäller take-or-pay-åtaganden
Art. 28	Framväxande och enskilda marknader
Art. 29	Granskningsförfarande
Art. 30	Kommitté

Direktiv 98/50/EG	Det här direktivet	
Art. 27 & 28	Art. 31	Rapportering
—	Art. 32	Upphävande
Art. 29	Art. 33	Genomförande
Art. 30	Art. 34	Ikraftträdande
Art. 31	Art. 35	Adressater
	BILAGA A	Ingårder för komponentskydd

Sammanfattning av El- och gasmarknadsutredningens betänkande El- och naturgasmarknaderna (SOU 2003:113)

Vår uppgift

Utredningen har haft i uppdrag att följa det pågående arbetet inom EU med att utforma gemensamma regler för den inre marknaden för el och naturgas och lämna förslag till lagstiftning och regelverk i övrigt som krävs för att genomföra Europeiska gemenskapens reviderade el- och naturgasmarknadsdirektiv samt överväga och i förekommande fall lämna förslag till ändringar som föranleds av förordningen om gränsöverskridande handel med el. I uppdraget ingår också att göra en kompletterande analys av frågan om skärpning av kravet på åtskillnad mellan elnätverksamhet och konkurrensutsatt verksamhet.

Elmarknadsdirektivet

Direktivet innehåller dels ”kvantitativa ändringar”, som en ökad marknadsöppning, dels ”kvalitativa ändringar” om rättslig åtskillnad för systemoperatörer för överföring och distribution, krav på särredovisning, regler för nättillträde samt inrättandet av en självständig tillsynsmyndighet som i förväg godkänner åtminstone metoderna för tariffsättningen. Därutöver innehåller direktivet vissa nyheter som gäller allmännyttiga tjänster, angivande av elens ursprung, försörjningstrygghet, upphandling av ny kapacitet, regler för anskaffande av el för att täcka nätförluster, rapportering samt handel med tredje land. Direktivet innehåller, förutom de här angivna huvudpunkterna, ett omfattande och detaljerat regelverk.

I detta betänkande lämnas förslag på de författningsändringar som krävs i ellagstiftningen för att införliva direktivet i svensk rätt. I betänkandet ges också förslag på hur de rapporteringar som krävs enligt direktivet skall genomföras.

Angivande av elens ursprung

Vi föreslår att det införs ett krav att elleverantörer på eller i samband med fakturor och i reklam som riktar sig till elanvändare lämnar uppgift om ursprunget av den el som säljs. Uppgiften skall baseras på föregående års genomsnittliga bränslesammansättning. Om elen köps via börs eller importeras från ett land utanför Europeiska gemenskapen skall uppgiften baseras på aggregerade uppgifter från föregående år som börs eller importör tillhandahållit. I samband med angivandet av elens ursprung skall elleverantörerna också lämna uppgift om den miljöpåverkan i form

av utsläpp av CO₂ och radioaktivt utsläpp som föregående års genomsnittliga bränslesammansättning har givit upphov till, genom hänvisning till befintliga referensskällor.

Vi föreslår att den närmare utvecklingen av sättet att ange och beräkna elens ursprung och miljöpåverkan i första hand skall ske genom en överenskommelse mellan marknadens aktörer.

För att elleverantörerna skall kunna fullgöra de föreslagna skyldigheterna att ange elens ursprung föreslår vi att elproducenter, importörer av el och elleverantörer skall vara skyldiga att på begäran av elleverantörer lämna uppgifter om ursprunget av den el som säljs.

Anskaffande av förlustkraft

Vi föreslår att alla juridiska personer som bedriver nätverksamhet och som anskaffar el för att täcka nätförluster skall göra detta i enlighet med öppna, icke-diskriminerade och marknadsorienterade förfaranden.

Överföringstariffer

Vid utformningen av nättariffer för överföring av el föreslår vi att nätkoncessionshavaren särskilt skall beakta antalet anslutningspunkter, anslutningspunkternas geografiska läge, mängden överförd energi, abonnerad effekt och kostnaderna för överliggande nät samt kvaliteten på överförd el.

Anslutningsavgifter

Vid utformningen av engångsavgift för anslutning föreslår vi att nätkoncessionshavaren särskilt skall beakta var en anslutning är belägen och vilken avtalad effekt anslutningen avser. Vi föreslår också att nätmyndigheten skall fatta beslut inom en viss tid vid tvister om anslutningsavgifter enligt ellagen. Enligt förslaget skall beslut fattas inom två månader. Denna tid får, om det behövs, utsträckas ytterligare två månader. Om den sökande medger detta får tiden förlängas ytterligare.

Villkor i standardavtal om balanstjänster

Vi föreslår att villkor för tillhandahållandet av balanstjänster skall vara objektiva, icke-diskriminerande samt avspegla verkliga kostnader.

Vi föreslår också att nätmyndigheten i förväg skall godkänna villkoren för tillhandahållandet av balanstjänster. Ett beslut om godkännande skall fattas inom två månader från det att myndigheten fick in en sådan begäran. Om ett sådant beslut inte fattas inom två månader skall villkor för tillhandahållandet av balanstjänster anses godkända så vitt avser frågan om dessa är objektiva, icke-diskriminerade samt avspeglar verkliga kostnader. Vi föreslår också att ett beslut om godkännande skall

gälla omedelbart och att detta skall kunna överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Åtskillnad mellan nätverksamhet och konkurrensutsatt verksamhet

För att tydliggöra åtskillnaden mellan nätverksamhet och produktion av och handel med el föreslår vi att en styrelseledamot, verkställande direktör eller firmatecknare i ett nätföretag inte får vara styrelseledamot, verkställande direktör eller firmatecknare i en juridisk person som bedriver produktion av eller handel med el.

I syfte att säkerställa att de systemansvariga för överförings- respektive distributionssystemen inser vikten av att de agerar objektivt och icke-diskriminerande föreslår vi att den som bedriver nätverksamhet och som har minst 100 000 anslutna kunder eller som har nätkoncession för stamledning skall upprätta en övervakningsplan där det anges vilka åtgärder som vidtagits för att motverka ett diskriminerande beteende. Åtgärderna skall redovisas i en årlig rapport som skall inges till nätmyndigheten och offentliggöras. I enlighet med vad elmarknadsdirektivet medger föreslår vi att företag med mindre än 100 000 nätkunder undantas från detta krav.

Förordningen om gränsöverskridande handel med el

Förordningen innehåller övergripande regler om en kompensationsmekanism mellan systemansvariga för gränsöverskridande elflöden, information om kapacitet på utlandsförbindelser och principer för utformning av nationella nättariffer samt principer och riktlinjer för tilldelning av kapacitet på utlandsförbindelser. Förordningen innehåller också regler om rapportering till EG-kommissionen, påföljder, att nya utlandsförbindelser kan beviljas undantag från vissa bestämmelser i förordningen och elmarknadsdirektivet samt bemyndiganden till kommissionen att efter ett kommittéförfarande utfärda riktlinjer.

En EG-förordning är bindande i sin helhet och direkt tillämplig i varje medlemsstat. Några särskilda åtgärder för att införliva förordningen i den svenska rättsordningen behöver därför inte vidtas.

Vi har inte funnit några svenska regler som strider mot förordningen.

Några ändringar av denna anledning föreslås därför inte. Däremot föreslår vi att nätmyndighetens tillsyn skall utvidgas till att även omfatta efterlevnaden av förordningen och de riktlinjer och villkor som har utfärdats med stöd av denna. Beslut om undantag från vissa regler för nya utlandsförbindelser bör dock, i likhet med vad som gäller beviljande av nätkoncession för utlandsförbindelse, fattas av regeringen. En bestämmelse med denna innebörd föreslås därför.

Naturgasmarknadsdirektivet

Naturgasmarknadsdirektivet innehåller dels ”kvantitativa ändringar” som en ökad marknadsöppning och ett utvidgat tillämpningsområde, dels

”kvalitativa ändringar” om rättslig åtskillnad för systemoperatörer för transmission och distribution, krav på särredovisning, regler för tillträde till transmissions- och distributionssystemen och lager samt inrättande av en självständig tillsynsmyndighet som i förväg godkänner åtminstone metoderna för tariffsättning. Direktivet innehåller också nyheter som gäller allmännyttiga tjänster, skydd för kunder, försörjningstrygghet och rapportering. Direktivet innehåller, förutom de här angivna huvudpunkterna, ett omfattande och detaljerat regelverk.

I detta betänkande lämnas förslag på de författningsändringar som krävs i naturgaslagstiftningen för att införliva direktivet i svensk rätt. I betänkandet ges också förslag på hur de rapporteringar som krävs enligt direktivet skall genomföras.

Naturgaslagens tillämpningsområde

För att naturgaslagens tillämpningsområde skall stå i överensstämmelse med naturgasmarknadsdirektivets räckvidd föreslår vi att naturgaslagens bestämmelser utvidgas till att avse även kondenserad naturgas, biogas och gas från biomassa eller andra typer av gas om det är tekniskt möjligt att föra in och använda dessa gaser i och transportera dem genom systemet för naturgas.

Koncession för anläggning för kondenserad naturgas

Vi föreslår att det skall införas ett krav på koncession för att bygga och använda en anläggning för kondenserad naturgas. Frågan om koncession skall prövas av regeringen. Koncession beviljas endast om anläggningen är lämplig från allmän synpunkt. Endast den som är lämplig att utöva verksamheten får beviljas koncession. Koncession för anläggning för kondenserad naturgas får förses med de villkor som behövs för att tillgodose krav på säkerhet, skydd för miljö-, natur-, och kulturvärden och liknande omständigheter. Koncession beviljas för 40 år. Om särskilda skäl finns, eller sökanden begär det, kan kortare giltighetstid bestämmas. En koncession får återkallas om anläggningen inte används och inte heller behövs för att säkra energiförsörjningen. Den får också återkallas om innehavaren missköter sig. När en koncession upphör skall den som senast innehaft koncessionen vara skyldig att ta bort anläggningen samt vidta åtgärder för återställning. Den som byggt en anläggning utan koncession där sådan krävs får föreläggas, av den myndighet som regeringen bestämmer, att ta bort anläggningen samt att återställa marken.

Konsumentskydd

För att stärka konsumentskyddet föreslår vi att förutsättningarna för att avbryta överföringen av naturgas till en konsument skall regleras i naturgaslagen. Överföringen på grund av konsumentens försummelse får endast avbrytas om försummelsen är att betrakta som ett väsentligt

avtalsbrott. Innan överföringen avbryts skall konsumenten uppmanas att vidta rättelse. Avser försummelsen bristande betalning skall han delges en underrättelse där det framgår att överföringen kan komma att avbrytas om inte betalning sker inom tre veckor. Socialnämnden skall samtidigt underrättas om förhållandena. Om konsumenten vidtar rättelse, eller om socialnämnden åtar sig betalningsansvar för skulden, får överföringen inte avbrytas. Överföringen av naturgas får inte avbrytas om en fordran är föremål för tvist. Överföringen får inte heller avbrytas om det finns anledning att befara att ett avbrott skulle medföra ej obetydlig personskada eller omfattande sakskada. Detta gäller dock inte om konsumenten handlar otillbörligt.

Ansvar för balansering av naturgassystemet - systemansvar

Balanshållningen av det svenska naturgassystemet skall ske på objektiva och icke-diskriminerande grunder. För att säkerställa att detta sker föreslår vi att det införs bestämmelser om systemansvar och balansansvar och att villkoren för att tillhandahålla tjänster för balanshållningen regleras. Regleringen innebär att villkoren i ett avtal om balansansvar skall vara objektiva och icke-diskriminerande samt avspegla kostnaderna för balansansvaret.

Vi föreslår att regeringen skall bemyndigas att utse det organ som skall ha systemansvaret. För att göra ett sådant val möjligt införs bestämmelser som ger den systemansvariga befogenheter att under vissa förutsättningar beordra ökad eller minskad inmatning av naturgas samt minskat uttag av naturgas.

Vi föreslår vidare att det i varje naturgasanvändares uttagpunkt skall finnas en balansansvarig. Ansvar för att så är fallet åvilar den aktuella naturgasleverantören. Ett åtagande om balansansvar skall göras genom avtal med det organ som har systemansvaret. Den som har systemansvaret skall ansvara för att balans, inom hela eller delar av naturgassystemet, kortsiktigt upprätthålls mellan inmatning och uttag av naturgas och för balansavräkningen mellan de balansansvariga. Den som har systemansvaret skall offentliggöra villkoren för de tjänster som tillhandahålls för balansering av naturgassystemet.

Anskaffande av energi för drift av naturgasledningar

Den energi som behövs för att bedriva överföring av naturgas föreslås anskaffas på öppna, icke-diskriminerade och marknadsorienterade villkor.

Åtskillnad av systemansvariga för överföring och distribution av naturgas

För att säkerställa att tillträde till naturgassystemet sker på objektiva och icke-diskriminerande grunder föreslår vi att en juridisk person som bedriver överföring eller distribution av naturgas eller som innehar

naturgaslager eller en anläggning för kondenserad naturgas inte får bedriva handel med naturgas.

För att ytterligare tydliggöra åtskillnaden mellan koncessionspliktig överföringsverksamhet och handel med naturgas införs en regel som stadgar att en styrelseledamot, verkställande direktör eller firmatecknare i ett företag som innehar koncession för naturgasledning inte samtidigt får vara styrelseledamot, verkställande direktör eller firmatecknare i en juridisk person som bedriver handel med naturgas. Denna regel blir inte tillämplig för distributionsföretag eftersom deras naturgasledningar inte omfattas av krav på koncession.

I syfte att säkerställa att de systemansvariga för överförings- respektive distributionssystemen inser vikten av att de agerar objektivt och icke-diskriminerande föreslår vi att innehavarna av naturgasledningar skall upprätta en övervakningsplan där det anges vilka åtgärder som vidtagits för att motverka diskriminerande beteende. En årlig rapport över de åtgärder som vidtagits i detta avseende skall överlämnas till den myndighet som regeringen bestämmer. Den årliga rapporten skall offentliggöras.

Redovisning och revision

Naturgaslagens bestämmelser om redovisning föreslås kompletteras så att det klart framgår att verksamhet som avser överföring-, distribution- och lagring av naturgas samt verksamhet som bedrivs i anläggning för kondenserad naturgas skall redovisas separat.

Tillträde till naturgaslager och anläggning för kondenserad naturgas

För att naturgasmarknaden skall vara öppen på objektiva och icke-diskriminerande villkor föreslår vi att även de som har koncessionspliktiga naturgaslager eller anläggningar för kondenserad naturgas skall vara skyldiga att på skäliga villkor låta berättigade kunder mata in och ta ut naturgas i dessa anläggningar. Skyldigheten skall inte föreligga om en anläggning saknar kapacitet för den begärda inmatningen eller om det annars finns särskilda skäl.

Lagertariffer och tariffer för inmatning till en anläggning för kondenserad naturgas skall offentliggöras.

Undantag för större naturgasinfrastrukturprojekt

För att möjliggöra investeringar i större nya naturgas-infrastrukturprojekt och i väsentliga kapacitetsökningar i befintliga infrastrukturer föreslår vi att det skall införas en möjlighet att ansöka om undantag från naturgaslagens bestämmelser om åtskillnad, skyldighet att ansluta ledningar och överföra naturgas, anskaffande av energi för att driva naturgasledning och upprättande av övervakningsplan, skyldighet att lagra naturgas, skyldighet att mata in naturgas i en anläggning för kondenserad naturgas samt bestämmelserna om tariffer och anslutningsavgifter och systemansvar och balansansvar.

Ansökan om undantag prövas av regeringen. Ett beslut om undantag skall omedelbart anmälas till Europeiska gemenskapernas kommission, som har befogenhet att begära att regeringen ändrar eller återkallar ett beviljat undantag.

Berättigade kunder

Vi föreslår att naturgasmarknaden skall öppnas så att samtliga icke-hushållskunder skall vara berättigade kunder från och med den 1 juli 2004 och att samtliga kunder skall vara berättigade från och med den 1 juli 2007.

Tillsyn

Vi föreslår att det skall införas en ny ordning i naturgaslagen som innebär att tillsynsmyndigheten skall fatta beslut varigenom företagets metoder för bestämmande av överföringstariffer skall godkännas innan tarifferna får träda i kraft. Tillsynsmyndighetens beslut får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Vi föreslår även att samma ordning skall införas när det gäller godkännande av villkor för tillhandahållande av balanstjänster.

För att undvika att ett företag inte får ett beslut om villkor inom rimlig tid införs en tidsfrist för tillsynsmyndigheten. Denna tidsfrist skall vara tre månader från det att en begäran om godkännande kommer in till myndigheten. Ett beslut om godkännande av villkor skall gälla omedelbart.

Vi föreslår också att det skall införas en bestämmelse som anger att innehavarna av naturgasledningar, när de utformar överförings-tarifferna, särskilt skall beakta antalet anslutna kunder, kundernas geografiska läge, mängden överförd energi och abonnerad effekt, kostnaderna för överliggande nät, leveranssäkerhet och trycket i ledningarna.

I syfte att precisera hur anslutningsavgifterna skall utformas föreslår vi att det införs en ny bestämmelse i naturgaslagen som innebär att innehavare av naturgasledning särskilt skall beakta var en anslutning är belägen och vilken effekt anslutningen avser.

Tidsfrister

Vi föreslår att det införs regler om när tillsynsmyndigheten bör ha besvarat ett inkommet ärende. Ärenden som avser prövning av att villkoren för överföring av naturgas är objektiva och icke-diskriminerande skall normalt prövas inom två månader. Myndigheten får förlänga denna tidsperiod med ytterligare två månader. Om den som anhängiggjort ärendet samtycker får tidsperioden förlängas ytterligare. Detsamma skall gälla ärenden som avser lagring av naturgas och drift av anläggning för kondenserad naturgas, anslutningsavgifter samt systemansvar och balansansvar.

Tidsfristen omfattar inte naturgaslagens bestämmelser som reglerar nivån på tariffer för överföring, lager och inmatning till en anläggning för kondenserad naturgas samt nivån på avgifter för tillhandahållande av balanstjänster.

El- och gasmarknadsutredningens lagförslag

1. Förslag till lag om ändring i ellagen (1997:857)

Härigenom föreskrivs såvitt gäller ellagen (1997:857)

dels att 3 kap. 6 §, 3 kap. 7 §, 4 kap. 2 §, 12 kap. 1 § och 13 kap. 5 § skall ha följande lydelse,

dels att det i lagen skall införas åtta nya paragrafer, 1 kap. 8 §, 3 kap. 1 a §, 3 kap. 1 b §, 3 kap. 16 §, 8 kap. 4 b §, 8 kap. 12 §, 8 kap. 13 § och 12 kap. 1 a §,

dels att rubriken närmast före 3 kap. 1 b § skall lyda "Upprättande av övervakningsplan", rubriken närmast före 4 kap. 2 § skall lyda "Metoder för bestämmande av nättariffer", rubriken närmast före 8 kap. skall lyda "Systemansvar och balansansvar m.m." och att 8 kap. 12 § skall lyda "Angivande av elens ursprung" samt att rubriken närmast före 12 kap. skall lyda "Tillsyn m.m."

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

8 §

Med vertikalt integrerat företag avses ett företag eller en grupp av företag vars inbördes relationer definieras i artikel 3.3 i rådets förordning (EEG) nr 4064/89 av den 21 december 1989 om kontroll av företagskoncentrationer¹, där de berörda företagen eller den berörda gruppen företag bedriver

¹ EGT C 395, 30.12.1989, s 1 (Cex 389R4064).

*nätverksamhet och produktion av
eller handel med el.*

3 kap.

1 a §

*I en juridisk person som
bedriver nätverksamhet får inte
en styrelseledamot, verkställande
direktör eller firmatecknare
samtidigt vara styrelseledamot,
verkställande direktör eller
firmatecknare i en juridisk person
som bedriver produktion av eller
handel med el.*

**Upprättande av övervaknings-
plan**

1 b §

*Den som bedriver
nätverksamhet och som utgör en
del av ett vertikalt integrerat
företag vars elnät har minst
100 000 anslutningspunkter samt
den som har nätkoncession för
stamledning skall upprätta en
övervakningsplan.*

*Av övervakningsplanen skall
det framgå vilka åtgärder som
vidtagits för att säkerställa att
verksamheten bedrivs på ett
objektivt och icke-
diskriminerande sätt gentemot
övriga aktörer på elmarknaden.*

*Den som skall upprätta en
övervakningsplan enligt första
stycket skall till nätmyndigheten
inge en årlig rapport över de
åtgärder som vidtagits för att
motverka sådant diskriminerande*

beteende som anges i första stycket.

Den rapport som avses i tredje stycket skall offentliggöras.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela närmare föreskrifter om innehållet i övervakningsplanen och om offentliggörande av den årliga rapporten.

6 §
Skyldighet att ansluta anläggning **Skyldighet att ansluta anläggning**

Den som har nätkoncession för linje är, om det inte finns särskilda skäl, skyldig att på skäliga villkor ansluta en elektrisk anläggning till ledningen.

Tvister om koncessionshavarens skyldigheter enligt första stycket prövas av nätmyndigheten. En tvist om villkoren för anslutning prövas dock inte om det visas att ansökan om prövning kommit in till nätmyndigheten senare än två år efter det att nätkoncessionshavaren sänt ett skriftligt ställningstagande till berörd part under dennes senaste kända adress.

Den som har nätkoncession för linje är, om det inte finns särskilda skäl, skyldig att på skäliga villkor ansluta en elektrisk anläggning till ledningen.

Tvister om koncessionshavarens skyldigheter enligt första stycket prövas av nätmyndigheten. Beslut i ett sådant ärende skall fattas inom två månader från det att ansökan kommit in till nätmyndigheten. Om myndigheten behöver ytterligare tid för att avgöra ärendet får tiden förlängas med ytterligare två månader eller, om sökanden medger det, med den tid som behövs för att ärendet slutligen skall kunna avgöras.

En tvist om villkoren för anslutning prövas inte om det visas att ansökan om prövning

kommit in till nätmyndigheten senare än två år efter det att nätkoncessionshavaren sänt ett skriftligt ställningstagande till berörd part under dennes senaste kända adress.

7 §

Den som har nätkoncession för område är, om det inte finns särskilda skäl, skyldig att på skäliga villkor ansluta en elektrisk anläggning till ledningen.

Tvister om koncessionshavarens skyldigheter enligt första stycket prövas av nätmyndigheten. En tvist om villkoren för anslutning prövas dock inte om det visas att ansökan om prövning kommit in till nätmyndigheten senare än två år efter det att nätkoncessionshavaren sänt ett skriftligt ställningstagande till berörd part under dennes senaste kända adress.

Den som har nätkoncession för område är, om det inte finns särskilda skäl, skyldig att på skäliga villkor ansluta en elektrisk anläggning till ledningen.

Tvister om koncessionshavarens skyldigheter enligt första stycket prövas av nätmyndigheten. *Beslut i ett sådant ärende skall fattas inom två månader från det att ansökan kommit in till nätmyndigheten. Om nätmyndigheten behöver ytterligare tid för att avgöra ärendet får tiden förlängas med ytterligare två månader eller, om sökanden medger det, med den tid som behövs för att ärendet slutligen skall kunna avgöras.*

En tvist om villkoren för anslutning prövas inte om det visas att ansökan om prövning kommit in till nätmyndigheten senare än två år efter det att nätkoncessionshavaren sänt ett skriftligt ställningstagande till berörd part under dennes senaste kända adress.

16 §

Anskaffande av el för att täcka nätförluster

En juridisk person som bedriver nätverksamhet skall anskaffa el som är avsedd att täcka nätförluster på ett öppet, icke-diskriminerade och marknadsorienterat sätt.

4 kap.

2 §

Metoder för bestämmande av nättariffer

Nättariffer för överföring av el skall utformas så, att betald anslutningsavgift ger rätt att använda det elektriska nätet inom landet, med undantag för utlandsförbindelserna.

Regeringen får föreskriva att betald anslutningsavgift ger rätt att använda även utlandsförbindelserna till ett eller flera länder. En sådan föreskrift får också avse utlandsförbindelserna till en del av ett land.

Föreskrifter enligt andra stycket får meddelas i fråga om ett land eller del av ett land vars elmarknad kan anses utgöra en gemensam marknad med den svenska elmarknaden.

Avtal som avser tillträde till en utlandsförbindelse och som har ingåtts innan regeringen meddelar föreskrifter enligt andra

Nättariffer för överföring av el skall utformas så, att betald anslutningsavgift ger rätt att använda det elektriska nätet inom landet, med undantag för utlandsförbindelserna.

Vid utformandet av nättariffer för överföring av el skall särskilt beaktas antalet anslutningspunkter, anslutningspunkternas geografiska läge, mängden överförd energi och abonnerad effekt och kostnaderna för överliggande nät samt kvaliteten på överföringen av el.

Vid utformandet av engångsavgift för anslutning skall särskilt beaktas anslutningspunktens geografiska läge och effekt.

Regeringen får föreskriva att betald anslutningsavgift ger rätt att använda även utlandsförbindelserna till ett eller

stycket skall fortfarande gälla

flera länder. En sådan föreskrift får också avse utlandsförbindelserna till en del av ett land.

Föreskrifter enligt fjärde stycket får meddelas i fråga om ett land eller del av ett land vars elmarknad kan anses utgöra en gemensam marknad med den svenska elmarknaden.

Avtal som avser tillträde till en utlandsförbindelse och som har ingåtts innan regeringen meddelar föreskrifter enligt fjärde stycket skall fortfarande gälla.

8 kap.

Systemansvar
balansansvar

och Systemansvar och
balansansvar m.m.

4 b §

Villkor för tillhandahållande av balanstjänster skall vara objektiva, icke-diskriminerade och avspegla verkliga kostnader.

Med villkor för tillhandahållande av balanstjänster enligt första stycket avses i denna bestämmelse metoder för prissättning, avgifter och villkor för att teckna avtal enligt 4 § första stycket.

Innan villkor för tillhandahållande av balanstjänster får träda i kraft skall nätmyndigheten godkänna att villkoren är utformade i enlighet med första stycket. Ett godkännande gäller för den tid

som nätmyndigheten bestämmer eller längst två år.

Nätmyndigheten skall fatta beslut i ett ärende om godkännande enligt tredje stycket inom två månader från det att en begäran om godkännande kommit in till myndigheten.

Om nätmyndigheten inte har fattat ett beslut i ett ärende om godkännande enligt tredje stycket inom den i fjärde stycket angivna tiden skall villkor för att tillhandahålla balanstjänster anses vara godkända i enlighet med ansökan för en tid om två år.

Nätmyndighetens beslut om godkännande eller ett beslut om godkännande som skett i enlighet med förfarandet i fjärde stycket gäller omedelbart. Ett sådant beslut skall delges genom kungörelsedelgivning enligt bestämmelserna i delgivningslagen (1970:428).

Ansökan om godkännande enligt fjärde stycket skall göras senast två månader före villkor för tillhandahållande av balanstjänster avses börja gälla.

12 §

Angivande av elens ursprung

Elleverantörer skall på eller i samband med elfakturor och i reklam som vänder sig till elanvändare lämna uppgift om ursprunget av den el som säljs, baserat på föregående års genomsnittliga

bränslesammansättning.

Om elen köps via börs eller importeras från ett land utanför Europeiska gemenskapen får uppgifterna enligt första stycket baseras på elbörs eller elimportörs aggregerade uppgifter från föregående år.

Elleverantörer skall i samband med lämnandet av sådana uppgifter som avses i första stycket lämna uppgift om den miljöpåverkan i form av utsläpp av koldioxid och radioaktivt utsläpp som föregående års genomsnittliga

bränslesammansättning har givit uppbov till. Sådana uppgifter får lämnas genom hänvisning till befintliga referenskällor.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela närmare föreskrifter om hur sådana uppgifter som avses i första och andra stycket skall beräknas och redovisas för elanvändarna.

13 §

Elproducenter, importörer av el och elleverantörer skall på begäran av elleverantör lämna de uppgifter som denne behöver för att fullgöra sådana uppgifter som avses i 12 §.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela närmare föreskrifter om hur sådana uppgifter som avses i första stycket

*skall beräknas och anges för
elleverantörerna.*

12 kap.

1 §

Tillsyn

Tillsyn *m.m.*

Tillsynen över efterlevnaden av denna lag och av föreskrifter eller villkor som har meddelats med stöd av lagen utövas, såvitt avser frågor om elsäkerhet och driftsäkerheten hos det nationella elsystemet, av den eller de myndigheter som regeringen bestämmer.

Tillsynen i övrigt över efterlevnaden av denna lag och av föreskrifter och villkor som har meddelats med stöd av lagen utövas av nätmyndigheten.

Tillsynen enligt andra stycket omfattar inte efterlevnaden av elleverantörernas skyldigheter enligt 8 kap. och av bestämmelserna i 7, 10 och 11 kap.

Tillsynen över efterlevnaden av denna lag och av föreskrifter eller villkor som har meddelats med stöd av lagen utövas, såvitt avser frågor om elsäkerhet och driftsäkerheten hos det nationella elsystemet, av den eller de myndigheter som regeringen bestämmer.

Tillsynen i övrigt över efterlevnaden av denna lag och av föreskrifter och villkor som har meddelats med stöd av lagen utövas av nätmyndigheten.

Tillsynen över efterlevnaden av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1228/2003 av den 26 juni 2003 om villkor för tillträde till nät för gränsöverskridande elhandel² och av riktlinjer eller villkor som har meddelats med stöd av denna förordning utövas av nätmyndigheten.

Tillsynen enligt andra stycket omfattar inte bestämmelserna i 7, 10 och 11 kap. och efterlevnaden av elleverantörernas skyldigheter enligt 8 kap. med undantag av 12-13 §§.

² EUT L 176, 15.7.2003, s.1 (Celex 303R1228)

1 a §

Begäran om undantag enligt artikel 7 i förordning (EG) nr 1228/2003 skall inges till nätmyndigheten.

Nätmyndigheten skall överlämna en begäran enligt första stycket tillsammans med ett yttrande över denna till regeringen för beslut.

Nätmyndigheten skall fatta beslut i ett ärende om godkännande enligt artikel 5.2 i förordning (EG) nr 1228/2003 inom två månader från det att begäran om godkännande inkommit.

Om nätmyndigheten inte har fattat beslut enligt tredje stycket inom den i samma stycke angivna tiden skall den allmänna beräkningsplan som ingivits anses vara godkänd.

13 kap.

5 §

Överklagande

Beslut av nätmyndigheten enligt 2 kap. 18–20 §§, 3 kap. 3 §, 6–8 §§, 11, 14 och 15 §§, 4 kap. 6, 7 och 10 §§ samt 12 kap. 8 och 11 §§, beslut av en tillsynsmyndighet enligt 12 kap. 2–4 §§ samt beslut av den systemansvariga myndigheten om ersättning till den som enligt 8 kap. 2 § beordrats öka eller minska produktionen av el får överklagas hos allmän

Överklagande

Beslut av nätmyndigheten enligt 2 kap. 18–20 §§, 3 kap. 3 §, 6–8 §§, 11, 14 och 15 §§, 4 kap. 6, 7 och 10 §§ och 8 kap. 4 b § samt 12 kap. 8 och 11 §§, beslut av en tillsynsmyndighet enligt 12 kap. 2–4 §§ samt beslut av den systemansvariga myndigheten om ersättning till den som enligt 8 kap. 2 § beordrats öka eller minska produktionen av el får

förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.	överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.
Regeringen får meddela föreskrifter om överklagande av andra beslut enligt denna lag eller enligt föreskrifter som meddelats med stöd av lagen.	Regeringen får meddela föreskrifter om överklagande av andra beslut enligt denna lag eller enligt föreskrifter som meddelats med stöd av lagen.

Övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2004.
2. Nätmyndigheten skall efter tidpunkten för ikraftträdandet av denna lag godkänna att villkoren för tillhandahållandet av balanstjänster är utformade i enlighet med 8 kap. 4 b § första stycket. Systemansvarig myndighet skall senast inom två månader efter ikraftträdandet av denna lag inkomma med en ansökan till nätmyndigheten om godkännande av att villkoren för tillhandahållandet av balanstjänster är utformade i enlighet med 8 kap. 4 b § första stycket. Om nätmyndigheten inte inom två månader därefter fattat beslut i frågan skall villkoren anses godkända i enlighet med ansökan.
3. Villkor för tillhandahållande av balanstjänster som tillämpas före ikraftträdandet av denna lag gäller till dess att nytt beslut meddelats i frågan eller till dess att tidsperioden i punkt 2 löpt ut.

2 Förslag till lag om ändring i naturgaslagen (2000:599)

Härigenom föreskrivs såvitt gäller naturgaslagen (2000:599)

dels att 1 kap. 6 och 7 §§ skall upphävas,

dels att nuvarande 6 och 7 kap. skall betecknas 10 och 11 kap.,

dels att det skall införas fyra nya kapitel, kap. 6 – 9,

dels att rubriken i 4 kap. skall ha ny lydelse,

dels att det i lagen skall införas nya bestämmelser, 1 kap. 1 a–c,

9–10 §§, 2 kap 2 a §, 3 kap. 8–9 §§, 4 kap. 3–5 §§, och 10 kap. 3 a §,

dels att 1 kap. 1–5 §§, 2 kap. 3, 8–9 och 13–15 §§, 3 kap. 1–7 §§,

4 kap. 1–2 §§ och 11 kap. 1 och 4 §§, skall ha följande lydelse

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

1 §

I denna lag ges föreskrifter om naturgasledningar och naturgaslager samt om handel med naturgas i vissa fall.

I denna lag ges föreskrifter om naturgasledningar, naturgaslager och *kondenserad naturgas* samt om handel med naturgas i vissa fall.

1 a §

Med naturgas avses i denna lag naturgas, biogas och gas från biomassa och andra gaser om det är tekniskt möjligt att föra in och använda dessa gaser och transportera dem i naturgassystemet.

1 b §

Med kondenserad naturgas avses i denna lag flytande komprimerad naturgas (liquified natural gas, LNG).

1 c §

Med lager av naturgas avses i denna lag en anläggning för lagring av naturgas eller den del i en överföringsledning som används för lagring av naturgas (line-pack).

5 §

Med berättigad kund avses
1. förbrukare som har naturgaseldad kraftproduktion, och
2. övriga förbrukare som enligt ingångna inköpsavtal kommer att förbruka mer än 15 miljoner kubikmeter naturgas per år på minst ett förbrukningsställe

Med berättigad kund avses förbrukare som till en anläggning köper naturgas som inte är avsedd för egen busbällsförbrukning.

9 §

Med lagertariff avses avgifter och övriga villkor för lagring av naturgas.

10 §

Med tariff för inmatning till en anläggning för kondenserad naturgas avses avgifter och övriga villkor för inmatning av naturgas till en sådan anläggning.

2 kap.

2 a §

En anläggning för kondenserad naturgas får inte byggas eller användas utan tillstånd (koncession) av regeringen.

Koncession krävs inte för en anläggning för kondenserad naturgas som inte ansluts till en

naturgasledning eller som ansluts till en naturgasledning för vilken det inte krävs koncession.

3 §

Om regeringen har meddelat koncession för en naturgasledning eller ett naturgaslager får förbud inte meddelas med stöd av miljöbalken mot att använda naturgasledningen eller naturgaslagret.

Om regeringen har meddelat koncession för en naturgasledning, ett naturgaslager eller *en anläggning för kondenserad naturgas* får förbud inte meddelas med stöd av miljöbalken mot att använda naturgasledningen, naturgaslagret eller *anläggningen för kondenserad naturgas*.

8 §

En koncession för en naturgasledning skall ange rörledningens huvudsakliga sträckning.

En koncession för en naturgasledning eller ett naturgaslager skall förenas med de villkor som behövs för att skydda allmänna intressen och enskild rätt. Den skall också förenas med de villkor för anläggningens utförande och nyttjande som behövs av säkerhetsskäl eller som behövs för att i övrigt skydda människors hälsa och miljön mot skador och olägenheter och främja en långsiktigt god hushållning med mark och vatten och andra resurser eller som av annat skäl behövs från allmän synpunkt.

Det får anges som villkor för

En koncession för en naturgasledning skall ange rörledningens huvudsakliga sträckning.

En koncession för en naturgasledning, ett naturgaslager eller *en anläggning för kondenserad naturgas* skall förenas med de villkor som behövs för att skydda allmänna intressen och enskild rätt. Den skall också förenas med de villkor för anläggningens utförande och nyttjande som behövs av säkerhetsskäl eller som behövs för att i övrigt skydda människors hälsa och miljön mot skador och olägenheter och främja en långsiktigt god hushållning med mark och vatten och andra resurser eller som av annat skäl behövs från allmän synpunkt.

Det får anges som villkor för

en koncession att naturgasledningen eller naturgaslagret skall vara *färdigställt* inom en viss tid. Om det finns särskilda skäl kan den angivna tiden förlängas. Ansökan om förlängning skall göras före utgången av den angivna tiden.

en koncession att naturgasledningen, naturgaslagret eller *anläggningen för kondenserad naturgas* skall vara *färdigställd* inom en viss tid. Om det finns särskilda skäl kan den angivna tiden förlängas. Ansökan om förlängning skall göras före utgången av den angivna tiden.

9 §

En koncession får för sin giltighet göras beroende av att den som innehar koncessionen ställer säkerhet för kostnaderna för att ta bort naturgasledningen eller naturgaslagret och att vidta andra åtgärder för återställning. Staten, kommuner, landsting och kommunalförbund behöver inte ställa säkerhet.

Om det kan antas att den ställda säkerheten inte längre är tillräcklig, får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer besluta om ytterligare säkerhet.

I fråga om säkerhetens beskaffenhet gäller 2 kap. 25 § utsökningsbalken. Säkerheten skall prövas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer och förvaras av länsstyrelsen i det län där verksamheten bedrivs.

En koncession får för sin giltighet göras beroende av att den som innehar koncessionen ställer säkerhet för kostnaderna för att ta bort naturgasledningen, naturgaslagret eller *anläggningen för kondenserad naturgas* och att vidta andra åtgärder för återställning. Staten, kommuner, landsting och kommunalförbund behöver inte ställa säkerhet.

Om det kan antas att den ställda säkerheten inte längre är tillräcklig, får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer besluta om ytterligare säkerhet.

I fråga om säkerhetens beskaffenhet gäller 2 kap. 25 § utsökningsbalken. Säkerheten skall prövas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer och förvaras av länsstyrelsen i det län där verksamheten bedrivs.

13 §

En koncession får återkallas helt eller delvis

1. om en naturgasledning eller ett naturgaslager inte har använts under tre år i följd och inte längre behövs för en säker energiförsörjning eller,

2. om koncessionshavaren i väsentlig mån inte fullgör sina skyldigheter enligt denna lag, enligt föreskrifter som meddelats med stöd av lagen, enligt villkoren i koncessionen eller enligt de säkerhetsföreskrifter som gäller för naturgasledningens eller naturgaslagrets drift.

Frågor om återkallelse av koncession prövas av regeringen.

En koncession får återkallas helt eller delvis

1. om en naturgasledning, ett naturgaslager eller en *anläggning för kondenserad naturgas* inte har använts under tre år i följd och inte längre behövs för en säker energiförsörjning eller,

2. om koncessionshavaren i väsentlig mån inte fullgör sina skyldigheter enligt denna lag, enligt föreskrifter som meddelats med stöd av lagen, enligt villkoren i koncessionen eller enligt de säkerhetsföreskrifter som gäller för naturgasledningens, eller naturgaslagrets drift *eller för driften av en anläggning för kondenserad naturgas*.

Frågor om återkallelse av koncession prövas av regeringen.

14 §

Om en koncession upphör att gälla, är den som senast haft koncession skyldig att ta bort naturgasledningen eller naturgaslagret samt vidta andra åtgärder för återställning, om det behövs från allmän eller enskild synpunkt.

I samband med att koncessionen upphör skall regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer fastställa koncessionshavarens

Om en koncession upphör att gälla, är den som senast haft koncession skyldig att ta bort naturgasledningen, naturgaslagret eller *anläggningen för kondenserad naturgas* samt vidta andra åtgärder för återställning, om det behövs från allmän eller enskild synpunkt.

I samband med att koncessionen upphör skall regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer fastställa koncessionshavarens

skyldigheter enligt första stycket.

Om den som senast haft koncessionen inte fullgör sina skyldigheter enligt första stycket, får den myndighet som regeringen bestämmer förelägga honom vid vite att fullgöra skyldigheterna eller besluta att åtgärderna skall vidtas på hans bekostnad. Ett beslut om att åtgärderna skall vidtas på den tidigare koncessionshavarens bekostnad får verkställas.

skyldigheter enligt första stycket.

Om den som senast haft koncessionen inte fullgör sina skyldigheter enligt första stycket, får den myndighet som regeringen bestämmer förelägga honom vid vite att fullgöra skyldigheterna eller besluta att åtgärderna skall vidtas på hans bekostnad. Ett beslut om att åtgärderna skall vidtas på den tidigare koncessionshavarens bekostnad får verkställas.

15 §

Om en naturgasledning eller ett naturgaslager har byggts utan koncession där sådan behövs, får den myndighet som regeringen bestämmer förelägga ledningens eller lagrets innehavare att ta bort anläggningen och att vidta andra åtgärder för återställning, om det behövs från allmän och enskild synpunkt.

Om naturgasledningens eller naturgaslagrets innehavare inte fullgör sina skyldigheter enligt första stycket, får den myndighet som regeringens bestämmer förelägga honom vid vite att fullgöra skyldigheterna eller besluta att åtgärderna skall vidtas på hans bekostnad. Ett beslut om att åtgärderna skall vidtas på innehavarens bekostnad får verkställas.

Om en naturgasledning, ett naturgaslager eller *en anläggning för kondenserad naturgas* har byggts utan koncession där sådan behövs, får den myndighet som regeringen bestämmer förelägga ledningens eller lagrets innehavare att ta bort anläggningen och att vidta andra åtgärder för återställning, om det behövs från allmän och enskild synpunkt.

Om naturgasledningens, naturgaslagrets eller *den kondenserade naturgasanläggningens* innehavare inte fullgör sina skyldigheter enligt första stycket, får den myndighet som regeringens bestämmer förelägga honom vid vite att fullgöra skyldigheterna eller besluta att åtgärderna skall vidtas på hans bekostnad. Ett beslut om att åtgärderna skall

vidtas på innehavarens
bekostnad får verkställas.

3 kap.

1 §

Den som innehar en naturgasledning är skyldig att på skäliga villkor ansluta en annan naturgasledning som innehas av ett naturgasföretag eller en berättigad kund till sin naturgasledning.

Skyldighet föreligger inte om ledningen saknar kapacitet för den begärda anslutningen eller om det annars finns särskilda skäl.

Skyldigheten gäller inte den som innehar en sådan naturgasledning som uteslutande används inom hamn- eller industriområde.

En juridisk person som bedriver överföring av naturgas får inte bedriva handel med naturgas.

I en juridisk person som innehar koncession för naturgasledning får inte en styrelseledamot, verkställande direktör eller firmatecknare samtidigt vara styrelseledamot, verkställande direktör eller firmatecknare i en juridisk person som bedriver handel med naturgas.

Transport av naturgas

Redovisning av överföring av naturgas

2 §

Den som innehar en naturgasledning är skyldig att på skäliga villkor transportera naturgas.

Skyldigheten gäller inte den som innehar en sådan

Verksamhet som rör överföring av naturgas skall ekonomiskt redovisas för sig och skilt från annan verksamhet.

Regeringen eller den myndighet som regeringen

naturgasledning som uteslutande används inom hamn- eller industriområde.

bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om redovisning av verksamhet som rör överföring av naturgas samt om skyldighet att ge in redovisningshandlingar till den myndighet som regeringen bestämmer.

Revision

3 §

Innehavaren av en naturgasledning som har gjort inköpsåtaganden i avtal om köp av naturgas får, efter ansökan, av regeringen beviljas ett tillfälligt undantag från skyldigheten enligt 2 § första stycket. Ett sådant undantag får beviljas bara om ledningsinnehavaren får eller kan antas få allvarliga ekonomiska och finansiella svårigheter till följd av skyldigheten enligt 2 § första stycket.

Ett undantag skall avse transporten av en viss mängd naturgas under viss angiven tid från en viss angiven leverantör till en eller flera angivna förbrukare.

Ansökan skall göras utan dröjsmål om ledningsinnehavaren redan har vägrat att utföra en viss transport.

Om ett tillfälligt undantag medges skall det i beslutet anges att det kan komma att ändras eller upphävas.

Revisor i företag som bedriver överföring av naturgas skall göra en särskild granskning av redovisningen av denna verksamhet.

Revisorn skall årligen i ett särskilt intyg avge ett utlåtande i frågan om redovisningen av verksamheten skett enligt gällande bestämmelser. Företaget skall lämna in intyget till den myndighet som regeringen bestämmer.

Regeringen får meddela närmare föreskrifter om revisionen.

Ett beviljat undantag skall av regeringen utan dröjsmål anmälas till Europeiska gemenskapernas kommission.

Mätning av transporterad Skyldighet att ansluta ledning naturgas

4 §

Den som innehar en naturgasledning är skyldig att utföra mätning av transporterad naturgas och att rapportera resultaten av dessa mätningar i enlighet med de närmare föreskrifter som meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

Kostnaden för den mätning och rapportering som avser transporterad naturgas skall av ledningsinnehavaren debiteras den som mottar naturgasen.

Den som innehar en naturgasledning är skyldig att på skäliga villkor ansluta en annan naturgasledning som innehas av en berättigad kund till sin naturgasledning.

Skyldighet föreligger inte om ledningen saknar kapacitet för den begärda anslutningen eller om det annars finns särskilda skäl.

Skyldigheten gäller inte den som innehar en sådan naturgasledning som uteslutande används inom hantverks- eller industriområde.

Anslutningsavgifter

Skyldighet att överföra naturgas

5 §

Avgifter och övriga villkor för anslutning av ett naturgasföretag eller en berättigad kund till en naturgasledning skall vara skäliga och utformade på sakliga grunder. Vid bedömningen av en avgifts skälighet skall det beaktas

Den som innehar en naturgasledning är skyldig att på skäliga villkor överföra naturgas.

att ledningsinnehavaren får en rimlig avkastning av verksamheten.

Den som innehar en naturgasledning skall vid begäran om ny anslutning inom skälig tid lämna skriftlig uppgift om avgiften och övriga villkor för anslutningen.

Skyldigheten gäller inte den som innehar en sådan naturgasledning som uteslutande används inom hamn- eller industriområde.

Transporttariffer

Transporttariffer skall vara skäliga och utformade på sakliga grunder. Vid bedömningen av en tariffs skälighet skall det beaktas att ledningsinnehavaren får en rimlig avkastning av verksamheten.

6 § Innehavaren av en naturgasledning som har gjort inköpsåtaganden i avtal om köp av naturgas får, efter ansökan, av regeringen beviljas ett tillfälligt undantag från skyldigheten enligt 5 § första stycket. Ett sådant undantag får beviljas bara om ledningsinnehavaren får eller kan antas få allvarliga ekonomiska och finansiella svårigheter till följd av skyldigheten enligt 5 § första stycket.

Transporttariffer skall utformas så, att den avgift ett naturgasföretag eller en berättigad kund betalar för transporten till sin anslutningspunkt innefattar avgift för transporten i samtliga rörledningar, genom vilka transporten sker.

Ett undantag skall avse överföringen av en viss mängd naturgas under viss angiven tid från en viss angiven leverantör till en eller flera angivna förbrukare.

Ansökan skall göras utan dröjsmål om ledningsinnehavaren redan har vägrat att utföra en viss transport.

Om ett tillfälligt undantag medges skall det i beslutet anges

att det kan komma att ändras eller upphävas.

Ett beviljat undantag skall av regeringen utan dröjsmål anmälas till Europeiska gemenskapernas kommission.

Skyldighet att mäta och beräkna överförd naturgas

7 §

Den som innehar en naturgasledning skall offentliggöra sin transporttariff samt på begäran utan dröjsmål lämna skriftlig uppgift om tariffen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela närmare föreskrifter om offentliggörande av transporttariff.

Den som innehar en naturgasledning är skyldig att utföra mätning av överförd naturgas och att rapportera resultaten av dessa mätningar i enlighet med de närmare föreskrifter som meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

Kostnaden för den mätning och rapportering som avser överförd naturgas skall av ledningsinnehavaren debiteras den som mottar naturgasen.

Anskaffande av energi för drift av naturgasledningar

8 §

Den som innehar en koncessionspliktig naturgasledning skall på ett öppet, icke-diskriminerande och marknadsorienterat sätt anskaffa den energi som behövs för att bedriva överföring av naturgas.

*Upprättande av
övervakningsplan*

9 §

Den som innehar en naturgasledning skall upprätta en övervakningsplan. Av övervakningsplanen skall framgå vilka åtgärder som vidtagits för att säkerställa att verksamheten bedrivs på ett objektivt och icke-diskriminerande sätt gentemot övriga aktörer på naturgasmarknaden.

Den som innehar en naturgasledning skall till den myndighet som regeringen bestämmer ge in en årlig rapport över de åtgärder som vidtagits för att säkerställa att verksamheten bedrivs i enlighet med vad som anges i första stycket.

Den som innehar en naturgasledning skall offentliggöra den årliga rapporten som anges i andra stycket.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela närmare föreskrifter om innehållet i övervakningsplanen och om offentliggöranden av den årliga rapporten.

4 kap. Redovisning och revision 4 kap. Skyldigheter för den som innehar naturgaslager eller anläggning för kondenserad naturgas

Redovisning och överföring och lagring av naturgas Avgränsning

Verksamhet som rör överföring av naturgas och lagring av naturgas för annans räkning skall ekonomiskt redovisas var för sig och skilt från annan verksamhet.

Redovisning av överföringsverksamhet som omfattas av samma transporttariff skall ske samlat.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om redovisning av verksamhet som rör överföring av naturgas och lagring av naturgas för annans räkning samt om skyldighet att ge in redovisningshandlingar till den myndighet som regeringen bestämmer.

1 § En juridisk person som är innehavare av naturgaslager eller anläggning för kondenserad naturgas får inte bedriva handel med naturgas.

I en juridisk person som innehar koncession för naturgaslager eller anläggning för kondenserad naturgas får inte en styrelseledamot, verkställande direktör eller firmatecknare samtidigt vara styrelseledamot, verkställande direktör eller firmatecknare i en juridisk person som bedriver handel med naturgas.

Revision

Redovisning av lagring av naturgas och drift av anläggning för kondenserad naturgas

2 §

Revisor i ett naturgasföretag som bedriver överföring av naturgas eller lagring av naturgas för annans räkning skall göra en särskild granskning av redovisningen av denna verksamhet.

Revisorn skall årligen i ett särskilt intyg avge ett utlåtande i frågan om redovisningen av verksamheten skett enligt gällande bestämmelser. Företaget skall lämna in intyget till den myndighet som regeringen bestämmer. Regeringen får meddela närmare föreskrifter om revisionen.

Verksamhet som rör lagring av naturgas och drift av en anläggning för kondenserad naturgas skall ekonomiskt redovisas var för sig och skilt från annan verksamhet.

Regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, får meddela ytterligare föreskrifter om redovisning av verksamhet som rör lagring av naturgas och drift av en anläggning för kondenserad naturgas samt om skyldighet att ge in redovisningshandlingar till den myndighet som regeringen bestämmer.

Revision

3 §

Revisor i ett företag som bedriver verksamhet i form av lagring av naturgas eller drift av en anläggning för kondenserad naturgas skall göra en särskild granskning av redovisningen av denna verksamhet.

Revisorn skall årligen i ett särskilt intyg avge ett utlåtande i frågan om redovisningen av verksamheten skett enligt gällande bestämmelser. Företaget skall lämna in intyget till den

*myndighet som regeringen
bestämmer.*

*Regeringen får meddela
närmare föreskrifter om
revisionen*

Särskilt om lagring av naturgas

4 §

*Den som innehar ett
naturgaslager är skyldig att på
skäliga villkor lagra naturgas som
innehas av en berättigad kund.*

*Skyldighet att lagra naturgas
föreligger inte om lagret saknar
kapacitet för den begärda
lagringen eller om det annars
finns särskilda skäl.*

*Skyldigheten gäller inte den
som innehar ett naturgaslager
som är anslutet till en
naturgasledning för vilken det
inte krävs koncession.*

Särskilt om inmatning av naturgas till en anläggning för kondenserad naturgas

5 §

*Den som innehar en
anläggning för kondenserad
naturgas är skyldig att på skäliga
villkor låta mata in naturgas som
innehas av en berättigad kund.*

*Skyldighet föreligger inte om
anläggningen saknar kapacitet för
den begärda inmatningen eller
om det annars finns särskilda
skäl.*

Skyldigheten gäller inte den som innehar en anläggning för kondenserad naturgas som är anslutet till en naturgasledning för vilken det inte krävs koncession.

6 kap. Tariffer och anslutningsavgifter

Överföringstariffer

1 §

Överföringstariffer skall vara skäligen och utformade på sakliga grunder. Vid bedömningen av en tariffs skälighet skall det beaktas att ledningsinnehavaren får en rimlig avkastning av verksamheten.

Överföringstariffer skall utformas så, att den avgift en berättigad kund betalar för överföringen till sin anslutningspunkt innefattar avgift för överföringen i samtliga rörledningar, genom vilka överföringen sker.

Vid utformande av tariffer för överföring av naturgas skall särskilt beaktas antalet anslutna kunder, kundernas geografiska läge, mängden överförd energi och abonnerad effekt, kostnaderna för överliggande ledningar, leveranssäkerhet och trycket i ledningarna.

2 §

Den som innehar en naturgasledning skall offentliggöra sin överföringstariff samt på begäran utan dröjsmål lämna skriftlig uppgift om tariffen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela närmare föreskrifter om offentliggörande av överföringstariff.

3 §

Innan ett företags tariffer för överföring får träda i kraft skall de metoder som ligger till grund för bestämmande av tarifferna godkännas av tillsynsmyndigheten.

En innehavare av naturgasledning skall till tillsynsmyndigheten lämna in en ansökan om godkännande av de metoder som ligger till grund för bestämmande av tarifferna. Tarifferna får börja gälla tidigast tre månader efter det att en sådan ansökan kom in till myndigheten..

Tillsynsmyndigheten skall fatta beslut i ett ärende om godkännande av de metoder som ligger till grund för bestämmande av tariffer inom tre månader efter det att en ansökan enligt andra stycket kom in till myndigheten.

Ett beslut enligt första stycket skall gälla i två år. Om det finns särskilda skäl eller om sökanden begär det, får dock kortare tid

bestämmas.

Om tillsynsmyndigheten inte fattar beslut i ett ärende om godkännande av metoder för bestämmande av överföringstariffer, inom den tid som anges i tredje stycket, skall metoderna anses godkända i enlighet med ansökan. Ett sådant godkännande skall gälla i två år från den dag tillsynsmyndighetens tidsfrist att fatta beslut löpte ut.

Ett beslut om godkännande av metoder för bestämmande av överföringstariffer gäller omedelbart. Beslutet skall delges i enlighet med bestämmelserna om kungörelsedelgivning i delgivningslagen (1970:428).

Anslutningsavgifter

4 §

Avgifter och övriga villkor för anslutning av en anläggning eller naturgasledning som innehas av en berättigad kund till en naturgasledning skall vara skäligen och utformade på sakliga grunder. Vid bedömningen av en avgifts skälighet skall det beaktas att ledningsinnehavaren får en rimlig avkastning av verksamheten.

Vid utformandet av engångsavgift för anslutning skall särskilt beaktas var anslutningen är belägen och vilken effekt anslutningen avser.

Den som innehar en naturgasledning skall vid begäran

om ny anslutning inom skälig tid lämna skriftlig uppgift om avgiften och övriga villkor för anslutningen.

Lagertariffer

5 §

Lagertariffer skall vara skäliga och utformade på sakliga grunder. Vid bedömningen av en tariffs skälighet skall det beaktas att innehavaren av lagret får en rimlig avkastning av verksamheten.

6 §

Den som innehar ett naturgaslager skall offentliggöra sin lagertariff samt på begäran utan dröjsmål lämna skriftlig uppgift om tariffen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela närmare föreskrifter om offentliggörande av lagertariff.

Tariffer för inmatning till en kondenserad naturgasanläggning

7 §

Tariffer för inmatning till en anläggning för kondenserad naturgas skall vara skäliga och utformade på sakliga grunder. Vid bedömningen av en tariffs skälighet skall det beaktas att

innehavaren av anläggningen får en rimlig avkastning av verksamheten.

8 §

Den som innehar en anläggning för kondenserad naturgas skall offentliggöra sin tariff för inmatning till anläggningen samt på begäran utan dröjsmål lämna skriftlig uppgift om tariffen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela närmare föreskrifter om offentliggörande av tariff för inmatning till en kondenserad naturgasanläggning.

7 kap. Systemansvar och balansansvar

Systemansvar

1 §

Det organ som regeringen utser skall ha systemansvaret för naturgas.

Med systemansvar för naturgas avses det övergripande ansvaret för att balansen kortsiktigt upprätthålls mellan inmatning och uttag av naturgas i naturgassystemet.

2 §

Den som har systemansvaret för naturgas får, i den utsträckning det behövs för att kunna utöva systemansvaret,

beordra naturgasleverantörer, innehavare av lager eller anläggning för kondenserad naturgas att, mot marknadsmässig ersättning, öka eller minska inmatning/uttag av naturgas från lager samt öka eller minska inmatning/uttag av naturgas från anläggning för kondenserad naturgas.

Om systemansvaret inte kan utövas genom åtgärder som nämns i första stycket, får den som har systemansvaret, i den utsträckning det behövs för att kunna utöva systemansvaret, beordra innehavare av naturgasledning att begränsa eller avbryta överföring av naturgas till naturgasanvändare. I den utsträckning systemansvaret så medger skall begränsning och avbrytande av överföringen genomföras så rättvist som möjligt. Därvid skall, i den utsträckning det är möjligt, innehavare av naturgasledningars åtaganden beträffande leveranssäkerhet beaktas.

Närmare föreskrifter om den systemansvarigas befogenheter enligt första och andra styckena får meddelas av regeringen.

3 §

Regeringen får meddela föreskrifter om skyldighet för balansansvariga att till den som har systemansvaret för naturgas lämna de uppgifter om inmatning och uttag av naturgas som behövs

för utövandet av systemansvaret.

Balansansvar

4 §

En leverantör av naturgas får bara leverera naturgas i uttagspunkter där någon har åtagit sig det ekonomiska ansvaret för att det nationella naturgassystemet tillförs lika mycket naturgas som tas ut i uttagspunkten (balansansvar).

Med uttagspunkt avses den punkt där en användare av naturgas, enligt avtal med innehavaren av naturgasledning, tar ut naturgas för förbrukning.

5 §

Ett åtagande om balansansvar skall göras genom ett avtal med den som har systemansvaret för naturgas.

Villkoren i ett avtal om balansansvar skall vara objektiva, icke-diskriminerande samt avspegla kostnaderna för balansbällningen.

Den som har systemansvaret för naturgas skall offentliggöra villkoren för balanstjänster samt på begäran utan dröjsmål lämna uppgift om villkoren.

Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får meddela närmare villkor om offentliggörande av villkor för balanstjänster.

6 §

Innan villkor i avtal om balansansvar får träda i kraft skall tillsynsmyndigheten godkänna att villkoren uppfyller kraven i 5 § andra stycket.

Den som har systemansvaret för naturgas skall till tillsynsmyndigheten lämna in en ansökan om godkännande av villkoren i avtal om balansansvar. Villkoren får börja gälla tidigast tre månader efter det att en sådan ansökan kom in till myndigheten.

Tillsynsmyndigheten skall fatta beslut i ett ärende om godkännande av villkor inom tre månader efter det att en ansökan enligt andra stycket kom in till myndigheten.

Ett beslut enligt andra stycket skall gälla i två år. Om det finns särskilda skäl eller om sökanden begär det, får dock kortare tid bestämmas.

Om tillsynsmyndigheten inte fattar beslut i ett ärende om godkännande av villkor i avtal om balansansvar, inom den tid som anges i andra stycket, skall villkoren anses godkända i enlighet med ansökan. Ett sådant godkännande skall gälla i två år från den dag tillsynsmyndighetens tidsfrist att fatta beslut löpte ut.

Ett beslut om godkännande av villkor i avtal om balansansvar gäller omedelbart. Beslutet skall delges i enlighet med bestämmelserna om

*kungörelsedelgivning i
delgivningslagen (1970:428).*

7 §

När den som har systemansvaret för naturgas får kännedom om att ett avtal om balansansvar enligt 4 § första stycket skall upphöra att gälla skall den som har systemansvaret utan dröjsmål underrätta de innehavare av naturgasledningar på vars ledningsnät de uttagpunkter är belägna där balansansvaret sålunda kommer att upphöra att gälla. Innehavarna av naturgasledningar skall utan dröjsmål underrätta berörda leverantörer av naturgas.

När den balansansvarige, som i ett avtal med en leverantör av naturgas har åtagit sig balansansvaret i de uttagpunkter där leverantören levererar naturgas, får kännedom om att detta avtal skall upphöra att gälla skall den balansansvarige utan dröjsmål underrätta den som har systemansvaret och de innehavare av naturgasledningar på vars ledningsnät de uttagpunkter är belägna där balansansvaret sålunda kommer att upphöra att gälla.

8 §

En leverantör av naturgas, som skall börja leverera naturgas i en uttagpunkt skall omedelbart anmäla detta till berörd

innehavare av naturgasledning. Anmälan skall även innehålla en uppgift om vem som har åtagit sig balansansvaret i uttagspunkten.

En leverantör av naturgas som övertar leveranserna till en naturgasanvändare i dennes uttagspunkt får bara göra detta från och med den första dagen i en kalendermånad. Anmälan enligt första stycket skall därvid ske senast en månad innan övertagandet skall ske.

En innehavare av en naturgasledning som tar emot en anmälan enligt första stycket skall sända underrättelser i anledning därav enligt de närmare föreskrifter som meddelas av regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, den myndighet som regeringen bestämmer.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, den myndighet som regeringen bestämmer får meddela närmare föreskrifter om naturgasleverantörens skyldigheter enligt första stycket.

9 §

Den som övertar balansansvaret i en naturgasanvändares uttagspunkt får bara göra det från och med den första dagen i en kalendermånad. Den leverantör av naturgas som levererar naturgas i uttagspunkten skall enligt de närmare föreskrifter som regeringen eller, efter regeringens

bemyndigande, den myndighet som regeringen bestämmer meddelar underrätta berörd innehavare av naturgasledning om övertagandet senast en månad innan det skall ske.

Den som har systemansvaret för naturgas får, om det finns särskilda skäl, i det enskilda fallet medge att balansansvaret i en uttagspunkt skall börja gälla tidigare än vad som följer av första stycket.

En innehavare av naturgasledning som tar emot en anmälan enligt första stycket skall sända underrättelser i anledning därav enligt de närmare föreskrifter som meddelas av regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, den myndighet som regeringen bestämmer.

10 §

En innehavare av naturgasledning skall enligt de närmare föreskrifter som meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer hålla den som har systemansvaret för naturgas underrättad om de uppgifter som har lämnats enligt 7 §. Han skall dessutom hålla den systemansvariga underrättad om vem som har åtagit sig balansansvaret för hans egna inköp.

11 §

Den som har systemansvaret för naturgas skall svara för avräkningen mellan de balansansvariga enligt de föreskrifter som regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, myndigheten meddelar.

8 kap. Särskilda bestämmelser om överföring och leverans av naturgas till konsumenter

Inledande bestämmelser

1 §

Detta kapitel gäller överföring och leverans av naturgas till konsumenter. Med konsument avses en fysisk person till vilken naturgas överförs eller levereras huvudsakligen för ändamål som faller utanför näringsverksamhet.

2 §

Avtalsvillkor som i jämförelse med bestämmelserna i detta kapitel är till nackdel för konsumenten är utan verkan mot denne.

Avbrytande av överföring av naturgas på grund av konsumentens avtalsbrott

3 §

Överföring av naturgas får avbrytas, om konsumenten försänmar sina skyldigheter och försämelsen utgör ett väsentligt

avtalsbrott.

Innan överföringen avbryts skall konsumenten uppmanas att inom viss skälig tid vidta rättelse och, i annat fall än som avses i 4 §, underrättas om att överföringen annars kan avbrytas. Sker rättelse får överföringen inte avbrytas.

Om omständigheterna ger anledning att befara att ett avbrott skulle medföra ej obetydlig personskada eller omfattande sakskada, får överföringen inte avbrytas. Det gäller dock inte om konsumenten handlar otillbörligt.

4 §

Om avtalsbrottet består i att konsumenten försömmat att betala för överföring eller leverans av naturgas gäller, utöver vad som anges i 3 §, att konsumenten sedan tiden för rättelse gått ut skall uppmanas att betala inom tre veckor från det att han har delgetts uppmaningen och en underrättelse om att överföringen annars kan avbrytas. Ett meddelande om den utblivna betalningen skall samtidigt lämnas till socialnämnden i den kommun där konsumenten får naturgas överförd.

Sker betalning eller är fordringen tvistig får överföringen inte avbrytas. Överföringen får inte heller avbrytas om socialnämnden inom den tid som

anges i första stycket skriftligen har meddelat den som lämnat underrättelsen att nämnden tar på sig betalningsansvaret för skulden.

5 §

Innehavaren av en naturgasledning och leverantören av naturgas har rätt till skälig ersättning av konsumenten för kostnader som föranleds av åtgärder som nämns i 3 och 4 §§.

6 §

Underrättelser och meddelanden som avses i 4 § första stycket skall lämnas enligt formulär som fastställs av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

Avbrytande av överföring av naturgas på grund av säkerhetsskäl m.m.

7 §

Innehavaren av en naturgasledning får avbryta överföringen av naturgas för att vidta åtgärder som är motiverade av säkerhetsskäl eller för att upprätthålla en god drift- och leveranssäkerhet. Avbrottet får inte i något fall pågå längre än åtgärden kräver.

Om innehavaren av naturgasledningen kan förutse annat än kortvariga avbrott i överföringen, skall konsumenten

underrättas i god tid före avbrottet. Konsumenten skall underrättas personligen eller, om det är lämpligt, genom anslag.

Skadestånd vid avbruten överföring av naturgas

8 §

Avbryts överföringen av naturgas på grund av konsumentens försummelse utan att förutsättningarna i 3 och 4 §§ är uppfyllda, har konsumenten rätt till ersättning för skada av innehavaren av naturgasledningen.

Har överföringen av naturgas avbrutits på begäran av leverantören av naturgas skall denne, i stället för innehavaren av naturgasledningen, ersätta konsumenten för den uppkomna skadan.

9 §

Om innehavaren av naturgasledningen inte har underrättat konsumenten enligt 7 § andra stycket, har konsumenten rätt till ersättning för skada av innehavaren av naturgasledningen.

10 §

Om överföringen av naturgas avbryts utan att det beror på konsumentens försummelse och utan att det finns rätt att avbryta överföringen enligt 7 § första

stycket, har konsumenten rätt till ersättning för skada av innehavaren av naturgasledningen om inte denne visar att avbrottet beror på ett hinder utanför hans kontroll som han inte skäligen kunde förväntas ha räknat med och vars följder han inte heller skäligen kunde ha undvikit eller övervunnit.

Beror avbrottet på någon som innehavaren av naturgasledningen har anlitat för att utföra underhåll, reparation eller liknande arbete, är innehavaren av naturgasledningen fri från skadeståndsskyldighet endast om också den som han har anlitat skulle vara fri enligt första stycket.

11 §

Skadestånd enligt 8–10 §§ omfattar ersättning för utgifter och inkomstbortfall samt annan förlust på grund av avbrottet.

Om skyldigheten att utge skadestånd skulle vara oskäligt betungande med hänsyn till den skadeståndsskyldiges ekonomiska förhållanden, kan skadeståndet jämkas efter vad som är skäligt. Vid bedömningen skall även beaktas föreliggande försäkringar och försäkringsmöjligheter, den skadeståndsskyldiges förutsättningar att förutse och hindra skadan samt andra särskilda omständigheter.

12 §

Konsumenten skall underrätta motparten om anspråk på ersättning inom två år från det att skadan inträffade. Gör han inte det, har han förlorat sin rätt till ersättning för den uppkomna skadan.

9 kap. Undantag

1 §

Den som ansöker om koncession för större nya naturgasinfrastrukturprojekt som avser byggande av naturgasledning, naturgaslager eller anläggning för kondenserad naturgas får, efter ansökan, av regeringen beviljas ett tillfälligt undantag från skyldigheterna i 3 kap. 1, 4-5 och 8-9 §§, 4 kap. 1, 4-5 §§ och 6-7 kap. denna lag.

2 §

Bestämmelserna i första paragrafen gäller också den som avser att väsentligt utöka kapaciteten i befintlig naturgasledning, lager eller anläggning för kondenserad naturgas.

Beslut om undantag enligt första stycket får endast avse den utökade kapaciteten i naturgasledningen, naturgaslagret eller anläggningen för kondenserad naturgas.

Förutsättningar för undantag

3 §

Ett undantag enligt första och andra paragrafen får beviljas bara om följande villkor är uppfyllda:

a) investeringen stärker konkurrensen vad gäller gasförsörjning och försörjningstrygghet,

b) den risknivå som är förenad med investeringen är sådan att investeringen inte skulle bli av om undantag inte beviljas,

c) infrastrukturen kommer att ägas av en fysisk eller juridisk person som åtminstone vad avser juridisk form är skild från de innehavare av befintligt naturgassystem inom vars område infrastrukturen kommer att byggas upp,

d) avgifter tas ut av användarna av systemet,

e) undantaget inte skadar konkurrensen, en effektiv inre marknad för naturgas eller hindrar befintliga system från att fungera effektivt

Villkor

4 §

Ett undantag enligt första och andra paragrafen skall avse en viss bestämd tid.

Ett beslut om undantag skall förenas med de villkor som behövs för att säkerställa att kraven i tredje paragrafen

uppfylls.

Om ett undantag beviljas skall det i beslutet anges att det kan komma att ändras eller upphävas av Europeiska gemenskapernas kommission.

Anmälan m.m.

5 §

Ett beviljat undantag skall av regeringen utan dröjsmål anmälas till Europeiska gemenskapernas kommission.

6 §

Regeringen får meddela ytterligare föreskrifter som rör handläggning av ansökan om undantag enligt första och andra paragraferna.

10 kap.

Tidsfrister

3 a §

Tillsynsmyndigheten skall inom två månader från det att en anmälan kommer in till myndigheten fatta beslut i ärendet. Tillsynsmyndigheten får förlänga denna tidsfrist med ytterligare två månader. Om den som anhängiggjort ärendet samtycker får tillsynsmyndigheten förlänga tidsfristen ytterligare.

Bestämmelserna i första stycket gäller inte ärenden enligt 2 kap.,

*6 kap. 1, 4 och 6 §§, 7 kap 5 §
andra stycket samt 9 kap. denna
lag.*

11 kap.

1 §

Till böter eller fängelse i
högst ett år döms den som
uppsåtligen eller av oaktsamhet

1. bryter mot 2 kap. 1, eller
2 §, eller

2. bryter mot villkor som
meddelats med stöd av 2 kap.
8 § andra stycket.

I ringa fall döms inte till
ansvar.

Till böter eller fängelse i
högst ett år döms den som
uppsåtligen eller av oaktsamhet

1. bryter mot 2 kap. 1, 1 a
eller 2 §§, eller

2. bryter mot villkor som
meddelats med stöd av 2 kap.
8 § andra stycket.

I ringa fall döms inte till
ansvar.

4 §

Beslut av en myndighet enligt
2 kap. 14 och 15 §§ samt 6 kap.
3,6 och 9 §§ får överklagas hos
allmän förvaltningsdomstol.
Prövningstillstånd krävs vid
överklagande till kammarrätten.

Regeringen får meddela
föreskrifter om överklagande av
andra beslut enligt denna lag
eller enligt föreskrifter som
meddelats med stöd av lagen.

Beslut av en myndighet enligt
2 kap. 14 och 15 §§ samt 10 kap.
3,6 och 9 §§ får överklagas hos
allmän förvaltningsdomstol.
Prövningstillstånd krävs vid
överklagande till kammarrätten.

Regeringen får meddela
föreskrifter om överklagande av
andra beslut enligt denna lag
eller enligt föreskrifter som
meddelats med stöd av lagen.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2004.

2. Tillsynsmyndigheten skall efter tidpunkten för
ikraftträdandet av denna lag, i enlighet med förfarandet i 6 kap. 3 §,
godkänna de metoder som ligger till grund för bestämmande av
överföringstariffer. En innehavare av naturgasledning skall senast
inom två månader efter ikraftträdandet av denna lag inkomma med
en ansökan till tillsynsmyndigheten om godkännande av de
metoder som ligger till grund för bestämmande av

överföringstarifferna. Om tillsynsmyndigheten inte inom sex månader därefter fattat beslut i frågan skall metoden anses godkänd i enlighet med ansökan.

2. Tillsynsmyndigheten skall efter tidpunkten för ikraftträdandet av denna lag godkänna att villkoren i avtal om balansansvar uppfyller kraven i 7 kap. 5 §. Den systemansvariga för naturgas skall senast inom två månader efter ikraftträdandet av denna lag inkomma med en ansökan till tillsynsmyndigheten om godkännande av att villkoren i avtal om balansansvar uppfyller kraven i 7 kap. 5 §. Om tillsynsmyndigheten inte inom sex månader därefter fattat beslut i frågan skall villkoren anses godkända i enlighet med ansökan.

3. Metoder för bestämmande av överföringstariffer och villkor i avtal om balansansvar som tillämpats före ikraftträdandet av denna lag gäller till dess att nytt beslut meddelats i frågan eller till dess att tidsperioderna i punkterna 1 och 2 löpt ut.

4. En leverantör av naturgas skall fram till den 1 juli 2007 lämna uppgift till tillsynsmyndigheten om hur stor del av försäljningen som sker till berättigade kunder och hur stor del som sker till icke-berättigade kunder. En sådan uppgift skall lämnas senast den 1 augusti varje år, med början den 1 augusti 2005, och avse leveranser av naturgas som hänför sig till det räkenskapsår som avslutades den 31 december.

Sammanfattning av Fjärrvärmeutredningens delbetänkande Tryggare fjärrvärmekunder (SOU 2003:115)

Bakgrund

Elområdet har under en period av tio år varit föremål för en genomsyn och reformering. Reformen av elmarknaden har inneburit att verksamheter som består i att producera och handla med el, s.k. elverksamhet, har utsatts för konkurrens i syfte att skapa förutsättningar för en effektiv prisbildning på elmarknaden i kundernas intresse. Elnätverksamheten, som är ett naturligt monopol, har som sådant reglerats för att förhindra att företagen utnyttjar sin monopolställning till att ta ut oskäligen nätavgifter.

En av huvudprinciperna i elmarknadsreformen är att det skall råda en klar boskillnad mellan elverksamhet och elnätverksamhet. Sistnämnda verksamhet har därför avgränsats från elverksamhet i syfte att förhindra eller i vart fall försvåra att den reglerade elnätverksamheten påverkas av förhållanden i den konkurrensutsatta elverksamheten genom t.ex. att kostnader övervältras till elnätverksamheten.

I syfte att ytterligare minska möjligheten och incitamenten för oönskad subventionering från elnätverksamheten till elverksamheten föreslog regeringen i prop. 2001/02:56 en skärpning av gränsdragningen mellan verksamheterna. Regeringen förslår innebar att flertalet av styrelseledamöterna i ett elnätföretag inte samtidigt får vara styrelseledamöter i ett företag som bedriver produktion av eller handel med el och att verkställande direktören i ett elnätföretag inte samtidigt får vara verkställande direktör i ett företag som bedriver produktion av eller handel med el.

Näringsutskottet ansåg att regeringens förslag krävde ytterligare beredning och överväganden bl.a. vad gällde kostnadsaspekterna för små företag på elmarknaden till följd av förslaget samt risken för att korssubventionering sker mellan fjärrvärmeföretag och elhandelsföretag. Vid den fortsatta beredningen skulle särskilt frågan om kongruens i regelverken för verksamheterna uppmärksammas.

Uppdraget

Utredningen har haft i uppdrag att studera och överväga behovet av bestämmelser som reglerar åtskillnaden mellan elnätverksamhet och elverksamhet samt fjärrvärmeverksamhet. I uppdraget ingår att överväga behovet av skärpta regler och tillsyn av särredovisning av fjärrvärmeverksamhet i syfte att undvika korssubventionering och prisdiskriminering samt, vid behov, föreslå sådana. I detta delbetänkande lämnas förslag till sådana författningsändringar. I det följande lämnas en kortfattad redogörelse för dessa förslag.

Mål med en reglering m.m.

En viktig utgångspunkt för utredningen har varit att främja den fortsatta utbyggnaden av fjärrvärme som framtidens alternativ på värmemarknaden. Det är då viktigt att befintliga och potentiella kunder kan känna trygghet och förtroende för fjärrvärme. Utredningen har därför vid utförandet av uppdraget utgått från ett kundperspektiv. Det övergripande målet med de regler som vi föreslår är att förbättra kundtryggheten genom skärpta krav på transparens och åtskillnad mellan fjärrvärmeverksamhet samt elnätverksamhet och produktion av och handel med el, dvs. elmarknadsverksamhet.

Kravet på transparens och åtskillnad avser att förhindra att fjärrvärme-kunderna i praktiken får finansiera annan verksamhet. Så kan ske genom t.ex. att samkostnader i verksamheterna endast eller i stor utsträckning kommer att belasta fjärrvärmeverksamheten eller att varor eller tjänster inte köps till marknadsmässiga priser mellan verksamheterna. Genom att förhindra sådan korssubventionering kan kundernas förtroende för fjärrvärmen som uppvärmningsform och prissättningen därav stärkas.

Vi föreslår att en reglering av åtskillnad mellan fjärrvärmeverksamhet och elmarknadsverksamhet skall föras in i ellagen (1997:857).

Särredovisning av fjärrvärmeverksamhet

Vi föreslår att det införs en skyldighet för den som bedriver fjärrvärmeverksamhet att särredovisa denna verksamhet. Syftet med detta krav är att komma till rätta med den risk för korssubventionering och prisdiskriminering som föreligger när fjärrvärmeverksamhet och verksamhet på elmarknaden bedrivs inom samma juridiska person.

Kravet på att särredovisa fjärrvärmeverksamheten är generellt och innebär att denna skall redovisas på ett sätt som gör det möjligt att kontrollera de affärshändelser och dispositioner som skett inom verksamheten. Det är inte minst för kundernas del viktigt att det är möjligt att härleda intäkter och kostnader för olika verksamheter när den juridiska personen bedriver även annan verksamhet. Hur denna särredovisning närmare skall ske bör överlämnas till regeringen att besluta om.

Uppdelning av fjärrvärme- och elmarknadsverksamhet i olika juridiska personer

Den ökade transparens som följer av kravet på särredovisning har givna begränsningar. Det är trots att särredovisning sker svårt för tillsynsmyndighet och andra att bedöma om t.ex. fjärrvärmekunderna i praktiken kommit att bidra till finansieringen också av andra verksamheter i företaget.

De verksamheter som vi vid behov skall åtskilja från fjärrvärmeverksamheten är elmarknadsverksamheter. Dessa saknar, förutom såvitt avser elproduktion, nämnvärda synergieffekter av att drivas tillsammans

med fjärrvärmeverksamhet. Vi föreslår därför att elmarknadsverksamhet och fjärrvärmeverksamhet inte skall få bedrivas i samma juridiska person.

I ett kraftvärmeverk framställs elenergi och värmeenergi samtidigt i en och samma process. Värmeenergin nyttiggörs genom att den tillförs ett fjärrvärmesystem. Mot bakgrund av den begränsade möjligheten för dessa företag att påverka konkurrensen på elmarknaden och till svårigheterna att fördela kostnaderna mellan de olika verksamheterna, föreslår vi att produktion och försäljning av el som är att hänföra till ett eget kraftvärmeverk och som säljs till marknadsmässigt pris undantas från åtskillnadskravet. Sådan produktions- och försäljningsverksamhet skall anses ingå i fjärrvärmeverksamheten. Vi anser att intäkterna från försäljningen av el från ett eget kraftvärmeverk bör särredovisas men lämnar inget förslag om detta. Vi föreslår i stället att regeringen bemyndigas att meddela närmare föreskrifter om redovisning av fjärrvärmeverksamhet.

Åtskillnad i fråga om ledningsfunktioner

För att den av utredningen föreslagna juridiska åtskillnaden mellan fjärrvärmeverksamhet och elmarknadsverksamhet skall genomföras i praktiken, dvs. inte endast formellt, bör en åtskillnad av ledningsfunktioner införas, s.k. funktionell åtskillnad. Åtskillnaden bör begränsas till situationer och funktioner där ett betydande inflytande över verksamheten i den juridiska personen kan anses föreligga.

Vi föreslår att fler än hälften av styrelseledamöterna i ett fjärrvärmeföretag inte samtidigt får vara styrelseledamöter i ett och samma företag som bedriver elmarknadsverksamhet. Om hälften av styrelseledamöterna har sådana dubbla funktioner gäller samma förbud för styrelsens ordförande. En verkställande direktör i ett fjärrvärmeföretag får inte samtidigt vara verkställande direktör i ett företag som bedriver elmarknadsverksamhet.

Tillsyn

Den reglering av fjärrvärmeverksamhet som vi föreslår har till syfte att säkerställa fjärrvärmekundernas trygghet och förtroende för fjärrvärmen som uppvärmningsform. För att detta syfte skall kunna uppnås måste det finnas möjligheter till kontroll av att reglerna efterlevs och sanktionsmöjligheter för det fall så inte sker.

Vårt förslag innebär att de regler om tillsyn som finns i ellagen skall gälla även för fjärrvärmeverksamhet i tillämplig utsträckning. Det rör sig här om möjligheter till informationsinhämtande samt möjligheter att förelägga en verksamhetsutövare att vidta rättelse m.m. Förelägganden får förenas med vite. Vi förordar att Statens energimyndighet blir tillsynsmyndighet.

Konsekvenser

Den statliga tillsynsuppgift som följer av vårt förslag till lagreglering kommer att medföra kostnader för staten. Vi föreslår att denna kostnad finansieras genom uttag av en tillsynsavgift från den som utövar fjärrvärmeverksamhet och att avgiftens storlek relateras till mängden såld värmeenergi.

Vidare kommer vårt förslag att medföra kostnader för fjärrvärmeföretagen. Kravet på särredovisning innebär ingen större börda för berörda verksamhetsutövare. Däremot kan kravet på juridisk och funktionell åtskillnad medföra vissa kostnader. Kostnaderna är dock inte av sådan karaktär att de, mot bakgrund av antalet berörda företag och strukturen av dessa, i sig leder till utslagning eller sammanslagning av mindre företag. Vi har därför inte funnit skäl att införa några undantagsbestämmelser för mindre företag.

Fjärrvärmeutredningens lagförslag

Förslag till lag om ändring i ellagen (1997:857)

Härigenom föreskrivs i fråga om ellagen (1997:857)

dels att 1 kap. 1 §, 3 kap. 2, 4 och 5 §§, 7 kap. 2 § samt rubriken närmast före 3 kap. 2 § skall ha följande lydelse,

dels att rubriken närmast före 3 kap. 1 § skall lyda "Avgränsning av nätverksamhet m.m.",

dels att det i lagen skall införas fyra nya paragrafer, 1 kap. 6 a och 6 b §§ och 3 kap. 1 a och 1 b §§.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

1 §

I denna lag ges föreskrifter om elektriska anläggningar, om handel med el i vissa fall samt om elsäkerhet.

I denna lag ges föreskrifter om elektriska anläggningar, om handel med el i vissa fall samt om elsäkerhet. *Desutom ges vissa föreskrifter om fjärrvärmeverksamhet.*

Utan hinder av första stycket får produktion och försäljning av el bedrivas tillsammans med fjärrvärmeverksambet, om elen har producerats i ett kraftvärmeverk och, om elen säljs, detta sker till marknadsmässigt pris.

1 b §

I en juridisk person som bedriver fjärrvärmeverksambet får inte fler än hälften av ledamöterna i styrelsen samtidigt vara styrelseledamöter i en juridisk person som bedriver nätverksambet eller produktion av eller handel med el.

Om hälften av ledamöterna i styrelsen för en juridisk person som bedriver fjärrvärmeverksambet samtidigt är styrelseledamöter i en juridisk person som bedriver nätverksambet eller produktion av eller handel med el får inte styrelsens ordförande i den förra juridiska personen samtidigt vara styrelseledamot i den senare juridiska personen.

I en juridisk person som bedriver fjärrvärmeverksambet får inte den som är verkställande direktör samtidigt vara verkställande direktör i en juridisk person som bedriver nätverksambet eller produktion av eller handel med el.

Bestämmelserna i första-tredje stycket gäller bara om fjärrvärmeverksambeten bedrivs på affärsmässig grund.

6 a §

Med fjärrvärmeverksambet avses distribution i ett rördningssystem av hetvatten eller annan värmebärare för uppvärmningsändamål, dock bara om verksambeten riktar sig till en obestämd krets av kunder inom ett visst geografiskt område.

Om den som bedriver fjärrvärmeverksambet dessutom producerar hetvatten eller annan värmebärare för användning i verksambeten skall den produktionen ingå i fjärrvärmeverksambeten.

6 b §

Med kraftvärmeverk avses en anläggning där el och värme kan produceras samtidigt och där värmen, helt eller delvis, används i fjärrvärmeverksambet.

3 kap.

Avgränsning av nätverksamhet

Avgränsning av nätverksamhet m.m.

1 a §

En juridisk person som bedriver fjärrvärmeverksambet får inte bedriva nätverksambet eller produktion av eller handel med el.

Bestämmelsen i första stycket gäller bara om fjärrvärmeverksambeten bedrivs på affärsmässig grund.

Redovisning av nätverksamhet Redovisning av nätverksamhet
m.m.

2 §

Nätverksamhet skall ekonomiskt redovisas skilt från annan verksamhet.

Nätverksamhet och fjärrvärmeverksamhet skall ekonomiskt redovisas skilt från annan verksamhet.

Vid redovisning av fjärrvärmeverksamhet enligt första stycket skall den elproduktion som skett i ett kraftvärmeverk och försäljningen av denna el anses ingå i fjärrvärmeverksamheten.

4 §

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, nätmyndigheten får meddela ytterligare föreskrifter om redovisning av nätverksamhet.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, nätmyndigheten får meddela ytterligare föreskrifter om redovisning av nätverksamhet och av fjärrvärmeverksamhet.

5 §

Revisor hos den som bedriver nätverksamhet skall göra en särskild granskning av redovisningen av nätverksamheten.

Revisor hos den som bedriver nätverksamhet eller fjärrvärmeverksamhet skall göra en särskild granskning av redovisningen av verksamheten.

Revisorn skall årligen i ett särskilt intyg åge ett utlåtande i frågan om redovisningen av nätverksamheten skett enligt gällande bestämmelser. Intyget skall av företaget ges in till nätmyndigheten.

Revisorn skall årligen i ett särskilt intyg åge ett utlåtande i frågan om redovisningen av nätverksamheten eller fjärrvärmeverksamheten skett enligt gällande bestämmelser. Intyget skall av företaget ges in till nätmyndigheten.

Regeringen får meddela när-

Regeringen får meddela när-

mare föreskrifter om revision av nätverksamhet.

mare föreskrifter om revision av nätverksamhet och av fjärrvärmeverksamhet.

7 kap.

2 §

Om ett sådant kommunalt företag som avses i 3 kap. 16–18 §§ kommunallagen (1991:900) bedriver sådan verksamhet som avses i 1 § 1 eller *distribution av fjärrvärme*, skall verksamheten drivas på affärsmässig grund och redovisas särskilt.

Om ett sådant kommunalt företag som avses i 3 kap. 16–18 §§ kommunallagen (1991:900) bedriver sådan verksamhet som avses i 1 § 1 eller *fjärrvärmeverksamhet*, skall verksamheten drivas på affärsmässig grund och redovisas särskilt.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2004.

Öhrlings

PRICEWATERHOUSECOOPERS

5. Sammanfattning

PricewaterhouseCoopers AB (PwC) har fått i uppdrag av Näringsdepartementet att översiktligt studera olika alternativ avseende det organ som ska ha det övergripande ansvaret för att balansen kortsiktigt upprätthålls mellan inmatning och uttag av naturgas i det svenska naturgassystemet, samt rekommendera ett av dessa. Det arbetsnamn på detta organ som används är "systembalansansvarig". Funktionen systembalansansvar har införts i utredningen SOU 2003:113 med elmarknaden som förebild, och finns ej beskriven i EU-direktivet. I EU-direktivet finns däremot beskrivet funktionen "systemansvar".

Den huvudsakliga utgångspunkten för uppdraget är förslagen i delbetänkade "El- och gasmarknaderna – europeisk harmonisering" SOU 2003:113. Därutöver har utgångspunkten varit EU-direktivet 2003/55/EG.

Naturgasen har jämfört med EU hittills haft en begränsad utveckling i Sverige. Aktörerna på naturgasmarknaden planerar utifrån en kraftigt ökad naturgasanvändning i ett medellångt perspektiv. Inom EU förväntas framtida elpriser relateras till naturgas. Vidare pågår strukturella förändringar bland aktörerna för att svara mot såväl EU-direktivet som förslagen i SOU 2003:113.

Ett antal krav har identifierats som är av väsentlig betydelse för val av vilket organ som ska utses till systembalansansvarig i Sverige. Emellertid finns per 31 mars 2004 endast formella krav definierade för systemansvar, vilket anges i EU-direktivet och i SOU 2003:113, medan formella krav på systembalansansvar återstår att definiera. Följande krav har identifierats och beaktats vid val av alternativ:

- Alternativet för systembalansansvar måste svara mot vissa formella krav, såsom "unbundling". Det kan noteras att den nödvändiga lagstiftningsprocessen avseende systembalansansvaret inte hinner slutföras till den 1 juli 2004.
- Marknadens aktörer ställer kommersiella krav, såsom enkelhet, kostnadseffektivitet, inflytande och insyn, samt att lösningen är kommersiellt neutral mellan aktörerna.
- Legala krav inbegriper bland annat öppenhet för nya ägare, samt att risk för otillbörligt informationsutbyte beaktas.
- Den operationella effektiviteten bör upprätthållas, eftersom direktivets övergripande syfte är att åstadkomma en bättre fungerande naturgasmarknad. Det valda alternativet ska skapa goda förutsättningar för naturgasmarknadens utveckling samt effektivitet i infrastrukturinvesteringar, där betydande investeringar påbörjats och förutses på medellång sikt.

Öhrlings

I utvärderingen av alternativ är den första frågan vilken roll staten ska spela avseende naturgasmarknaden framgent. Den andra frågan är huruvida det är lämpligt att separera systembalansansvaret från den övriga gastransmissionsverksamheten, och därefter utvärdera vilken organ som bedöms vara mest lämplig att inneha systembalansansvaret. Slutligen föreslås vilken instans som skulle vara lämplig att företräda staten i det valda organet.

En statlig Tillsynsmyndighet kommer att utöva tillsyn av naturgasmarknaden och tillse att direktiv och regelverk efterföljs, samt reglera prissättningen av såväl stamnäts- som balansansvarstjänster. Denna statliga styrning och tillsyn sker oavsett utformning av systembalansansvaret.

En samlad bedömning är att skälen att hålla samman gastransmission och systembalansansvar är starka, givet svenska förutsättningar. Därför rekommenderas att dagens modell med sammanhållen verksamhet bör fortsätta.

Det det alternative som vid utvärdering bedöms bäst svara mot kraven är följande: Nuvarande stamnätsägare Nova Naturgas och Sydkraft Gas bildar ett oberoende gemensamt stamnätsbolag, där sedan andra aktörer och investerare har möjlighet att bli delägare. Det gemensamma stamnätsbolaget utses till systembalansansvarig för den svenska naturgasmarknaden. Statens ges möjlighet till att bli delägare i stamnätsbolaget via en köption, och har därmed möjlighet att då så bedöms lämpligt att inträda som delägare.

Det kan inte uteslutas att bildandet av ett gemensamt stamnätsbolag inte fullt ut hinner genomföras till alla delar till den 1 juli 2004, då systemansvar ska utses enligt EU-direktivet. Därför måste sannolikt en övergångslösning till.

Det bör övervägas att koncessionera systembalansansvaret, dels för att säkerställa robusthet i systembalansansvaret vid framtida ägarförändringar, dels för att säkerställa proaktiv utveckling av marknadens funktionssätt ur ett samhällsperspektiv.

Det statliga ansvaret vis-a-vis gastransmission och systembalansansvar bör överlåtas på Affärsverket Svenska Kraftnät.

Förteckning över remissinstanserna El- och gasmarknadsutredningens betänkande

El- och gasmarknadsutredningens delbetänkande *El- och naturgasmarknaderna – Europeisk harmonisering* (SOU 2003:113) har tillställts totalt 40 remissinstanser.

Yttrande har lämnats av följande remissinstanser. Hovrätten för Övre Norrland, Kammarrätten i Stockholm, Länsrätten i Södermanlands län, Räddningsverket, Ekonomistyrningsverket, Riksrevisionen, Statskontoret, Konsumentverket, Naturvårdsverket, Konkurrensverket, Glesbygdverket, Statens energimyndighet, Affärsverket svenska kraftnät, Elsäkerhetsverket, Svenska Kommunförbundet, Svenskt Näringsliv, Företagarna, Lantbrukarnas Riksförbund, Svensk Energi, Svensk Fjärrvärme, Tjänstemännens Centralorganisation (TCO), Sveriges Akademikers Centralorganisation (SACO), Landsorganisationen i Sverige (LO), Hyresgästernas Riksförbund, Oberoende elhandlare, Svensk Elbrukarförening, Svenska Gasföreningen, Sveriges Allmännyttiga Bostadsföretag (SERO), Sveriges Bostadsrättsföreningars Centralorganisation, Sveriges Konsumentråd.

Riksrevisionen, Elsäkerhetsverket, Svensk Fjärrvärme, Tjänstemännens Centralorganisation (TCO), Sveriges Akademikers Centralorganisation (SACO) och Hyresgästernas Riksförbund har avstått från att yttra sig.

Härutöver har skrivelser inkommit från Finspångs kommun och Finspångs tekniska verk, Elverket Vallentuna AB, Energiverken i Halmstad AB, Sydkraft AB, Alvesta Energi AB, Jämtkraft AB, Ålands landskapsstyrelse, Fortum Distribution AB och Fortum Markets AB, SKGS (skogen, kemin, gruvorna, stålet), Brittedalskoncernen, Nova Naturgas AB, Habo kommun, Lantbrukarnas Riksförbund Skaraborg och Jönköpings koncernen samt Svenska Renhållningsföreningen.

Förteckning över remissinstanserna Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB:s rapport

Riksrevisionen, Statens Räddningsverk, Ekonomistyrningsverket, Statskontoret, Konkurrensverket, Affärsverket svenska kraftnät (SVK), Statens energimyndighet (STEM), Svenska Kommunförbundet, Svenskt Näringsliv, Företagarna, Lantbrukarnas Riksförbund (LRF), Svensk Energi, Svenska Fjärrvärme AB, Fastighetsägarna i Sverige, Företagarförbundet, Fortum AB, Göteborg Energi AB, HSB Riksförbund, Lunds Energi AB, Nordpool AB, Nova Naturgas AB, Oberoende elhandlare, Plast och kemiföretagen, Riksbyggen, Swedish Industrial Gas Consortium (SIGC), Svensk Elbrukarförening, Svenska Gasföreningen, Sveriges Allmännyttiga Bostadsföretag SABO, Sveriges Bostadsrättsföreningars Centralorganisation (SBC), Sydkraft, Varberg Energi AB, Villaägarnas Riksförbund, Ängelholms Energi AB, Öresundskraft AB

Förteckning över remissinstanserna Fjärrvärmeutredningens betänkande

Fjärrvärmeutredningens delbetänkande *Tryggare fjärrvärmekunder* (SOU 2003:113) har tillställts totalt 40 remissinstanser.

Yttrande har lämnats av följande remissinstanser. Hovrätten för Övre Norrland, Kammarrätten i Stockholm, Länsrätten i Södermanlands län, Ekonomistyrningsverket, Konsumentverket, Konkurrensverket, Riksrevisionen, Statskontoret, Elsäkerhetsverket, Statens energimyndighet, Naturvårdsverket, svensk Elbrukarförening, Svenska Kommunförbundet, Landsorganisationen i Sverige (LO), Lantbrukarnas Riksförbund (LRF), HSB:s riksförbund, Hyresgästföreningen, Riksbyggen, Svensk Energi, Svensk Fjärrvärme, Sveriges Allmännyttiga Bostadsföretag, Svenskt Näringsliv och Sveriges BostadsrättsCentrum (SBC).

Räddningsverket, Riksrevisionen, Elsäkerhetsverket, Glesbygdsverket, Affärsverket svenska kraftnät, Tjänstemännens Centralorganisation (TCO) och Sveriges Akademikers Centralorganisation (SACO) har avstått från att yttra sig.

Härutöver har skrivelser inkommit från Jämtkraft AB, Skogen, Kemin, Gruvorna och Stålet (SKGS), Svenska Renhållningsverksföreningen (RVF), Finspångs tekniska verk, Energiverken i Halmstad AB, Alvesta Energi AB, Karlshamns Energi AB och BRF Fridhem.

Lagrådsremissens lagförslag

Förslag till naturgaslag

Härigenom föreskrivs följande.

1 kap. Inledande bestämmelser

Lagens tillämpningsområde

1 § Denna lag innehåller bestämmelser om naturgasledningar, naturgaslager och förgasningsanläggningar samt om handel med naturgas i vissa fall.

Definitioner

2 § Med naturgas avses i denna lag, förutom naturgas, biogas, gas från biomassa och andra gaser om det är tekniskt möjligt att använda dessa gaser i naturgassystemet.

Med kondenserad naturgas avses i denna lag flytande naturgas.

3 § Med naturgasledning avses i denna lag rörledning, mät- och reglerstation, linjeventilstation, rensdonsstation och kompressorstation.

4 § Med naturgaslager avses i denna lag en anläggning för lagring av naturgas för annans räkning (lagringsanläggning) och den del i en överföringsledning som används för lagring av naturgas.

5 § Med förgasningsanläggning avses i denna lag en anläggning för förgasning av kondenserad naturgas för annans räkning.

6 § Med anslutning av en naturgasledning avses också återinkoppling av en befintlig naturgasledning, ändring av den avtalade kapaciteten i anslutningspunkten samt ändring av tidpunkt för överföringen.

7 § Med överföring av naturgas avses överföring för annans räkning genom såväl överföringsledningar som distributionsledningar.

Som överföring av naturgas anses dock inte sådan överföring som sker i en naturgasledning som uteslutande används inom hamn- eller industriområde.

8 § Med naturgasföretag avses den som överför eller bedriver handel med naturgas samt innehavare av lagringsanläggningar och förgasningsanläggningar.

9 § Med berättigad kund avses förbrukare som köper naturgas som inte är avsedd för hushållsförbrukning.

10 § Med överföringstariff avses avgifter och övriga villkor för överföring av naturgas.

11 § Med lagertariff avses avgifter och övriga villkor för lagring av naturgas.

12 § Med tariff för tillträde till en förgasningsanläggning avses avgifter och övriga villkor för sådant tillträde.

Ansvarig myndighet

13 § Regeringen skall utse en myndighet som skall handlägga de frågor som enligt denna lag eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen ligger på tillsynsmyndigheten.

2 kap. Koncession

Allmänt om koncession

1 § En naturgasledning får inte byggas eller användas utan tillstånd (koncession) av regeringen. Åtgärder för att bereda plats för en naturgasledning, såsom sprängning, schaktning, skogsavverkning, markberedning eller liknande åtgärder, får inte vidtas innan koncession har meddelats.

Koncession krävs inte för en naturgasledning som

1. är belägen efter en mät- och reglerstation, eller
2. uteslutande skall användas inom hamn- eller industriområde.

Regeringen får föreskriva undantag från kravet på koncession enligt första stycket i fråga om vissa slag av naturgasledningar eller vissa slag av åtgärder med naturgasledningar.

2 § En lagringsanläggning får inte byggas eller användas utan tillstånd (koncession) av regeringen. Åtgärder för att bereda plats för en lagringsanläggning, såsom sprängning, schaktning, skogsavverkning, markberedning eller liknande åtgärder, får inte vidtas innan koncession har meddelats.

3 § En förgasningsanläggning får inte byggas eller användas utan tillstånd (koncession) av regeringen. Åtgärder för att bereda plats för en förgasningsanläggning, såsom sprängning, schaktning, skogsavverkning, markberedning eller liknande åtgärder, får inte vidtas innan koncession har meddelats.

4 § Om regeringen har meddelat koncession för en naturgasledning, en lagringsanläggning eller en förgasningsanläggning får förbud inte meddelas med stöd av miljöbalken mot att bygga och använda ledningen eller anläggningen.

Förutsättningar för meddelande av koncession

5 § Koncession får meddelas endast om ledningen eller anläggningen är lämplig från allmän synpunkt.

6 § Koncession får inte strida mot en detaljplan eller mot områdesbestämmelser. Om syftet med planen eller bestämmelserna inte motverkas, får dock mindre avvikelser göras.

7 § Vid prövning av frågor om meddelande av koncession skall bestämmelserna i 2–4 kap., 5 kap. 3 § och 16 kap. 5 § miljöbalken tillämpas.

En miljökonsekvensbeskrivning skall ingå i en ansökan om koncession. När det gäller förfarandet, kraven på miljökonsekvensbeskrivningen samt planer och planeringsunderlag gäller 6 kap. miljöbalken. Vad som där sägs om tillståndsmyndighet skall gälla regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

8 § En koncession får beviljas endast den som från allmän synpunkt är lämplig att utöva den verksamhet som avses med koncessionen. Det skall särskilt beaktas om sökanden kan antas ha vilja och förmåga att dels utöva den verksamhet som avses med koncessionen, dels utöva verksamheten enligt de föreskrifter och villkor som kommer att gälla för verksamheten.

Koncessionsvillkor

9 § En koncession för en naturgasledning skall ange rörledningens huvudsakliga sträckning.

En koncession för en naturgasledning, en lagringsanläggning eller en förgasningsanläggning skall förenas med de villkor som behövs för att skydda allmänna intressen och enskild rätt. Den skall också förenas med de villkor för ledningens eller anläggningens utförande och nyttjande som behövs av säkerhetsskäl eller som behövs för att i övrigt skydda människors hälsa och miljön mot skador och olägenheter och främja en långsiktigt god hushållning med mark och vatten och andra resurser eller som av annat skäl behövs från allmän synpunkt.

Det får anges som villkor för en koncession att ledningen eller anläggningen skall vara färdigställd inom en viss tid. Om det finns särskilda skäl får regeringen förlänga den angivna tiden. Ansökan om förlängning skall göras före utgången av den angivna tiden.

10 § En koncession får för sin giltighet göras beroende av att den som innehar koncessionen ställer säkerhet för kostnaderna för att ta bort den berörda ledningen eller anläggningen och att vidta andra åtgärder för återställning. Staten, kommuner, landsting och kommunalförbund behöver inte ställa säkerhet.

Om det kan antas att den ställda säkerheten inte längre är tillräcklig, får regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten besluta om ytterligare säkerhet.

I fråga om säkerhetens beskaffenhet gäller 2 kap. 25 § utsökningsbalken. Säkerheten skall prövas av regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten och förvaras av länsstyrelsen i det län där verksamheten bedrivs.

Koncessionens giltighetstid

11 § En koncession skall meddelas för fyrtio år. Om det finns särskilda skäl eller om sökanden begär det, får dock kortare tid bestämmas.

Förlängning av giltighetstiden

12 § Koncessionens giltighetstid får på ansökan av koncessionshavaren förlängas med fyrtio år i taget. Om det finns särskilda skäl eller om sökanden begär det, får dock kortare tid bestämmas.

I ett ärende om förlängning av giltighetstiden skall 5–9 §§ tillämpas.

Ansökan om förlängning av giltighetstiden bör göras senast två år före koncessionstidens utgång. Koncessionen gäller till dess att ansökningen har prövats slutligt.

Överlåtelse av koncession

13 § En koncession får inte överlåtas utan tillstånd av regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten. Vid prövning av en ansökan om överlåtelse av koncession skall 8 § tillämpas.

Återkallelse av koncession

14 § En koncession får återkallas helt eller delvis

1. om den berörda ledningen eller anläggningen inte har använts under tre år i följd och inte längre behövs för en säker energiförsörjning, eller

2. om koncessionshavaren i väsentlig mån inte fullgör sina skyldigheter enligt denna lag, enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen, enligt villkoren i koncessionen eller enligt de säkerhetsföreskrifter som gäller för den berörda anläggningens drift.

Frågor om återkallelse av koncession prövas av regeringen.

Återställning

15 § Om en koncession upphör att gälla, är den som senast haft koncessionen skyldig att ta bort den berörda ledningen eller anläggningen samt vidta andra åtgärder för återställning, om det behövs från allmän eller enskild synpunkt.

I samband med att koncessionen upphör att gälla skall regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten fastställa koncessionshavarens skyldigheter enligt första stycket.

Om den som senast haft koncessionen inte fullgör sina skyldigheter enligt första stycket, får tillsynsmyndigheten förelägga honom vid vite att fullgöra skyldigheterna eller besluta att åtgärderna skall vidtas på hans bekostnad. Ett beslut om att åtgärderna skall vidtas på den tidigare koncessionshavarens bekostnad får verkställas.

16 § Om en ledning eller anläggning har byggts utan koncession där sådan behövs, får tillsynsmyndigheten förelägga ledningens eller anläggningens innehavare att ta bort denna samt att vidta andra åtgärder för återställning, om det behövs från allmän och enskild synpunkt.

Om innehavaren inte fullgör sina skyldigheter enligt första stycket, får tillsynsmyndigheten förelägga honom vid vite att fullgöra skyldigheterna eller besluta att åtgärderna skall vidtas på hans bekostnad. Ett beslut om att åtgärderna skall vidtas på innehavarens bekostnad får verkställas.

17 § Om någon annans mark behöver tas i anspråk för återställning får tillsynsmyndigheten besluta att tillträde till marken skall lämnas under viss tid.

Återställningen skall utföras så, att minsta skada och intrång vållas. Byggnader får uppföras eller vägar byggas endast om markens ägare och den som har nyttjanderätt eller servitut avseende marken samtyckt till det eller om tillsynsmyndigheten lämnat tillstånd till åtgärden. Tillstånd får lämnas endast om åtgärden är oundgängligen nödvändig för att återställningen skall kunna utföras.

Om återställningen orsakar skada eller intrång, skall ersättning för detta lämnas. Talan om ersättning väcks vid den fastighetsdomstol inom vars område marken eller större delen av denna ligger.

Natargasledning inom område för trafikled

18 § Innehavaren av en naturgasledning som har byggts inom området för en befintlig allmän väg, enskild väg som hålls öppen för trafik, järnväg, tunnelbana eller spårväg eller kanal eller annan sådan vattentrafikled (trafikled), är skyldig att, om trafikleden skall ändras, vidta och bekosta de åtgärder med naturgasledningen som behövs för att ändringen skall kunna genomföras.

Om åtgärden vidtas med en naturgasledning där denna korsar en trafikled skall dock den som förvaltar trafikleden ersätta innehavaren av ledningen för kostnaden för åtgärden.

19 § Om en naturgasledning som har byggts inom området för en befintlig trafikled medför ökade kostnader för trafikledens underhåll, skall innehavaren av ledningen ersätta dessa ökade kostnader.

20 § Om arbete på en naturgasledning, som har byggts inom området för någon annan trafikled än allmän väg, kan inverka på trafiksäkerheten eller om arbetet medför större ingrepp i trafikleden, skall det utföras efter anvisningar av den som förvaltar trafikleden eller genom hans försorg. Innehavaren av ledningen skall svara för kostnaden för arbetet.

Om en naturgasledning blivit skadad och dröjsmål med reparationen skulle orsaka avsevärd olägenhet får ledningsinnehavaren påbörja reparationen även om han inte hunnit anmäla skadan till trafikledens förvaltare. Ledningsinnehavaren skall dock snarast underrätta trafikledens förvaltare om det påbörjade arbetet.

I fråga om arbete med naturgasledning inom område för allmän väg gäller 44 § väglagen (1971:948).

3 kap. Skyldigheter för innehavare av naturgasledningar

Juridisk åtskillnad

1 § Ett företag som bedriver överföring av naturgas får inte bedriva handel med naturgas.

Ett sådant företag får dock inköpa den naturgas som behövs för att bedriva överföringen.

I ett företag som innehar koncession för naturgasledning får inte en styrelseledamot, verkställande direktör eller firmatecknare samtidigt vara styrelseledamot, verkställande direktör eller firmatecknare i ett företag som bedriver handel med naturgas.

Redovisning av överföring av naturgas

2 § Verksamhet som rör överföring av naturgas skall ekonomiskt redovisas skilt från annan verksamhet. Därvid skall överföring på överföringsledningar och överföring på distributionsledningar redovisas var för sig.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten får meddela närmare föreskrifter om redovisning av verksamhet som rör överföring av naturgas samt om skyldighet att ge in redovisningshandlingar till tillsynsmyndigheten.

Revision

3 § Revisor i ett företag som bedriver överföring av naturgas skall göra en särskild granskning av redovisningen av denna verksamhet.

Revisorn skall årligen i ett särskilt intyg avge ett utlåtande i frågan om redovisningen av verksamheten skett enligt gällande bestämmelser. Företaget skall lämna in intyget till tillsynsmyndigheten.

Regeringen får meddela närmare föreskrifter om revisionen.

Anslutning av naturgasledning m.m.

4 § Den som innehar en naturgasledning är skyldig att på skäliga villkor ansluta andra naturgasledningar, som innehas av ett naturgasföretag eller en berättigad kund samt lagringsanläggningar och förgasningsanläggningar.

Skyldighet föreligger inte om ledningen saknar kapacitet för den begärda anslutningen eller om det annars finns särskilda skäl.

Skyldigheten gäller inte den som innehar en sådan naturgasledning som uteslutande används inom hamn- eller industriområde.

Överföring av naturgas

5 § Den som innehar en naturgasledning är skyldig att på skäliga villkor överföra naturgas.

Skyldigheten gäller inte den som innehar en sådan naturgasledning som uteslutande används inom hamn- eller industriområde.

Mätning och rapportering av överförd naturgas

6 § Den som bedriver överföring av naturgas är skyldig att utföra mätning av överförd naturgas och att rapportera resultaten av dessa mätningar i enlighet med de närmare föreskrifter som meddelas av regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten.

Anskaffande av energi för drift av naturgasledningar

7 § Den som innehar en koncessionspliktig naturgasledning skall på ett öppet, icke-diskriminerande och marknadsorienterat sätt anskaffa den naturgas som behövs för att bedriva överföring av naturgas.

Övervakningsplan

8 § Den som bedriver överföring av naturgas skall upprätta en övervakningsplan och se till att övervakningsplanen följs.

Av övervakningsplanen skall det framgå vilka åtgärder som skall vidtas för att motverka diskriminerande beteende gentemot övriga aktörer på naturgasmarknaden. I planen skall särskilt anges de särskilda skyldigheter som de anställda har för att detta mål skall uppnås.

Den som bedriver överföring av naturgas skall årligen upprätta en rapport över de åtgärder som vidtagits enligt planen. Rapporten skall ges

in till tillsynsmyndigheten och i samband därmed offentliggöras av ingivaren.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten får meddela närmare föreskrifter om innehållet i övervakningsplanen och om offentliggörandet av den årliga rapporten.

4 kap. Skyldigheter för innehavare av naturgaslager och av förgasningsanläggningar

Juridisk åtskillnad

1 § Ett företag som är innehavare av en lagringsanläggning eller en förgasningsanläggning får inte bedriva handel med naturgas.

I ett sådant företag får inte en styrelseledamot, verkställande direktör eller firmatecknare samtidigt vara styrelseledamot, verkställande direktör eller firmatecknare i ett företag som bedriver handel med naturgas.

Redovisning av drift av naturgaslager och drift av förgasningsanläggning

2 § Verksamhet som rör lagring av naturgas och drift av en förgasningsanläggning skall ekonomiskt redovisas var för sig och skilt från annan verksamhet.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten får meddela närmare föreskrifter om redovisning av verksamhet som rör lagring av naturgas och drift av en förgasningsanläggning samt om skyldighet att ge in redovisningshandlingar till tillsynsmyndigheten.

Revision

3 § Revisor i ett företag som bedriver verksamhet i form av lagring av naturgas eller drift av en förgasningsanläggning skall göra en särskild granskning av redovisningen av denna verksamhet.

Revisorn skall årligen i ett särskilt intyg avge ett utlåtande i frågan om redovisningen av verksamheten skett enligt gällande bestämmelser. Företaget skall lämna in intyget till tillsynsmyndigheten.

Regeringen får meddela närmare föreskrifter om revisionen.

Särskilt om lagring av naturgas

4 § Den som innehar ett naturgaslager är skyldig att på skäligen villkor lagra naturgas för annans räkning.

Skyldighet att lagra naturgas föreligger inte om lagret saknar kapacitet för den begärda lagringen eller om det annars finns särskilda skäl.

Särskilt om tillträde till förgasningsanläggningar

5 § Den som innehar en förgasningsanläggning är skyldig att på skäligen villkor mata in naturgas som innehas av annan.

Skyldighet föreligger inte om anläggningen saknar kapacitet för det begärda tillträdet eller om det annars finns särskilda skäl.

5 kap. Kommunala naturgasföretag

1 § Ett sådant kommunalt företag som avses i 3 kap. 16–18 §§ kommunallagen (1991:900) får, utan hinder av bestämmelsen i 2 kap. 1 § kommunallagen om anknytning till kommunens område eller dess medlemmar, utanför kommunens område bedriva

1. handel med naturgas samt därmed sammanhängande verksamhet, eller

2. överföring av naturgas i geografisk närhet till företagets överföringsverksamhet inom kommunen i syfte att uppnå en ändamålsenlig överföringsverksamhet.

2 § Om ett sådant kommunalt företag som avses i 3 kap. 16–18 §§ kommunallagen (1991:900) bedriver handel med naturgas samt därmed sammanhängande verksamhet, skall verksamheten drivas på affärsmässig grund och redovisas särskilt. Om företaget även bedriver sådan verksamhet som avses i 7 kap. 1 § 1 ellagen (1997:857) får företaget redovisa de berörda verksamheterna tillsammans.

6 kap. Anslutningsavgifter och tariffer

Anslutningsavgifter

1 § Avgifter och övriga villkor för sådan anslutning som avses i 3 kap. 4 § skall vara skäliga, objektiva och icke-diskriminerande.

Vid bedömningen av en avgifts skälighet skall det beaktas att ledningsinnehavaren får en rimlig avkastning av verksamheten.

Vid utformandet av avgiften för en anslutning skall särskilt beaktas var den ledning eller anläggning som skall anslutas är belägen och den effekt som skall gälla i anslutningspunkten.

Den som innehar en naturgasledning skall vid begäran om ny anslutning inom skälig tid lämna skriftlig uppgift om avgiften och övriga villkor för anslutningen.

Överföringstariffer

2 § Överföringstariffer skall vara skäliga, objektiva och icke-diskriminerande.

Vid bedömningen av en tariffs skälighet skall det beaktas att ledningsinnehavaren får en rimlig avkastning av verksamheten.

Vid utformande av tariffer för överföring av naturgas skall särskilt beaktas antalet anslutna kunder, kundernas geografiska läge, mängden överförd energi och abonnerad effekt, kostnaderna för överliggande ledningar, leveranssäkerhet och trycket i ledningarna.

Överföringstariffer skall utformas så, att den avgift en kund betalar för överföringen till sin anslutningspunkt innefattar avgift för överföringen i samtliga rörledningar, genom vilka överföringen sker.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten får meddela närmare föreskrifter om utformningen av överföringstariffer.

3 § Den som bedriver överföring av naturgas skall offentliggöra sin överföringstariff samt på begäran utan dröjsmål lämna skriftlig uppgift om tariffen.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten får meddela närmare föreskrifter om offentliggörande av överföringstariff.

4 § Den som bedriver överföring av naturgas får inte börja tillämpa sin överföringstariff förrän de kriterier som ligger till grund för utformandet av tariffen har godkänts av tillsynsmyndigheten. Godkännande skall lämnas om kriterierna kan antas leda till att överföringstariffen uppfyller kraven på att tariffen skall vara objektiv och icke-diskriminerande enligt 2 § första stycket.

Tillsynsmyndigheten skall avgöra ett ärende om godkännande enligt första stycket inom tre månader efter det att en ansökan om godkännande kom in till myndigheten.

Om tillsynsmyndigheten inte avgör ett ärende inom den tid som anges i andra stycket, skall kriterierna anses godkända i enlighet med ansökan. Ett sådant godkännande skall gälla i två år från den dag tidsfristen löpte ut.

Om tillsynsmyndigheten inte godkänner de kriterier som avses med ansökan skall tillsynsmyndigheten i beslutet ange de kriterier som i stället skall tillämpas.

Beslut enligt första stycket, godkännanden enligt tredje stycket och beslut enligt fjärde stycket gäller omedelbart. Sådana beslut och godkännanden skall delges av tillsynsmyndigheten enligt 16 § första stycket och 17 § första stycket delgivningslagen (1970:428).

Lagertariffer

5 § Lagertariffer skall vara skäliga, objektiva och icke-diskriminerande.

Vid bedömningen av en tariffs skälighet skall det beaktas att innehavaren av lagret får en rimlig avkastning av verksamheten.

6 § Den som innehar ett naturgaslager skall offentliggöra sin lagertariff samt på begäran utan dröjsmål lämna skriftlig uppgift om tariffen.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten får meddela närmare föreskrifter om offentliggörande av lagertariff.

Tariffer för tillträde till en förgasningsanläggning

7 § Tariffer för tillträde till en förgasningsanläggning skall vara skäliga, objektiva och icke-diskriminerande.

Vid bedömningen av en tariffs skälighet skall det beaktas att innehavaren av anläggningen får en rimlig avkastning av verksamheten.

8 § Den som innehar en förgasningsanläggning skall offentliggöra sin tariff för tillträde till anläggningen samt på begäran utan dröjsmål lämna skriftlig uppgift om tariffen.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten får meddela närmare föreskrifter om offentliggörande av tariff för tillträde till en förgasningsanläggning.

7 kap. Systemansvar och balansansvar

Systemansvar

1 § Den myndighet som regeringen utser skall ha systemansvaret för naturgas.

Med systemansvar för naturgas avses det övergripande ansvaret för att balansen kortsiktigt upprätthålls mellan inmatning och uttag av naturgas i naturgassystemet.

2 § Den systemansvariga myndigheten får, i den utsträckning det behövs för att kunna utöva systemansvaret, beordra innehavare av naturgaslager och förgasningsanläggningar att, mot marknadsmässig ersättning, öka eller minska inmatning eller uttag av naturgas från överföringsledningarna och anläggningarna.

Om systemansvaret inte kan utövas genom åtgärder som nämns i första stycket, får den systemansvariga myndigheten, i den utsträckning det behövs för att kunna utöva systemansvaret, beordra innehavare av naturgasledningar att begränsa eller avbryta överföring av naturgas till kunder. I den utsträckning systemansvaret så medger skall begränsning och avbrytande av överföringen genomföras så rättvist som möjligt. Därvid skall, i den utsträckning det är möjligt, ledningsinnehavares åtaganden beträffande leveranssäkerhet beaktas.

Närmare föreskrifter om den systemansvariga myndighetens befogenheter enligt första och andra styckena meddelas av regeringen.

3 § Regeringen får meddela föreskrifter om skyldighet för dem som ingått ett balansavtal enligt 4 § första stycket att till den systemansvariga myndigheten lämna de uppgifter om inmatning och uttag av naturgas som behövs för utövandet av systemansvaret.

Balansansvar

4 § En leverantör av naturgas får bara leverera naturgas i uttagspunkter där någon, gentemot den systemansvariga myndigheten, har åtagit sig det ekonomiska ansvaret för att det nationella naturgassystemet tillförs lika mycket naturgas som tas ut i uttagspunkten (balansansvar). Ett sådant åtagande skall göras genom ett avtal med den systemansvariga myndigheten (balansavtal).

Med uttagspunkt avses därvid den punkt där en gasförbrukare, enligt avtal med innehavaren av naturgasledning, tar ut naturgas för förbrukning.

5 § Villkoren i balansavtalen skall vara objektiva och icke-diskriminerande.

Den systemansvariga myndigheten får inte ingå balansavtal förrän tillsynsmyndigheten har godkänt de kriterier som ligger till grund för utformningen av balansavtalen. Godkännande skall lämnas om kriterierna kan antas leda till att balansavtalen uppfyller kraven enligt första stycket.

Tillsynsmyndighetens beslut om godkännande gäller omedelbart. Det skall delges enligt 16 § första stycket och 17 § första stycket delgivningslagen (1970:428).

6 § Den systemansvariga myndigheten skall offentliggöra de villkor som tillämpas i balansavtalen samt på begäran utan dröjsmål lämna skriftlig uppgift om dessa villkor.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten får meddela närmare föreskrifter om offentliggörande av villkor enligt första stycket.

7 § När den systemansvariga myndigheten får kännedom om att ett avtal med myndigheten om balansansvar enligt 4 § första stycket skall upphöra att gälla skall myndigheten utan dröjsmål underrätta de innehavare av naturgasledningar på vars ledningsnät de uttagspunkter är belägna där balansansvaret sålunda kommer att upphöra att gälla. Ledningsinnehavarna skall utan dröjsmål underrätta berörda leverantörer av naturgas.

När någon, som i ett avtal med en leverantör av naturgas har åtagit sig balansansvaret i de uttagspunkter där leverantören levererar naturgas, får kännedom om att detta avtal skall upphöra att gälla skall den balansansvarige utan dröjsmål underrätta den systemansvariga myndigheten och de innehavare av naturgasledningar på vars ledningsnät de uttags-

punkter är belägna där balansansvaret sålunda kommer att upphöra att gälla.

8 § En leverantör av naturgas, som skall börja leverera naturgas i en uttagpunkt skall omedelbart anmäla detta till innehavaren av naturgasledningen. Anmälan skall även innehålla en uppgift om vem som har åtagit sig balansansvaret i uttagpunkten.

En leverantör av naturgas som övertar leveranserna till en naturgasförbrukare i dennes uttagpunkt får bara göra detta från och med den första dagen i en kalendermånad. Anmälan enligt första stycket skall därvid ske senast en månad innan övertagandet skall ske.

En innehavare av naturgasledning som tar emot en anmälan enligt första stycket skall sända underrättelser i anledning därav enligt de närmare föreskrifter som meddelas av regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten får meddela närmare föreskrifter om naturgasleverantörers skyldigheter enligt första stycket.

9 § Den som övertar balansansvaret i en naturgasförbrukares uttagpunkt får bara göra det från och med den första dagen i en kalendermånad. Den leverantör som levererar naturgas i uttagpunkten skall enligt de närmare föreskrifter som regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten meddelar underrätta innehavaren av naturgasledningen om övertagandet senast en månad innan det skall ske.

Den systemansvariga myndigheten får, om det finns särskilda skäl, i det enskilda fallet medge att balansansvaret i en uttagpunkt skall börja gälla tidigare än vad som följer av första stycket.

En innehavare av naturgasledning som tar emot en anmälan enligt första stycket skall sända underrättelser i anledning därav enligt de närmare föreskrifter som meddelas av regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten.

10 § Den som bedriver överföring av naturgas skall enligt de närmare föreskrifter som meddelas av regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, den systemansvariga myndigheten hålla myndigheten underrättad om de uppgifter som har lämnats enligt 9 §. Han skall dessutom hålla den systemansvariga myndigheten underrättad om vem som har åtagit sig balansansvaret för hans egna inköp.

11 § Den systemansvariga myndigheten skall svara för avräkningen mellan de balansansvariga enligt de föreskrifter som regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, myndigheten meddelar.

8 kap. Särskilda bestämmelser om överföring av naturgas till konsumenter

Inledande bestämmelser

1 § Detta kapitel gäller överföring av naturgas till konsumenter. Med konsument avses en fysisk person till vilken naturgas överförs eller levereras huvudsakligen för ändamål som faller utanför näringsverksamhet.

2 § Avtalsvillkor som i jämförelse med bestämmelserna i detta kapitel är till nackdel för konsumenten är utan verkan mot denne.

Avbrytande av överföring av naturgas på grund av konsumentens avtalsbrott

3 § Överföring av naturgas får avbrytas, om konsumenten försummar sina skyldigheter och försummelsen utgör ett väsentligt avtalsbrott.

Innan överföringen avbryts skall konsumenten uppmanas att inom viss skälig tid vidta rättelse och, i annat fall än som avses i 4 §, underrättas om att överföringen annars kan avbrytas. Sker rättelse får överföringen inte avbrytas.

Om omständigheterna ger anledning att befara att ett avbrott skulle medföra ej obetydlig personskada eller omfattande sakskada, får överföringen inte avbrytas. Det gäller dock inte om konsumenten handlar otillbörligt.

4 § Om avtalsbrottet består i att konsumenten försummat att betala för överföring eller leverans av naturgas gäller, utöver vad som anges i 3 §, att konsumenten sedan tiden för rättelse gått ut skall uppmanas att betala inom tre veckor från det att han har delgetts uppmaningen och en underrättelse om att överföringen annars kan avbrytas. Ett meddelande om den uteblivna betalningen skall samtidigt lämnas till socialnämnden i den kommun där konsumenten får naturgas överförd.

Sker betalning eller är fordringen tvistig får överföringen inte avbrytas. Överföringen får inte heller avbrytas om socialnämnden inom den tid som anges i första stycket skriftligen har meddelat den som lämnat underrättelsen att nämnden tar på sig betalningsansvaret för skulden.

5 § Innehavaren av en naturgasledning och leverantören av naturgas har rätt till skälig ersättning av konsumenten för kostnader som föranleds av åtgärder som nämns i 3 och 4 §§ .

6 § Underrättelser och meddelanden som avses i 4 § första stycket skall lämnas enligt formulär som fastställs av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

Avbrytande av överföring av naturgas av säkerhetsskäl m.m.

7 § Innehavaren av en naturgasledning får avbryta överföringen av naturgas för att vidta åtgärder som är motiverade av säkerhetsskäl eller för att upprätthålla en god drift- och leveranssäkerhet. Avbrottet får inte i något fall pågå längre än åtgärden kräver.

Om innehavaren av naturgasledningen kan förutse annat än kortvariga avbrott i överföringen, skall konsumenten underrättas i god tid före avbrottet. Konsumenten skall underrättas personligen eller, om det är lämpligt, genom anslag.

Skadestånd vid avbruten överföring av naturgas

8 § Om överföringen av naturgas avbryts på grund av konsumentens försummelse utan att förutsättningarna i 3 och 4 §§ är uppfyllda, har konsumenten rätt till ersättning för skada av innehavaren av naturgasledningen.

Om överföringen har avbrutits på begäran av leverantören av naturgas skall denne, i stället för ledningsinnehavaren, ersätta konsumenten för den uppkomna skadan.

9 § Om innehavaren av en naturgasledning inte har underrättat konsumenten enligt 7 § andra stycket, har konsumenten rätt till ersättning för skada av ledningsinnehavaren.

10 § Om överföringen av naturgas avbryts utan att det beror på konsumentens försummelse och utan att det finns rätt att avbryta överföringen enligt 7 § första stycket, har konsumenten rätt till ersättning för skada av innehavaren av naturgasledningen om inte denne visar att avbrottet beror på ett hinder utanför hans kontroll som han inte skäligen kunde förväntas ha räknat med och vars följder han inte heller skäligen kunde ha undvikit eller övervunnit.

Beror avbrottet på någon som ledningsinnehavaren har anlitat för att utföra underhåll, reparation eller liknande arbete, är ledningsinnehavaren fri från skadeståndsskyldighet endast om också den som han har anlitat skulle vara fri enligt första stycket.

11 § Skadestånd enligt 8–10 §§ omfattar ersättning för utgifter och inkomstbortfall samt annan förlust på grund av avbrottet.

Om skyldigheten att utge skadestånd skulle vara oskäligt betungande med hänsyn till den skadeståndsskyldiges ekonomiska förhållanden, kan skadeståndet jämkas efter vad som är skäligt. Vid bedömningen skall även beaktas föreliggande försäkringar och försäkringsmöjligheter, den skadeståndsskyldiges förutsättningar att förutse och hindra skadan samt andra särskilda omständigheter.

12 § Konsumenten skall underrätta motparten om anspråk på ersättning inom två år från det att skadan inträffade. Gör han inte det, har han förlorat sin rätt till ersättning för den uppkomna skadan.

9 kap. Undantag

Inledande bestämmelser

1 § Den som har ansökt om koncession som avser byggande av en naturgasledning, en lagringsanläggning eller en förgasningsanläggning får efter ansökan, om den berörda ledningen eller anläggningen är av större omfattning, av regeringen beviljas ett tillfälligt undantag från skyldigheterna enligt 3 kap. 1, 4, 5, 7 och 8 §§, 4 kap. 1, 4, och 5 §§ samt 6–7 kap.

Detsamma gäller den som har ansökt om koncession som avser ett väsentligt utökande av kapaciteten i en befintlig sådan ledning eller anläggning.

Ett beslut om undantag enligt andra stycket får endast avse den utökade kapaciteten i den berörda ledningen eller anläggningen.

Förutsättningar för undantag

2 § Ett undantag enligt 1 § får beviljas bara om

a) investeringen stärker konkurrensen vad gäller gasförsörjningen samt ökar försörjningstryggheten,

b) den risk som är förenad med investeringen är sådan att investeringen inte blir av om undantaget inte beviljas,

c) den eller de berörda anläggningarna kommer att innehas av en juridisk person som inte innehar befintliga naturgasanläggningar,

d) avgifter tas ut endast av användarna av de nya anläggningarna, och

e) ett beviljat undantag inte kommer att skada konkurrensen eller en ekonomiskt effektivt fungerande inre marknad för naturgas eller hindra de anläggningar, till vilka den eller de nya anläggningarna skall anslutas, från att fungera ekonomiskt effektivt.

Föreskriften i första stycket c gäller inte i sådana fall som avses i 1 § andra stycket.

Villkor

3 § Ett beviljat undantag enligt 1 § skall avse en viss bestämd tid.

Ett beslut om undantag skall förenas med de villkor som behövs för att säkerställa att kraven i 2 § uppfylls.

I ett beslut om undantag skall det anges att det kan komma att ändras eller upphävas av Europeiska gemenskapernas kommission.

Prövningsmyndighet

4 § Ärenden om undantag enligt 1 § prövas av regeringen.

Tillsynsmyndigheten skall utreda ärenden som anges i första stycket och därefter, med eget yttrande, överlämna ärendet till regeringens prövning. Tillsynsmyndigheten skall därvid offentliggöra sitt yttrande.

Anmälan m.m.

5 § Ett beslut om undantag skall av regeringen utan dröjsmål anmälas till Europeiska gemenskapernas kommission.

6 § Regeringen får meddela ytterligare föreskrifter som rör handläggning av ansökan om undantag enligt 1 §.

10 kap. Tillsyn m.m.

Tillsyn

1 § Tillsynen över efterlevnaden av denna lag och av föreskrifter eller villkor som har meddelats med stöd av lagen utövas av tillsynsmyndigheten.

Tillsynen omfattar inte efterlevnaden av bestämmelserna i 7 kap. med undantag för 5 och 6 §§ samt av bestämmelserna i 5 och 8 kap.

2 § Tillsynsmyndigheten har rätt att på begäran få de upplysningar och ta del av de handlingar som behövs för tillsynen. En begäran får förenas med vite.

3 § Tillsynsmyndigheten får meddela de förelägganden som behövs för att trygga efterlevnaden av de föreskrifter och villkor som omfattas av tillsynen. Ett föreläggande får förenas med vite.

Tidsfrister

4 § Om tillsynsmyndigheten tar emot en anmälan mot ett naturgasföretag med påstående att företagets anslutningsavgift, överföringstariff, lagertariff eller tariff för tillträde till förgasningsanläggning inte är objektiv eller icke-diskriminerande skall tillsynsmyndigheten fatta beslut i ärendet inom två månader från det att anmälan kom in till myndigheten. Detsamma gäller vid anmälan mot den systemansvariga myndigheten med påstående att dess balansavtal inte är objektiva eller icke-diskriminerande.

Om myndigheten behöver ytterligare tid för att avgöra ärendet får tillsynsmyndigheten förlänga tiden med ytterligare två månader eller, om sökanden medger det, med den ytterligare tid som kan behövas för att ärendet skall kunna avgöras.

Tillsynsmyndighetens beslut gäller omedelbart.

Avgifter

5 § Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten får meddela föreskrifter om avgifter för att finansiera de uppgifter

som tillsynsmyndigheten har enligt denna lag och enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen.

Förseningsavgift

6 § Om ett naturgasföretag, som bedriver annan verksamhet än handel med naturgas, inte lämnar in de handlingar som krävs enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 3 kap. 2 § andra stycket eller 4 kap. 2 § andra stycket skall företaget betala förseningsavgift till staten enligt 7 §. Detsamma gäller om ett sådant naturgasföretag inte lämnar in ett revisorsintyg enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 3 kap. 3 § tredje stycket eller 4 kap. 3 § tredje stycket.

Beslut om förseningsavgift fattas av tillsynsmyndigheten.

7 § Ett naturgasföretag skall betala en förseningsavgift om de handlingar som anges i 6 § inte har kommit in till tillsynsmyndigheten inom sju månader från räkenskapsårets utgång. Om företaget har beslutat om fortsatt bolagsstämma enligt 9 kap. 9 § aktieföretagslagen (1975:1385) eller om fortsatt föreningsstämma enligt 7 kap. 4 § tredje stycket lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar, skall dock företaget betala förseningsavgift först om handlingarna inte har kommit in inom nio månader från räkenskapsårets utgång. Avgiften skall uppgå till 10 000 kr.

Om de handlingar som anges i 6 § inte har kommit in inom två månader från det att underrättelse avsändes till företaget om ett beslut om förseningsavgift enligt första stycket, skall företaget betala en ny förseningsavgift. Den nya avgiften skall uppgå till 10 000 kr.

Om de handlingar som anges i 6 § inte har kommit in inom två månader från det att underrättelse avsändes till företaget om ett beslut om förseningsavgift enligt andra stycket, skall företaget betala en ny förseningsavgift. Den nya avgiften skall uppgå till 20 000 kr.

8 § Om registrering har skett av ett beslut om att företaget försatts i konkurs eller trätt i likvidation, får beslut om förseningsavgift inte meddelas.

9 § Har företaget inom föreskriven tid lämnat in de handlingar som anges i 6 §, men har handlingarna någon brist som lätt kan avhjälpas, får tillsynsmyndigheten meddela beslut om förseningsavgift endast om företaget har underrättats om bristen och fått tillfälle att avhjälpa den men inte gjort det inom den tid som angetts i underrättelsen. En sådan underrättelse får sändas med posten till den postadress som företaget senast har anmält hos tillsynsmyndigheten.

10 § En förseningsavgift skall efterges, om underlåtenheten att ge in handlingen framstår som ursäktlig med hänsyn till omständigheter som företaget inte har kunnat råda över. Avgiften skall också efterges om det framstår som uppenbart oskäligt att ta ut den.

Bestämmelserna om eftergift skall beaktas även om något yrkande om detta inte har framställts, om det föranleds av vad som har förekommit i ärendet.

11 § Om en förseningsavgift inte har betalats efter betalningsuppmaning, skall avgiften lämnas för indrivning. Regeringen får föreskriva att indrivning inte behöver begäras för ringa belopp.

Bestämmelser om indrivning finns i lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m. Vid indrivning får verkställighet enligt utsökningsbalken ske.

12 § Ett beslut om förseningsavgift får verkställas även om det inte har vunnit laga kraft.

Om ett företag har rätt att få tillbaka betald förseningsavgift på grund av en domstols beslut, skall ränta betalas på den återbetalda förseningsavgiften från och med månaden efter den då förseningsavgiften betalades in till och med den månad då återbetalning görs. I fråga om räntans storlek tillämpas 19 kap. 14 § skattebetalningslagen (1997:483).

11 kap. Övriga bestämmelser

Ansvarsbestämmelser

1 § Till böter eller fängelse i högst ett år döms den som uppsåtligen eller av oaktsamhet

1. bryter mot 2 kap. 1, 2 eller 3 §, eller
2. bryter mot villkor som meddelats med stöd av 2 kap. 9 § andra stycket.

I ringa fall döms inte till ansvar.

2 § Till ansvar enligt denna lag döms inte om gärningen är belagd med straff enligt brottsbalken.

3 § Den som har åsidosatt ett vitesföreläggande döms inte till ansvar enligt denna lag för en gärning som omfattas av föreläggandet.

Överklagande

4 § Beslut av tillsynsmyndigheten enligt 2 kap. 15 och 16 §§, 6 kap. 4 § första stycket, 7 kap. 5 § andra stycket samt 10 kap. 3, 7 och 10 §§, godkännanden enligt 6 kap. 4 § tredje stycket samt beslut av den systemansvariga myndigheten om ersättning till den som enligt 7 kap. 2 § beordrats att öka eller minska inmatning eller uttag av naturgas får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Regeringen får meddela föreskrifter om överklagande av andra beslut enligt denna lag eller enligt föreskrifter som meddelats med stöd av lagen.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 april 2005, då naturgaslagen (2000:599) skall upphöra att gälla.

2. En koncessionshavare som före den 1 oktober 2004 har ingått ett avtal om inköp av naturgas som behövs för att bedriva överföring av naturgas omfattas inte av bestämmelserna i 3 kap. 7 § under avtalets återstående giltighetstid, dock längst till utgången av september 2007.

3. Bestämmelserna i 4 kap. 2 § första stycket tillämpas första gången i fråga om redovisning för det räkenskapsår som börjar den 1 april 2005 eller närmast därefter.

4. Bestämmelserna i 6 kap. 1 § tillämpas första gången i fråga om anslutningsavgifter som gäller från och med det räkenskapsår som börjar den 1 april 2005 eller närmast därefter.

5. Bestämmelserna i 6 kap. 2 § första–fjärde styckena tillämpas första gången i fråga om överföringstariffer som gäller från och med det räkenskapsår som börjar den 1 april 2005 eller närmast därefter.

6. Bestämmelsen i 6 kap. 4 § första stycket första meningen skall tillämpas på överföringstariffer som gäller från och med det räkenskapsår som börjar den 1 januari 2006 eller närmast därefter.

Den som innehar en naturgasledning skall senast den 1 juni 2005 lämna in en ansökan om godkännande enligt 6 kap. 4 § första stycket. Tillsynsmyndigheten skall, med avvikande från bestämmelsen i 6 kap. 4 § andra stycket, avgöra ett sådant ärende inom sex månader efter det att ansökan om godkännande kom in till myndigheten.

7. Bestämmelserna i 6 kap. 5 § tillämpas första gången i fråga om lagertariffer som gäller från och med det räkenskapsår som börjar den 1 april 2005 eller närmast därefter.

8. Samtliga gasleverantörer skall senast den 30 april 2005 underrätta berörda innehavare av naturgasledning om i vilka uttagspunkter de levererar naturgas. Underrättelsen skall även innehålla uppgifter om vem eller vilka som åtagit sig balansansvaret i uttagspunkterna.

9. Bestämmelsen i 7 kap. 5 § andra stycket tillämpas första gången i fråga om balansavtal som börjar gälla från och med det räkenskapsår hos den systemansvariga myndigheten som börjar gälla den 1 januari 2006 eller närmast därefter.

10. Bestämmelsen i 10 kap. 4 § tillämpas inte i ärenden där ansökan gjorts före den 1 april 2005.

Förslag till lag om ändring i ellagen (1997:857)

Härigenom föreskrivs i fråga om ellagen (1997:857)

dels att nuvarande 8 kap. 4 a § skall betecknas 8 kap. 4 c §,

dels att 1 kap. 1 §, 3 kap. 2 § och 4–7 §§, 4 kap. 1 §, 7 kap. 2 §, 12 kap. 1 §, 13 kap. 5 §, rubriken till 8 kap. samt rubrikerna närmast före 3 kap. 2 § och 12 kap. 1 § skall ha följande lydelse,

dels att det i lagen skall införas tio nya paragrafer, 1 kap. 4 a och b §§, 3 kap. 1 a, 16 och 17 §§, 8 kap. 4 a, b, 12 och 13 §§, 12 kap. 1 a § samt närmast före 3 kap. 16 och 17 §§ och 8 kap. 12 § nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

1 §

I denna lag ges föreskrifter om elektriska anläggningar, om handel med el i vissa fall samt om el-säkerhet.

I denna lag ges föreskrifter om elektriska anläggningar, om handel med el i vissa fall samt om el-säkerhet. *Dessutom ges vissa föreskrifter om fjärrvärmeverksamhet.*

4 a §

Med fjärrvärmeverksamhet avses i denna lag distribution i ett rörledningssystem av hetvatten eller annan värmebärare för uppvärmningsändamål, dock bara om verksamheten riktar sig till en obestämd krets av kunder inom ett visst geografiskt område.

Produktionen av den värmebärare som distribueras i rörledningssystemet ingår i fjärrvärmeverksamheten i den utsträckning som produktionen bedrivs av det företag som distribuerar värmebäraren.

4 b §

Med kraftvärmeverk avses i denna lag en anläggning där el och värme kan produceras samtidigt och där värmen, helt eller delvis, används i fjärrvärmeverksamhet.

3 kap.

1 a §

I ett företag som bedriver nätverksamhet och vars samlade elnät har mer än 100 000 uttagpunkter får inte en styrelseledamot, verkställande direktör eller firmateknare samtidigt vara styrelseledamot, verkställande direktör eller firmateknare i ett företag som bedriver produktion av eller handel med el. Detsamma gäller ett företag som ingår i en koncern vars samlade elnät har mer än 100 000 uttagpunkter.

Redovisning av nätverksamhet

Redovisning av nätverksamhet *m.m.*

Nätverksamhet skall ekonomiskt redovisas skilt från annan verksamhet.

2 §

Nätverksamhet och fjärrvärmeverksamhet skall ekonomiskt redovisas var för sig och skilt från annan verksamhet.

Vid redovisning av fjärrvärmeverksamhet enligt första stycket skall den elproduktion som skett i ett kraftvärmeverk och försäljningen av denna el anses ingå i fjärrvärmeverksamheten.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, nätmyndigheten får meddela ytterligare föreskrifter om redovisning av nätverksamhet.

4 §

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, nätmyndigheten får meddela ytterligare föreskrifter om redovisning av nätverksamhet och av fjärrvärmeverksamhet.

5 §

Revisor hos den som bedriver nätverksamhet skall göra en särskild granskning av redovisningen av nätverksamheten.

Revisorn skall årligen i ett särskilt intyg avge ett utlåtande i frågan om redovisningen av nätverksamheten skett enligt gällande bestämmelser. Intyget skall av företaget ges in till nätmyndig-

Revisor hos den som bedriver nätverksamhet eller fjärrvärmeverksamhet skall göra en särskild granskning av redovisningen av verksamheten.

Revisorn skall årligen i ett särskilt intyg avge ett utlåtande i frågan om redovisningen av nätverksamheten eller fjärrvärmeverksamheten skett enligt gällande

heten.

Regeringen får meddela närmare föreskrifter om revision av nätverksamhet.

Den som har nätkoncession för linje är, om det inte finns särskilda skäl, skyldig att på skäligen villkor ansluta en elektrisk anläggning till ledningen.

Tvister om koncessionshavarens skyldigheter enligt första stycket prövas av nätmyndigheten. *En tvist om villkoren för anslutning prövas dock inte om det visas att ansökan om prövning kommit in till nätmyndigheten senare än två år efter det att nätkoncessionshavaren sänt ett skriftligt ställningstagande till berörd part under dennes senaste kända adress.*

Den som har nätkoncession för område är, om det inte finns särskilda skäl, skyldig att på skäligen villkor ansluta en elektrisk anläggning inom området till ledningsnätet.

Tvister om koncessionshavarens skyldigheter enligt första stycket

bestämmelser. Intyget skall av företaget ges in till nätmyndigheten.

Regeringen får meddela närmare föreskrifter om revision av nätverksamhet *och av fjärrvärmeverksamhet.*

6 §

Den som har nätkoncession för linje är, om det inte finns särskilda skäl, skyldig att på skäligen villkor ansluta en elektrisk anläggning till ledningen.

Tvister om koncessionshavarens skyldigheter enligt första stycket prövas av nätmyndigheten. *Beslut i ett sådant ärende skall fattas inom två månader från det att ansökan kommit in till nätmyndigheten. Om myndigheten behöver ytterligare tid för att avgöra ärendet får nätmyndigheten förlänga tiden med ytterligare två månader eller, om sökanden medger det, med den ytterligare tid som kan behövas för att ärendet skall kunna avgöras.*

Nätmyndighetens beslut enligt andra stycket gäller omedelbart.

En tvist om villkoren för anslutning prövas inte om det visas att ansökan om prövning kommit in till nätmyndigheten senare än två år efter det att nätkoncessionshavaren sänt ett skriftligt ställningstagande till berörd part under dennes senaste kända adress.

7 §

Den som har nätkoncession för område är, om det inte finns särskilda skäl, skyldig att på skäligen villkor ansluta en elektrisk anläggning inom området till ledningen.

Tvister om koncessionshavarens skyldigheter enligt första stycket prövas av nätmyndigheten. *Beslut*

prövas av nätmyndigheten. En tvist om villkoren för anslutning prövas dock inte om det visas att ansökan om prövning kommit in till nätmyndigheten senare än två år efter det att nätkoncessionshavaren sänt ett skriftligt ställningstagande till berörd part under dennes senaste kända adress.

i ett sådant ärende skall fattas inom två månader från det att ansökan kommit in till nätmyndigheten. Om myndigheten behöver ytterligare tid för att avgöra ärendet får nätmyndigheten förlänga tiden med ytterligare två månader eller, om sökanden medger det, med den ytterligare tid som kan behövas för att ärendet skall kunna avgöras.

Nätmyndighetens beslut enligt andra stycket gäller omedelbart.

En tvist om villkoren för anslutning prövas inte om det visas att ansökan om prövning kommit in till nätmyndigheten senare än två år efter det att nätkoncessionshavaren sänt ett skriftligt ställningstagande till berörd part under dennes senaste kända adress.

Anskaffande av el för att täcka nätförluster

16 §

Den som har nätkoncession skall anskaffa den el som är avsedd att täcka nätförluster på ett öppet, icke-diskriminerade och marknadsorienterat sätt.

Upprättande av övervakningsplan

17 §

Den som har nätkoncession skall upprätta en övervakningsplan och se till att övervakningsplanen följs.

Av övervakningsplanen skall det framgå vilka åtgärder som skall vidtas för att motverka diskriminerande beteende gentemot övriga aktörer på elmarknaden. I planen skall särskilt anges de särskilda skyldigheter som de anställda har för att detta mål skall uppnås.

Koncessionshavaren skall årligen upprätta en rapport över de

åtgärder som vidtagits enligt planen. Rapporten skall offentliggöras samt ges in till nätmyndigheten.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, nätmyndigheten får meddela närmare föreskrifter om innehållet i övervakningsplanen och om offentliggörandet av den årliga rapporten.

4 kap.

1 §

Nättariffer skall vara utformade så, att nätkoncessionshavarens samlade intäkter från nätverksamheten är skäliga i förhållande till dels de objektiva förutsättningarna att bedriva nätverksamheten, dels nätkoncessionshavarens sätt att bedriva nätverksamheten.

Nättariffer skall vara utformade på sakliga grunder.

Nättariffer skall vara utformade så, att nätkoncessionshavarens samlade intäkter från nätverksamheten är skäliga i förhållande till dels de objektiva förutsättningarna att bedriva nätverksamheten, dels nätkoncessionshavarens sätt att bedriva nätverksamheten.

Nättariffer skall vara objektiva och icke-diskriminerande.

Vid utformandet av nättariffer för överföring av el skall särskilt beaktas antalet anslutningspunkter, anslutningspunkternas geografiska läge, mängden överförd energi och abonnerad effekt och kostnaderna för överliggande nät samt kvaliteten på överföringen av el.

Vid utformandet av nättariff för anslutning till en ledning eller ett ledningsnät skall särskilt beaktas anslutningspunktens geografiska läge och den avtalade effekten i anslutningspunkten.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, nätmyndigheten får meddela närmare föreskrifter om utformningen av nättariffer.

7 kap.

2 §

Om ett sådant kommunalt företag som avses i 3 kap. 16–18 §§ kommunallagen (1991:900) bedriver

Om ett sådant kommunalt företag som avses i 3 kap. 16–18 §§ kommunallagen (1991:900) bedri-

sådan verksamhet som avses i 1 § 1 eller *distribution av fjärrvärme*, skall verksamheten drivas på affärsmässig grund och redovisas särskilt.

8 kap. Systemansvar och balansansvar

ver sådan verksamhet som avses i 1 § 1 eller *fjärrvärmeverksamhet*, skall verksamheten drivas på affärsmässig grund och redovisas särskilt.

8 kap. Systemansvar och balansansvar *m.m.*

4 a §

Villkoren i de avtal som avses i 4 § första stycket (balansavtal) skall vara objektiva och icke-diskriminerade.

Den systemansvariga myndigheten får inte ingå balansavtal förrän nätmyndigheten har godkänt de kriterier som ligger till grund för utformningen av balansavtalen. Godkännande skall lämnas om kriterierna kan antas leda till att balansavtalen uppfyller kraven enligt första stycket.

Nätmyndighetens beslut om godkännande gäller omedelbart. Det skall delges enligt 16 § första stycket och 17 § första stycket delgivningslagen (1970:428).

4 b §

Den systemansvariga myndigheten skall offentliggöra de villkor som tillämpas i avtal om åtagande av balansansvar samt på begäran utan dröjsmål lämna skriftlig uppgift om dessa villkor.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, nätmyndigheten får meddela närmare föreskrifter om offentliggörande av villkor enligt första stycket.

Angivande av elens ursprung

12 §

Elleverantörer skall på eller i samband med fakturor avseende försäljning av el och i reklam som vänder sig till elanvändare lämna uppgift om

1. varje enskild energikällas andel av den genomsnittliga sammansättning av energikällor som använts för att framställa den el som elleverantören sålde under närmast föregående kalenderår, och

2. den inverkan på miljön som framställningen av den försålda elen haft i form av kärnbränsleavfall och utsläpp av koldioxid.

Om elleverantören har köpt el på en elbörs eller importerat den från företag som är belägna utanför Europeiska unionen får uppgifterna enligt första stycket 1 baseras på aggregerade uppgifter som elbörsen eller företagen tillhandahållit.

De uppgifter som anges i första stycket 2 får lämnas genom hänvisning till referenskällor som är tillgängliga för allmänheten.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, nätmyndigheten får meddela närmare föreskrifter om hur sådana uppgifter som avses i första – tredje styckena skall beräknas och redovisas för elanvändarna.

13 §

Elproducenter skall offentliggöra de uppgifter som elleverantörer behöver för att kunna fullgöra sina skyldigheter enligt 12 § första stycket.

Den som importerar el och elleverantörer skall på begäran av en elleverantör lämna de uppgifter som denne behöver för att kunna

fullgöra sina skyldigheter enligt 12 § första stycket.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, nätmyndigheten får meddela närmare föreskrifter om de skyldigheter som anges i första och andra styckena.

12 kap.

Tillsyn

Tillsynsmyndigheter m.m.

1 §

Tillsynen över efterlevnaden av denna lag och av föreskrifter eller villkor som har meddelats med stöd av lagen utövas, såvitt avser frågor om elsäkerhet och driftsäkerheten hos det nationella elsystemet, av den eller de myndigheter som regeringen bestämmer.

Tillsynen i övrigt över efterlevnaden av denna lag och av föreskrifter och villkor som har meddelats med stöd av lagen utövas av nätmyndigheten.

Tillsynen enligt andra stycket omfattar inte efterlevnaden av *elleverantörernas skyldigheter enligt 8 kap. och av bestämmelserna i 7, 10 och 11 kap.*

Tillsynen över efterlevnaden av denna lag och av föreskrifter eller villkor som har meddelats med stöd av lagen utövas, såvitt avser frågor om elsäkerhet och driftsäkerheten hos det nationella elsystemet, av den eller de myndigheter som regeringen bestämmer.

Tillsynen i övrigt över efterlevnaden av denna lag och av föreskrifter och villkor som har meddelats med stöd av lagen utövas av nätmyndigheten.

Tillsynen enligt andra stycket omfattar inte efterlevnaden av 7, 10 och 11 kap. samt efterlevnaden av *elleverantörernas skyldigheter enligt 8 kap. 1–11 §§.*

Nätmyndigheten är tillsynsmyndighet enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1228/2003 av den 26 juni 2003 om villkor för tillträde till nät för gränsöverskridande elhandel.

1 a §

Ärenden om undantag enligt artikel 7.1, 7.2 och 7.3 i rådets förordning (EG) nr 1228/2003 av den 26 juni 2003 om villkor för tillträde till nät för gränsöverskridande elhandel prövas av regeringen.

Nätmyndigheten skall utreda ärenden som anges i första stycket och därefter, med eget yttrande, överlämna ärendet till regeringens prövning. Nätmyndigheten skall därvid offentliggöra sitt yttrande.

13 kap.

5 §

Beslut av nätmyndigheten enligt 2 kap. 18–20 §§, 3 kap. 3 §, 6–8 §§, 11, 14 och 15 §§, 4 kap. 6, 7 och 10 §§ samt 12 kap. 8 och 11 §§, beslut av en tillsynsmyndighet enligt 12 kap. 2–4 §§ samt beslut av den systemansvariga myndigheten om ersättning till den som enligt 8 kap. 2 § beordrats öka eller minska produktionen av el får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Regeringen får meddela föreskrifter om överklagande av andra beslut enligt denna lag eller enligt föreskrifter som meddelats med stöd av lagen

Beslut av nätmyndigheten enligt 2 kap. 18–20 §§, 3 kap. 3 §, 6–8 §§, 11, 14 och 15 §§, 4 kap. 6, 7 och 10 §§, 8 kap. 4 a § samt 12 kap. 8 och 11 §§, beslut av en tillsynsmyndighet enligt 12 kap. 2–4 §§ samt beslut av den systemansvariga myndigheten om ersättning till den som enligt 8 kap. 2 § beordrats öka eller minska produktionen av el får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Regeringen får meddela föreskrifter om överklagande av andra beslut enligt denna lag eller enligt föreskrifter som meddelats med stöd av lagen.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 april 2005.
2. Bestämmelserna i 3 kap. 2 § och 3 kap. 5 § första och andra styckena i dess nya lydelse tillämpas första gången, såvitt avser fjärrvärmeverksamhet, i fråga om redovisning respektive revision för det räkenskapsår som börjar den 1 april 2005 eller närmast därefter.
3. Bestämmelserna i 3 kap. 6 § andra stycket och 3 kap. 7 § andra stycket i deras nya lydelse samt bestämmelserna i 3 kap. 6 § tredje stycket och 3 kap. 7 § tredje stycket tillämpas på sådana tvister, i vilka ansökan kommit in till nätmyndigheten den 1 april 2005 eller senare.
4. En koncessionshavare som före den 1 oktober 2004 har ingått ett avtal om inköp av el för att täcka nätförluster omfattas inte av bestämmelserna i 3 kap. 16 § under avtalets återstående giltighetstid, dock längst till utgången av september 2007.
5. Bestämmelserna i 4 kap. 1 § första–fjärde styckena i dess nya lydelse tillämpas första gången i fråga om nättariffer som gäller från och med det räkenskapsår som börjar den 1 april 2005 eller närmast därefter.

6. Sådana balansavtal som den systemansvariga myndigheten har ingått före den 1 april 2005 omfattas inte av den nya bestämmelsen i 8 kap. 4 a § under sin återstående giltighetstid.

7. Bestämmelserna i 8 kap. 12 § skall börja tillämpas den 1 april 2006.

8. Bestämmelserna i 8 kap. 13 § skall börja tillämpas den 1 februari 2006.

Lagrådets yttrande

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2004-12-09

Närvarande: f.d. justitierådet Staffan Magnusson, justitierådet Nina Pripp och regeringsrådet Bengt-Åke Nilsson.

Enligt en lagrådsremiss den 14 oktober 2004 (Näringsdepartementet) har regeringen beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. naturgaslag,
2. lag om ändring i ellagen (1997:857).

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av ämnesrådet Bengt Agartz.

Förslagen föranleder följande yttrande av Lagrådet:

I lagrådsremissen föreslås bl.a. en ny naturgaslag som skall ersätta den hittillsvarande naturgaslagen från år 2000 (SFS 2000:599). Bestämmelserna i den nya lagen motsvarar delvis de nu gällande reglerna. Reglerna ändras emellertid på åtskilliga punkter. Vidare införs ett stort antal helt nya bestämmelser.

Lagrådsremissen innehåller också förslag till ändringar i den nu gällande ellagen (1997:857).

Den nya naturgaslagen och ändringarna i ellagen syftar till att genomföra två EG-direktiv, dels Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/55/EG av den 26 juni 2003 om gemensamma regler för den inre marknaden för naturgas och om upphävande av direktiv 98/30/EG (i det följande kallat ”naturgasdirektivet”), dels Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/54/EG av den 26 juni 2003 om gemensamma regler för den inre marknaden för el och om upphävande av direktiv 96/92/EG (”el-direktivet”).

Såvitt Lagrådet har kunnat finna genomförs direktiven i allt väsentligt på ett tillfredsställande sätt genom den föreslagna lagstiftningen. På några punkter avviker emellertid lagförslagen från direktiven. Det är också en del direktivbestämmelser som inte motsvaras av några lagregler. Lagrådet återkommer till dessa frågor i det följande.

Lagrådet går därmed över till att mera i detalj kommentera de remitterade lagförslagen.

Förslaget till ny naturgaslag

1 kap. 2–12 §§

Paragraferna innehåller en rad definitioner av olika begrepp.

4 § handlar om naturgaslager. Enligt paragrafen avses med detta begrepp dels en anläggning för lagring av naturgas för annans räkning (lagrings-

anläggning), dels den del i en överföringsledning som används för lagring av naturgas.

Begreppet lagringsanläggning förekommer på en rad ställen i den föreslagna lagen, och det är enligt Lagrådets mening motiverat att ha en definition av det begreppet. Det är däremot knappast påkallat att bland definitionerna föra in begreppet naturgaslager för att därmed fånga in även den situationen att naturgas lagras i en naturgasledning. I stället bör de bestämmelser i det följande som handlar om lagring av naturgas utformas så, att de vid behov också täcker lagring i naturgasledning (se exempelvis 4 kap. 4 §).

I 5 § har tagits in en definition av förgasningsanläggning. Härmed avses en anläggning för förgasning av kondenserad naturgas för annans räkning.

I naturgasdirektivet talas inte om anläggningar som enbart sysslar med förgasning. I stället innehåller direktivet bestämmelser om LNG-anläggningar, varmed förstås terminaler som används för kondensering av naturgas eller import, lossning och återförgasning av LNG ("liquid natural gas").

Vid föredragningen av lagrådsremissen har upplysts att det i Sverige inte finns några anläggningar för kondensering av naturgas och att det inte heller inom överskådlig tid torde komma att finnas sådana anläggningar. Enligt Lagrådets mening kan det ändå vara lämpligt att i lagen ta in en bestämmelse som fångar in den sortens verksamhet.

I 6 § sägs att med anslutning av en naturgasledning avses också återkoppling av en befintlig naturgasledning, ändring av den avtalade kapaciteten i anslutningspunkten samt ändring av tidpunkt för överföringen.

Lagrådet förordar att bestämmelsen får utgå ur definitionsavsnittet. I stället bör i den paragraf som handlar om anslutning av naturgasledning (3 kap. 4 §) anges vad som gäller i fråga om återkoppling av en ledning, ändring av avtalad kapacitet och ändring av tid för överföring av naturgas.

I 7 § definieras begreppet överföring av naturgas. Det anges att det är fråga om överföring för annans räkning och att överföring kan ske genom såväl överföringsledningar som distributionsledningar. Av lagrådsremissens kommentar till 1 kap. 3 § framgår att begreppet överföringsledning omfattar stamledningar och grenledningar och att till distributionsledningar hänförs fördelnings-, distributions- och servisledningar.

Eftersom överföring av naturgas kan ske genom alla slagen av ledningar är det oegentligt att använda begreppet överföringsledning bara beträffande några av ledningsslagen. Till detta kommer att, enligt vad som har upplysts vid lagrådsföredragningen, det inte finns några grupper av ledningar som är av praktisk betydelse utöver dem som anges i 7 §.

Med hänsyn till det anförda förordar Lagrådet att hänvisningen i 7 § första stycket till olika slags ledningar får utgå och att det i lagrummet bara sägs att med överföring av naturgas avses överföring för annans räkning.

I 7 § andra stycket görs undantag för överföring i en naturgasledning som uteslutande används inom ett hamn- eller industriområde. Även i andra paragrafer i lagen förekommer bestämmelser om undantag för led-

ningar som uteslutande används inom ett sådant område (se 2 kap. 1 § andra stycket 2 om koncessionsplikt, 3 kap. 4 § tredje stycket om skyldighet att ansluta andra naturgasledningar och 3 kap. 5 § andra stycket om skyldighet att överföra naturgas).

Särbestämmelser om undantag för sådana ledningar finns redan nu i den gällande naturgaslagen. I 2 kap.1 § andra stycket 2 anges uttryckligen att kravet på koncession för att bygga eller använda en naturgasledning inte gäller en sådan naturgasledning som uteslutande skall användas inom hamn- eller industriområde. Skälet till att ledningar inom sådana områden undantagits har i motiven angetts vara att de inte har någon påtaglig betydelse från allmän synpunkt (prop. 1999/2000:72 s. 31). Den gällande lagen innehåller också undantagsbestämmelser beträffande naturgasledningar inom hamn- eller industriområde i 3 kap. 1 § tredje stycket (anslutningsskyldighet) och i 3 kap. 2 § andra stycket (transport-skyldighet).

Däremot har det i den nuvarande naturgaslagen inte tagits in något särskilt undantag motsvarande i 1 kap. 7 § andra stycket i det remitterade förslaget, trots att lagen innehåller definitioner av såväl ”överföring av naturgas” (se 1 kap. 3 § med kompletteringen i 4 §) som ”transport av naturgas” (se 1 kap. 6 §). Av motiven till den gällande lagen framgår att utanför definitionen av överföring avses falla sådan överföring som sker i s.k. interna rörledningsnät. Sådana nät, sägs det, används inom hamn- och industriområden och används uteslutande för att distribuera gasen inom ledningsinnehavarens eget område och därmed för hans eget behov. Och i anslutning till definitionen av ”transport av naturgas” sägs det att lagen lämnar sådan överföring oreglerad som en ledningsinnehavare gör för egen räkning.

Eftersom avsikten med 1 kap. 7 § andra stycket i det remitterade förslaget inte synes vara att ge uttryck för något annat än som sagts i motiven till den nuvarande lagen, nämligen att lagen inte omfattar överföring för egen räkning – något som framgår redan av första stycket –, får andra stycket anses obehövt. Det bör därför enligt Lagrådets mening utgå.

I 9 § har tagits in en definition av uttrycket ”berättigad kund”. Härmed avses, sägs det, förbrukare som köper naturgas som inte är avsedd för hushållsförbrukning. Uttrycket berättigad kund förekommer också i naturgasdirektivet (se artikel 2.28 och artikel 23). Med berättigad kund avses där sådana kunder som fritt kan välja gasleverantör. Till denna kategori hör, senast fr.o.m. den 1 juli 2004, samtliga icke-hushållskunder (se artikel 23.1 b). Fr.o.m. den 1 juli 2007 är emellertid samtliga kunder att anse som berättigade (artikel 23.1 c).

I det remitterade lagförslaget förekommer uttrycket berättigad kund i 3 kap. 4 §, som handlar om anslutning av naturgasledning. Enligt den paragrafen är innehavare av naturgasledningar skyldiga att på skäliga villkor ansluta bl.a. andra ledningar som innehas av ”en berättigad kund”.

Lagrådet förordar att definitionen av ”berättigad kund” får utgå ur definitionsavsnittet. Det bör i stället anges direkt i 3 kap. 4 § vad som gäller i fråga om en ledningsinnehavares skyldighet att ansluta andra naturgasledningar. Lagrådet återkommer till frågan i anslutning till den paragrafen.

I 10–12 §§ anges vad som menas med överförings- och lagertariff samt tariff för tillträde till en förgasningsanläggning. Enligt Lagrådets mening kan även dessa bestämmelser utgå. Det får anses klart att med ”tariff” avses såväl avgifter som övriga villkor utan att detta uttryckligen föreskrivs i lagtexten.

Vid sidan av de ändringar som Lagrådet nu har förordat bör även vissa andra justeringar göras i definitionsavsnittet. Lagrådet föreslår att avsnittet får följande lydelse:

2 § Med naturgas avses i denna lag även biogas, gas från biomassa och andra gaser, i den mån det är tekniskt möjligt att använda dessa gaser i naturgassystemet.

Med naturgas avses även flytande (kondenserad) naturgas.

3 § Med naturgasledning avses i denna lag rörledning, mät- och reglerstation, linjeventilstation, rensdonsstation och kompressorstation.

4 § Med lagringsanläggning avses i denna lag en anläggning för lagring av naturgas för annans räkning.

5 § Med förgasningsanläggning avses i denna lag en anläggning för förgasning av kondenserad naturgas för annans räkning.

Bestämmelserna om förgasningsanläggning tillämpas också på anläggningar som används för kondensering av naturgas för annans räkning och för import och lossning av kondenserad naturgas.

6 § Med överföring av naturgas avses i denna lag överföring av naturgas för annans räkning.

7 § Med naturgasföretag avses företag som överför eller bedriver handel med naturgas samt innehavare av lagringsanläggningar och förgasningsanläggningar.

2 kap. 1 §

I paragrafen ges bestämmelser om krav på koncession för byggande eller användning av en naturgasledning. Från koncessionskravet undantas i andra stycket punkten 1 en naturgasledning som är belägen efter en mät- eller reglerstation. Genom punkten 2 undantas, som redan sagts, en naturgasledning som uteslutande skall användas inom hamn- eller industriområde. Motsvarande bestämmelser finns i dag i den nuvarande naturgaslagen.

Som påpekas i författningskommentaren omfattas ledningar inom hamn- och industriområden av bestämmelsen i punkten 1, och de är sålunda undantagna från koncessionsplikten redan enligt det lagrummet. Att ändå ha ett särskilt undantag för dessa ledningar har i såväl lagrådsremissen som motiven till nuvarande lag förklarats med ett önskemål om tydlighet. Lagrådet vill dock ifrågasätta det lämpliga i denna särreglering. Enligt Lagrådets uppfattning bör punkten 2 utgå.

3 kap.

I kapitlet har tagits in bestämmelser om de skyldigheter som åvilar innehavare av naturgasledningar. Motsvarande bestämmelser beträffande innehavare av lagrings- och förgasningsanläggningar finns i 4 kap.

De skyldigheter som anges i 3 och 4 kap. är till stor del sådana skyldigheter som enligt naturgasdirektivet åvilar s.k. systemansvariga. I direktivets artikel 2.4 sägs att med ”systemansvarig för överförings-systemet” avses varje fysisk eller juridisk person som bedriver överföringsverksamhet och som ansvarar för drift och underhåll och, vid behov, utbyggnad av överföringssystemet inom ett visst område och, i tillämpliga fall, dess sammanlänknings till andra system och för att säkerställa att systemet på lång sikt kan uppfylla rimliga krav på gastransporter. Enligt artikel 2.10 avses med ”systemansvarig för lagringssystemet” varje fysisk eller juridisk person som bedriver lagringsverksamhet och som ansvarar för driften av en lagringsanläggning. Systemansvarig för en förgasningsanläggning (med direktivets uttryck ”LNG-anläggning”) är varje fysisk eller juridisk person som ägnar sig åt kondensering av naturgas eller import, lossning och återförgasning av kondenserad gas och som ansvarar för driften av en förgasningsanläggning.

Enligt artiklarna 7 och 11 åligger det medlemsstaterna att se till att det utses en eller flera systemansvariga. Medlemsstaterna skall också vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att de systemansvariga handlar i enlighet med artiklarna 8–10 och 12–14. I artiklarna 8 och 12 finns bestämmelser som närmare reglerar de systemansvarigas uppgifter.

För att direktivets krav skall vara uppfyllda anser Lagrådet att det bör klart sägas ut i lagen vem som är i direktivets mening systemansvarig för ledningar och andra anläggningar och vilka skyldigheter som följer med detta ansvar. Vid beskrivningen av den systemansvariges skyldigheter kan ledning hämtas i artikel 2.4 och artiklarna 8 och 12 i direktivet.

Lagrådet föreslår att bestämmelser med detta innehåll förs in som en första paragraf i såväl 3 som 4 kap. Den inledande paragrafen i 3 kap. kan förslagsvis ges följande lydelse:

Den som innehar en naturgasledning och bedriver överföring av naturgas är systemansvarig för sitt överföringssystem. Han ansvarar för drift och underhåll och, vid behov, utbyggnad av systemet och, i tillämpliga fall, dess sammanlänknings till andra system. Han ansvarar också för att systemet är säkert, tillförlitligt och effektivt och för att det på lång sikt kan uppfylla rimliga krav på naturgastransporter.

3 kap. 2 § (3 kap. 3 § enligt Lagrådets förslag)

I paragrafen, som handlar om redovisning av överföring av naturgas, sägs bl.a. att överföring på överföringsledningar och överföring på distributionsledningar skall redovisas var för sig.

Som Lagrådet har påpekat i anslutning till 1 kap. 7 § är det oegentligt att använda begreppet överföringsledning bara beträffande ett visst slags ledningar som naturgas kan överföras på. Den nu diskuterade bestämmelsen bör ändras så att man klarare anger vilka olika slags ledningar det är fråga om (jfr lagrådsremissens kommentar till 1 kap. 3 §). Det bör lämpligen föreskrivas att överföring på stam- och grenledningar respektive fördelnings-, distributions- och servisledningar skall redovisas var för sig.

3 kap. 4 § (3 kap. 5 § enligt Lagrådets förslag)

Paragrafen reglerar skyldigheten för innehavaren av en naturgasledning att ansluta andra naturgasledningar. Enligt första stycket är innehavaren skyldig att på skäligen villkor ansluta dels andra naturgasledningar som innehas av ett naturgasföretag eller en "berättigad kund", dels lagringsanläggningar och förgasningsanläggningar.

Begreppet "berättigad kund" definieras i 1 kap. 9 § i remissförslaget. Det sägs där att med berättigad kund avses förbrukare som köper naturgas som inte är avsedd för hushållsförbrukning.

Lagrådet har tidigare förordat att definitionen av begreppet "berättigad kund" skall utgå ur lagens definitionsavsnitt och att det i 3 kap. 4 § skall anges i klartext vad som gäller. Frågan är emellertid om man, som i den föreslagna 1 kap. 9 §, skall tala om icke-hushållskunder.

Som tidigare nämnts förekommer begreppet "berättigad kund" i naturgasdirektivet. Till denna kategori hör, senast fr.o.m. den 1 juli 2004, samtliga icke-hushållskunder (se artikel 23 punkt 1 b). Fr.o.m. den 1 juli 2007 är emellertid samtliga kunder att anse som berättigade (artikel 23 punkt 1 c).

I lagrådsremissen har man intagit den ståndpunkten att möjligheten att behandla samtliga kunder som berättigade inte skall utnyttjas före den 1 juli 2007 (se avsnitt 28). Det kan enligt Lagrådets uppfattning ändå övervägas att utforma 3 kap. 4 § så, att alla kunder är att anse som berättigade och därmed har rätt att få tillträde till olika naturgasledningar. I övergångsbestämmelserna får då göras ett undantag för hushållskunder, såvitt gäller tiden fram till den 1 juli 2007. Väljer man att i stället göra undantag för hushållskunder i 3 kap. 4 §, får paragrafen senare ändras.

I enlighet med vad Lagrådet har förordat i anslutning till 1 kap. 6 § bör i 3 kap. 4 § också anges vad som gäller i fråga om återinkoppling av en befintlig naturgasledning, ändring av avtalad kapacitet i anslutningspunkten och ändring av tid för överföring av naturgas. En bestämmelse om att den som innehar en naturgasledning är skyldig att på skäligen villkor vidta dessa åtgärder kan lämpligen föras in som en andra mening i första stycket. En följdändring behöver då göras i andra stycket, så att det där talas om "den begärda åtgärden".

I 3 kap. 4 § tredje stycket har tagits in en undantagsbestämmelse enligt vilken den anslutningsskyldighet som åvilar innehavaren av en naturgasledning inte gäller den som innehar en naturgasledning som uteslutande används inom ett hamn- eller industriområde.

I författningskommentaren beskrivs undantaget mer generellt så, att det gäller innehavare av interna ledningsnät. I dessa ledningar sker överföringen uteslutande för egen räkning, sägs det, och anslutning av andra kunder skall därför inte äga rum.

Något skäl för att undantaget i tredje stycket skulle gälla endast innehavare av interna ledningsnät inom ett hamn- eller industriområde har inte angetts och det synes inte heller vara befogat att begränsa undantaget till ledningar inom sådana områden. För att svara mot det innehåll som får antas vara avsett bör lagtexten justeras, förslagsvis så att tredje stycket ges följande lydelse:

Skyldigheten gäller inte den som innehar en naturgasledning som uteslutande används för egen räkning.

3 kap. 5 § (3 kap. 6 § enligt Lagrådets förslag)

I paragrafen ges bestämmelser om skyldighet för innehavaren av en naturgasledning att överföra naturgas. Från denna skyldighet undantas i andra stycket den som innehar en naturgasledning som uteslutande används inom ett hamn- eller industriområde.

I författningskommentaren sägs att undantaget gäller innehavare av s.k. interna ledningsnät inom hamn- och industriområden. Kommentaren får uppfattas så att det är fråga om ledningsinnehavare som använder ledningen uteslutande för egen räkning. Eftersom överföring för egen räkning inte innefattas i den definition av överföring som ges i 1 kap. 7 §, är undantaget i andra stycket överflödigt och det bör därför utgå.

4 kap.

I enlighet med vad Lagrådet har anfört i det föregående bör 4 kap. inledas med en paragraf, motsvarande 3 kap. 1 § enligt Lagrådets förslag. Paragrafen kan lämpligen ges följande lydelse:

Den som innehar en lagningsanläggning eller en förgasningsanläggning är systemansvarig för anläggningen. Han ansvarar för driften av anläggningen och för att den är säker, tillförlitlig och effektiv.

4 kap. 4 § (4 kap. 5 § enligt Lagrådets förslag)

I paragrafens första stycke sägs att den som innehar ett naturgaslager är skyldig att på skäligena villkor lagra naturgas för annans räkning. Som följd av att Lagrådet i anslutning till 1 kap. 4 § har föreslagit att definitionen av ”naturgaslager” skall slopas bör 4 kap. 4 § första stycket formuleras om på följande sätt: ”Den som innehar en lagringsanläggning är skyldig att på skäligena villkor lagra naturgas för annans räkning. Den som innehar en stam- eller grenledning för överföring av naturgas har motsvarande lagringsskyldighet.”

Ändras första stycket i enlighet med Lagrådets förslag, bör ordet ”lagret” i andra stycket ersättas med ”anläggningen eller ledningen”.

6 kap.

I remissförslagets 6 kap. har samlats bestämmelser om anslutningsavgifter och tariffer. Bestämmelser om anslutningsavgifter har tagits in i 6 kap. 1 §, medan 2 – 4 §§ innehåller bestämmelser om överföringstariffer, 5 och 6 §§ tariffer för lagring samt 7 och 8 §§ tariffer för tillträde till förgasningsanläggning.

Beträffande såväl anslutningsavgifterna som de olika tarifferna föreskrivs att de skall vara skäliga, objektiva och icke-diskriminerande. Det föreskrivs också att vid bedömningen av skäligheten skall beaktas att innehavaren av ledningen, lagret eller förgasningsanläggningen får en rimlig avkastning av verksamheten.

Enligt naturgasdirektivet (artikel 18.1) skall tarifferna tillämpas objektivt och utan att någon diskriminerande åtskillnad görs mellan systemanvändarna. Något krav på att tarifferna skall vara skäliga uppställs inte i direktivet. Däremot sägs (artikel 25.2 a) att tarifferna skall utformas bl.a. ”så att nödvändiga investeringar i näten kan göras på ett sätt som gör det möjligt att säkra nätens funktion”.

Syftet med kravet på skälighet är enligt vad som uppges i lagrådsremissen att hindra att ledningsinnehavaren utnyttjar sin monopolställning till att ta ut oskäliga vinster till förfång för kunderna. Samtidigt framhålls att det är fråga om kommersiell verksamhet som förutsätts ge rimlig avkastning. Enligt författningskommentaren är avsikten att skälighetsbedömningen skall baseras på kostnader och ett rimligt vinstpåslag.

Enligt Lagrådets uppfattning medger skälighetskriteriet, så som det är avsett att tillämpas, en sådan nivå på avgifter och tariffer att det ges förutsättningar för nödvändiga investeringar som på ett ändamålsenligt sätt kan säkra anläggningarnas funktion. Det innebär att naturgasdirektivets artikel 25.2 a får anses genomförd i och med bestämmelsen om skälighet.

Skälighetskriteriet ger också utrymme för att utforma avgiften eller tariffen så, att innehavaren av ledningen eller anläggningen får en rimlig avkastning. Att särskilt föreskriva att denna omständighet skall beaktas är enligt Lagrådets mening onödigt. Lagrådet föreslår därför att 6 kap. 1 § andra stycket och motsvarande bestämmelser i 6 kap. 2, 5 och 7 §§ utgår.

6 kap. 1 och 4 §§

Enligt artikel 25.2 a i naturgasdirektivet skall tillsynsmyndigheten bl.a. fastställa eller godkänna åtminstone metoder som används för att beräkna eller fastställa villkoren för anslutning och tillträde till nationella nät, inklusive överförings- och distributionstariffer.

Direktivets krav på förhandsgodkännande får anses genomfört, såvitt gäller överföringstariffer (6 kap. 4 §). Av andra stycket i 6 kap. 4 § framgår visserligen att förhandsprövningen endast skall avse huruvida metoderna leder till att tariffen uppfyller kraven på att den skall vara objektiv och icke-diskriminerande. Däremot skall prövningen inte avse kravet på skälighet. Den kontroll som tillsynsmyndigheten skall utöva i sistnämnda

avseende är tänkt att ske i efterhand. En sådan ordning får anses förenlig med direktivet.

När det gäller anslutningsavgifter innehåller remissförslaget inte någon bestämmelse om förhandsgranskning. I lagrådsremissens allmänna motivering (avsnitt 30.2) framhålls att anslutningsavgifterna, till skillnad från överföringstarifferna, alltid är kundspecifika. Detta anses dock inte hindra att avgifterna beräknas efter schabloner. Eftersom anslutningsavgifterna är beroende av var kunden är belägen i förhållande till befintliga naturgasledningar, bedöms varken ett system med förhandsgodkännande av anslutningsavgifterna eller ett system med godkännande av metoderna för att fastställa sådana avgifter lämpligt. I stället föreslås att de viktigaste faktorerna som skall beaktas vid utformningen av anslutningsavgifter anges i lag. En bestämmelse med detta innehåll har tagits in i 6 kap. 1 § tredje stycket. Det sägs där att vid utformandet av avgiften för en anslutning skall särskilt beaktas var den ledning eller anläggning som skall anslutas är belägen och den effekt som skall gälla i anslutningspunkten.

De skäl som enligt lagrådsremissen talar för ett förhandsgodkännande av metoderna för att bestämma överföringstariffer talar, enligt Lagrådets mening, också för ett motsvarande förfarande i fråga om anslutningsavgifter. Lagrådet anser inte att man, enbart genom att i lag ange de viktigaste faktorerna för att bestämma anslutningsavgifter, uppnår en lika god kontroll i fråga om avgiftssättningen som genom en förhandsprövning. Mot denna bakgrund bedömer Lagrådet att den i förslaget valda lösningen i fråga om anslutningsavgifter inte uppfyller kraven i direktivet.

För att säkra en snabb handläggning av ärenden om godkännande av metoder för att bestämma överföringstariffer föreslås i 6 kap. 4 § andra stycket att tillsynsmyndigheten skall vara skyldig att avgöra ett sådant ärende inom tre månader från det att ansökan om godkännande kom in till myndigheten. Om tidsfristen inte iakttas, skall metoderna, som de angetts i ansökan, anses godkända. Ett sådant godkännande skall gälla två år från det att tremånadersfristen löpt ut.

(6 kap. 4 § tredje stycket.)

Självfallet är det angeläget att de nu aktuella ärendena, liksom andra kategorier av ärenden, handläggs snabbt och effektivt av tillsynsmyndigheten. Lagrådet vill likväl starkt ifrågasätta lämpligheten av en bestämmelse som är så kategoriskt utformad som den föreslagna och där rättsföljden av att beslutsfristen inte iakttas är att godkännande skall anses ha skett och att detta skall gälla under två år. Omständigheter som kan fördröja handläggningen kan vara att ansökan behöver kompletteras eller att kommunikation med företrädare för berörda intressenter bedöms nödvändig. Särskilt betänkligt är att följderna av att beslutsfristen inte följs kan bli att tariffer som strider mot kraven på objektivitet och icke-diskriminering tillämpas under två års tid. Av anförda skäl förordar Lagrådet att bestämmelsen utgår. Om det bedöms nödvändigt med särskilda föreskrifter för att påskynda handläggningen kan sådana, i modifierad form, meddelas genom förordning.

I 6 kap. 4 § fjärde stycket har tagits in en bestämmelse som innebär att, om tillsynsmyndigheten inte godkänner de kriterier som avses med en

ansökan, myndigheten i sitt beslut skall ange de kriterier som i stället skall tillämpas. Enligt Lagrådets mening kan lämpligheten av denna bestämmelse ifrågasättas. Om tillsynsmyndigheten åläggs en skyldighet att ange de kriterier eller metoder som skall tillämpas, får det i vilket fall som helst förutsättas att detta sker efter samråd med den sökande.

Utöver de synpunkter på särskilda bestämmelser som Lagrådet har redovisat i det föregående anser Lagrådet att 6 kap. kan förenklas avsevärt, om man för samman de i väsentliga delar likalydande bestämmelserna om tariffer för överföring, lagring och förgasning av naturgas. Kapitlet kan lämpligen utformas på följande sätt (härvid bortses från att, som Lagrådet har framhållit i det föregående, den i remissförslaget valda lösningen i fråga om förhandsgranskning av anslutningsavgifter inte uppfyller kraven i naturgasdirektivet):

6 kap. Anslutningsavgifter och tariffer

Anslutningsavgifter

1 § Avgifter och övriga villkor för sådan anslutning som avses i 3 kap. 4 § skall vara skäliga, objektiva och icke-diskriminerande.

Vid utformandet av avgiften för en anslutning skall särskilt beaktas var den ledning eller anläggning som skall anslutas är belägen samt effekten i anslutningspunkten.

Den som innehar en naturgasledning skall vid begäran om ny anslutning inom skälig tid lämna skriftlig uppgift om avgiften och övriga villkor för anslutningen.

Tariffer för överföring, lagring och förgasning

2 § Tariffer för överföring och lagring av naturgas samt för tillträde till förgasningsanläggning skall vara skäliga, objektiva och icke-diskriminerande.

3 § Vid utformandet av tariffer för överföring av naturgas skall särskilt beaktas antalet anslutna kunder, kundernas geografiska läge, mängden överförd energi och abonnerad effekt, kostnaderna för överliggande ledningar, leveranssäkerhet och trycket i ledningarna.

Överföringstariffer skall utformas så, att den avgift som en kund betalar för överföringen till sin anslutningspunkt innefattar avgift för överföringen i samtliga rörledningar genom vilka överföringen sker.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten får meddela närmare föreskrifter om utformningen av överföringstariffer.

4 § Den som bedriver överföring av naturgas eller innehar ett naturgaslager eller en förgasningsanläggning skall offentliggöra sin tariff och på begäran utan dröjsmål lämna skriftlig uppgift om tariffen.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten får meddela närmare föreskrifter om offentliggörande av sådana tariffer som avses i första stycket.

5 § Den som bedriver överföring av naturgas får inte börja tillämpa sin överföringstariff förrän de metoder som har använts för att utforma tariffen har godkänts av tillsynsmyndigheten. Godkännande skall lämnas, om metoderna kan antas leda till att tariffen uppfyller kraven på att den skall vara objektiv och icke-diskriminerande.

Om tillsynsmyndigheten inte godkänner de metoder som avses med en ansökan, skall myndigheten i beslutet ange de metoder som i stället skall tillämpas.

Beslut enligt första och andra styckena gäller omedelbart. Tillsynsmyndigheten skall delge sådana beslut enligt 16 § första stycket och 17 § första stycket delgivningslagen (1970:428).

7 kap.

I kapitlet föreslås nya bestämmelser om systemansvar (1–3 §§) och balansansvar (4–11 §§). Föreskrifterna är delvis utformade med nuvarande bestämmelser i 8 kap. ellagen som mönster.

Enligt 7 kap. 1 § första stycket skall regeringen utse en myndighet som skall ha systemansvaret för naturgas. Med ett sådant ansvar avses enligt andra stycket det övergripande ansvaret för att balansen kortsiktigt upprätthålls mellan inmatning och uttag av naturgas i naturgassystemet. För att kunna utöva sitt systemansvar får myndigheten enligt närmare föreskrifter i 2 § vid behov bl.a. beordra ökad eller minskad inmatning i samt ökat eller minskat uttag av naturgas i naturgassystemet.

Med balansansvar förstås enligt 4 § att någon åtagit sig det ekonomiska ansvaret för att det nationella naturgassystemet tillförs lika mycket naturgas som tas ut i uttagspunkten (balansansvar). Ett sådant åtagande skall göras genom ett avtal med de systemansvariga myndigheten (balansavtal). Av paragrafen följer också att en leverantör av naturgas bara får leverera naturgas i uttagspunkter, om någon åtagit sig ett sådant balansansvar. I myndighetens ansvar ligger också att svara för avräkningen mellan de balansansvariga (11 §).

Det systemansvar som föreslås i 7 kap. är av ett annat slag än det systemansvar som avses i naturgasdirektivet. De regler som direktivet innehåller om systemansvar riktar sig, som redan framgått, till den som bedriver en verksamhet för överföring av naturgas eller en lagrings- eller förgasningsanläggning. I 7 kap. är det däremot inte fråga om ansvaret för drift m.m. av egna ledningar eller anläggningar utan om ett övergripande ansvar för balanseringen av det nationella naturgassystemet.

Direktivet innehåller inga uttryckliga bestämmelser om ett övergripande nationellt systemansvar eller om förbud för leverantörer att leverera naturgas utan att någon åtagit sig ett sådant balansansvar som avses i den föreslagna 7 kap. 4 §. Såvitt Lagrådet kan finna hindrar direktivet inte att en medlemsstat inför bestämmelser av detta slag. Detta gäller även om myndighetens systemansvar enligt vad som sägs i förslagsrutan till avsnitt 17.1 i lagrådsremissen skulle omfatta också ett ansvar för att systemet fungerar tekniskt och är driftsäkert. Det framgår av den allmänna motiveringen i samma avsnitt att den systemansvariga myndigheten avses få endast en övervakande och samordnande roll.

Mot bakgrund av den annorlunda innebörd som ett systemansvar har enligt naturgasdirektivet jämfört med lagförslaget kan det ifrågasättas, om det är lämpligt att kalla ansvaret enligt 7 kap. 1 § för systemansvar. Så som lagförslaget är utformat är det fråga om endast ett övergripande ansvar för att balansen i det nationella naturgassystemet kortsiktigt upprätthålls och inte om något ansvar för driften m.m. av egna ledningar eller anläggningar. Som särskilt framhållits under föredragningen av lagrådsremissen är benämningen dock redan nu fast etablerad för i stort sett motsvarande myndighetsansvar inom elområdet. Lagrådet vill därför inte motsätta sig att benämningen systemansvar används också i 7 kap. i naturgaslagen. För att det tydligare skall framgå att det är fråga om ett övergripande ansvar föreslår Lagrådet dock att kapitelrubriken får lyda "Övergripande systemansvar och balansansvar" och att rubriken närmast före 1 § får lyda "Övergripande systemansvar".

7 kap. 1 §

Som redan sagts föreslås i denna paragraf att den myndighet om regeringen utser skall ha ansvaret för att balansen kortsiktigt upprätthålls mellan inmatning och uttag av naturgas i naturgassystemet. Om avsikten är att ansvaret skall ha ett vidare innehåll än vad som sägs i paragrafen (se vad Lagrådet nyss uttalat under 7 kap.), får lagtexten utvidgas, och innebörden av ansvaret bör då belysas närmare i författningskommentaren. I annat fall förordar Lagrådet att 1 § ges följande lydelse:

Regeringen skall utse en myndighet som har det övergripande ansvaret för att balansen kortsiktigt upprätthålls mellan inmatning och uttag av naturgas i det nationella naturgassystemet (systemansvarig myndighet).

7 kap. 5 §

I paragrafen ges bestämmelser om villkoren i balansavtalen, dvs. sådana avtal som en balansansvarig enligt 4 § skall ingå med den systemansvariga myndigheten. I paragrafen ges också bestämmelser om krav på visst förhandsgodkännande av tillsynsmyndigheten innan den systemansvariga myndigheten ingår ett sådant avtal.

Enligt Lagrådets mening bör lagtexten knyta närmare an till direktivets motsvarande bestämmelser och förslagsvis ges följande lydelse (jfr Lagrådets förslag till 6 kap. 2 och 5 §§):

Villkoren i balansavtalen skall vara objektiva och icke-diskriminerande.

Den systemansvariga myndigheten får inte ingå balansavtal förrän de metoder som har använts för att utforma avtalen har godkänts av tillsynsmyndigheten. Godkännande skall lämnas, om metoderna kan antas leda till att avtalen uppfyller kraven enligt första stycket.

Ett beslut enligt andra stycket gäller omedelbart. Tillsynsmyndigheten skall delge beslutet enligt 16 § första stycket och 17 § första stycket delgivningslagen (1970:428).

10 kap. 4 §

Enligt 10 kap. 4 § i det remitterade förslaget skall tillsynsmyndigheten fungera som "tvistlösare", om en kund anmäler att ett naturgasföretags anslutningsavgifter eller tariffer inte är objektiva eller icke-diskriminerande. Motsvarande föreslås gälla för den systemansvariga myndigheten i fråga om balansavtal. Det förutsätts att myndighetens beslut i anledning av en sådan anmälan skall kunna överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Lagrådet har i andra sammanhang (se bl.a. prop. 2002/03:110 s. 589 f.) pekat på vissa problem som är förknippade med den föreslagna tvistlösningssmodellen. Förslaget överensstämmer emellertid vad som anbefalls i artikel 25.5 i naturgasdirektivet. Lagrådet utgår från att de tillämpningsproblem som Lagrådet tidigare pekat på fortlöpande uppmärksammas.

Även om tillsynsmyndighetens beslut i anledning av en sådan anmälan som avses ovan får överklagas enligt allmänna förvaltningsrättsliga regler bör bestämmelserna om överklagande i 11 kap. 4 § för tydlighets skull kompletteras med en hänvisning till 10 kap 4 §.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna

Av det föreslagna 2 kap. 1 § första stycket framgår att en naturgasledning, med undantag för vad som följer av andra och tredje styckena, inte får byggas eller användas utan tillstånd (koncession). Avsikten torde inte vara att det skall krävas nytt tillstånd för den som före ikraftträdandet erhållit koncession för en naturgasledning. Särskilda övergångsbestämmelser behöver därför meddelas för sådana fall (jfr övergångsbestämmelserna till nu gällande naturgaslag). Hur bestämmelserna bör utformas får övervägas under det fortsatta beredningsarbetet.

Punkten 2

I 3 kap. 7 § ges bestämmelser om vad en innehavare av en koncessionspliktig ledning skall iaktta när han anskaffar naturgas för sin verksamhet. Enligt den föreliggande övergångsbestämmelsen skall en sådan koncessionshavare, om han ingått avtal om inköp av naturgas före den 1 oktober 2004, inte omfattas av bestämmelserna i 3 kap. 7 § under avtalets återstående giltighetstid, dock längst till utgången av september 2007.

Enligt vad som upplysts under föredragningen i Lagrådet har tidpunkten den 1 oktober 2004 valts därför att regeringens lagrådsremiss med den nu föreslagna lagstiftningen var planerad att vara beslutad och offentlig då. Eftersom beslutet om lagrådsremiss fattades först den 14 oktober föreslår Lagrådet en senareläggning av de i punkten 2 nämnda tidpunkterna. Lagrådet föreslår att punkt 2 får följande lydelse:

En koncessionshavare som före den 1 november 2004 har ingått ett avtal om införskaffande av naturgas som behövs för att bedriva överföring av naturgas får tillämpa avtalet under dess återstående giltighetstid, dock längst till utgången av oktober 2007.

Punkterna 3–5

I 4 kap. 2 § första stycket ges bestämmelser om krav på ekonomisk särredovisning av verksamhet som rör lagring av naturgas och drift av en förgasningsanläggning. Vidare finns nya bestämmelser om utformningen av anslutningsavgifter (6 kap. 1 §) och av överföringstariffer (6 kap. 2 § första–fjärde styckena). Enligt punkterna 3–5 i övergångsbestämmelserna skall de nu nämnda bestämmelserna tillämpas från och med det räkenskapsår som börjar den 1 april 2005 eller närmast därefter. Avsikten är att för tiden dessförinnan skall motsvarande bestämmelser i den upphävda lagen tillämpas.

Lagrådet föreslår att regleringen i punkterna 3–5 samlas i punkten 3. Vidare bör hänsyn tas till de ändringar av paragrafnumreringen som Lagrådet har förordat när det gäller 4 och 6 kap. Lagrådet förordar att punkten 3 formuleras på följande sätt:

Bestämmelserna i 4 kap. 3 § första stycket samt 6 kap. 1 §, 2 § och 3 § första och andra styckena tillämpas från och med det räkenskapsår som börjar den 1 april 2005 eller närmast därefter. Dessförinnan tillämpas motsvarande bestämmelser i den upphävda lagen.

Punkten 9 (punkten 7 enligt Lagrådets förslag)

Denna punkt innehåller en övergångsbestämmelse till 7 kap. 5 § andra stycket. Lagrådet föreslår, utan att någon ändring i sak åsyftas, att punkten ges följande lydelse: ”Bestämmelsen i 7 kap. 5 § andra stycket tillämpas från och med den 1 januari 2006.”

Punkten 10 (punkten 8 enligt Lagrådets förslag)

Lagrådet föreslår följande redaktionellt ändrade utformning: ”Bestämmelsen i 10 kap. 4 § tillämpas i ärenden där anmälan har kommit in till tillsynsmyndigheten den 1 april 2005 eller senare.”

Förslaget till lag om ändring i ellagen

3 kap.

För att eldirektivets krav skall vara uppfyllda anser Lagrådet att det bör klart sägas ut i 3 kap. vem som är i direktivets mening systemansvarig för de ifrågavarande överföringssystemen och vilka skyldigheter som följer med detta ansvar (jfr vad Lagrådet har anfört i anslutning till 3 kap. i den föreslagna naturgaslagen).

4 kap. 1 §

Paragrafen innehåller redan i dag bestämmelser om utformningen av nättariffer. Genom det remitterade förslaget kompletteras paragrafen med bestämmelser som bygger på artikel 20.1 och artikel 23.2 a i eldirektivet.

I artikel 20.1 sägs bl.a. att nättariffer skall tillämpas objektivt och utan att någon diskriminerande åtskillnad görs mellan systemanvändarna. Av bestämmelsen följer också att tarifferna, eller de metoder som har använts för att beräkna dem, skall vara godkända innan de träder i kraft.

Artikel 23.2 a föreskriver att, innan villkoren för anslutning och tillträde till nationella nät, inklusive överförings- och distributionstariffer, träder i kraft, tillsynsmyndigheterna skall fastställa eller godkänna åtminstone metoder som används för att beräkna eller fastställa villkoren. Det sägs också att tarifferna – eller metoderna – skall utformas så att nödvändiga investeringar i näten kan göras på ett sätt som gör det möjligt att säkra nätens funktion.

I lagrådsremissens allmänna motivering (avsnitt 9.1) påpekas att Sverige i dag har ett system med tillsyn över nätföretagens överföringstariffer i efterhand. En övergång till en förhandsprövning skulle, sägs det, förutom en ökad europeisk harmonisering innebära såväl fördelar som nackdelar för svenskt vidkommande. Fördelarna är att en sådan metod skapar en ökad förutsägbarhet för både nätföretagen och deras kunder. Nackdelarna är att en sådan ordning initialt leder till en mycket kraftig ökning av tillsynsmyndighetens arbetsbörda med hänsyn till det stora antalet nätföretag som finns i Sverige. Enligt vad som sägs i lagrådsremissen är det också högst tveksamt om det är praktiskt möjligt att byta tillsynsmodell redan nu. Sammanfattningsvis gör regeringen den bedömningen att en prövning som endast gäller de metoder på vilka företagen skall basera sina tariffer kan kombineras med den nuvarande svenska tillsynsmodellen.

Det framhålls i lagrådsremissen att de nuvarande bestämmelserna i 4 kap. 1 § om utformningen av nättariffer är allmänt hållna och att de inte ger någon egentlig vägledning till vilka kriterier och metoder som företagen skall ta hänsyn till vid tariffsättningen. Det föreslås därför att bestämmelserna skall kompletteras med angivande av vissa objektiva och subjektiva faktorer som skall beaktas av företagen. Ett förfarande där metodparametrarna anges direkt i lagstiftningen uppfyller, sägs det, väl direktivets krav, och det bedöms också vara en lämplig ordning för svenskt vidkommande.

Lagrådet konstaterar för sin del att den ståndpunkt som har intagits i lagrådsremissen – att Sverige inte skall införa en förhandsprövning av företagens nättariffer utan endast ha ett system med tillsyn i efterhand – står i strid med eldirektivet. Det får i och för sig anses tillfredsställande att de nuvarande allmänt hållna reglerna i 4 kap. 1 § om utformningen av nättariffer kompletteras med bestämmelser som räknar upp en rad faktorer som skall beaktas av företagen vid deras tariffsättning. Denna utbyggnad av lagregleringen är emellertid inte likvärdig med en förhandsprövning av tillståndsmyndigheten.

8 kap.

I överensstämmelse med vad Lagrådet har förordat beträffande 7 kap. i den föreslagna naturgaslagen föreslår Lagrådet att rubriken till 8 kap. ellagen får lyda "Övergripande systemansvar och balansansvar" och att rubriken närmast före 1 § får lyda "Övergripande systemansvar". Lagrådet anser vidare att första och andra styckena i 1 § bör slås samman och inledas med orden "Regeringen skall utse en myndighet som har det övergripande ansvaret för att...".

8 kap. 4 a §

Paragrafen innehåller bestämmelser om utformande av villkor i balansavtal och om förhandsgodkännande av nätmyndigheten. Bestämmelserna motsvarar 7 kap. 5 § i den föreslagna naturgaslagen.

Enligt Lagrådets uppfattning bör 8 kap. 4 a § ellagen utformas efter modell av vad Lagrådet har förordat beträffande den angivna paragrafen i naturgaslagen.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna

Punkten 4 bör ändras på ett sätt som motsvarar vad Lagrådet har förordat beträffande punkten 2 i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till naturgaslagen. Lagrådet föreslår således följande lydelse: "En koncessionshavare som före den 1 november 2004 har ingått ett avtal om inköp av el för att täcka nätförluster får tillämpa avtalet under dess återstående giltighetstid, dock längst till utgången av oktober 2007."

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 17 februari 2005

Närvarande: Statsråden Ringholm ordförande, Freivalds, Sahlin, Pagrotsky, Östros, Messing, Y. Johansson, Sommestad, Karlsson, Nykvist, Andnor, M. Johansson, Hallengren, Björklund, Holmberg, Österberg, Orback och Baylan.

Föredragande: statsrådet Sahlin

Regeringen beslutar proposition 2004/05:62 Genomförande av EG:s direktiv om gemensamma regler för de inre marknaderna för el och naturgas, m.m.

Författningsrubrik	Bestämmelser som inför, ändrar, upphäver eller upprepar ett normgivningsbemyndigande	Celexnummer för bakomliggande EG-regler
Naturgaslag	2 kap. 1 §, 3 kap. 3, 4, 7 och 9 §§, 4 kap. 3 och 4 §§, 6 kap. 3 och 4 §§, 7 kap. 2, 3, 6 och 8–11 §§, 8 kap. 6 §, 9 kap. 6 §, 10 kap. 5 och 11 §§ samt 11 kap. 4 §	32004L0055
Lag om ändring i ellagen (1997:857)	3 kap. 4, 5, 10 och 17 §§, 4 kap. 1 §, 8 kap. 1, 4 b, 12 och 13 §§ samt 3 kap. 5 §	32004L0054